DECRETA
DIPLOMATA,
PRIVILEGIA
ALIQVA,

Ex multis, quæ in fauorem Religionis Catholicæ & Catholicorum in GERMANIA emanarunt,

ab anno 1620. vſq ad annum 1629. ex Cancellaria Aulica Imperij, nec non ex Cancellarijs Regni Vngariæ, Regni Bohemiæ, Archiducatus Auſtriæ, Stiriæ, Carinthiæ, Carniolæ, & aliarum Prouinciarum, quæ ſunt hæreditariæ Domus Auſtriacæ,] & ex Cancellaria Cameræ Aulicæ.

EX CANCELLARIA AVLICA IMPERII.

FERDINANDVS SECVNDVS

Dei gratia electus Romanorum Imperator semper Augustus.

Omnibus, & singulis Electoribus Ducibus, tam Ecclesiasticis quàm secularibus, Prælatis, Comitibus, Baronibus, Dominis, Equitibus, Pretoribus, &c. & omnibus alijs nostris, & Imperij subditis, &c. Nostram amicitiam, gratiam, & omne bonum.

Declaratio primi grauaminis statuum Imperij in materia Religionis in fauorem Catholicorum.

NON dubitandum tenemus, quin VV. dilectionibus, & vobis plus nimio notum sit, in qua perniciosa perturbatione nostra dilecta patria nationis Germanicæ hactenus sit fluctuata, cuius diffidentiæ, & valde periculosi schismatis initium, & scaturigo originaliter quidem mæstissima Religionis sectio extitit, & existit, post hanc autem hoc præcipuè, quod contra Religionis, & patriæ pacem, quæ propter hoc præcipuè fuerat erecta, vt status vtriusquè Religionis huic paci conformiter, concorditer se inuicem gererent, & neutra pars alteri in suo iure, bonis, prouincijs, & subditis ullum præiudicium, & damnum inferret non; tantum diuersa spolia. & alia perniciosissima attentata fuerint exercitata, sed insuper sub quouis modo quæsito prætextu, & per damnosas disputationes super ipsamet Religionis pace, quasi ipsa in suo sensu contrafacientibus fa-

uisset,

uiſſet, defendi, & iuſtificari voluerint. Ex quo ſecutum eſt, poſtquam Turbatores in aliquot iudicijs contrariam ſibi ſententiam tulerunt, & ob ſuam iniuſtam inuaſionem alias iacturas timere debuerunt, vt tandem contra clarum ſenſum ipſiusmet pacis Religionis, ſicut contra alias Sacri Imperij deciſiones nullum amplius iudicem pati voluerint, ſed partem aduerſariam ad nouam concordiam, vt ſub ſpecie cuiuſdam compoſitionis omne ſuum ius dimitteret, cogere voluerint, & ad firmandũ tale indecens intentũ, primo omnifariam occultas intelligentias, ſecreta pacta, diuerſas correſpondentias, & tandẽ apertã vnionẽ, & tum cũ per exortam Bohemicam rebellionem, optatã occaſionem habere arbitrarentur, ſuum propoſitum promouendi vlteriores confœderationes cum huius, & aliarum ditionum, & communitatibus, imò cum hæreditarij hoſtis Turcæ admiſſione, conciliauerint, vſquè dum tandem per tales machinationes tota patria in flammas, & talem ſtatum in quo hucuſquè gementibus, & lamentantibus ſubditis fluctuat, fuerit redacta. Quamuis equidem hanc ruinam tam noſtri clari prædeceſſores in Imperio, quam Sacri Imperij Electores maturè præuiderint, & ex parte ſua libenter mederentur, vt anno 1559. cum inopinata querela contra Religionis pacem moueri tentaretur, Noſter dilectus Auus, & prædeceſſor Ferdinandus has querelas iudicio Camerali Cæſareo remiſit; ipſi verò Proteſtantes Cameram, tum fugientes, & rei deciſionem ab ipſomet Imperatore petierunt, tamen hæc deciſio propter periculoſum bellum Turcicum fuit dilata, & nihilominus non fuit intermiſſum, quin iuſtitia ſecundum Religionis pacem tam in Aula Cæſarea, quam Iudicio Camerali Spirenſi fuerit adminiſtrata, vſquè dum anno 1613. illi qui ſe correſpondentes appellabant, non tantum de talibus proceſſibus fuerint conqueſti cum oblatione nouorum grauaminum, ſed etiam ſupradictam Cæſaream deciſionem non amplius admittere voluerint, & pro noua concordia in illis Comitijs facienda inſtituerint, quod

ta-

tamen resistentibus Catholicis efficere non potuerunt; vnde paulo post dicta Comitia Anno 1613 vna cum Catholicis etiam DD. Elector Saxoniæ, & Landgrauius Hassiæ, nostro D. prædecessori Matthiæ suaserunt, vt supradicta grauamina ex officio Cæsareo decidere vellet iuxta constitutiones Imperij, &c.

Quandoquidem igitur nostro officio Cæsareo conformiter perpenderimus tumultus Imperij componere, &c. & propterea ab Electorali Collegio de Milhausen fuerimus rogati, vt prouidere vellemus, quatenus illa tam sæpe à Statibus introducta, & incusata grauamina, iuxta tenorem constitutionum Imperialium, & tam Religionis, quam profanæ pacis discuterentur, & deciderentur.

Ea propter has nostro officio Cæsareo conuenientes declarationes, & decisiones secundum Religionis, & profanam pacem, decisiones Imperiales præsertim anni 1566. diutius differre noluimus, præsertim cum acceperimus confessum fuisse ab ipsismet Protestantibus in Comitijs anno 1613. hæc grauamina non esse noua; sed sæpius mota, & illorum participes sæpe, ac sufficienter esse auditos, insuper iam pridem anno 1576. dicti Protestantes in suo memoriali ad nostrum prædecessorum Imperatorem Maximilianum pro decisione horum grauaminum dato bono cum fundamento clarè, sunt confessi, non esse necessarium huius, vel illius partis consensum aspicere, sed Maiestati Cæsareæ totam plenitudinem potestatis conuenire suum officium Cæsareum hic interponendi. Quod idem anno 1559. dicti Protestantes nostro prædecessori Imperatori Ferdinando cum hac appendice insinuarunt, rem cum grauaminibus ita se habere, vt ex puris, & claris verbis Constitutionum Imperialium, & pacis Religionis decidi possint. vnde quamuis igitur libenter omnibus talibus grauaminibus nostram Cæsaream determinationem daremus, tamen intendimus, ad hoc etiam ab Electorali Collegio moniti, illa decidere, super quæ ratione submis-

sionis

ſionis, ne minimum quidem dubium exoriri poteſt, vt ſunt illa grauamina, quæ etiam ſine omni ſubmiſſione in claris verbis Religionis pacis conſiſtunt, & in quorum determinatione ad recuperandam pacem communē plurimum eſt ſitum.

Vt rem aggrediamur; reperimus primo, quod contra Religionis pacem, & antiquas non propter hoc derogatas Imperij conſtitutiones in ſuperfluam diſputationem tractum ſit, & propterea iſte malus Status Imperij non parum cauſatus ſit, verum etiam illæ fundationes, monaſteria, & Prælaturæ, quæ in ditione Principum, & Statuum ſub Religionis pace compræhenſorum, ſunt ſita, potuerint ab illis, quibus prouinciæ, & territorij poteſtas conuenit, occupari, reformari, & in alia dona libera, vel ſecundum eorum placitum immutari.

Quod autem hoc fieri non debuerit, nequè talis inuaſio bonorum Eccleſiaſticorum, etiamſi Sacro Imperio non immediatè ſint ſubiecta; ſit iuſta, habetur ex pace Religionis §. e contra vbi dicitur, quod Confeſſionis Auguſtanæ addicti, aliosq; Sacri Imperij Status antiquæ Religionis, ſæculares, & Eccleſiaſticos cum ſuis Capitulis, & alijs ſtatus Eccleſiaſtici, in quocumquè loco ſuam reſidentiam poſuerint, ſua Religione, fide, ritibus, ordinibus, & cæremonijs, bonis mobilibus, & immobilibus, iure, redditibus, cenſibus, decimis, iuriſdictionibus non ſpolient, ſed innocuos in his omnibus habeant, & ipſis frui ſine moleſtia patiantur, &c.

Quod nunc hæc verba, de alijs ſtatus Eccleſiaſtici, non de illis fundationibus, & monaſterijs, quæ Imperio immediatè ſubiecta, & Imperij ſtatus ſunt, ſed præcipue de illis, quæ in ipſorum Confeſſionis Auguſtanæ addictorum Territorijs, & ditionibus ſunt ſita, debeant intelligi, hoc non tantum Imperij Acta,

& pro-

& protocolla, quæ super hoc puncto fuerunt celebrata, indicant; sed etiam ex ipso contextu patet, quod illis Ecclesiasticis, qui suas residentias mutauerint, æquè ac si præsẽtes essent, sua bona, & redditus ex aliorum territorijs præbeantur, &c.

Nequè obstat, quod in pace Religionis §. vnd damitt, &c. statuitur, Vt Confessionis Augustanæ abdicti status, in sua fide, cęremonijs, & ritibus, quæ in suis Ducatibus, ditionibus erexerint, non sint impediti; vnde aliqui colligendum putauerunt, eos posse etiam monasteria reformare; nam quamuis talia monasteria in quibusdam concessis ruribus ciuilibus, eo respectum habeant, tamen in fundationibus, & rebus spiritualibus non habent, quod agant cum illis, sed (vt dictum est) sunt Dei, & Ecclesiæ, &c.

Secundo non minus est publicum in Imperio, quod aliqui Status Protestantes contra expressam literam pacis Religionis §. Vnd nach dem, &c. in quo claris verbis ca-
,, uetur, si Ar[illegible]episcopus, Episcopus, Prælatus, vel alius sta-
,, tus Ecclesiastici a nostra antiqua Religione deficeret, vt
,, ille suum Archiepiscopatum, Prælaturam, & beneficia,
,, cum omnibus fructibus, & redditibus quos inde capiebat,
,, sine omni repugnantia, & mora, tamen sine detrimento
,, sui honoris, relinquere teneatur; & capitulis, aut quibus
,, de iure communi, & consuetudine Episcopatus, vel Eccle
,, siæ conuenit, aliam personam antiquæ Religionis eligen-
,, di potestas concessa sit, qui etiam cum Ecclesiastico-
,, rum capitulis, & alijs Ecclesijs cum suis fundationibus,
,, electionibus, præsentationibus, confirmationibus, an-
,, tiquis vsibus, iuribus, & bonis mobilibus, & immobi-
,, libus non impediti, & in pace sine molestia sunt conser-
uandi, &c. Nihilominus ausi sint, non tantum post suum à Religione discessum suos Episcopatus, & Prælaturas retinere; sed etiam quos non habuerunt quærere, sub hoc prætextu, quod iste paragraphus, non sit pars pacis Religionis, & in quem nunquam

B con-

consenserint, sed potius sæpe contra sint protestati Idcircò diligenter nos informari fecimus, quomodò se res cum illo paragrapho, qui communiter referuatum Ecclesiasticum dici solet, habeat; & reperimus esse illud quidem sępe impugnatum, tamen à nullo nostrorum prædecessorum esse pro eorum sententia declaratum, & semper ea quæ in pace Religionis continentur complete sunt obseruata, vt patet ex Comitijs 1555. anno 56. 57. 59. quibus annis bene fuit contra protestatum, sed semper pax Religionis intacta permansit. Item in Comitijs anno 1566. sub Maximiliano anno 1590. sub Rodulpho vbi semper reseruatum Ecclesiasticum fuit declaratum, tanquam pars pacis Religionis,

Tertio quia tandem iterum producere volunt (quamquam sit primo puncto valde contrarium, in quo nec illis Ecclesiasticis, qui non sunt status Imperij, vllum priuilegium volunt concedere,) quod etiam subditi Imperij sint capaces pacis Religionis, [illegible] Religionis causa à suis Dominis non possint expelli, [illegible]et ratione horum grauaminum status Confessionis Augustanæ non sint vnanimes; ad cuius prætensionis specimen §. Vvoaber, &c. allegant, in quo disponitur, si subditus causa Religionis aliò migrare, & alibi suum domicilium figere velit, ipsi talis commigratio, & conditio suorum bonorum sine impedimento sit concedenda. Item quod super hoc puncto in causa subditorum, qui fuerunt sub Ecclesiasticis, & tunc exercitium Confessionis Augustanæ attulerunt, ab Imperatore Ferdinando secundo decretum obtinuerint, in quo pax Religionis ita fuerit declarata, vt tales subditi in sua fide permanere à dominis Ecclesiasticis permittantur, &c. Ita pariter voluimus in hoc puncto (licet ex ipsa pace Religionis in §. vnd. damitt. & §. dargegen. collen. &c. clarum sit, in quo statibus mediatis suam fidem, & cęremonias instituendi facultas conceditur, & strictè præcipitur, vt in hoc à nemine impediantur) diligenter acta,

Comi-

Comitiorum anno 1555. fecimus reuideri, ex quo reperimus, quòd in magna quidem fuerit controuersia, vt aliorum statuum subditis pariter Confessio Augustana fuisset libera, & propterea particularis clausula in pacem Religionis poneretur; tamen hęc à Catholicis nullo modo fuit admissa, quia cum ipsi alijs statibus non præscriberent, quid cum suis subditis agant; iniustum foret, si ipsi hac in re legem ab aduersarijs acciperent. Quoad illud decretum, nihil de illo habetur in pace Religionis, neque vnquam fuit iudicio Camerali insinuatum, neque vnquam secundum illud iudicatum, multo minus in vsum adductum, & sine consensu statuum Catholicorum cum sit derogatio pacis Religionis, & ita vim habere non possit; quia etiam nostri prædecessores ad multiplicem instantiam tale decretum nec paci Religionis incorporare, nec Cameræ insinuare voluerunt; sed in se ipso ita relinquere, e contra pacem Religionis semper stabilem, & firmam voluerunt. nos quoq. propter hoc decretum à pace Religionis declinare non possumus.

Ex quibus hactenus à nobis discussis, & secundum tenorem pacis Religionis, ac aliarum constitutionum Imperialium, & actorum resolutis articulis, declaramus, & decidimus; primò quod status Protestantes non habent occasionem conquerendi, & pro grauamine allegandi, quod Ordinum Generalibus, Prælatis, & alijs status Ecclesiastici, qui Imperio non immediate sunt subiecti; dum propter suas fundationes, & bona occupata, hospitalia, & alia pia legata apud nos, vel nostrum iudicium Camerale, pro necessarijs processibus instituerunt; eis sunt elargiti, & super hoc ad iudicium, & executionem fuerit progressum. sed quod e contra status Catholici, meritò, & iustè fuerint aggrauati, & horum mediatorum Ecclesiasticorum patrocinium suscerint, quod ipsis sua bona, & monasteria, quæ tempore concordiæ Passauiensis, vel exinde possederant, contra clarum sensum pacis Religionis occuparint, suos redditus distraxerint, insuper ipsos, ac si pacis Religionis non

essent capaces,ab omnibus suis iuribus, & vindicationibus planè extruxerint.

Circa secundum articulum declaramus pariter, confessionis Augustanæ addictos nullam causam grauaminis habere, quod suæ Religionis assectæ,qui Episcopatus,& Imperio immediatas Prælaturas tenent,vel eas prætendunt, à statibus Catholicis non fuerint habiti pro Episcopis, & Prælatis,nequè illis sua lòca,& sessiones in Comitijs Imperialibus fuerint præbita,cum e contra ex parte Catholicorum, iuxta reseruatum Ecclesiasticum,& eius indisputabilem literam,hæc aperta grauamina non immeritò producantur. quod tales à Religione Catholica digressi Episcopi,& Prælati,nihilominus suos Episcopatus,& Prælaturas retinent, & omnia iura,ac priuilegia, quæ in Religione Catholica habùerunt,continuant, ac ratione talium prælaturarum pro statibus Imperij haberi velint;quod etiam illi, qui non sunt Religionis Catholicę, multò minus ad statum Ecclesiasticum habiles in tales Prælaturas sese instruxerint, & intrudere pergant.itaq.totum statum Catholicum Ecclesiasticũ, quantum in ipsis est,extirpare conentur.

Cum etiam circa tertium punctum aliquorum statuum Protestantium grauamina planè sine fundamento reperiamus,ac si statibus Catholicis negatum esset,in suis ditionibus suos subditos ad Religionem impellere, & si hac in re se non accommodare vellent,pro suo libitu eos proscribere, vel eis interdicere,ne in alia loca ad cõciones,& ad exercitia excurrant,econtra Catholici merito fuerint aggrauati,quod eorum subditi ad defectionem fuerint allecti,&c.

Comitia præcipua, & maximè vrgantia grauamina,à quibus pax communis dependet,ex claris verbis pacis Religionis,constitutionum Imperialium, & publicorum iudicialium actorum copiosè,& sufficienter declaratum,vt vtra pars conquerendi causam habeat,palam factum sit.

Præcipimus hisce nostro iudicio Camerali (quemadmodum in omnibus punctis in decisione controuersiarum super pace Religionis,quicquid per nostrum publicum edictum declarauimus,iustum,& ęquum inuenerunt) vt secũdum

dum hanc nostram declarationem in posterum sine disputatione, si similes casûs occurrerint, in hac nostra declaratione contenti, iudicent, & sententiam ferant, & quia spolia, actui bationes, sicut & occupationes Episcopatuum, & Praelaturarum contra tenorem pacis Religionis, multis in locis publica, & nota, ac non negabilia, & ipsum ius, vt supra dictum ex verbis pacis Religionis, & alijs Imperialibus sentētijs extra controuersiā, ita vt aliud non supersit, quam in his casibus parti offensæ assistere, & suum ipsi attribuere, ita ad tenendam vtramq. tam Religionis, quam profanam pacē tandem decreuimus, nostros Cæsareos Commissarios expeditè per Imperium ablegare, tales vel vi, vel alio modo occupatos Archiepiscopatus Episcopatus, Prælaturas, monasteria, & alia bona Ecclesiastica, quæ tempore concordiæ Passauiēsis, aut exinde fuerunt à Catholicis possessa, & iniustè fuerunt destituta, ab iniustis detentoribus repetere, & aptis ac fundationibus conformiter sufficientibus, ordinatè vocatis, & sanè idoneis personis prouidere, & vnicuiq. suum sine superfluis ambagibus attribuere.

Volumus etiam iuxta tenorem sæpe nominatæ pacis Religionis, & aliarum super ea Imperialium sententiarum, præsertim an. 66 hisce publicè declaratum, & decretum, decernimum etiam, & declaramus, quod talis pax Religionis tantum antiquissimæ Catholicæ Religionis, & nostro dilecto antecessori Imperatori Carolo V. anno 1530 25. Iunij traditæ immutatæ Confessionis Augustanæ addictos cōcernat; omnes aliæ professiones, & sectæ, quocunq. nomine appellentur, inde sint exclusæ, interdictæ, & nullo modo tolerandæ.

Præcipimus inde VV.DD. & vobis omnibus, & singulis sub pœna pacis Religionis, & profanæ, vt se non opponant his nostris decretis, sed in suis prouincijs, & ditionibus executioni sine mora mandari curent, & non minus nostris commissarijs ad eorum petitionem auxiliatrices manus porrigere, illis autem, qui tales Archiepiscopatus, Prælaturas, monasteria, hospitalia, & alia bona Ecclesiastica tenent, vt quamprimum post insinuationem huius nostri Cæsarei

edicti

edicti,ad restitutionem,& derelictionem talium bonorum commissariorum,ipsa sine detetione,& mora vlla cum omnibus adhærentibus, & pertinentibus restituant nam si his non obedirent,aut tardos, & morosos se ostenderent; ipsi non tantum in supradictam pœnam Religionis, & profanæ pacis,hoc est bandi, & superbandi,& amissionem omnium priuilegiorum,iurium,& iurisdictionum ipso facto sine vlteriori condemnatione,& iudicio,ratione huius suæ publicæ inobedientiæ incurrerint;sed etiam nos quamprimum actualem executionem ordinabimus.mandamus etiam,ordinamus,& volumus,quod hoc nostrum Cæsareum edictũ, determinatio,& declaratio ab vniuscuiusq. Circuli Principibus in suo Circulo publicè promulgetur, & ad omnium notitiam perducatur; vt etiam ab ijs Principibus missis copijs non minor,quam ipsi originali,fides habeatur.

Hoc volumus strictè. Datum in nostra ciuitate
Viennensi 6.Martij an. 1629.nostrorum
regnorum Romani decimo Vngarici vndecimo;Bohemici duodecimo.

IN

Copia Sententiæ diffinitiuæ in rebus PP Societatis Iesu, & Comitis de Lipp, ratione monasterij Falckenhagen &c.

IN rebus cõmissionis ad immittendum ad Electorem Coloniēsem, &c. inter Patres Societatis Iesu in Paderbronn, in vna contra Dominum Comitem Simonem de Lipp, accusatum, secunda parte, ratione monasterij Falckenhagen, ad supramemorati Electoris immissa acta, & relationes iusto consentaneum esse conclusum est; vt prædicti Patres non impediti de Domini Comitis interlocutorijs, ad dictum monasterium immittendi sint. vnde talis immissio est ratificata, à qua etiam de nominato Comite nulla in parte impediantur, si verò, ille vel Ordo Equitum Sanctæ Crucis ad hoc monasterium iustam causam habere existiment, iuris iustitiam reseruatam habent. signatum Viennæ sub sigillo Sacræ Cæsareæ Maiestatis, vndecimo Februarij Anno 1626.

IN

Copia Sententiæ definitiuæ pro Episcop Herbipolẽsi cõtra Comitẽ inHonavv monasterii Schlichtern contingens, &c.

IN rebus Domini Philippi Adolphi Episcopi Herbipolensis, ac Ducis Franciæ &c. Accusantis, in vna contra Dominum Philippum Moritium Comitem in Honavv, & Rinnegg, &c. accusatum, secunda parte, mandatum cum clausula ratione monasterij Schlinchtern, omnibus considerandis consideratis, conclusum est, vt dictus Comes Domino accusanti, ac sua Herbipolensi fundationi nominatum monasterium Schlichtern cum omnibus appertinẽtijs, pagis, ac subditis relinquere, ac restituere debeat. Simili modo sub tempore Comitis Philippi in Honavv, anno 1567. temerarias occupationes, sublatas decimas, item omnia mobilia, ecclesiæ ornamenta, litteralia documenta, Vrbaria fides, ac registra cum omni interesse, nec vllo damño reddere, sumptus quoquè in iuris iustitiam expensos persoluere teneatur, ad quę omnia præstanda, vitute huius mandatur, sin vero in petitorio oppositiones iustas habere existimet, ius reseruatum manere sciat signatum Viennæ sub Sacræ Cæsareæ Maiestatis sigillo. decimo Decembris anno 1626.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.

Renouatio mādati ad Archifundationem Strasburgensē spectātis, &c.

ILlustrissimo Friderico Casimiro Palatino Rheni Duci Bauariæ, Comiti in Valdenz, & Sponhaimb, qui se Præsidentem Decanatus Strasburgensis, vel quasi nominat, omnibus quoquè, & singulis, qui dictæ fundationis violentè occupatam Fratum uillam Strasburgi, & alia eiusdem Cathedralis ecclesiæ ibidem bona, iam vel antehac tanquam Fratrumvillæ appertinentia, detraxerunt, cuiuscunque dignitatis, aut conditionis, nullo excepto particularicaliter tamen Consulibus, & Senatui Strasburgensi declaramus. Apud nos Reuerendos, & deuotos dilectos N. Decanum ac Capitulares, Cathedralis ecclesię Strasburgensis, humillimè supplicando interuenisse, ac fusè, lateq nobis declarasse; qualiter Serenissimus, &c. Princeps Cognatus noster venerandus, ac Pater, Imperator Rudolphus Secundus, beatę memoriæ, anno millesimo sexcentesimo, tertio Februarij, per publicum mandatum in specie Comiti Hermanno de Solms, Ernesto Comiti de Mansfeldt, & Gebhardo Truggsessio, ac tum in communi omnibus eisdem adhærentibus cum omni circumstantia patefecerit, sępiusquè repetiuerit Suam Maiestatem, & DD. antehac diuersimodè singulariter sub dato vigesimo Maij anni millesimi quingentesimi octuagesimi septimi, & duodecimo Septēbris anni millesimi quingētesimi octuagesimi octaui, sub pœna amissionis gratiæ Sacri Romani Imperij mandasse, ac imposuisse, prędictam Fratrū villam cum omnibus ad Venerabile Capitulum spectantibus bonis; & redditibus, quæ post benè latam excommunicationem, & priuationem partim etiam excitatum tumultum, & discordiam intra Archifundationem, & Coloniensem Cathedralem ecclesiam; violento modo occuparunt, restituere, illaq. totaliter deserere, ad quod non solum illos non paruisse, sed vltra alia Canonicorum, Vicariatus, ac Venerabilis Capituli bona, mortuo Episcopo Ioa. exortoq. eo tēpore belli tumultu; pagos Bors, Geispolzhaim, & Zamparthaim suæ ditionis fecisse.

Quæ omnia cum non toleranda, ac nimia viderentur à Decano, totoq. Excellentissimæ fundationis Strasburgi

Capitulo ad Suam Maiestatem, & DD. grauamina sunt transmissa, ad quæ responsum est, subditos, & incolas illorum pagorum, ratione sui iuramenti, & obligationis, quam dicti tres Comites pro se, & pro suis collegis abstulerant, liberos fore; ac inposterum nulli, nisi Venerabili Capitulo subiectos, ac obligatos esse debere, ad cuius rei meliorem effectum, dicto Comiti de Solms, & Comiti de Mansfeldt, ac Gebhardo Truggsessio nō minus omnibus illis adherentibus sub pœna Sacri Romani Imperij amissionis gratiæ mandatum est, supra, & sæpe nominatam Fratrum villam, & alia Capituli, ac Canonicorum loca, ac domus, cum omnibus rebus, ab illis, vel ipsorum collegis transportatis, plenariè restituere, cunctaquè in pristinum statum mittere, ac ordinare.

Hisce licet, & alijs diuersis Suæ Maiestatis, & DD. publicatis, ac insinuatis Cæsareis mandatis, prædictos Comites de Solms, & de Mansfeldt Archifundationem quidem deseruisse, Gebhardum verò Truggsessium in præsentia aliquorum testium, iuratiquè notarij se obsequuturū beneuolum monstrasse; attamen his, & alijs sepositis, Ducem Franciscum de Coneburg, ne & ille suis partibus deesset, maxima excogitando grauamina, lamentando sua, suorumquè adherentiū damna, defendere, obstare, erga dictam suam Maiestatem Cæsarem Rudolphum non solum conari, verum vltra Præsidentis titulum sibi ipsi attribuere non erubuisse, mortuo inde Duce Francisco de Coneburg, Ducem Christianum de Holstain illum insequi, ac illud ipsum factitare non abhorruisse, adeo quidem, vt vna cum suis collegis, tam nouo vsurpando, & indecenter sibi attribuendo Præsidentis titulo, quam alijs omnibus iuribus, & Imperij ordinationibus contrarijs actibus destinatæ pœnæ, se participem fecerit; sed quid ita? nullo insuper omnino habente iure ad Canonicatus sibi, & alijs, ac beneficia votum dare, in nominatam sæpius Villam, & alias fundationis Straburgensis Terras, acrius dominari, plus abuti, imò ad talem obstinationem venire, vt vltra in pagum Zamparthaimb. (cuius media pars Capituli) milites imponere attentauerit.

Ve-

Verum enimuerò, cum tale Epiſcopus Strasburgenſis, Cardinalis Carolus de Lottaringia vna cum ſuo Capitulo ferri non poſſet, & ob id apud Suam Maieſtatem Cæſaream Rudolphum DD. conqueſtus, auxilium Suæ Maieſtatis humillimè imploraret. Mandatum eſt à Sacra Cæſarea Maieſtate anno milleſimo ſexcenteſimo ſecundo, ſecuncundo Auguſti, vt Dux de Hollſtain, ſuiquè collegæ mandatis anno milleſimo quinquageſimo octageſimo ſeptimo; & milleſimo quingenteſimo octageſimo octauo expeditis, publicatis, reiteratis, totaliter pareant, ac obſecundent, omnibusquè illorum mandatorum clauſulis, punctis, articulis integra reſtitutione, omniumquè hactenus Archifundationi, ac Venerabili Capitulo ſubtractarum rerum plana, & iuſta reſtauratione ſatisfaciant. prætenſum, ac iure temerarium attentatum Præſidentis titulum (quod magis illorum placito attribui poſſet) caueant, ac omittant. denominationem denique aliorum, vel magis intruſionem Canonicorum omnino deſiſtant, ac delinquant. Hæc fuit Suæ Maieſtatis voluntas. Rebus verò hinc inde variantibus; contigit, vt ob ſupradicta exorta bella, illorumquè continuationem, tandem de pace anno milleſimo ſexcenteſimo quarto intra ambas partes in Haganavv ad quindecim annos tractaretur; vbi expreſsè prouiſum, ac præſeruatum fuit, elapſis hiſce quindecim annis ſupranominatum Venerabile Capitulum, omnibus Cæſareis antehac publicatis, & conſequenter etiam Cæſaris Rudolphi ſupra inſinuati mandatis, vti, ac virtute eorundem, omnia quæ Capitulo conueniunt, ac de iure meritiſſimo ſpectant, occupare, ac ſuæ ditionis facere poſſe, poteſtatem habituros. vnde cum finiti fuiſſent dicti quindecim anni, anno milleſimo, ſexcenteſimo decimo nono, decimo Decembris ad ſtabiliendam pacem, ad alios ſeptē annos, anno milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo; vigeſimo ſecundo Febrarij; iſta tamen conditione fuit prolongata, vt ambæ partes in eo ſtatu maneant, ac debeant, vti concordia Hagennavvenſis clarius habet, ac explicat; niſi forte interea hoc

de negotio in Romano Imperio aliud concluderetur, ac ordinaretur.

Quæ cum ita ſint, nobiſquè, à ſępedicto Venerabili Capitulo Strasburgi non ſolum deſtinatum, ac concluſum quindecim annorum terminum; ſed etiam ſeptem vltra prolongatorum vigeſimo ſecundo Februarij annorum, elapſum fuerit iudicatum, intereamquè noſtri dilecti filij Archiducis Leopoldi Vvilhelmo DD. ad noſtri dilecti fratris Archiducis Leopoldi DD. factam ordinariam reſignationem ad Bpiſcopum ibidem electæ, acceptatæ, ac confirmatæ fuerint; nihilominus tamen Palatinum Præſidentis Decanatus Strasburgenſis titulo vti contra publica mandata, & ad id nullo habente iure, à ſuis illi adſcribi. quare Decani, & Capitulares obſequentiſſimè rogantes, ac flagitantes, placeret, ſæpius dictum Cæſaris Rudolphi ſub dato quinto Auguſti anno milleſimo ſexcenteſimo ſecũdo publicatum mandatum contra Tuas DD. tanquam Præſidētem Straſburgenſem renouare, ac confirmare.

Quandoquidem igitur hanc Venerabilis Capituli petitionem vna cum alijs in noſtra Cæſarea repertis regiſtratura ſumma cum diligentia perpendere, reuidere, ac poſtea nòbis referre permiſerimus, iuri, iuſtitięquè conforme, ac conſentaneum viſum eſt, talia mandata clementiſſimè renouare, ac confirmare.

Quare mandamus poteſtate Cæſarea Romana T. Palatini dilectionibus, tanquam prolato, vel quaſi Præſidenti Decanatus Strasburgenſis, & vobis, ſub pęna noſtri, Romaniq. Imperij æſtimationis ſerio, & ſtrictè, & volumus, vt T. DD. & vos proximo poſt harum præſentationem, abſquè vlteriori mora, controuerſia, fuga, vel quocunquè alio modo, aut prætextu fieri poſſet, ſæpius dictis Cæſaris Rodulphi DD. anno 1587. & 1600. poſtmodum anno 1602. ſecundo Auguſti, publicatis per Euentualia edicta reiteratis actualem paritionem, noſtro quoque renouato mandato in omnibus punctis clauſulis, & articulis, integra reſtitutione, omniquè reſtauratione, omnes illius ante hac, vel hactenus, ante, &

poſt

post factam ad interim Hagennavvensem concordiam, Archifundationi, Decano, totiquè Capitulo occupati, ablati, trãsportati, vel etiam T. DD. & vobis præseruati plenæ, ac totaliter satisfaciãt; illicitum, & solum ad maiorem discordiam, & seditionem attentatum Præsidentis titulum, vel alia proprio placito Ecclesiastica attributa prædicata omnino abstineant, nominando, vel alios Canonicos instrudendo (quod in se ipso quidem vanum, ac inualidum) planè desistant. Præsertim verò vobis Consulibus, totiquè Senatui Strasburgensi, vt vos dictam Fratrum uillam, & alias adiacentes domos, redditus, ac decimas, in vrbe, vel extra vrbem in quacunquè vestra iurisdictione, dicto Decano, ac Capitulo absquè vlla detentione, vel negatione liberè concedatis, pagum Lamparthaim nulli alij, nisi Venerabili Capitulo, eiusdemquè electo, ac confirmato Episcopo nostris scilicet dilecti filij DD. obedientiam facere curatis annuos census, redditus, decimas, & alia quę superioribus debentur, persoluere, tribuere, non obstetis, nec vos, neque T. Palatini DD. hoc in negotio molestos, aut inobedientes perhibeatis. vel si contra nostram spem, paritio intra triginta sex dies non fieret, quas T., DD. & vobis primo post harum insinuationem incipiendo duodecim pro primo, duodecim pro secundo, & duodecim pro tertio peremptorio, & vltimo iudiciali die ponimus, vel si illo die iudicialis dies non foret, proximo sequenti fide dignos testes productis omnes dein in sua appositione hærentes, nobisquè à Venerabili Capitulo nominati, ac specificati, personaliter, aut per aduocatum in nostra Cæsarea Curia, vbi illo tempore esse poterit, appareant, ad videndum, audiendum, se in constitutam Saeri Romani Imperij pœnam cecidisse, iure ac iudiciali sententia declarandum, proferendum, cum executione deinde nullo habito respectu procedendum, vt iustum est. Hoc volumus, & mandamus strictè, si T. D. D. & vos venietis, & ad sistendum iudicio, benè, sin autem, nihilominus T. DD. & vestri absentiæ, ac inualidæ protestationis non ducetur

ratio-

ratio, ſed ad difficultatis Decani, ac Venerabilis Capituli ſollicitationem procedetur, & agetur, vt ſecundum iuriſdictionis ordinem decet, ac conuenit. vndè vos diſponere ſcietis. Datæ in noſtra Ciuitate Viennæ decimo Aprilis, anno milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo ſeptimo; Romani Imperij octauo Vngarici nono; Bohemici decimo. Ferdinandus.

Locus Sigilli. V. T. Petrus Hencus de Stralendorff. Ad mandatum Sacræ Cæſareæ Maieſtatis proprium M. Arnoldinus de Elorſtain, &c.

FER-

Dilecti Fideles,&c.Memineritis,nos diuersis vicibus,præcipuè sub dato duodecimo Septembris anno millesimo sexcentesimo vigesimo secundo,voluisse,vobisq. mandasse, non solum longo admodum iam tempore, in nostram, ac Romani Imperij vrbem Hamburgi, sub solè introductas, ac diuersas repertas sectas,quatenus paci Religionis de anno 1555.in qua duo exercitia,veluti Catholicæ Religionis, & Augustanæ Confessionis solummodo conceduntur, omninò aduersetur,absquè mora à vobis esse dimittendas,ac prohibendas,ac nullum aliud exercitium,nisi antiquissimæ Religionis,ac incorruptæ Augustanæ Confessionis, eo modo, quo an.1530.sub nostro Prædecessore Carolo,beatæ memoriæ fuit traditum,ac acceptatum,in quo pax Religionis etiã solum est fundata,siue apertè,siuè priuatim vlterius nõ esse patiendum,nec concedendum;sed etiam in dicta ciuitate Hamburgi omnes,ac singulos Catholicos inhabitatores ciues,ac artifices,eiusdéq. Religionis homines,externos quoq. mercatores,conformiter paci Religionis,sub præcepto amissionis Cæsareæ nostræ gratiæ,atq.illius in nostra,supra venerandi prædecessoris cognati nostri,ac Patris Cæsaris Rudolphi Secundi fęlicis memoriæ,in communi omnibus Catholicis mercatoribus,ac artificibus Hamburgi,ad hunc finem, vt exercitiũ Catholicæ Religionis,nemine prorsus impediẽte, administrare,&cohabitare, possint, executas Cæsareas literas defensorias,facta Cæsarea confirmatione impositę pęnæ,liberos in suo exercitio,quod habent, vel in futurum habere poterint,vti etiam in ipsorum Religione, fide nequaquam impediant,molestent, fusius nostris litteris declarantibus.

Copiæ Mandati Cæsaris Hamburgo ciuitati,vt Catholicos in suo exercitio non impediant.

Et vti omni ex parte conuenisset,ac decuisset nostro Clementissimo mandato,ratione tã Imperij legum; quam etiã pacis Religionis,obedientissime obsequi,ac aures facillimas præbere.

Ita nos nullius alterius Clementissimę spei fuissemus,vos iuxta certissimam abnegationem, ac demissionem dictarũ

in Sa-

in Sacro Romano Imperio prohibitarum sectarum, Catho licos Hamburgi in suo approbato, ac in pace Religionis cõcesso execitio, quatenus priuatim insuper factitarint, nunquam impedituros.

Habemus tamen à fide dignis, non absq. summo nostro mœrore, vos post resciтum, ac recognitum Catholicæ Religionis exercitium minis maximis interdixisse; prohibuisseque, cum liceat, aliæ sectæ præcipuè Caluini ex Anglia dogma, (quod contra expressas Imperij leges) quin minus etiam Iudęis publica Synagoga, his amore commerciorum, illis ratione annuæ pensionis, concedantur.

Cum igitur non reperiamus, nec videamus, qua de causa, vos Catholicis mercatoribus, suum exercitium in Romano Imperio iuxta Augustanam Confessionem concessum, impedire, vel denegare queatis. Vnde mandamus, clementissimè, ac seriò, vt vos ratione dictarum causarum, sub certissima, ac non emanante, nostræq. supra Cæsaris Rudolphi expeditas literas defensorias, confirmationi inserta pœna, Catholicos Hamburgi mercatores, artifices, eiusdemquè gegeneris homines, in illorum exercitio, quod vel habent, vel in futurum habere poterint, vti etiam in illorum antiquissima Catholica Religione, ac fide, cum omnibus illorum cęremonijs, nulla in parte impediatis, molestetis, sed liberos sua absquè molestia exercere permittatis. Ita facturos spe ramus, ac nos cum Cęsarea gratia erga vos propensi manemus Datæ Viennæ 28. Iulij anno 1627.

Sua

SV. A. Romana Cæsarea etiam Hungariæ, & Bohemiæ Regia Maiestas, Dominus Noster Clementissimus Clementissimè percepit, qualiter Serenissimus, & Illustrissimus Princeps, Dominus Augustus Palatinus Rheni, &c. tam pro se, quam pro suo fratre iuniore, Serenissimo quoque, ac Illustrissimo Principe Ioanne Friderico Palatino Rheni, &c. apud Suam Maiestatem in scriptis insinuauerit, contra seniorem Dominum fratrem Serenissimum Principem Dominum Vvolffangum Vvilhelmum Palatinum Rheni, &c. ob inceptam in amborum iuniorum fratrum hæreditarijs territorijs reformationem vehementissimè cum summa humilitate, tam oretenus, quam in scriptis conquestus in altam, ac profundam duci deliberationē clementissimè ordinarent.

Copia Cæsareæ determinationis cōtra Palatinum Augustum & Ioannem Fridericum Germanos ratione factæ, & attentatæ de domino fratre Vvolffango Vvilhelmo Palatino in ipsorum hæreditarijs territorijs, reformationis Religionis.

Quamuis de cætero Sua Maiestas, præfatis ambobus Dominis Germanis in omnibus occasionibus gratificari clementissimè, & quam maxime sit propensa; attamen ex istis, de Domino Palatino Augusto in originali productis, inter Illustrissimos tres Dominos germanos 17. Iulij anno 1615. erectis, & factis fraternis concordijs, tam per ipsos Dominos iuniores germanos, quam per illorum subditos completis, acceptatis, approbatisque reuersibus; satis manifestè apparet, Domino Palatino Vvolffango Vvilhelmo tanquam seniori fratri, & soli imperanti Principi, in dictorum iuniorum amborum fratrum designatis territorijs, Ducalem, Principalem superioritatem, tam statuta, quam ecclesiastica mandata promulganda, fuisse reseruatam, etiam absque supradicta istorum territoriorum consignatione; nihilominus talia Principatui, Neoburgensi sint incorporata, & sic Domino Palatino Vvolffango Vvilhelmo Illustrissimo, &c. Celsitudini, &c. propria, & quatenus Imperanti Principi, gubernanda. prout in præfata 17. Iulij anno 1615. concordata, & demum de ipsis ambobus Dominis iunioribus germanis totaliter exequuta fidei sponsione, expresse, & prorsus ingenue se obligarunt, spoponderuntque nec se, nec vllum amore ipsorum suo proprio seniori fratri Dño Vvolfango Vvilhelmo in

Principatu Neoburgensi, ob Ducalem; atquè Principalem inibi superioritatem; omniaque eidem spectantia, vel ob alias iurisdictiones hæreditates, redditus, & quomodocunque tandem nuncupari possint, reluctaturos, vel resistere concessuros. insuper in cęteris Principatui Neoburgensi incorporatis territorijs, illis verò designatis, & concessis, ratione præfatæ Principalis superioritatis statutorum, appellationum, censuum, & tandem impositionum tribuendarum pecuniarum, omniumque aliorum sibi non reseruatorum, minimum impedimentum non illaturos.

Quin vltra ipsi in amborum iuniorum Dominorum germanorum consignatis territorijs degentes, & habitantes subditi tempore consignationis, in quo omnium trium (sicut fusè fraterna concordia explicat) approbatione germanorum antea concordata, postmodum in calamum dictato, & executo reuersu, prorsus clarè se obstrinxerunt etiam optimè conscij, habita quoquè alta rei deliberatione (vt verba formalia sonant) libera in minimo non coacta voluntate, & animo, etiam particulari tradito consensu, & iussu sui clementissimi Principis, & Domini Palatini Augusti, proloquuti promiserunt, ac spoponderunt, quod post factum, & præstitum quoque suo Domino Domino Palatino Augusto iuramentum nihilominus in futurum, vti hactenus, supra nuncupato suo clementissimo Principi, & Domino Palatino Vvolffango Vvilhelmo, suisque Celsitudinis, &c. virilibus hæredibus, pro solo; & vnico imperante Domino, & Principe Neoburgensis Principatus, cuius membra, & subditi existant, agnituros, & professuros, non minus illos, suosque hæredes omnibus, & singulis Principatus Neoburgensis ordinationibus, & mandatis, Ecclesiasticis, & sæcularibus, ecclesiarum, scholarum, superattenentium statutis, siue iam ordinatis, vel in futurum ordinandis, atquè in nomine supradicti Principis Palatini Vvolffangi Vvilhelmi, quatenus Principis imperantis, & nomine Palatini Augusti

gusti, quatenus Domini ipsorum hæreditarij, publicandis firmiter constanter obsecundaturus, & sub cautione pœnarum talibus mandatis, & ordinationibus insertarum, sedulos obseruaturos: prout etiam litium appellationes, in nullo alio loco, quam in sua Illustrissimæ, &c. Celsitudinis, &c. Neoburgica vrbe, eiusdemque consilijs fieri, sicut etiam omnes matrimonij lites prorsus nullibi, nisi in præpedicti Palatini Vvolfgangi Vvilhelmi, de ordinato Consistorio appellari, cognosci, atque exequi debeant, tantum diligentissimè, quantum debitè prospecturos.

Et licet ratione publicationis Nomine Domini Palatini Vvolffgangi Vvilhelmi, quatenus Domini imperantis, & Domini Palatini Augusti, &c. mentio fiat, nihilominus tamen, si fortè ambo iuniores germani ad eandem consentire nollent, Domino Palatino Vvolffgango. Vvilhelmo Illustrissimæ, &c. Celsitudini cum eadem procedere erit concessum, quia sine hoc, Dominus solum imperans esse non posset. quod verò in facta fraterna concordia fidei sponsione, atque reuersu exspressè dispositum, & de omni parte agnitum approbatum, & acceptatum fuit, imò Dominus Palatinus Augustus in sua Cæsareæ Maiestati porrecta supplicatione ipse est confessus, quod paragraphus in fidei sponsione de dato 17. Iulij anno 1615. declaret omnia ratione mandatorum, statutorum, & ordinationum, tam in Ecclesiasticis, quam sæcularibus rebus, in amborum fratrum assignatis territorijs, ita obseruentur, quomodo inter Dominum Patrem, Dominum Palatinum Philippum Ludouicum, & eius fratrem iuniorem ratione assignatorum territoriorum fuerunt obseruata, ex ipsorum quoque facta concordia, quæ inter Dominum Patrem, & eius iuniorem Dominum fratrem anno 1581. esse sufficienter declarandum, prout eadem concordia per Dominum Palatinum Augustum in modum extractus, debito conuenienti passu producta fuit. Quæ concordia simili modo declarat, quod si frater iunior ad mandata dissentiret, vel concordari nollet, nihilominus Dux Philippus Ludouicus proinde ac Dominus imperans potesta-

tem habuerit,conclusionem, decisionem edicere, & quanto minus frater ipsius hac in re impedire nequiuerit, tanto minus etiam Dominum Palatinum Vvolffgangum Vvilhelmum sui iuniores Domini fratres licet nolentes, impedire, atq.obstare poterint.

Et quamuis ambo Domini fratres in paternum testamentum se fundent, attamen de illis ipsis approbata, acceptata, insuper proprio sigillo affirmata fraterna concordia (lepositis totaliter istis,quod Dominus Vvolffgangus Vvilhelmus in testamentum consenserit.) aliter insinuat. Itaq. purè, absquè vlla disputatione,exceptione,aufugio,vel quomodo nomen habere poterit, de tribus germanis, vt decet, Principes,sincerè, incorruptè complenda, obseruanda remanebunt.

Et cum sæpedicta fraterna concordia expresse, ac clarè satis explicet, quod seniori Domino fratri, Domino Palatino Vvolffgango Vvilhelmo. Ducalis, atquè Principalis Superioritas, in sepius dictis, assignatisquè territorijs sicut statuta in Ecclesiasticis, & sæcularibus rebus ponere, sine vlla præfinitione certi alicuius temporis fuerit reseruata, imò expresse conclusum, quod Dominus Palatinus Vvolffgangus Vvilhelmus non solum iam, sed etiam in futurum in Ecclesiasticis, & sęcularibus rebus statuta ponere, atquè instituere possit; & sicuti Augustanæ Confessioni addictis sęcularibus Principibus, & Statibus, potestate Ducali, & Principali superioritate, & illesa Romani Imperij Religionis pace, Augustanam Confessionem in suis Principatibus, & Prouincijs (etiam si antea Catholici extiterint, & postea ad Lutheranismum peruenerint) commodo, & apto ipsis tempore introducere concessum; ita etiam ex hoc fundamento, Catholico Principi, Catholicam Religionem in prouincias, in quibus solus Dominus gubernans existit (prout ambo iuniores Domini fratres, in suis hæreditarijs territorijs, sicut etiam inibi degentes subditi, & inhabitatores, Dominum Vvolffgangum Vvilhelmum Palatinum pro solo imperante Principe, explicantibus, & sic declarantibus sæpenominatis fraternis

fidei

fidei ſponſionibus, reuerſibus, agnouerunt) quando, & quocunquè tempore illi placet, introducere nullo modo prohibitum, ſed quoquè conceſſum manet. Inſuper Domino Vvolffgango Vvilhelmo in iſtis iunioribus Dominis germanis aſſignatis territorijs inſtitutio Religionis non ſolum eſt conceſſa, ſed etiam conſtitutio Religionis, & omne, quod illi annexum, ſicut etiam iam, & in futurum ſtatuta ponere, per expreſſum eſſe reſeruatum.

Itaquè cum ex iſtis omnibus apertè manifeſtum ſit, quod Dominus Palatinus Vvolffgangus Vvilhelmus in amborum iuniorum Dominorum fratrum aſſignatis territorijs ſolus Dominus, & Princeps imperans exiſtat, illiquè Ducalis, & Principalis ſuperioritas clarè, & purè ſit reſeruata, atque vnicuique ſæculari, iubente Religionis pace, Principi ſuo ex officio, inſtitutio Religionis, Eccleſiarum ordines, atque cæremoniæ, omneque illi annexum conueniat. vnde Dominus Palatinus Vvolffgangus Vvilhelmus cum recuſata Religionis reformatione illud attentabat, quod ſæpe nuncupata fraterna concordia, atq. reuerſus, ſicut etiam reſeruata Ducalis ſuperioritas, ex qua inſtitutio Religionis immediatè dependet; & Sacri Romani Imperij pax Religionis, concedit, & admittit.

Enimuerò, quia ſuæ Romanæ Cæſareæ Maieſtati, virtute iuratæ eorundem Capitulationis, ex incumbente Cæſareo officio prædictam Religionis pacem manutenere incumbat, & quatenus Auguſtanæ Confeſſioni addicti Electores, & Status contra Religionis pacem diſcommodari, vel difficultari, nec poſſint, nec valeant, ita etiam è contra (ex identitate rationis, & ne tam ſalutaris pax, & conſtitutio claudicet) iuſto conſentaneum, ne quoquè Catholici Electores, & Principes turbentur, vel grauentur, præſertim cum pax Religionis, expreſſiſsimè plus nimio id explicet.

Verum enimuerò Ioanni Friderico Palatino, & Domi-

no Palatino Augusto ratione factæ profundæ, & summæ sponsionis (cum omni condonatione ob læsam sæpius nominatam fraternam concordiam) debitam satisfactionem præstare omni ex parte deceat, & quatenus quoque tam puræ, & claræ transactiones, & pacta in iure nullam dispositionem admittant, verum paratam executionem sub se habeant.

Qua de causa sua Cæsarea Maiestas istius clementissimæ sunt confidentiæ etiam ad hoc admonitos volunt, vt in hoc negotio se dirigere, & quieti se tradere, permittant, ac velint. rursus cum ista omnia sub fundamentis, quæ de Domino Palatino Augusto pro se, & pro suo iuniore fratre sunt producta, & allegata; fundata reperiantur; ideo Sua Sacra Cæsarea Maiestas vnica communicatione opus esse minimè opinatur.

Cæterum quoad Serenissimam, atque Illustrissimam Principessam Dominam Dorotheam Mariam Palatinam Rheni pronatam Ducissam de Vvrttenberg ratione eorundem in Hippolstain consistorum bonorum attinet, cum ipsa sua ex parte se non insinuarit, excepto quod Dominus Palatinus Augustus, quamuis absquè vllo de antedicta domina accepto mandato, obsequentissimè earundem causa intimauit. et insuper quoque sola vsufructuaria, & post mortem Domino Palatino Ioanni Friderico (testantibus sæpedictis documentis) appertinentia sint, & ad eiusdem bona adscribenda. In quibus vero bonis Dominus Palatinus Vvolffgangus Vvilhelmus, Ducalem, ac Principalem superioritatem expresse sibi reseruauit, prout quoquè inter sæpius dictum Dominum Palatinum Philippum Ludouicum, nuncupatorum Dominorum trium germanorum, venerandum Patrem, & præfatam Dominam Viduam anno 1604. facta concordia, Dominus Palatinus Philippus Ludouicus, tanquam Neoburgensis Principatus existens imperans Dominus, (cuius vices Dominus Palatinus Vvolffgangus. Vvilhelmus iam representat) in dicta concordia omnia iurisdictionalia in ecclesias, scholas, &

simi-

ſimilia pure voluit ſibi quoquè reſeruata. Sua Cæſarea Maieſtas ita conſtitutis rebus, etiam in ante pronunciata determinatione rationes huius puncti clementiſſimè maneri vult. Quæ omnia illis in Cæſarea gratia, quæ ambobus Dominis Palatinis quam maximè eſt affecta, ratificari, & intimare clementiſſimè voluit, & iuſſit. Datum Pragæ vigeſimo ſecundo Decembris. 1627.

FER-

Sereniſſime Elector, Illuſtriſſime Princeps
Amice Dilecte.

Copia Literarum S. C.M. ad Electorẽ Ducẽ Saxoniæ, ne ob narratas cauſas poſtulationi Magdeburgenſium cõſentiat.

RElatum eſt nobis à fide digniſſimis, Capitulares Archiepiſcopatus Magdeburgenſis, non diù abhinc Capitularem Conuentum egiſſe, eiuſquè concluſionis fore. V. DD. filium Auguſtum iuniorem DD. quem duobus circiter abhinc annis, pro coadiutore poſtularunt, iam pro illorum Capite, & Eccleſiæ Magdeburgenſis Archiepiſcopo poſtulaturos, ad cuius rei effectum, Commiſſionem ad V.D.D. ad inſinuandam hanc poſtulationem, earundemq. ad hanc conſenſum ſollicitandum, expedituros.

Vti verò V.D.D. ſuiſq. omnibus ex ſincero Cæſareo affectu omne bonum, non minus eorum inclytæ familiæ fęlicẽ ſucceſſum ſemper optauerimus, ac deſiderauimus.

Ita non dubitandum tenemus V. DD. vt illorum actiones ad hunc vſq. diem clarè manifeſtauerunt, nullum priuatum intereſſe publico præpoſituram.

Quo facto nos non omittemus, omne illud, quod hac in re nobis ſtudij fuit accuratiſſimæ, V. DD. in Germanica fideliſſima fide, qua in ſimilibus Romanum Imperium tangentibus caſibus, prælertim erga V. D.D. vti ſolemus, clementisſimè patefacere.

Quandoquidem igitur noſtro Cęſareo officio conformiter perpenderimus, non ſolum ea, quæ fundationum cauſa à multis iam annis Electores Eccleſiaſtici ac Principes fuerunt conqueſti; verùm etiam illa, quæ hanc ob rem in Electorali Collegio de Mulhauſen nuper ſunt deliberata, mota, ac concluſa, nos etiam ab illo toto Electorali Collegio enixè fuiſſe rogatos, vt prouidere vellemus, quatenus illa tam ſæpè à Statibus introducta, & incuſata grauamina, iuxta tenorem Cõſtitutionum Imperialium, & tam Religionis, quam profanæ pacis diſcuterentur, ac deciderentur.

Inter quæ grauamina, Rex N. Saxonicæ fundationis, quæ Catholicis poſt concordiam Paſſauienſem ſunt detractæ, exiſtunt

ſtunt principalia, ac præcipua.

Vnde V.DD. prudentiſſimè decernere poterit talem decisionem, ſi ſe cum dicto Archiepiſcopatu immiſceat, taliq. poſtulationi conſenſiat, totum opus deſtructuram, non minus apud omnes diuerſas cogitationes fore pcipiēdas, quaſi contra ſua hactenus habita prudentisſima, & grauisſima conſilia, ipſorummet opinioni faueret, qui in pace Religionis in periculoſisſimam diſputationē trahere non erubuere.

Secundo V.DD. plus nimio palam eſt propter hunc ipsū Archiepiſcopatum res iudiciales, ob occluſam viſitationem Cameræ Spirenſis, non abſq. damno totius Regni circumuentas, & detentas fuiſſe, vnde facillimè colligere, & cognoſcere poterit, per talem poſtulationem (ſine qua alias fortasſis per deciſionem grauaminum, cum nunc res poſtulāt dictus ſecluſus iuſtitię curſus facilius aperiri poſſet) omnia non ſolum in ſuis controuerſijs permanſura, verum multò magis fore exagitanda.

Cum etiam circa tertium non ſimus omnino certiores facti, in quantum ſe eligentes, & poſtulantes, præteritæ benè puniendæ rebellionis, ipſorumq. exiſtimati adminiſtratoris in nulla parte defendendarum actionum participes fuerint, rurſus, an illis ex hoc capite (relictis alijs defectibus) talis electio, aut poſtulatio conuenerit, quatenus primum recenter dictum ſuum adminiſtratorē, pro illorum capite agnouerint, illuſq. inſignia in proximis ipſorum. calendarijs publicè præfigi curauerint.

Quanto V. DD. vlterius habebit ad ponderandum, & benè ſingulariter ad aduertendum; nobis ad defendendam illorum prouinciam, non paruam pecuniæ ſummam fuiſſe expendendam, qualem iure meritisſimo, & omnium Electorum voto de posſidentibus eſſe repetendam, quare ita conſtitutis rebus donec tota ſumma reſtituatur, electus quis quis eſſe poterit, de prænominati Archiepiſcopatus prouincijs nullos redditus expectandos habebit. Vnde iterum opinamur hac ipſa dei cauſa V. D.D. eo minus cauſari, tali poſtulationi conſenſiendi; quæ omnia in aperta clementisſima ſinceriſſima fide ad meliorem V.DD. declarare decre-

uimus,eiusdem omninò clementissimæ;sincerissimæ confidentiæ manentes V.DD.ad auertẽdas supradictas cõtrouersias,& alias inconuenientias,quæ tantum ad impediendam diù desideratam,summè necessarijssimam pacem essent, ita negotia, de quibus si certior fieret, de seipsa recusaturam,& amore patriæ priuatum interesse sepositurам , quo facto facilitabit suas, & futuras alioquin satis difficiles actiones, ac suis,inclitæquè familiæ famam,ac laudes pariẽt immortales;de cętero V.D.D. &c.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.

VObis declaramus certiores de fide dignissimis nos esse factos, quod vos attentare non erubueritis, Capitulare Conuentum vigesimotertio elapsi mensis Ianuarij ibidem Magdeburgi instituere, ac celebrare, vbi vos conclusisse, postulationem Archiepiscopi Ecclesiæ Magdeburgensis, absq. nostro præscitu destinare, eaq. de causa commissionem ad Electorem Ducem Saxoniæ ablegare, eidem similem postulationem insinuare, consensumq. sollicitare proposuisse.

Copia Inhibitionis ad Pseudocapitulares Magdeburgenses, vt proposita postulatione abstineat, sub dato 11. Februarij anno 1628.

Et vti vestrum propositum cum magna admiratione percipientes, ita etiam summa nostra molestia suscepimus, quatenus etiam vobis ad defendendum difficillimum cadet, præsertim cum talem postulationem contra nostram, veluti Cæsaris, & Dñi vestri voluntatem in opus dirigere cogitetis, totoq. Romano Imperio ad vlteriores tumultus, & motus, qui infallibiliter, & necessario hinc prouenient, causam dare velitis, cum tamen ante omnia (relictis alijs) considerare, & alto perpendere animo debuissetis, nobis, ad defendendum vestras prouincias, & ad auertendam nostri, totiusq. Romani Imperij deuastationem, maximam pecuniarum summam fuisse persolutam, quam iure meritissimo, ac omnium Electorum communi voto, & calculo de possidentibus repetere, & exposcere decreuimus. Attamẽ quod plus est audimus insuper partem vestram, præteritæ rebellionis, illicitarumq. vestri existimati administratoris actionum in minimo non defendendarum participem fuisse, vt nos his, & alijs de causis, talem propositam, particulariter absq. nostro præscitu, postulationem concedere, ac annuere vlla ex parte cogitemus.

Vnde vobis seriò, & strictè mandamus, ac iniungimus, vt in hac re, nullo modo procedere, sed omnibus futuris Cõuentibus, & consultationibus, quatenus electionem, & postulationem instituere arbitremini, vsq. ad nostram clementissimam determinationem, ac ordinationem omnino abstineatis, aut in contrariam partem, vestrum, de quo vos clemẽtissimè admonemus, damnum non accersetis. Sic iubet, vult, & mandat nostra clementissima voluntas, &c.

NOS FERDINANDVS SECVNDVS.

Copia Reiteratæ patenta ratione reformationis Religionis assignatorũ Palatino Augusto pagorum, ac subditorum.

OMnibus NN.& singulis,Prouincialibus,Vasallis, Officialibus, Præfectis, Quæstoribus, Consulibus,Consultoribus,ciuibus, & in communi omnibus subditis, ac incolis,istarum iurisdictionum,ac locorum Sulzbach, Flos, Vohenstraus,BercKstain, & Vvinden,consitarumq. in illis vrbium,qui virtute fraternæ,anno 1615.factæ concordiæ, inter Serenissimum,Illustrissimum DD.Vvolffgangum Vvilhelmum Palatinum Rheni,Bauariæ Ducem Comitem in Veldenz,& Sponhaim nostrum dilectum cognatum, ac affinem,Principem,&c. DD. ac eius fratrem Augustum DD. quibus dicti pagi,& territoria sunt assignata,ac tradita, cuiuscunq.dignitatis,conditionis sint, quibus nostræ Cæsareæ litteræ,vel fide dignæ copiæ præsentatæ fuerint,nostram Cæsaream gratiam,ac salutem,illisque dicimus, quatenus meminerit,postquam ratione prædictæ fraternæ concordiæ,nominati,ac alij in concordia specificati pagi memorato medio fratri Palatino Augusto DD. ea conditione fuerunt traditi,vt nihilominus Serenissimi Palatini Vvolffgangi Vvilhelmi D.D.eiusdemq.viriles hæredes etiam in istis traditis territorijs,solus Dominus gubernans maneat,etiam illi non minus alijs S.DD. subditis omnibus legibus, ac mandatis, siue sæcularibus,siue Ecclesiasticis,Neoburgensibus,vel etiã ecclesiarum,scholarum, superattendentium Politiarum prouinciarum,& aliarum rerũ ordinationibus, vel publicatis, vel in futurum publicandis, obsequentissimè obediant, ac exequantur.appellandi negotiorum causa si forent, ad nullam aliam iustitiam,nisi sua Palatini Vvolffgangi Vvilhelmi dilectionis se conferant, exitum, ac sollicitationem ibi opitulentur.insuper si prouinciarum contributiones concluderentur,ac promulgarentur ; vt illi alijs Neoburgensis Principatus statibus se conformes auxiliando, contribuendo,gerant,ac monstrent,omniaq.compleant,quæ in concordia conclusa,ac tractata fuere, sibiquè Suæ Palatini Vvolffgangi Vvilhelmi dilectioni reseruauere, quæ omnia Palatini Augusti DD.ratione illorum expeditus reuersus, Fusius

decla-

declarat,in quo illi,ſub cautione pęnarum talibus mandatis, ac ordinationibus inſertarum;imò proprio iuramento, quo Palatini Vvolffgangi Vvilhelmi.DD.tanquam illorum Prin çipi ſunt obſtricti,ſub perditione omnium bonorum, tam mobilium,quam immobilium,præſentium, & futurorum, nil excepto formiter conſtanter obſeruaturos ſpopondere

Illi vero in omnibus occaſionibus pręcipuè in perſoluẽdis annuis cenſibus, ac decimis omnino moroſi,ac cõtrarij,vti etiam expreſsè ſupradictæ factæ fraternæ concordiæ, illorumque hac de cauſa expedito reuerſui aduerſetur,erga ſæpius memoratam ſuam Palatini Vvolffgangi Vilhelmi dilectionem tanquam ipſorum Principis, inobedienteſquè exiſtere.

Quibus omnibus ad nos perlatis, ſub dato Viennæ, octauo Martij,anni milleſimi ſexcenteſimi vigeſimi ſeptimi,cũ male egiſſe clementiſſimè videremus, & illorum Palatini, Vvolffangi Vvilhelmi DD.reſeruata iuramenta traditulq. reuerſus,ac facta concordia, longè aliter inſinuent, ac doceant,per noſtram publicè promulgatam Cæſaream patentam Romana Cæſarea poteſtate, ac ſub quinquaginta ponderum auri pęna,ac rurſus ſub cautione particularis Banni, illorum reuerſui inſerti,clementiſſimè ſerio,& ſtrictè man dauimus,ac adhortati ſumus,vt ſe in perſoluẽdis,ac deponẽdis iſtis cenſibus,ac debitis Palatini Vuolffangi Vvilhelmi. D D.reſeruatis,ac tanquam fratri ſeniori prouinciarumquè Principi appertinentibus,ac proprijs nullo modo contrarios,aut inobedientes exibeant,nec ſe de præſtanda obligatione ſeducere permittant,ſed ſuæ dilectioni,illiuſquè hæredibus,quod alioquin debent in omnibus obediant, illaſquè pro illorum vero Domino, ac Principe agnoſcant, ac honoribus afficiant,eiuſdem mandatis,vel prohibitionibus iubente reuerſu, ac facta ſupradicta concordia, ſiue ſęcularibus, ſiue Eccleſiaſticis obſequentiſsimè obſecundent;ac in omnibus ita ſe exibeant,vt fideles inhabitatores, vaſſallos, & ſubditos,erga verum Principem; ac Dominum gerere, ac ſe monſtrare docet,ac conuenit,nec in nullo ſe opponãt, omnia declarante,ac explicante noſtro Cæſareo publicato, ac promulgato diplomate.

Cum

Cum igitur adhuc nostra clementissima intentio, voluntas, ac mandatum sit, vt debito modo suo Palatini Vvolffangi Vvilhelmi dilectioni obtemperent, ac se ut obedientes subditos conuenit, erga suum verum Dominum, ac Principem promptos, ac sedulos exibeant.

Erudimur tamen partem illorum, cum non diù ab hinc sua Palatini Vvolffangi Vvilhelmi dilectio ratione sibi reseruati Prioratus, Catholicam, & Apostolicam Religionem introducere conaretur; totam contrariam, ac obstantem se ostendisse, variasquè oppositiones attentare non erubuisse, cum tamen salutifera pax Religionis, quantum se subditi submittere debeant, clare, ac manifestè doceat, ac declaret, præsertim cum insuper habeamus, suam Palatini Vvolfgangi Vvilhelmi dilectionem illi desiderato modo obedire nolentibus, libertatem emigrãdi, virtute pacis Religionis proposuisse, ac concessuram declarasse.

Quare supradictam nostram Patentam cum omni sua intentione in potestate Romana Cæsarea, ac pœna illis inserta repetimus, clementissimè volentes, ac mandantes, vt illi nostræ Cæsareæ patentę ad nutum obediant, ac obtemperent, omnibus Palatini Vvolffgangi Vilhelmi dilectionis, tã sæcularibus, quam Ecclesiasticis legibus, ac mandatis debito modo obsecundent, seq. ergà suam dilectionem, vt docet, ac cõuenit fideles, ac sinceros suo vero Capiti, ac Principi inhabitatores, beneuolè, ac obsequentes monstrent, & in specie in continuatione dictæ reformationis ita se accommodent, vt paci Religionis sit consentaneum, ac de cęteris Electorũ, ac Principum subditis factum.

Ita facturos, ac omnia sub sæpius dicta pœna exequuturos clementissimè, & certissimè speramus, quo facto adimpletur nostrum velle, ac iubere. datæ Pragę 24. Aprilis an. 1628.

NOS

NOS FERDINANDVS SECVNDVS.

OMnibus,& ſingulis inhabitatoribus,vaſallis, Officialibus,Quæſtoribus,Præfectis,ciuibus,Conſulibus,Cõſultoribus,in communi omnibus,& ſingulis incolis, & ſubditis iſtarum terrarum,ac iuriſdictionum, HaidecK. Hilpolſtain,Alleſperg,& Gizzin, cunctiſq. illis insitis ciuitatibus, villis,& pagis,qui ob factam fraternam concordiam, anno 1615. Sereniſſimi, ac Illuſtriſſimi Domini Vvolffangi Vvilhelmi Palatini Rheni Ducis Bauariæ Comitis in Veldenz,& Sponhaim,noſtri dilecti cognati,affinis, & Principis,&c.DD.illarum fratri Ioanni Friderico D. D. deputati ſunt,ac aſſignati,cuiuſcunq.cõditionis,ſtatus, aut dignitatis, noſtras Cæſareas litteras vel copias quibus nos ipſi non minorem fidem ipſo originali præſtitimus, inſpecturis, lecturis,vel legi audituris noſtram Cæſaream gratiam,& omne bonum,damuſq.illis ad percipiendum,&c.

Copia Patentem ad Palatinũ Ioannem Fridericũ rõe reformationis 24 April. anno 1628.

Licet plus nimio vobis conſtet ob factam fraternam, & ſtabiliendam meliorem concordiam, ſupradictos, & alios ſpecificatos pagos,nominato iuniori fratri Palatino Ioanni Friderico,D.D.iſta conditione fuiſſe reſignatos, ac traditos, vt nihilominus Dominus Palatinus Vvolffgangus Vvilhelmus DD.eiuſq.viriles hæredes in ſuprema narratos,aſſignatos,ac traditos locos, gubernare, ac regere veluti Prior Dominus,ac Princeps,habeat,ac omni iure conueniat; quare vos non minus alijs ſuarum DD.ſubditis,omnibus, & ſingulis Neoburgenſis Principatus ordinibus,legibus, & mandatis,temporalibus,& ſpiritualibus,inſuper eccleſiarum,ſcholarum,ſuperattendentium,politiarum Generalibus, vel alijs ordinationibus,quomodo,vel qualiter ordinata,vel publicata eſſe poterint,vel impoſterum ordinari poſſint obſequentiſſiè obſecundent,& pareant,omnes ſimiliter appellationes vti antea à prima inſtantia, ad earundem ordinatam iuſtitiam portent,proceſſum,ac determinationem ibidem, ſollicitent.Inſuper ſi prouinciales contributiones concluderentur,ac promulgarentur,vt vos alijs Prouinciarum Statibus conformes geratis, dictæ Vvolffgangi Vvilhelmi Palatini DD.auxilio,& modo poſſibili non deſitis,non ſecus agentes

niſi

nisi vti in concordia prolatum, ac conclusum fuit. Dominiquè Vuolffangi Vvilhelmi DD. sibi ipsi, reseruauit, non minus etiam supradictorum Domini Ioannis Friderici Palatini DD. vt ista de causa expeditos reuersus fusius monstrabunt, ac declarabunt, in quibus omnia sub pœna, & amissione dictis mandatis, & ordinationibus inserta, vestra ipso iuramento erga sæpius dictam Domini Vvolffangi Vvilhelmi Palatini, DD. quin vltra sub perditione vestrorum mobilium, & immobilium bonorum presentiū, & futurorum, nil excepto firmos, & stabiles vos obsecundaturos, promittitis, ac spondetis.

Nos tamen non diù ab hinc certiores facti sumus, vos cū prænominatæ Domini Vvolffangi Vvilhelmi Palatini DD ratione reseruatæ sibi ipsis iurisdictionis Catholicam Religionem introducere statuisset, omninò contrarios se monstrasse, comminationemq. omnium oppositionum attentarè ausos fuisse.

Quod cum in nulla parte defendere possitis, & vestra ipsa Domini Palatini Vvolffangi Vvilhelmi DD. iuramenta, & obligationes, etiam traditi ratione erectæ fraternæ concordiæ reuersus longè aliud iubeant, ac insinuent; quinimo pax Religionis eiusq. in S. Romano Imperio obseruantia, quomodo in talibus casibus procedendum sit, & quantum se subditi submittere debeant, sole clarius monstrent, & indicent, præsertim cum rursus perceperimus, sæpè nuncupati Domini Vvolfgangi Vvilhelmi DD. vobis, desiderato modo Catholicæ Religioni applicare nollentibus, libertatem emigrandi, virtute pacis Religionis concessisse.

Quæ cum ita se habeant, omnibus, & singulis tam in cōmuni, quam particulari, potestate nostræ Sacræ Cæsareæ Maiestatis, ac sub pœna quinquaginta ponderum auri, mediàm partem pro nostra Cæsarea, alteram pro dicti Vvolffangi Vvilhelmi DD, infallibiliter persoluendi, prætereà sub cautione omnium earum singularium pœnarum vestris reuersibus insertarum stricte, ac serio mandamus, & volumus, vt non solum in persoluendis vestris censibus, & decimis; verum etiam in omnibus alijs casibus, quos D. Vvol

Vvolffgangi Vvilhelmi Palatini DD. sibi ipsis reseruauit, præcipuè, & in specie in continuanda Reformatione ita vos geratis, & accommodetis, vt Religionis paci sit conforme, & consentaneum, vt etiam de alijs subditis Electorum, & Principũ factũ est neutiquã, cõtrarios; nè dũ pigros vos ostẽdatis, & monstretis, nec à nullo ad præstandam obedientiã vos detrahere, aut subducere permittatis. sed suam DD. eiusdemquè hæredes, quatenus estis obligati, & obstricti, pro vestro vero Domino, & Principe, cognoscatis, honoretis, eiusdemq. mandatis prohibitionibus ratione tam factæ con cordiæ, quam vestris ipsis Reuersibus eò adhortantibus, tam in temporalibus, quam in spiritualibus, obsecundetis, in omnibus quoque euentibus fidelissimè assistatis, & succurratis; & ita uos in cunctis habcatis, vt fidelissimos inhabitatores, vasallos, ac subditos erga suum Principem, & Dominum conuenit, & decet. De cętero caueatis in minimo aduersari, si nostram Cæsaream gratiam amatis, & propositas pœnas aufugere velitis. hoc volumus strictè. Datæ Pragæ vigesimo quarto Aprilis anno 1628.

Breuis enumeratio aliquorum negotiorum, quæ ſub Imperio Sacræ Cæſareę Maieſtatis Ferdinandi Secundi,&c. in puncto Reformationis Religionis in Cancellaria Imperij tractata ſunt,&c.ab anno 1620.vſq.ad.1629.

ANno 1626.vndecimo Iulij, Comes Ioannes de Naſſavv per literas Cæſareas fuit admonitus ratione inſtitutæ Reformationis in ſuis prouincijs.

Anno 1627.vltimo Auguſti, idem Comes Ioannes de Naſſavv, iterum fuit monitus, vt Reformationem Religionis in opus dirigeret.

Anno 1627.30.Octobris Sereniſſimo Electori Duci Bauariæ pro recepiſſe ad inſtantiam inceptæ Reformationis initium in Palatinatu ſuperiori, reſcriptum eſt, cum illa quantum poſſibile progredi.

Anno 1626.nono Nouembris, Dominus de Marck Comes, ſimiliter fuit admonitus Reformationem in ſuis dominijs,& prouincijs promouere.

Anno 1628. decimoquarto Ianuarij Dominus Epiſcopus Auguſtanus, eò fuit inſtructus, vt in omnibus pagis,qui Catholicis Regiminibus ſunt ſubiecti cum omnibus iuriſdictionibus, & iuramentis tam ratione officij Epiſcopalis, quam etiam ratione pacis Religionis Reformationem inſtituat.

Anno 1628.vigeſimo quarto Aprilis, Illuſtriſſimo Domino Vvolfgango Vvilhelmo Palatino contra ſuum fratrē Auguſtum iſta concluſa patenta in prædicto reformationis tranſmiſſa eſt.

In ſimili contra alium fratrem Dominum Fridericum Palatinum,&c.

Anno 1628. vigeſimo nono Maij, Generalis Teutonici Ordinis in primo Reformationis eò fuit informatus, vt in iſtis locis,ſuo nobiliſſimo Ordini appertinentibus,in quibus tam principalem,quam ordinariam iuriſdictionem habet, Reformationem declaratione pacis Religionis inſtituat, ac poſſit.

Anno 1628. vndecimo Auguſti, declarata eſt determina-

minatio ratione in præcepto Catholicatum processionum, & ratione introductionis noui kalendarij.

Anno 1628. septimo Aprilis Serenissima Infanta, & Vvilhelmus de Baden sunt admoniti, Electori Triuerensi in Comitatu Sponhaimensi assistentiam præstare.

Anno 1628. vigesimo primo Februarij Domino Comiti Ioanni de Nassavv Cæsarea patenta de non emigrando ad tales locos, in quibus prohibitæ in S. Rom. Imperio doctrinę, ac exercitia docentur contra suos subditos, est transmissa.

Sub dato secundo Decembris an. 1627. ad instantiā Dñi Episcopi Augustani mandatum pœnale cum clausula, contra Dominum Præpositum Elvvacensem fuit expeditum, vt Dominus Episcopus Augustanus Catholicum Parochū pro ciuitate Aalem denominet.

Anno 1626. vigesimo septimo Nouembris simile mandatum fuit decretum cum clausula ad instantiam Episcopi Augustani contra Comitem Ludouicum Ethartum in Ocтingen, &c. possessionem, vel quasi monasterij Munchroth, specificata bona, cū omni Ecclesiastica, & sęculari administratione, cum omnibus ablatis litteris, paratis pecunijs, argenteis, & ecclesiæ vasibus; cum omni emolumento à tēpore destitutionis, restituere, ac in administrando monasterium Domino Episcopo Augustano non obsit, sed iute vtatur.

Anno 1623. vigesimo sexto Iunij ad instantiam Domini Episcopi Augustani, Abbatis Campjdonensis, & Decani in Gronnenbach, contra Dominum Christophorum Vvolffgāgum in Pappenhaim, mandatum pœnale cum clausula fuit decretum, vt fundationē, Decanatum, ac Capitulū in Grōnenbach, cum omni tam Ecclesiastica, quam sæculari administratione, homines, bona mobilia, & immobilia, cum omnibus sublatis literis, pertinentij, & emolumentis restituat in pristinū statum, cum exercitio Catholicæ Religionis, vti ab antiquo ante, & post pacem Religionis, in vsu fuit trāsferat, hęreticos prædicantes, & factores dimittat, & in administranda ista fundatione, contra publicā pacem, nihil tentet.

F 2 Anno

Anno 1627. Primo Septembris ad instantiam Domini Episcopi Constantiensis, contra ciuitatem Vlmam quatenus paci Religionis est conforme, citatio ad videndum se incidisse in pœnas, cum annexo mandato cum clausula fuit decretum, omne illud, quod contra Religionis pacem, vti in mandato specificatur, egerunt, & attentarunt reuocare, ac derelinquere, Domino Episcopo in suis iurisdictionibus, quas Vlmæ meritissimo iure habet, super Ecclesiastica loca, monasteria, etiam monasterium Vvangen, ac Catholicos ciues, & incolas detentione à Sanctissimis Sacramentis, iuxta ritum Catholicum, occlusione sepulchrorum, & interdictione celebrandorum Sacrorum detractione scholarum Ecclesiasticæ doctrinæ, & aliorum contra Ecclesiæ ante, & post pacem Religionis, benè vsas, & administratas ceremonias, exercitatorum grauaminum, non molestent, nec obstent.

Anno 1628. trigesimo Martij ad instantiam totius Ecclesiæ Sancti Patrodi in Saijs, & Comitatus MarcK pœnale mādatum sine clausula restitit, & inhibitionis fuit expeditū, illos cum iudicialibus contradictionibus non grauari, sed iterum restituere, prætensas ad præposituras, Archidiaconatus, Canonicatus, & Vicariatus, Caluinisticas immoderatas personas demittere, & è contra ex iure deuoluto à Capitulo prouisas Catholicas personas in pace relinquere.

Anno 1628. quarto Februarij, ad sollicitationem Archidiaconi in Dortmundt, contra ciuitatem ibidem, cum Cæsaris Rudolphi mandatum fuit expeditum intra, & extra ciuitatem, ac in toto Comitatu Dortmundt, ecclesiarum, scholarum, cappellarum, hospitalium, sepulchrorum, vt ante, & longè post Passauiensem concordiam in vsu fuit, exercitium Catholicæ Religioni concedere. hæreticos prædicatores, professores ablegare, ac Ordinario, & Archidiacono in omnes ecclesias, scholas, cappellas, Catholicos substituere licere, Ecclesiastica bona restituere, & omnibus alijs grauaminibus totaliter abstinere.

In eadem causa Electori Coloniensi sub eodem dato cōmissio fuit iniuncta, ciuitatem ad debitam paritionem man

dati

dati adhortari,vel in contrarium, executionem per concessa S.Imperij remedia arripere.

Anno 1623. xxiij.Februarij ad instantiam ciuitatis DunckelspisI, contra Comitem Ludouicum Eberhartum de Ottingen mādatum pœnale sine clausula decretum est, introductum hæreticum prædicantem in pagum Schoxfloch inhibere, subditis ibidem exercitium Catholicæ Religionis, ac Dei seruitia, persuasione prædicantium non occludere, ac dictam ciuitatem substituendo Catholicos Sacerdotes nō impedire.

Anno 1623. xxiij.Martij ad instantiam Domini Episcopi Eistetensis,contra Onolybach, mandatum pœnale cum clausula fuit decretum, claues dicto Domino Episcopo, ad Ecclesiam Gellersreuth cum omni illo, quod acceptum est restituere,duos transportatos census, & decimas Parocho in Hebingen,ac subditos in Catholica Religione inconturbatos permittant.

Anno 1622.7.Septembris ad instantiam Domini Præpositi Eluacensis contra Degenfeldt mandatum pœnale sine clausula fuit conclusum,impositum Ecclesiæ Eibach,hæreticum concionatorem dimittere,Domino Præposito,eiusq. fundationi,in suo iurepatronatus,Religione;cęremonijs,iurisdictione,censu,& decimis,ac administratione non molestent, acceptas claues, annales, libros parochiales restituant.

Anno 1624.xij.Iunij ad instantiam Ordinis Franciscanorum,mandatum pœnale sine clausula fuit expeditum,cōtra Pseudocapitulum, & ciuitatem Halberstattensem Ordini omnia sua,& quidem Ecclesiam Sancti Andreæ in vrbe ibidem restituere, domos eidem appertinentes derelinquere,ac Religiosos contra protectorium Cæsareum in Statu, ac vestibus Religiosis, liberos, ac immolestos relinquere.

Anno 1625.xxx.Octobris ad instantiam Ordinis Ioannitensium Lauenturn in Francfurt,contra Comitē de Hannavv,mandatum sine clausula fuit decretum, impositum Parochium hæreticum in RudigKaim,abdicare, Ordinem

Ioan-

Ioannitentium in sua iurisdictione erga Ecclesiam ibidem Rudigkaim, vti etiam in iurepatronatus, & præsentandi, inturbatum permittere,

Anno 1627. decimoquinto Aprilis, Dominus Abbas in Kaisersthaimb; contra Comitem in ottingen mandatum cũ clausula acquisiuit.

Monasterium Zimmern cum omnibus pertinentijs, & fructibus relinquere, documenta litteralia iterum restituere.

Anno 1628.xxj.Februarij Domino Comiti de Nassavv in primo institutæ Reformationis contra Comitatum Singern patenta contra illius subditos, de non emigrando in loca vbi prohibita in Sacro Imperio documenta, ac exercitia inueniuntur,& audiuntur,concessa est.

Anno 1624. iij. Maij, ad instantiam Generalis Fratrum Ordinis Sanctæ Crucis, contra Benthain mandatum penale fuit decretum sine clausula,monasterium Oisterberg Ordini cum omnibus bonis,& fructibus restituere,ac Ordini, eiusq.Conuentui in ipsorum institutis, regulis, administrationibus, visitationibus,& correctionibus in spiritualibus,& temporalibus nullam offensam dare.

Anno 1628.xiv. Aprilis ad sollicitationem fundationis Rees,contra Comitem in Culebach, mandatum cum clausula fuit expeditum ad Parochialem,& Beneficia Vverdenbroijschen,vel Catholicos præsentare,vel inuestitos à Capitulo in illorum exercitio non molestare, nec hæreticos introducere.

Anno 1628. 2. Martij, pro Electore Treuerensi contra Palatinum in ZvvaijbrucKh,mandatum cum clausula fuit publicatum,Abbatiam Hornbach,cum inuẽtis pecunijs,argento,& auro,vino,fructibus,& registris, ac documentis restituere.

Anno 1626. xiij. Octobris ad instantiam Comitis de Schvvarzenburg, contrà hæredes Omolzbach mandatum expeditum,in primo institutæ Reformationis Religionis Domino Comiti,quod potestate Religionis pacis facere potest,non impedire,nec obstare.

Anno

Anno 1624. secundo Maij, pro Domino Soethoff contra prætensum Archiepiscopum Magdeburgensem, mandatum promulgatum dictum Dominum in suam Præposituram in Altenhaldens imponere, introductum amouere, Abbatissam ibidem in suscipiendis nouitijs, vti etiam sustentatione Monasterij, disciplina, & exercitia Religionis Catholicæ non impedire.

Simile mandatum etiam pro Conuentualibus in Altenhaldensleben expeditum est, trigesimo Iunij anno 1624.

Anno 1625. xiij. Februarij. Pro Abbate in Salmansvveil, Kaisershaim, & Elchingen, contra ciuitatem Vlmam, mādatum sine clausula fuit expeditum, actorem Kaisershaimēsem negatione iuris ciuilis in suo officio non impedire, ac Prælatis in posterum ea in re parcere.

In causa Herbipolensis, contra Honavv, mandatum pœnale cum clausula decimo tertio Nouembris anno 1624. decretum, Monasterium Schlichtern reddere, cum omnibus pertinentijs, & pertinentibus pagis, & documentis, ac in pristinum statum ponere.

Anno 1626. x. Nouembris in eadem causa sententia definita est.

Anno 1627. quinto decimo Aprilis executoriales promulgatæ sunt.

In eodem 23. Martij anno 1628. Electori Bauariæ, & Landtgrauio Hassiæ commissio executionis indicta est.

Anno 1622. quarto Iunij, propter Monasterium Monachorum Vvasserlehr, contra Comitem de Scolberg mandatum exequutum est.

Anno 1624. 28. Martij declaratio pœnæ, & arctiores definitæ sunt.

Item arctiores executoriales sub pœna bannj, vigesimo Iunii anno 1624.

Anno 1526. decimonono Februarii ad instantiā Domini Episcopi Herbipolensis, contra Onoltzbach, mandatum pœnale cum clausula definitum est, introductum prædicantem in Segniz amouere, Ecclesiam, & Parochiam relinquere, registra, ac documenta vna cum clauibus

ad

ad Ecclesiam,& Parochiam restituere, Dominum Episcopū eiusq. vasallum Zobeln de Biberbach in suis iuribus non molestare.

Anno 1628. vigesimo Iulij, pro Domino Generali Teutonici Ordinis, contra Officiales Hohenloische, citatio ad perpetuam pacem, cum annexo mandato decreta est; clausuras in Ecclesia,& Parochia Stainach auulsas, iterum affigere, ac omnia illata damna resarcire, Catholicos Sacerdotes munere suo fungentes, non perturbare.

Item ad instantiam Domini Episcopi Augustani, contra ciuitatem Memmingen in primo Reformationis Ecclesiæ DD. Virginis processus definitus est.

Item contra eandem ciuitatem ratione Præceptoriæ Sancti Antonij.

Anno 1628. 5. Iulij ad instantiam Domini Episcopi Augustani Duci Vvuttenbergensi scriptum est, propter tria detenta monasteria, vt Lorch, Brenzenhausen, & Herbertingen, suam declarationem remittere intra duos menses.

Anno 1628. xxjv. Martii Domino Generali Teutonici Ordinis Commissio transmissa est, in ciuitatibus Giengen, Bopfingen, Nordtlingen, Aaalen, DuncKelspihl,& Gmundt, ob Religionem inquirere, eiusque defectus, declaratione iuris etiam Religionis pacis, restituere,& vti tempore concordiæ Passauiensis fuit, in pristinum statum transferre.

Anno 1628. secundo Iunii Archiduci Leopoldo, ac Episcopo Constantiensi commissio fuit indicta, in ciuitatibus Memmingen, & Kempten, ob Religionis differentias, tractationem instituere, ac dein eo prouidere, vt omnia in pristinum statum tempore concordiæ Passauiensis transferantur.

Ad instantiam Episcopi Augustani contra Onolzbach xi. Februarii anno 1628. scriptum est Collegiatam fundationem in Feuchtvvangen de ipso præstare, aut illius necessitatem euidentem intra duos menses remittant.

In causa constitutionum contra Vvirttenberg, ratione restitutionis monasterii Reichenbach Domino Comiti de Sulz,& Doctori Hildenbrandt commissio fuit indicta.

Hirs-

Hisfeldt fundationem attinet, Electori Moguntinensi pro appræhendenda possessione nomine Archiducis Leopoldi Vvilh: commissio fuit transcripta secundo Augusti anno 1627.

Anno 1627. 15. Nouembris ad instantiam fundationis contra ciuitatem ibidem Strasburgi, mandatum cum clausula decretum est, detractam Archiecclesiam, & Canonicos cum redditibus, & pertinentijs restituere, & omnia in illum statum transferre, in quo ante, & post pacem Religionis fuit, habitatores in Catholico exercitio impeditos permittere.

Propter ciuitatem Kauffbeurn, omnes vna cum antiquis commissionibus sunt renouatæ.

Anno 1627. 3. Iulii, propter restitutionem Monasteriorum, Maulborn, Konisgsbrunn, & Babenhausen, ad instantiam Abbatis kaiserhaimentis, Duci de Vvrttenberg scriptum est, ea de causa, infra duos menses suam declarationem faciat.

In simili Onolzbach scriptū est, ratione Monasterii kailbornn, sub eodem dato.

Anno 1627. vigesimo sexto Nouembris, pro Ordine Prę monstratensium Duci de Vvirttenberg scriptum est, restitutionem Monasterii Adelberg ordinare, vel intra duos mē ses causas validas rescribere.

Propter Monasterium Munden, Electori Bauariæ scriptum est.

Anno 1628. 28. Februarii ciuitati Francofurti mandatum est, & Elector Moguntinus admonitus introductionē Cappuccinorum promouere.

Anno 1628. Duci de Holstain mandatum est, Monasterium Arsenvveckh derelinquere pro Cartusianis,

Propter Carmelitas in Rauenspurg Equiti Ordinis Teutonici in Alshausen, & Doctori Eberhardo commissio insinuata est, ecclesiam ibidem derelinquere.

Propter Dominicanos Norimbergæ, Rottinburgi iuxta fluuium Zauber Pforzhaimb, Vlmæ, Nordtlingæ, Eslingæ, Straburgi, Halberstadii, Vvormbs, ciuitatib scriptum est. cū

prædicta Monasteria contra pacem Religionis detineant, derelinquere, 16. Augusti anno 1628.

Propter Dominicanos Spiræ, Electori Moguntino commissio est insinuata, restitutio templi promouere.

Anno 1626. xj. Iulii, ratione Templi Dominicanorum Ratisbonæ, accordatio facta est, ac Sacræ Cæs. Maiest. confirmauit.

Propter fundationem Neuhaus, ratione Electoris Moguntini, tanquam Episcopi in Vvormts, Serenissimæ Infantæ scriptum est Electorem Moguntinum immittere.

Anno 1628. quinto Ianuarij pro Ordine Præmonstratensium Serenissimæ Infantæ scriptum est, Monasterium Præmonstratẽse in Kaiserslauttern ordini iterum restituere.

Domino Generali Ordinis Theutonici, contra ciuitatem Norimbergam in prædicto exercitii Religionis Catholicæ in Collegio Germanico processus instituatur, mandatum est.

Anno 1628. primo Augusti scriptum est ciuitati Norinbergæ, ciuibus ad audiendum sacrum in domo Teutonica non obstare, & non impedire, præsertim pendente processu.

Anno 1625. PP. Iesuitis 14. Nouembris in ciuitate Memmingen protectorium fuit transmissum.

Propter admittendos PP. Iesuitas in Memmingen, ciuitati eidem scriptum est 10. Iunij, & 11. Decemb.

Anno 1627. septimo Decembris ciuitati Dortmunt, pro admittendis Patribus Iesuitis scriptum est.

Anno 1628. decimoquinto Iulii Abbati in Vverden propter reformationem Religionis in ciuitate Essen commissio fuit insinuata.

Anno 1628. 14. Decemb. pro Domino Abbate in Fulda, ratione Monasterij Monachorum in Hochst, mandatũ cum clausula fuit definitum.

Propter reformationem in Colmar Archiduci Leopoldo commisso fuit insinuata.

Propter Ecclesiæ restitutionem DD. Virginis in Magdeburg commissio est expedita.

Item

Item sub eodem dato, ad eiusdem Domini Episcopi instantiam, mandatum pœnale contra ciuitatem Aalen sine clausula fuit decretum, denominatum à Domino Præposito Eluacensi, & Domino Episcopo Augustano in Parochiali Aalen inuestitum Parochum, in decenti reuerentia habere, in suo parochiali officio non molestare, sed defendere, simulquè omnia Ecclesiastica bona, præcipue Cappellaniam Sancti Spiritus in pristinum statum erigere.

Anno 1628. 13. Augusti, ad instantiam Domini Episcopi Eistetensis contra ciuitatem Norinbergensem, mandatum pœnale cum clausula fuit expeditum, monasterium Bildenzum cum omnibus iuribus, & emolumentis relinquere omnia documenta, & priuilegia cum omnibus Ecclesiasticis, & sæcularibus mobilibus restituere, & in pristinum statum ordinare.

Vigesimo nono Nouembris eiusdem anni, ad eiusdem Episcopi Eistetensis instantiam contra Illustrissimos Molsbachienses hæredes, in prædicto exercitio Catholicæ Religionis in pago Buebenhamb mandatum pœnale cum clausula fuit decretum, vt ad detractam ecclesiam claues restituant, milites abducant, ac Domino Episcopo in exercitio Catholicæ Religionis nullam molestiam inferant.

Item propter duo monasteria Hiericho, & Gottesgnad.

Ratione Ordinis Ioannitensium, contra ciuitatem Rottenburg iuxta fluuium Tauber, ciuitati scriptum est, &c. vt restituat detractam Ecclesiam, vel informet.

Item ratione Ertlingen Comiti in Oettingen, &c.

Ob Iesuitas in Falckenhogen, contra Comitem ad Lipp. sententia prolata, & definita est interim etiam commissio ea de causa ordinata est.

Propter restitutionem monasteriorum, &c. Seboldt, & Mauriz, Comiti de Ilenbrug pro reformatione scriptum est, pro ordine Præmonstratensi.

Item ratione fundationis Conrandts Vvorst. ad Comitem de Hannavv.

Propter ciuitatem Franciscanorum in Geelhausen, scriptum

ptum est ciuitati 4. Augusti anno 1628.

Item Ciuitati Leurgavv, Ciuitati Fridtburg

Ratione Hailbronn

Ciuitati, & Episcopo Herbipolensi.

Item Ciuitati Vvezflar. Franckfurt.

Item ratione Hilderſhaim ciuitati ibidem, & Electori Coloniensi.

Ratione Gotingen. Domino Tilli.

Ratione Hirſhfeldt, Electori Moguntino.

EX

EX CANCELLARIA
Regni Vngariæ.

Annuentia, seu remotio impedimenti, vt Clerus Hungaricus de rebus suis mobilibus disponere, & testari valeat.

NOs Ferdinandus, &c. Ad perpetuam rei memoriam, pro nobis, ac hæredibus, & successoribus nostris, recognoscimus, & notum facimus tenore præsentium vniuersis. Quod cum vniuersus Inclyti Regni nostri Hungariæ fidelis clerus, demisse nobis supplicauerit, vt Prælatis Vngaricis facultatem, ac potestatem certa aliqua ratione, de bonis ipsorum, (quæ quidem patrimonialia non sint.) mobilibus disponendi, atque etiam testandi, quæ ratio, ac modus imposterum vti firma regula, & norma, in notabile Catholicæ Religionis emolumentum, ab omnibus æquo iure perpetuo obseruari posset, clementer concedere, nec non super id Regium nostrum diploma impertiri benigne dignaremur Nos pro solita nostra in Deum pietate, & continuo rerum omnium, quæcunq. in maiorem cultus diuini propagationem, atq. Ecclesiastici Status, & boni publici conseruationẽ, & augumentum cedere possunt, pro viribus promouendarum studio, ac zelo vti pro benigno etiam, huic in primis Hungarico Clero, ob præclara, & insignia sua, in nos, & Religionem Catholicam, ac totum Vngariæ Regnum merita gratificandi desiderio, memoratis eiusdem Cleri Vngarici postulatis, ac precibus, subsequenti modo, ac ratione, clementer annuimus, atque assentimus, prouti vigore huius Diplomatis nostri Regii annuimus, & assentimus, ac proinde ex certa nostra scientia, animo benè deliberato sano, accedente consilio, & de Regiæ potestatis nostræ plenitudine, omnibus, & singulis Regni nostri Vngariæ Prælatis benignè admittimus, & concedimus, adeoq. expresè declaramus, decernimus, & statuimus, vt ipsi in posterum perpetuis futuris temporibus sequentem de mobilibus suis disponendi, atquè etiam testandi facultatem, & potestatem habeant, eademquè facultate, ac potestate absquè omni impedimento, & contradictione in hunc modum, & hac præscripta ratione, & ordinatione, quietè, & libere, vti, frui, & gaudere

dere possint,& debeant. Nimirum, si Prælatus Capitulum habens, vel in capitulo existens decedat, siue testamentũ cõdiderit,& executores ordinauerit,siue non, teneatur capitulum, tres probatæ fidei viros,ex suo corpore,(quorum vnus Regio nomine semper deputetur,& interueniat) destinare, qui & funeri curando,& mobilium cuiusuis generis consignationi,Inuentario conficiendo,& fideli conseruationi attendant,quiq.sub pœna excommunicationis, & amissionis beneficii,(quam pœnam Prælati,infidelitati, si quæ hic admittetur,inflixerunt)& amissione honoris,obligati sint omnia fideliter consignare,nec quicquam distrahi finire. Mobilia verò Prælati defuncti ita dispensentur. Primo honesta nec sumptuosa sepultura procuretur,& quod refrigerio animæ eleemosinæ pro facultatum ratione fiant. Deinde seruitoribus, & creditoribus satisfiat:vbi tamen attendendum, vt si aliqua debita, in præiudicium Hungarici Seminarii, de quo inferius mentio erit,à defuncto essent contracta,ita ea vti hisce expreſsè prohibita pro nullis, & penitus irritis habeantur,adeoquè nulla ratione soluantur, ad hæc iuxta statuta synodi Tyrnauiensis, libri omnes capitulo cedant, ad erigendam Bibliotecham,indumenta Sacerdotalia, & altarium ornamenta Ecclesiæ cedant: vtensilia domestica,mensæ,lecti, scamma, & similia successori relinquantur. Quod superfuerit mobilium,cuiuscunq generis, etiam allodialiũ, eius media pars, in vsum erigendi Seminarii,vel postquam Seminarium in perfecto statu fuerit, Parochiis meliorandis seruatur,vt ad censum collocata summa aliqua, alumni clerici educari,vel tandem Parochijs in deteriore conditione constitutis subueniri possit, vbi Metropolitano Strigonien. ac alijs Episcopis videbitur; teneantur tamen tam executores,quam prædictæ personæ Capitulares ad inuentandum destinatæ,eidem Metropolitano Strigoniensi, pro tmpore existenti,ac etiam si in alia diœcesi fuerit,ordinario loci inuentarium exibere,ac rationem peracti sui muneris sufficiẽtem dare. Et de alia huiusmodi mobilium media parte liberè liceat Prælatis iuxta Sacrorum Canonum præscripta testare,& disponere.Speramus tamen eos, confiniorum, quæ

com-

communis patriæ, adeoquè totius Christianitatis propugnaculum sunt, vt pijssimæ causæ in testamentis memores futuros. Si defunctus Prælatus, nec Capitulum habeat, nec membrum sit Capituli alicuius, in eo casu Diocæsanus, in cuius Diecæsi beneficium obtinuit, vel residentiam habuit, is, qui obiit, vel certè Capitulum propinquius, aut Conuentus vicinior, prædicta omnia per Ecclesiasticas personas ad id deputatas, exequi curabit. Cum autem seruitores mortuorum hæc forsitan vlla ratione impedire, vel rapinis sese tradere præsumpserint, executuros testamenti, vel ad inuentarium conficiendum destinati, eos ad plenam vsquè satisfactionem, inuocato brachio sæculari, etiam in persona detinendi potestatem habeant. Mandantes idcirco, & serio præcipientes vniuersis, & singulis præsentibus, & futuris Regni nostri Hungariæ Palatino Iudici, Curiæ Comitibus, Cameræ nostræ Hungaricæ Officialibus, Præsidiorum Supremis, ac Vicecapitaneis, atq. liberarum Ciuitatum Magistratibus, alijsq. omnibus nostris, & Regni nostri Hungariæ subditis, & fidelibus cuiuscunquè status, gradus, conditionis, vel præeminentiæ extiterint, vt sæpius memoratos eiusdem Regni nostri Vngariæ Prælatos, eorundemquè Capitula, & Diocæsanos, atquè magis vicina Capitula, & Conuentus, imposterum perpetuis futuris temporibus, præscripta testandi, & mobilia defunctorum Prælatorum relicta, curandi, & dispensandi potestate, ratione, & ordinatione pacificè, quietè, & sine omni impedimento, vel molestia, plenè vti frui, & gaudere sinant, nec non eisdem etiam atquè ijs, quibus cura huiusmodi executionis demandata fuerit, quotiescunque requisiti fuerint iuxta huius clementissimæ nostræ annuentiæ tenorem, & contenta, ad talia in omnibus, & singulis punctis, clausulis, articulis, sententiis, & verborum expressionibus, ad conuenientem effectum perducenda, decentem operam ferant, & quantum necessitas exegerit, seriò assistant, idemquè ab alijs pariter fieri sedulo curent. Si quis autem contra hoc nostrum Regium Diploma, & eius contenta quicquam attentare temerariè ausus fuerit, is nostram, & hæredum, ac successorum no-

ſtrorum Hungariæ Regum indignationem, & pœnam grauiſſimam ſe nouerit ipſo facto incurſurum. harum teſtimonio literarum, manu noſtra ſubſcriptarum, & ſigilli noſtri Regij appenſione munitarum. Datùm in ciuitate noſtra Regia Sproniensi, die vndecima menſis Decembris, anno Domini 1625. Regnorum noſtrorum Romani ſeptimo, Hungariæ, & reliquorum octauo, Bohemiæ vero anno nono.

Fun-

Fundatio Collegij Iaurienſis pro Patribus Societatis Ieſu.

NOS Ferdinandus, &c. Memoriæ commendamus tenore præſentium ſignificare, quibus expedit vniuerſis. Quod conſiderantibus nobis, quibus potiſſimum adminiculis, fides, & Religio Chriſtiana à tot retro annorum ſæculis, ad hæc vſquè tempora, inter genus humanum non ſolum propagata, ſed & conſeruata extiterit, rerum etenim per vniuerſa Orbis Chriſtiani regna, tam altas radices figendo, in tantum, & tam latè patentum ſui ſplendorem, atquè potentiam excreuerit, inter alia diuinæ Prouidentiæ ſubſidia, animaduertimus Principes pios, ipſiuſque Religionis Chriſtianæ ſtudioſos, & amantes, præcipuè autem eos penes quos nonnunquam, ſumma quoquè rerum orbis poteſtas ſtare ſolebat, in ea cum impenſius dilatata, & ornata, tum vero defenſa, & ad noſtram ætatem vſquè tranſmiſſa, plurimum ſemper momenti attuliſſe: nam ſi ſacras veterum hyſtorias euoluimus pietatem in Deum, quæ ex ſola veræ Fidei cognitione prouenit, bonorum ſemper, & piorum Principum tempore floruiſſe; regnorum vero gubernaculis ad impios delatis, innumeris perſecutionibus, ſæpiſſimè fuiſſe obnoxiam comperimus, & quam tandem continua quadam Chriſtianorum, & piorum Principum ſucceſſione factum ſit, vt eas ſibi vires, eam potentiam pararit; quibus vt cernere licet, vniuerſum penè orbem ſuis ſubdidit legibus, inter alia plurima orbis ipſius Chriſtiani regna, Hungaria quoque, Deo Opt. Maximo gentis illius quoquè ſaluti miſericorditer proſpicere volente, ſuauiſſimo ipſius Fidei Chriſtianæ iugo collum præbuit. Quo facto cum à Diuis quondam Hungariæ Regibus noſtris prædeceſſoribus piæ memoriæ, non minorem in augmentanda, & ornanda, quam conſeruanda Religione ipſa factum eſſe videamus diligentiá. Eorum veſtigijs nos quoq. inſiſtere volentes, quũ videamus plurimis hæreſibus infecto, perdiuſſimoq. hoc ſæculo honeſta liberalium artium ſtudia, ad extirpandas hæreſes ipſas, vel impij illius Cæſaris apoſtatæ Chriſtianorum

liberos, à frequentandis liberalium disciplinarum scholis, publico edicto prohibentis testimonio, plurimum conducere, vt ea in regno quoquè nostro Hungariæ florere, vberesq. cum pietatis, tum etiam cultiorum morum fructus, passim edere possit, Ad gloriam inprimis Dei omnipotentis, deinde vero Catholicæ quoquè Fidei profectum, Regniq. nostri Hungariæ commodum. Collegium Societatis Iesu, quæ nostris temporibus in erudienda iuuentute, cum circa Religionem veram, & Catholicam, tum etiam honesta literaria studia summam facere dignoscitur diligentiam, in præsidio nostro Iauriensi ereximus, & fundauimus, ad rationem nostram certis domibus, & ad ædificandum idoneis spatijs in præfato prændio sitis; prima quidem domo à prouido Thoma Stahel, cui ab oriente adiacet spacium, in quo olim egregij quondam Vincentij Gregoroczij domus extructa fuisse dignoscitur. Secunda, quæ prædictæ domui Stahel ab occidente adhæret, à prouido Ioanne Mereo. Tertia deniq. quæ secundæ à parte occidentis contigua est, à Nobili Helena filia egregij quondam Gregorij GrebechKij, certorum peditum in dicto præsidio Iauriensi Ductoris consorte autem Egregij Ioannis Dalles, Vicecomitis Comitatus Iauriensis, pro certis pecuniarijs sommis coemptis, & comparatis, prælibato quoquè spatio domui memorati Thomæ Stahel iam venditæ ad orientem adiacente, pro commodiori fabricæ structura; deposito tñ prius apud magistratum prçcio, quod iurati, & periti æstimatores iustum decreuerint, vt hæredibus, aut successoribus, quibus nimirum, aut cuinam ex determinatione, & edicto Iudicis, sententiaq. deinceps locus ille, siquidem in lite versatur acquisitio eiusdem fundi, & spatij, cessurus est, assignetur, conuerso, & deputato pro Ecclesia, Collegio, & scholis inibi erigendis, vti nimirum de commoda mansione, in erigendo templo, collegio; & scholis ipsis prouisum existente, eiusdem Societatis Patres, inibi iugiter Deo famulari, ac erudiendæ iuuentuti, continuam operam dare possint, & valeant: prædicta domorum, & spaciorũ loca ad rationem nostram, vti promissum est coempta, & comparata, memorato Collegio Societatis Iesu, in prç
dicto

dicto præsidio nostro Iauriensi per nos nouiter fundato, erecto,& constituto in perpetuum dedimus,donauimus, & contulimus,ita,& tali conditione,vt sufficientes Societatis illius viri Religiosi, in collegio illo continuô resideant, vt ea, quæ ad peragendum ritè cultum diuinum, erudiendamquè in pietate, & honestis literis pubem pertinent fideliter diligenter,& sollicite obeant.Imò damus,& conferimus, iure perpetuo,& irreuocabiliter cum omnibus iuribus, & priuilegijs,quibus antiqui possessores præfatarum domorum, & spatij adiacẽtis,vsi sunt,ac vti potuerunt.harum nostrarum, quibus secretum sigillum nostrum, quo vt Rex Hungariæ vtimur,est appensum,vigore,& testimonio literarum. Datũ per manus fidelis nostri nobis dilecti Reuerendi Stephani Semyey de Kis Sennye Episcopi Vaciensis, Consiliarij nostri,& Aulæ nostræ per Hungariam Cancellarij, in ciuitate nostra Vienna Austriæ,die vigesima mensis Septembris,anno Domini millesimo sexcentesimo,vigesimo septimo. Regnorum nostrorum Romani nono,Hungarici,& reliquorũ decimo,Bohemiæ vero anno vndecimo,

Con-

Confirmatio fundationis Collegij Prosonienſis.

NOs Ferdinandus,&c. Memoriæ commendamus tenore præſentium,ſignificamus, quibus expedit vniuerſis. Quod conſiderantibus nobis, quibus potiſſimum adminiculis,Fides,& Religio Chriſtiana,à tot retro annorum ſęculis ad hæc vſq. tempora, inter genus humanum non ſolum propagata,ſed & conſeruata extiterit,verum etiam per vniuerſi Orbis Chriſtiani regna, tam altas radices figendo, in tantum,& tam latè patentem ſui ſplendorem, atq. potentiã excreuerit, inter alia diuinæ Prouidentię ſubſidia animaduertimus, Principes pios,ipſiuſq. Religionis Chriſtianæ ſtudioſos,& amantes præcipue autẽ eos,penes quos nonnuuquã ſumma quoque rerum Orbis poteſtas ſtare ſolebat, in ea cũ impenſius dilatata,& ornata,tum vero defenſa, & ad noſtrã ætatem vſq.tranſmiſſa,plurimum ſæpe momenti attuliſſe. Nam ſi ſacras veterum hyſtorias euoluimus, pietatem in Deum,quæ ex ſola veræ Fidei cognitione prouenit,bonorũ ſemper, & piorum Principum tempore floruiſſe; regnorũ vero gubernaculis ad impios delatis,innumeris perſecutionibus ſæpiſſimè fuiſſe obnoxiam comperimus. & quam tãdem continua quadam Chriſtianorum, & piorum Principũ ſucceſſione factum ſit, vt eas ſibi vires ad potentiam pararit, quibus vt cernere licet, vniuerſum pene Orbem, ſuis ſubdidit legibus, inter alia plurima orbis ipſius Chriſtiani regna Hungaria quoq. Deo Opt.Maximo gentis illius quoquè ſaluti miſericorditer proſpicere volente, ſuauiſſimo ipſius Fidei Chriſtianæ iugo collum præbuit.Quo facto, cum à Diuis quondam Hungariæ Regibus, noſtris prædeceſſoribus,piæ memoriæ,non minorem in augmentanda, & ornanda, quam conſeruanda Religione ipſa factum eſſe videamus diligentiã; eorum veſtigijs nos quoquè inſiſtere volentes,quum videamus plurimis hæreſibus infecto,perditiſſimoq hoc ſæculo honeſta liberalium artium ſtudia, ad extirpandas hæreſes ipſas, vel impij illius Cæſaris Apoſtatæ, Chriſtianorum liberos,à frequentandis liberalium artium

ſcholis

ſcholis,publico edicto prohibentis teſtimonio, plurimum conducere,& ea in regno quoquè noſtro Hungariæ florere, vbereſq.tum pietatis,tum etiam cultorum morum fructus paſſim edere poſſit.Hinc eſt,quod ex clementi annuentia, & voluntate noſtra ad gloriam in primis Dei Omnipotentis; deinde vero Catholicæ quoq.Fidei profectum, regniquè noſtri Hungariæ commodum, Collegium Societatis Ieſu, quæ noſtris temporibus,in erudienda iuuentute, tum circa Religionem veram,& Catholicam,tùm etiam honeſta literarum ſtudia ſummam facere dignoſcitur diligentiam in ciuitate noſtra libera Poſonienſi, Comitatuſq. eiuſdem exiſtente,erigendum, & fundandum eſſe duximus. Pro cuius quidem Collegij erectione,& perpetua conſeruatione fidelis noſter nobis ſincerè dilectus Reuerendiſſimus in Chriſto Pater Dominus Pazmanus Archiepiſcopus Eccleſiæ Metropolitanæ Strigonienſis, &c.certam fundationem, iuxta formam,& modum hiſce literis noſtris inſertam feciſſe dignoſcitur tenoris infraſcripti.Nos Petrus Pazmanus Miſeratione Diuina Archiepiſcopus Eccleſiæ Metropolitanæ Strigonienſis,Legatus natus,Primas Hungarię, ſummus Secretarius,& Cancellarius,ac Sacratiſſimi Principis, & Domini, Domini Ferdinandi Secundi Dei gratia Electi Romanorū Imperatoris ſemper Auguſti,ac Germaniæ Hungariæ, Bohemię, &c. Regis.&c. intimus Conſiliariarius; Damus pro memoria.Quod cum pro paſtorali noſtra obligatione, de reſarciendis Catholicę Religionis in Hungarię ruinis, aſſiduè coram Deo cogitaremus nullum nec prçſentius, neç magis neceſſarium occurrit tantis malis remedium, quā ſi ſtudioſa iuuētus in ętate teneriore ſuaui ductu, & ad Fidem ac pietatem vna cum literis indibendam per pios,& ſedulos operarios informaretur. et quoniam peculiare quodam diuinę largitatis munere,ſancta Societas Ieſu, ad erudiendam iuuentutem,ſancto,& ſalutari zelo fęliciſſimè incumbit, teneraſq.& adhuc flecti faciles,nec in malo obrigeſcentes plātulas,cœleſti olim Paradiſo fęliciter inſerendas, indefexo ſtudio excolit,ſummopere ſemper neceſſarium iudicauimus; vt domicilium ipſis in hac Regia ciuitate Poſonienſi, honeſtaq.

staq.

ſtaq.ſuſtentatio aſſignaretur.Quamobrem,poſteaquam Capitulum venerabile Poſonij conſtitutum,ac ipſa quoq. ciuitas Poſonienſis in tanta huius loci anguſtia,ſitum haud incō modum ad diligentem Suę Maieſtatis Cęſareę, ac Regię,noſtramq.inſtantiam,Collegio conceſſerunt, certis conditionibus,in originalibus literis declaratis.Nos quoque inducti Dei amore,ac Religionis Catholicę promouendę ſtudio,peculiariq.affectu,quo prędictam Societatem, ſicut animam noſtram amplectimur,eiſdem Patribus Societatis Ieſu, pro erigendo,& in perpetuum conſeruando Collegio Poſoniēſi quinquaginta millia florenos Rhenenſitium,ex proprijs mēſę noſtrę prouentibus,Viennę in loco ſecuro,ac dictis Patribus idoneo depoſitos;de facto damus,donamus, & in perpetuum conferimus;nullum ius,nullamque proprietatem eorum nobis, vel ſucceſſoribus reſeruando. Litteras etiam originales omnes ad prædictæ ſummæ cenſum, & capitale ſpectantes, eiſdem Patribus vna cum hiſce literis fundationis per manus tradimus.Illud vnum per expreſſum cauentes,quod ſi ſucceſſiuis temporibus,ex occulto aliquo iraſcētis Dei iudicio Patres Societates Ieſu,Collegium hic Poſonij continuare non poſſent, illo caſu tantiſper, donec Societas iterum Poſonium rediri poſſit,ſummam illam capitalem, eiuſq.cenſum,vel bona ſtabilia, ſi quæ forte illa pecunia emerentur,teneantur in vſum Hungarorum,extra Hungariam ſtudentium, ac ad ſtatum Eccleſiaſticum aſpirantiū, bona fide conuertere, Deum Opt.Max.humillimo, inſtantiq. affectu oramus, adoretur hoc ſacrificium bonæ voluntatis noſtræ,& ea quę de manu ipſius accepimus, ad nominis ſui obſequium,conuertantur, eumq. ex hac tenella fundatione,in vtilitatem Eccleſię Catholicę & fructum redundare velit,quem tanta neceſſitas afflictę patriæ exigit, & ego ex animo voueo.Datum Poſonij in curia noſtra Epiſcopali die vndecima menſis Septembris.anno Domini milleſimo, ſexcenteſimo,vigeſimo ſexto. Nos itaq. pro ſingulari noſtra in Deum pietate,zeloq. & affectu erga incrementum Religionis Catholicæ ſaluificę, in iſto quoq. Regno noſtro Hungarię,eiuſmodi fundationem acceptamus,ratam habemus

mus, ac in perpetuum duraturam confirmamus, & Diplomate hoccè roborâmus, ac vt tam tempore fęlicis nostræ gubernationis, & regiminis dicti Regni nostri Hungariæ, quá etiam successorum nostrorum, legitimorum scilicet Hungariæ Regum, ab omnibus, & singulis, quorum interest, ratum, firmum, & validum vt habeatur, benignè, ac firmiter habere volumus, statuimusq. & decernimus. In quorum robur, & firmamentum hasce literas nostras, secreto sigillo nostro, quo vt Rex Vngariæ vtimur, inpendenti communitas, dandas duximus, & concedendas. Datum per manus fidelis nostri Reuerendi Stephani Sennyei de. Kys Sennye Episcopi Vaciensis, Consiliarij nostri, & Aulæ nostræ per Hungar. Cancellarij in Ciuitate nostra Vienna Austriæ, die decima sexta mensis Iulij anno Domini millesimo sexcentesimo, vigesimo octauo.

Confirmatio fundationis Seminarij in ciuitate Tyrnauiensi, pro Iuuentute Nobili per Dominum Archiepiscopum Strigoniensem erecti.

NOS Ferdinandus Secundus, &c. Memoriæ commendamus,&c Quod Reuerendissimus in Christo Pater Dominus Petrus Pazmanus Archiepiscopus Ecclesiæ Metropolitanæ Strigoniensis,&c. nostram personaliter veniens in præsentiam,exibuit,& præsentauit nobis quasdam literas nouæ fundationis Seminarij liberi nobilium Hungarorum in ciuitate Tyrnauiensi à se erecti,cum perpetua assignatione annuorum quinque millium florenorum Hungaricorum.supplicauitq.nobis humillimè, vt quemadmodum Sanctissimus Dominus noster Vrbanus diuina Prouidentia Papa Octauus huic fundationi assensum præbuit, ita nos quoq.easdem literas nouæ fundationis Seminarij, omniaq.& singula in eis contenta,clementer ratificare, & confirmare dignaremur.Quare quidem literarum tenor est talis. Nos Petrus Pazmanus miseratione diuina Archiepiscopus Ecclesiæ Metropolitanæ Strigoniensis, lociq. eiusdem Comes perpetuus,Primas Regni Hungariæ, Legatus natus, summus Secretarius,Cancellarius,ac Sacratissimi Principis, & Domini Domini Ferdinandi Secundi electi Romanorũ Imperatoris semper Augusti,ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ,&c.Regis,&c.intimus Consiliarius. Damus pro memor.Quod cum ad officij Pastoralis curam, ac sollicitudinem,illud vel maximè pertinere intelligamus, vt Catholicæ Religionis,ac honestarum disciplinarum ruinas, quas vel bellorum strages,vel hæresum fraudes intulerunt,quantum Deo auxiliante valemus,pristino nitori restituamus. Idcirco conatus omnes eo dreximus, vt vias, ac rationes auitæ Religionis,ac eruditionis in integrum restituendæ sollicite indagaremus,atq.inter has ipsas intestinorum motuum clades,pro virium,ac facultatum nostrarum tenuitate, incunctanter,Deo Duce,arriperemus. Cum igitur animaduertamus,vt in semente spem messis,ita in iuuentutis proba educationis,Religionis Catholicæ, & probitatis resarciendæ sũ-

mam

mam consistere,diù multumq.anxiè laborauimus,vt modú adueniremus,quo nobilis iuuentus,tenuioris præsertim fortunæ,in Religione,ac eruditione , ita educaretur , vt ætate maturescente,ornamento esse possit,& subsidio patriæ. Ecce Deus Optimus pro singulari sua clementia, desiderijs, ac precibus nostris occurrens,modum ostendit,quem optare magis,quam sperare poteramus. Nam licet à Sanctissimis Hungariç Regibus,ex monetç cusione, certè quidam, nec contemnendi reditus Archiepiscopo Strigoniensi fuerint assignati,ita quod ex singulis argenti,auriuè, cusi, vel non cusi marcis,Piletum vnum,hoc est, quadragesima octaua pars marcæ,certo, ac infallibiliter assignaretur. Tamen hos reditus ab anno Domini 1573.quo diem suum obijt fçlicis memoriç,Antonius Verantius Archiepiscopus Strigoniensis,vsq.ad Annum 1623. per quandam vsurpationem Camerae Cremnicensis percipiebat, nihil quicquam praedecessoribus Archiepiscopis,intra hos quinquaginta annos, ex eo prouentu repraesentando.verum inuictissimus Imperator,ac Rex Hungariae Ferdinandus Secundus visis authenticis,ac aliquot sçculorum continuo vsu roboratis Archiepiscopatus Priuilegijs , habito etiam respectu fidelium obsequiorum nostrorum,cum alias semper, tùm in hisce superioribus patriæ motibus exhibitorum,ex innata sua clementia reditus Pileti Archiepiscopatui restituit, eo libentius , qđ intelligebat Maiestas sua bonam horum redituum partem nobilium iuuenum seminario erigendo à nobis destinari. Quod igitur Deus præpotens ad sui nominis æternam gloriam , ad Ecclesiæ Catholicæ incrementum , ad vtilitatem afflictæ patriæ nostræ,benè,fçliciterq. vertat, accedente Sanctissimi Domini nostri Vrbani Papæ Octaui, ac suæ Sacræ Cæsar.Regiçq. Maiestatis, nec non venerabilium fratrum nostrorum Capituli Ecclesiæ Metropolitanæ Strigoniensis consensu.Pariter & assensu ex reditibus Pileti Cremniciensis,per nos recuperati,annis singulis quinq. millia florenorú Hungaricorum,ad honestam sustentationem nobilium iuuenum Vngarorum,in perpetuum applicamus. itaut quolibet anno ad festum Purificationis Immaculatæ Virginis

Mariæ bis mille quingenti floreni Vngarici,ad feſtum vero Aſſumptionis eiuſdem Deiparæ Patronæ Vngariæ, alij bis mille quingēti floreni Vngarici,certò infallibiliter, pro vſu ſeminarij in manus Regentis repræſententur,vel Tyrnauię, vel quo transferri contingeret ſeminarium,in caſu mox declarando,Ad quam ſummam rectè,fideliterq. perſoluēdam, non ſolum ſub pęnis Eccleſiaſticis, in Bulla Summi Pontificis ſpecificatis,ſed etiam ſub indignationis Regiæ vinculo, in approbatione huiuſce erectionis declarato,ſucceſſores Archiepiſcopi teneantur,& ſint obligati; Ita quidem vt iuxta Pontificis Maximi aſſenſum,ac Regiæ Maieſt.aſſecurationē, futuris ſemper temporibus Reges Vngariæ,facto in Camera Cremonicienſi Piſeti arreſto, in duplo dictam penſionē ab Archiepiſcopo exigent,qui ad præfixos terminos, expreſſam antea pecuniariam ſummam,in manus Regentis ſeminarij non aſſignarent. huius vero ſeminarij Tirnauiæ in domo ad id ſpecialiter deputata,per nos erecti adminiſtrationem totalem, ac integram admodum Reuerendis Patribus Societatis Ieſu Tyrnauiæ commorantibus, infraſcriptis conditionibus committimus.Primo,vt ad hoc ſeminarium nemo recipiatur niſi nobilis, & ex partibus Coronæ Hungariæ ſubiectis oriundus,ad minus duodecim annorum. Et hi quidem maiori quo poterunt nomero honeſtè alantur. Nec vllo ſub prætextu redditus ſeminarij iſtius, ſiue per nos aſſignati, ſiue per alios impoſterum aſſignandi, in nullos alios etiam pios vſus conuertantur,quam ad prædictam honeſtam iuuentutis ſuſtentationem. Secundo vt nulli alij ad cuiuſquam commendationem recipiantur, niſi quos Archiepiſcopus pro tempore exiſtens, vel ſede vacante Capitulum Strigonienſe Patribus præſentauerit. Si qui autem ex præſentatis depræhenderentur,vel ad ſtudia inhabiles,vel moribus noxij.poterunt illos honeſtè dimittere; ne tamen id leuibus de cauſis aut præcipitanter fiat, cauendum erit. Tertio de ſolo victu hiſce prouidendum erit ex ſeminario, niſi forte aliqui adeo tenuis fortunæ eſſent, vt nullo modo per ſuos,illis prouideri poſſit,& alioquin ſpei non contemnendæ apparerent.Quarto obligationem nullam habebunt

iuue-

iuuenes,præter eam ſolam, vt in timore Dei piè viuant,diligenter ſtudeant,dum in ſeminario verſabuntur,ac tandem patriæ,& nationi ſuæ fideliter ſeruiant.leges autem, & ordinationes,quæ vel pietatis exercitia,vel ſtudia litterarum, vel domeſticam diſciplinam, vel ſtatus pro fundatore Diocæſi Strigonienſi orationes fundendas ſpectant, Patres Societatis Ieſu ordinabunt.Quinto ſi(quod Deus auertat) Patres Societatis in Vngaria permanere non poſſent,in eo caſu liberum ſit Patribus Viennam transferre ſeminarium.Ibiq. obſeruatis conditionibus memoratis,prædictam ſummam quinque millium florenorum Vngaricorum ex Piſeto percipient, ac nihilominus Vngaricam nobilitatem,modo ſuperius expreſſo alent,ac erudient. Quod ſi vero ne alibi quidem integrũ eſſet Patribus Societatis Ieſu ſeminarium huiuſmodi erigere,& adminiſtrare,in eo caſu venerabile Capitulum Strigonienſe,teneatur iuuentutis erudiendæ curam ſuſcipere, ac prædictam quinq. millium florenorum ſummam in vſus ſeminarij impendere,tantiſper, donec prædicti Patres iterũ ſuo munere libere fungi poſſint.Tunc enim rurſus ſeminarij adminiſtrationis curam,modo antea declarato Patribus Societatis committi volumus.Rogamus autem atq. ſub interminatione tremendi iudicij obſeruamus, non ſolum huius ſedis noſtræ Archiepiſcopalis ſucceſſores,verum etiam Venerabile Capitulum Strigonienſe, adeoq.Patres ipſos Societatis Ieſu,vt huius noſtræ fundationis tenorem,in omnibus ſuis punctis,ac clauſulis obſeruari faciant. Et ne huius fundationis memoriam nulla temporum lõginquitas obliteret,tria exemplaria nouæ huius erectionis ſeminarij, confici curauimus,quorum vnum Patribus Societatis Ieſu,alterum Capitulo Strigonienſi, Tertium Capitulo Polonienſi aſſignauimus.Datum Polonij die 20.Auguſti.Sancti Regis noſtri Stephani natali,anno Domini 1624. Nos itaq. pro ea Catholicæ Religionis promouendæ cura, quam rebus omnibus potiorem habemus,proq.peculiari noſtro affectu in nationem Hungaricam,non ſolum ſponte,ac libenter,prædictam Reuerendiſſimi Domini Archiepiſcopi fundationẽ, in omnibus ſuis punctis,clauſulis,& articulis acceptamus,ap

proba-

probamus,ratificamus,& confirmamus, verum etiam Regiæ munificentiæ argumenta extare cupientes,in hoc seminarium nobilitatis Hungaricę ex Camera nostra Cremnicienſi, annuatim bis mille florenos Vngaricos eidem seminario in perpetuum aſſignamus,ita quod ad festum Purificationis B.Virginis mille,ad festum Aſſumptionis eiuſdem Deiparę alij mille floreni Hũgarici certò,& infallibiliter Regenti ſeminarij aſſignentur. Aſſecuramus itẽ prædictũ Reuerendiſſimum Archiepiſcopum, & dictum ſeminarium nobilium,ſiue dum Tyrnauiæ reſtiterit, ſiue quando in caſibus ſpecificatis alio transferretur,quod nos, & ſucceſſores noſtri legitimi Reges Vngarię Archiepiſcop.Strigonienſes pro tempore exiſtentes,ad prędictam quinque millium florenorum Vngaricorum ſummam,ſeminario nobilium ex Piſeto applicatam totaliter,& integrè in terminis ſpecificatis perſoluere adigemus,ita quidem,vt iuxta Summi Pontificis ordinationem,etiam cum Areſto Piſeti, in duplo exolui faciemus,ſi quid pro termino debito exolutum non fuerit.In quorum omnium firmitatem,ac robur perpetuò valiturum,has literas noſtras,manu noſtra ſubſcriptas, ſigillo muniri iuſſimus.Quo circa tibi fideli noſtro, moderno, ac futuris temporibus conſtituendo Camergrauio Cremiciẽſi, eorumq.Officialibus,ac vices gerentibus harum ſerie firmiter committimus,& mandamus, vt vos quoquè prædictam bis mille florenorum Hungaricorum ſummam,ex prouentibus Cameræ noſtræ Cremnicienſis, in terminis ſpecificatis,dicti ſeminarij Præfectis,quotannis plenariè, & abſq. defectu reddere,& adminiſtrare modis omnibus debeatis, & teneamini.ſecus non facturum præſentibus perlectis exhibenti reſtitutis.Datum in ciuitate noſtra Vienna Auſtriæ.

EX CANCELLARIA

Regni Bohemiæ.

ET

MARCHIONATVS

Morauiæ.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Ad Principem Carolum Lichtenſtein.

POſteaquam fauente Deo ciuitatem Pragenſem fœliciter ſubegimus,& ad obeeientiam noſtram reduximus,C.T. clementiſſimè mandare voluimus,quatenus curet vt Pragæ Societatis IESV Patres,aut eorum ibidem Rector Reuerendus Valentinus Coronius,in antiquum eorum Collegium, debito vti par eſt, modo, ac honore reducantur:eorumquè, res omnes, ab ijs qui eas abſtulere reſtituantur; & compenſentur; nec non impoſterum debitum eis auxilium præſtetur quemadmodum id præſtare ſciet C. T. cui nos gratiosè addicti manemus. Datum Viennæ 7. Decembris 1620.

Determinat S C.M. quid de rebellis ijs agendum.

FERDINANDVS SECVNDVS
Cardinali de Dietrichſtain.
Reuerendiſſime Princeps, Amice Dilecte.

Mādat S.C.M. vt PP. Societ. Jeſu in antiquo Collegia moraviæ cum honore reducantur.

ABſq. longiore præteritorum repetitione, notum dubio procul eſt C.V. qua ratione ſeditioſi ſubditi noſtri in Marchionatu Morauiæ, inter cętera male facta, ac iniurias, ſtatim rebellionis initio Societatis Ieſu PP. cũ omnibus ſuis, ſub prætextu quod inuentionibus malis prouincias turbarẽt ac regna; diſſenſionum plurimarum, atquè adeo ſanguinis profuſionis auctores eſſent, publico decreto, dato 6. Maij 1619. ignominioſè, ac in perpetuum proſcribere è prouincia attentarint. Quæ omnia quandoquidem calumniæ merę ſunt, nec vnquam, vel minimum probata, ſed ſolummodo ad odium aduerſus eos in populo concitandum, anteſignanorumq. ſuorum furias, minuſq. benè conſideratum propoſitum palliādum ſunt excogita; quin illis ipſis, atq. adeo omnibus in prouinciā conſtet Religionem præfatam modeſtā, ac pacificam vitam ducere, iuuentutem etiam inſtituendo, conciones, ac exhortationes habendo, populum ad debitam ſuperioribus legitimis obedientiam præſtandam incitare, ac deniquè in Diuinorum officiorum adminiſtratione ſedulam, ac indefeſſam ſe probare, ideo C.V. requirere voluimus, quatenus vigore huius noſtræ commiſſionis prouideat, vt prædictæ Societatis PP. in antiqua Collegia, ac loca hæreditarij noſtri Marchionatus Morauiæ debito cum honore reducantur, eaq. omnia quæ ex mobilibus ijſdem ablata ſunt apud quoſcunq. tandem inueniantur, nec non etiam fructus ex iniuſta detentione acquiſiti, reſtituantur, ac compenſentur; ac tandem in omnibus conuenientibus debitum eis auxilium præſtetur, quemadmodū præſtare optimè ſciet C.V. cui nos imprimis clementiſſimo affectu addicti manemus. datum Viennæ 22. Ian. 1621.

FERDINANDVS SECVNDVS.
Ad Principem Liechtestein.

ACquisito Dei omnipotentis gratia meliori regni nostri Bohemiæ statu in primis, ac ante omnia teneri nos in conscientia agnoscimus, vt abolita, suppressa, ac iacentia aliquo tempore diuinorum officia mysteriorũ, atquè illa spectantia, denuo restauremus, ac promoueamus. Testatum autẽ est Orbi iam vniuerso, quo pacto inter abominanda reliqua, quæ durante vi occupato perduellium regimine, patrata sunt, esset antiquissimum, ac summum Arcis Pragensis templum rapinis, incursionibus, sacrarum eiectionibus imaginum, ac reliquiarum, alijsq. similibus à sacrilegis Ecclesiarum inuasoribus, ac direptoribus excogitatis inuentisquè modis, spoliatum deuastatumq. sit; quod vel spectare solum coram oculis graue nobis ac molestum foret. Ideo C. T. curet, vt templum Arcis nostræ, honore Optimi, Sanctorumq. Regni Patronorum, quoad fieri poterit rursum exornetur, & excolatur. Pręcipuè vero, vt tam è præfati templi choro, quam ante Arcis portam, ablatæ, deiectæq. Crucis, ac Saluatoris Crucifixiq. Domini nostri imagines, denuo magnificè erigantur, & ad id necessarij sumptus suppeditentur, vt cum fęliciter aduenerimus, diuinis in prædicta Ecclesia officijs maiori animi voluptate interesse possimus, ac vacare. Quemadmodum etiam hac de re, quantũ quidem ad Ecclesiam Arcensem attinet, efficaciter Archiepiscopo Pragensi scripsimus, cum quo hac de re colloqui, ac de omnibus conuenire sciet C. T. cui nos gratiosè addicti manemus. datum Viennæ 29. Ian. 1621.

S.C.M. mãdat templum Arcis Pragensis excolatur.

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi Lichtenstein.

Decernit S. C. M. Prædicantes Caluini è Boemia eijciêdos.

INtelleximus benignissimè ea, quæ nobis C. T. ratione pellendorum è prouincia Caluini secta infectorum prædicātium, transmisit, placetq. sententia, videlicet vt omnes ij, qui Caluini, & aliorum antehac in regno nostro vetitorum, etiam pestilentissimam illam Picardicam doctrinam, & errores docent, dilatantq. prædicantes, publicis decretis è regno nostro Bohemiæ relegentur, ac expellantur; eo potissimum nomine, quod ij homines, & auditores suos à legitimo Domino alienent, ac deficere faciant; necnon vt peregrinas, & inauditas doctrinas (quemadmodum id hactenus re ipsa compertum est) suscipiant, facem ijs præbeant, inducantquè; ne à malis consuetudinibus, ac inuentionibus abstineant: quemadmodum optimè rem agere sciet C. T. cui nos gratiosè addicti manemus. Datum Viennæ 15. Martij 1621.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi Lichtenstein.

TRansmittimus vnà C.T.ea, pro quibus Reuerendus Collegij Glaucensis Societatis IESV Rector humillimè nobis supplicando institit, ratione videlicet iustissimę restitutionis, mandamusq. clementissimè expeditam circa eandem ordinationem; quatenus præfatæ Societatis PP. vtpotè qui prętextu confictarum quarundam calumniarum à rebellibus ex mera malitia, ac petulantia, sine vllo iure, vel potestate, quemadmodum ex alijs in Boemia, & Morauia locis, ita etiam, ex Glacensi Collegio abacti expulsiq. sunt. per certos denuò commissarios nostros omni honore, in perpetuum in Collegium, aliaq. ad illud spectantia loca introducantur, ac in integrum restituantur: de ijs etiam, qui petulantias illas in templo, vel Collegio exercuerunt (vti eæ ad longum in supplici libello continentur) iustitia statuatur, & vt conuenientem, debitamquè restitutionem faciant, mandetur, quemadmodum id optimè præstare sciet C.T. cui nos gratiosè addicti manemus. datum Viennæ 19. Martij 1621. *PP. Collegij Glaucensis restituendos in pristinum S. C. M. mandat.*

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi Lichtenstein.

Decrnit S. C. M. vt templa Catholicis tradantur prædicātes caluinicos, vel picardicos errores, et fautores Friderici eijciantur ex Boemia.

DVm nos sepè recentem illam victoriam,quam ante Pragam Deus præpotens euidenter iuuando,ac assistendo largitus est,grati consideramus,reperimus semper non modo nos ad perpetuas laudes,ac gratias referendas teneri,verũ etiam,ac ante omnia alia, ad ea,quæ ad honorem Dei,& Sanctæ eius Ecclesiæ propagationem,& incrementum faciunt, diligentissimè,feruentissimeque procuranda.Quandoquidē ergo præsēs occasio causam nobis,modumq.offert, collapsę, extremęq. in hæreditario nostro Bohemiæ regno iacentis Catholicæ Religionis,quantum fieri potest erigendę,nulla ratione cōuenit,vt elabi sinamus oblata;quin potius statim, & præcipuè in ciuitate Pragensi initium aliquod in nomine Domini faciamus.Quod autem C. T. ante aliquot hebdomadas indicauit,se Pragę tribus templis, videlicet S. Nicolai,S.Ægidij,& S.Henrici sectarios remouisse prædicantes, & in eorum locum pro tempore ordinatos substitui curasse Sacerdotes,id probè factum est.vt verò hoc graue, ac sāctum opus magis,ac magis eueniat, post eorum omnium diligens,ac accuratum examen, quæ tam scripto nobis,quā oretenus hanc in rem suasa sunt,iudicauimus hac vice sine mora hæc debere incoari. videlicet vt statim duo Picardica absq.vllo titulo,vel iure aliquo tempore possessa,& vti intelleximus diù iam occlusa templa dicta in Bethleem, & Corporis Christi,& si eodem modo cum templo S.Adalberti in PotsKal(vti etiam nobis insinuatum est) fieri possit,Catholicis tradantur;ab Archiepiscopo reconcilientur; & diuina officia proxima occasione in ijs celebrentur. Quod ad alia templa in singulis ciuitatibus tradenda Catholicis,& præsertim,vnum etiam templum in Thein,situm in antiqua ciuitate(quandoquidem aduersarij nostri,ipsum etiam Arcis nostræ,nec non alia præcipua templa de facto inuadere attentarunt,)iam statim occupari possint,C.T.cum prædicto Archiepiscopo conferat,ac tandem quod omnibus benè diligenterq.consideratis, optimum factu videbitur exequatur.

Præ-

Prȩter hæc constituimus,vt horum executione peracta, scilicet altera,vel tertia die,publicis edictis (de quibus C.T. dudum ante nobis scripsit,& nos respondimus) omnes ac singuli prædicantes,professores, ludimagistri, qui Caluinianos,vel Picardicos errores publicè docuerunt, vel in Imperio,& vbiq.prohibitis nefarijs sectis adhȩserunt, quiue perduelliones in cathedris,ac scholis promouerunt,aut Friderici,qui se Comitem Palatinum Rheni nominat,irrita,ac nulla vota,tãquam legitima;nostram verò in Regem Bohemiæ susceptionem tanquam iniquam proclamarunt,protexerũt, præfatum Fridericum coronarunt, periuris rebellium consultationibus in Collegio Carolino interfuerunt, omnes hi, ac singuli ex hæreditario regno nostro Bohemiæ, omnibusq.illi incorporatis nostris prouincijs proscribantur; concesso breui aliquo termino,& expressa hac comminatione addita, quod si quis elapso tempore præfinito ex reis quocũq.alio prȩtextu in prouincia manserit,& diligenti inquisitione facta deprȩhensus fuerit,seueris, contra illum medijs procedetur:neq.id Religionis, sed perduellionis causa fieri. Quod si amplius etiam aliquid ad bonum Catholicæ Religionis fieri posse videatur,id totum prudentiæ, ac discretioni C.T. relinquimus,cui nos gratiosè addicti manemus.datum Viennæ 3.Iunij 1621.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi Lichtenſtein.

S.C.M. decernit P. Societ. Ieſu in eorum Collegiũ Pragæ reſtituendos eſſe.

PErcepimus fusè ex literis 14.huius datis,C.T. ac aliorum adiunctorum commiſſariorum deſideratam opinionem, & habita ea de re conſultatione, inuenimus rationes, ac motiua ,dilationem cauſæ concernentia non fuiſſe valde incongrua;Ideo ante omnia C.T.latere nolumus,quod nos ad tollendum vlteriorem è prouincia timorem,terrorem,ac deſperationem certas patentes literas conſtituerimus (quæ quamprimum etiam transmittendę ſunt)in quibus ſeuera executione finita,omnibus,ac ſingulis ex ſtatibus noſtris,ac ſubditis,(exceptis ijs duntaxat,qui condemnati fuga elapſi ſunt, & qui etiam,nunc pertinaces in rebellione permanent, & apud hoſtes,ac aduerſarios noſtros commorantur) vniuerſalem veniam,ac captiuitatis honoris,& vitę cautionem clementiſſimè largiri decreuimus. ne autem prorſus impunè abeant ij,qui bina,aut plura etiam iuramenta violarunt, itẽ qui operam ſuam in varijs Aulæ officijs, commiſſionibus, cauſis bellicis nouarunt, aut alias grauius deliquerunt, nec tamen longiori proceſſu iuridico neceſſe habent, clementiſſimè nobis viſum eſt medium optimum fore,vt ij à C.T. ſine iuridica citatione conuocentur, & coram idoneas aliquas perſonas(quas nobis C. T. quam primum nominabit) illinc delictorum ac pœnæ quas infallibiliter incurrerunt grauitas,hinc noſtra clemẽtia,ac gratia,qua erga eos ſi modo ſe dignos reddant,vti decreuimus,noſtro nomine expreſsè,ac omnibus circumſtantijs adhibitis proponatur: præſertim verò quod ſi clementiſſimus hic procedendi modus, ac ratio ab eis non acceptetur, iuridicum proceſſum debeant expectare; ac tandem iuxta vniuscuiuſq. delicti rationem certa in bonis,ac pecunia mulcta,ac pœna imponatur. vt id autem meliori cum fundamento, ac conſtantia inchoetur, ac exequatur C. T. ſtatim ac ſine vlla mora ſuam ſuper hac re ſententiam ac perſonarum nomina, nec non opes eorundem,& quem ad finem res perduci queat perſcribet. Eodem modo C.T. in ſingularum communitatum delicta, & in

qua

qua repotissimum eorum consistat potentia,inquiret;nosq. certiores reddet,quo pacto ita singularum debilitari possit potentia,vt tamē non omninò sustentatione sua priuentur.

Tertio quo ad seditiosos,ac perniciosos prædicantes attinet,placet,vt Generales terminus omittatur:si autem in particulari,ij ad minus,qui sub initium statim rebellionis,è publicis cathedris Pragæ,edictum proclamarunt;& vetita conuenticula in collegio Carolino confirmarunt; promouerūt; item qui coronationis actum compleuerūt, aut alias populū notoriè commouerunt,peculiari decreto, vniuscuiusq. delicta continente,à prouincia exterminentur, iudicamus neminem habere posse locum cogitandi ad Religionis gratia factum,sed potius ex iustitia,cuius testimonium publicum duntaxat decretum esset,illud à formandi modum,ac rationem C.T.consilio committimus.

Adhæc necessarium etiam est, vt omnia publica exercitia Caluinisticæ, ac Picardicæ sectæ quamprimum interdicantur: quod verò ad iura patronatus,& collaturas attinet, nihil dubitamus C. T. iuxta priorem nostram ordinationem,bonorum confiscationes,oppignorationes,venditiones vbiq.excepisse,ac nobis reseruasse.Similiter,quid de alijs collaturis in genere,vtpotè quæ alias ad nos deuolutæ,& pariter de confiscatione, ac Parochiarum repletione inchoari tuto, ac commodè possit,C.T.cum Archiepiscopo Pragensi tanquam loci Ordinario,nec non Theologis,ac Religiosis viris diligenter consulet, ac communem omnium sententiam nobis quamprimum transmittat.De cœtero C. T. gratiosè addicti manemus.Viennæ 26.Iulij 1621.

FERDINANDVS SECVNDVS.
Principi Lichtestein.

S.C.M. statuit ciuitatẽ Tabor reformandam.

QVandoquidem in omnibus, quæ nobis fęliciter eueniunt Dei omnipotentis singulare auxilium, ac gratiã agnoscimus, impellimur in dies magis, magisq. ad honorem cultumq. eius peculiari feruore, ac diligentia propagandum; & quia hac occasione commodè ad Dei gloriam reformatio institui potest in ciuitate Thabor, quæ paucis ante diebus ad debitam nobis obedientiam reducta est, ideo perspectæ C. T. discretioni, & prudentiæ id committimus: sciet illa negotium ita cautè incipere, ac etiam perficere, vt Catholicè ordinatus Sacerdos, ac Parochus in ciuitatem inducatur, & simul in quiete, ac pace omnes permaneãt. Cęterum C.T. semper gratiosè addicti manemus. Viennæ 8. Decembr. 1622.

FERDINANDVS SECVNDVS
Ad Cardinalem Dietrichstain.

Reuerendissime Princeps, Amice Dilecte.

POstquam certiores facti sumus, qua ratione in Regijs nostris ciuitatibus, ac præcipuè Brunæ, ac Olomutij ad peregrinas conciones contumaciter, & ob id (quemadmodum exempla testantur) tumultus graues, & omnigenæ seditiones suscitentur, & id sine vlla habita facultate fiat. Ideo ad conseruandum bonum ordinem, & ad firmandam pacem, ac tranquillitatem in prouincia, necessarium omnino esse iudicauimus C. V. hac de re scribere, ac committere, vt in prædictis ciuitatibus Marchionatus nostri Morauiæ, nomine nostro celerrimè mandet, quatenus tales excursiones sub grauissima, ac irremisibili pœna inhibeantur, ac interdicantur; ac debitè in eos aduertatur, qui præsumptuosè, ac contumaciter contrarie attentarēt. Quemadmodum C. V. præstare id optimè sciet, cui nos Cæsarea, ac Regia gratia addicti semper, ac singulariter manemus. Viennæ 19. April. 1622.

mādat S.C.M. ne in morauia excursiones fiant.

FERDINANDVS SECVNDVS
Ad Cardinalem Dietrichſtein.

Mādai S.C.M. orphanos extra prouinciā marchionatus morauiæ missos ad caluinisticas ſcholas reuocari. nec in posterum poſſe eos alio mitti ſine licentia.

INtelleximus clementiſſimè ea quæ nobis C.V. ratione pupillorum ac orphanorum, quibus in Marchionatu nostro Morauiæ male prouiſum eſt, denuò ſcripſit. quia ergo voluntas noſtra clementiſſima, vti dudum ante, ita nunc etiam ea eſt, vt educationis orphanorum, tanquam rei ſummè neceſſariæ, ac vtilis, diligens, & ſingularis cura habeatur, omninò C.V. ſententiam approbamus, eſtq. clementiſſima voluntas noſtra, vt omnibus tutoribus, qui creditos ſibi orphanos extra prouinciam ad Caluiniſticas ſcholas mittunt, in quibus à iuuentute ſtatim rebellionis, ac aduerſus legitimos ſuperiores contradictionis virus imbibunt, atq. inprimis Hoffmanienſium, Buchlabianorum, Boriticenſiumq. orphanorum tutoribus, loco & nomine noſtro demandetur, vt prædictos ac omnes huiuſmodi orphanos, ſtatim ac ſine vlla excuſatione reuocent, & C.V. præſentent; nec eis impoſterum liceat vllum orphanorum ſine C.V. ac noſtro inprimis ſcitu, ac voluntate, extra prouinciam ad ſcholas, vel alio mittere, vt hac ratione omnis perniciosiſſimę Caluiniſticæ ſectæ via intercludatur. Adhæc quod C.V. rebellium nonnullos orphanos ad tempus ad Olomucenſe ſeminarium miſerit, rectè, ac benè factum eſt, donec vlterior de ijs diſpoſitio fieri poſſit. Hæc erant quæ C.V. reſcribere volumus, cui nos Cæſarea, ac Regia affectione ſemper, ac ſingulariter addicti manemus. datum Soproni j 2. Auguſti 1622.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.

Illuſtris affinis, Princeps, fidelis nobis dilecte.

CElare Dilectionem tuam nolumus, nos maximis grauiſſimiſq. & propriam conſcientiam noſtram tangẽtibus de cauſis, ac motiuis, prout eę dilectioni ſuę Cardinali à Dietrichſtein partim ſignificatæ ſunt, omnimodam dimiſſionem, ac exactionem omnium Anabaptiſtarum è Marchionatu noſtro Morauiæ, ne ve poſthac vlli tam in hæreditarijs noſtris regnis, & prouincijs, quam in Sac. Rom. Imp. eſſe, vel verſari liceat imperaſſe, ac demandaſſe, ac proinde minimè dubitamus, quãdoquidem paucis in tuis quoque prædijs, ac fundis, vt intelligimus, nonnulli eorum tolerati fuerunt, quin Dilectio tua Dei honorem, & bonam politiam exiguo lucro, ac redditibus, qui in œconomia ab induratis huiuſmodi hominibus percipi poſſent, præpoſitura, & mandato noſtro clementiſſimo conuenienter, memoratos Anabaptiſtas exigẽdo alijs quod imittentur ſtatutura & bono exemplo prę̨itura ſit; quod tuę Dilectioni ad notitiam, & directionem ſuam ex peculiari, erga eandem benigniſſimo affectu amore hiſce ſigillatim inſinuare voluimus, cui de cætero gratia noſtra Cęlarea ſemper bene fauemus. Viennæ 8. Septembris. 1622.

Principi à Liechtenſtein exactio Anabaptiſtarũ, et vt alijs hac in re bono exemplo præſlet demandatur.

.˙.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Cardinali Dietrichſtein.

mãdatur S. C. M. vt ſecta Anabaptiſtarum eiecta à S. R. I. etiã eijciatur à morauia, et alijs prouincijs, et regnis ipſius S. C. M.

NOlumus C.V. latere qua ratione inter grauiſſimas, ac continuas ſollicitudines noſtras, quibus honorem, cultumq. Dei, nec non bonum, ac conſtantem ordinem in regnis, ac prouincijs noſtris conſtituere, ac promouere laboramus, illud etiam occurrit, quod toto Sac. Rom. Imp. proſcripta Anabaptiſtarum ſecta, tantas in Marchionatu noſtro Morauiæ radices egerit, vt paucorum annorum ſpatio, ac in dies adhuc, magis magiſq. ſeſe extendat, nec paucos è ſimplici, rudiq. plebecula attrahat, imò ex remotioribus etiam partibus, inſcijs, & grauiter inhibentibus ſuperioribus ſuffuretur, & ex prouincia educat. Monuit ergo nos imò impulit conſcientia noſtra, vt quando ex voto S.R.Imp. expulſis sũt; nec non plurimos tam indigenarum, quam extraneorum decipiunt, inſuper eſſet nulli ſuperiorum ex Dei præcepto, vti par eſt ſubijcere ſe volunt; multoſq. damnatos, & è proprio duntaxat cerebro confictos errores docent; & deniquè, quia horum hominum acta omnia, & propoſita Deo, Diuiniſq. legibus contraria ſunt, illa neq. in Marchionatu noſtro Morauiæ, nec vllis alijs Regnis, ac prouincijs noſtris, & æquè parũ, ac in Imperio, diutius eſſe, ac manere patiamur. Eſt itaq. noſtra matura, ac benè expenſa ſupremaq. voluntas, vt C.V. quam citiſſimè edicta publica confici, ac affigi curet, quibus omnes omnino vtriuſq. ſexus Anabaptiſtæ, ſicut omnes pariter eorum aſſeclæ infra præſcriptum breue temporis ſpatium, ab omnibus fundis, & agris in quibus ſedem fixerunt abſcedere iubeantur, addicto, vt nemo ſub amiſſione vitæ impoſterum, vel vltrà, ſiue in prædicto Marchionatu noſtro Morauiæ, ſiue alijs regnis, aut prouincijs noſtris inueniatur; ſed illa prorſus, ac omnino deſerant, nec vltro accedant, contrarium agentes irremiſibilem in caput ſuum pœnam accerſant. quod ſi aliquis, aut aliqui ab erroribus ſuis deduci ſe patiantur, illis omne auxilium præſtetur; quemadmodum id optimè præſtare ſciet C.V. cui nos Cæſarea, ac Regia affectiône ſemper, ac ſingulariter addicti manemus. Vien. 17. Sept. 1622.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi de Lichteſtein.
Illuſtris affinis, Princeps, fidelis nobis dilecte.

MEminerit adhuc Dilectio V. quid ad eam ante hac iã aliquoties ratione parochiarum in hæreditario regno noſtro Bohemiæ, quas vna cum bonis confiſcatis vendi con tingeret, quid de ijs fieri vellemus iubentes perſcripſerimus. Quandoquidem ergo tantum hactenus reſciſſerimus, ab ijs à Catholicis, qui diuerſa confiſcata bona coemunt, & acquirunt, nullas iam reuerſales amplius, quibus ipſi, & futuri poſſeſſores ad Catholicos legitimè ab Archiepiſcopo, & alijs Epiſcopis ordinatos Parochos in eiuſmodi bonis conſtituendum ſeſe obligatos, deuinctoſq. fateantur, deponi, imo ſectarios, & quod amplius eſt, extorres iam ante prædicantes ſuſcipere, ac promouere. Idcirco V. Dilectio non id tantum, ne contra bonam politiam eiuſmodi aliquid impoſterum cõmittatur, attendere, ſed & inquiri diligenter facere, ſi quid tale commiſſum fuerit, quamprimum, & ſine dilatione vlla emendandum curare ſatage, vt nimirum omnes bonorum confiſcatorum emptores, & poſſeſſores ſuſceptos prædicantes quantocyus dimittant, & reuerſales pro ſe, ſuiſq. hæredibus, de ſtatuendo in poſterum in eiuſmodi ſuis Parochijs Catholicos Sacerdotes, deponant; prout tua Dilectio hac in re, quod conueniens erit facere ſciet. Cui de cætero, &c. Viennę 14. Iulij an. 1623.

Vt ſecundum priora mandata S M. in omnibus Parochys, quæ vna cũ bonis confiſcatis vendita fuerunt Parochos Catholicos conſtituat de cõſenſu Archiepiſcopi, eiectis prædicantibus.

FERDINANDVS SECVNDVS
Ad Archiepiſcopum Pragenſem.

Ad requiſitionē Nūtij Apoſtolici S.C. M. ſcribit Archiepiſc. Pragenſi vt etiā à pagis prædicātes hæreticos eyciat.

NOlumus te latere, quo pacto non modo à Nuntio Apoſtolico, ſed ab alijs etiam, & diuerſis eruditi ſimus, quod è regni noſtri hæreditarij ciuitatibus proſcripti hæretici prędicātes, circa ciuitates in pagis, & pręcipuè in diſtrictu Pilſnenſi, & Leutomericienſi, quemadmodū etiam in Schivvanbergenſibus bonis morentur, ad quorum conciones ij, qui nec dum Catholicis acceſſere accurrunt: per quas plebs miſera decipitur, & à ſuſceptione ſanctæ Catholicæ Religionis, nec non clementiſſima, ac ſalutari intentione noſtra retardatur. Vt igitur huic malo tempeſtiue occurratur, ac ne forte peiora fiant nouiſſima primis, clementiſſimè mandamus, vt ratione officij tui, in prædictos, ac etiam alios prædicantes diligenter inquiras, vt huic malo oportunè occurratur; quatenus tandem ſubditi noſtri ab huiuſmodi erroribus liberentur. Quem in finem nos etiam Principi de Liechtenſtein clementiſſimè ſcripſimus, & vt tibi in huiuſcemodi caſibus auxiliarem manum porrigat, ac aſſiſtat mandauimus. Hac in re implebitur clementiſſima voluntas noſtra, & nos manemus tibi gratioſè addicti Vien. 25. Sep. 1625.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi Liechteſtein.

POſtea quam non modo à Nuntio Apoſtolico,ſed ab alijs etiam certiores facti ſumus.quo pacto è Regijs noſtris,ac hæreditarijs regni Bohemiæ ciuitatibus proſcripti prædicãtes propè ciuitates in pagis,ac præcipuè in Pilſnenſi,ac Leutomiricienſi diſtrictu,ſicut etiam in bonis Schuuam bergẽſibus morentur,ad quorum conciones ij, qui nec dum Catholici,accurrunt;& ea ratione populum ſeducant, & à Religione Catholica,nec non clementiſſima noſtra intentione retardent.Ideo malo huic commodè occurrere volentes, ne forte nouiſſima primis peiora fiant, Archiepiſcopo Pragẽſi ſcripſimus, vt ratione officij ſui in huiuſmodi prædicantes inquirat,ac operam det,vt huiuſmodi mala auertantur, & ſubditi noſtri à tam pernicioſis erroribus liberentur. Quia verò prædictus Archiepiſcopus abſq.brachij ſecularis auxilio, difficulter id ad exitum perducere poterit, ideo C. V. ad petitionem Archiepiſcopi aſſiſtentiam, & auxiliarem manum in caſibus occurrentibus præſtare ſciet. De reliquo manemus C.V.Cæſarea, & Regia gratia addicti Vien. 25. Septembris anno 1623.

Ad inſtãtiam Nuntij Apoſtolici Principi Liechteſtein. mandat S.C.M. vt auxilia præbeat Archiepiſcopo Pragenſi, vt etiam à locis prope ciuitatibus eijciantur prædicant.

FERDINANDVS SECVNDVS
Archiepiſcopo Pragenſi.

Reuerendiſſime Princeps, fidelis dilectę.

Ad Archiepiſcopum Pragẽſem rõe exactionis prædicantiũ ex Bohemia, quandoq. ad id Principi de Liechtẽſtein aſſiſtere ipſi debeat.

CVm iterum iam ad nos non modo à reſidente ad Aulam noſtram Nuntio Apoſtolico,ſed aliis quoq.deferatur,quemadmodum exacti à ciuitatibus regni noſtri hæreditarii Bohemiæ hæretici prædicantes æque ac ante circa ciuitates noſtras Pragenſes obuerſentur,ad quorum cõciones Catholici confluere, & vulgus ſeduci,ac à ſancta Religione,& noſtro ſalutari propoſito euocari dicantur. Idcirco,vt huic malo maturè occurratur, neue poſteriora deteriora fieri prioribus contingat,iam iterum hiſce dicimus, vt ex officio in delatas,alioſq.prædicantes diligenter inquiras, & operam des,vt huic incommodo tempeſtiue obuietur, & remouendum curetur, tum vt ſubditi noſtri ab eiuſmodi pernicie,& erroribus liberati vindicentur.quem ad finem ad Principem de Liecthenſtein etiam perſcribimus,id qnod ex adiũctis literarum exemplis latinis percipietur facturus, quemadmodum noſtram benigniſſimam voluntatem hac in re exequaris Viennæ 27.Aprilis anno 1624.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.
Archiepiſcopo Pragenſi.

REuerendiſſ.&c.Quod ad te nuperrimè ratione interdictorum ciuitatibus regni noſtri hæreditarij Bohemiæ prædicantium,vt in eos diligens inquiſitio fieret, & proficiſcens ab ijſdem malum, & pernicies auerteretur, quo noſtri etiam ſubditi ab omnibus perniciofis erroribus liberari, ac ſecuri permanere poſſent,clementer ſcripſeramus, id abſquè dubio benè in memoria etiam nunc habebis.Quandoquidem ergo poſterius fide digna relatione docemur, præter exactos, tam in proprijs regijs ciuitatibus, arcibus, pagiſq.noſtris,quam aliorum noſtrorum ſubditorum, & incolarum regni alios ſupereſſe, perquos idiotæ inſuis erroribus non conformentur modo, ſed quotidie magis etiam ſeducantur,& à Religione Catholica auocentur,à quibus toto mundo palam eſt,quemadmodum ab eiusmodi ſeductoribus hominibus deteſtabilis illa in memorato regno hæreditario Bohemiæ orta rebellio cauſam ſuam habuerit. Idcircò vt huic malo, ac peſti ad quam pro viribus auertendam teneri agnoſcimus, ex fundamentis remedium adhibeatur, neue poſteriora prioribus fiant deteriora. Idcircò iam iterū clementiſſimè dicimus, vt ſecundum prius noſtrum mandatum,ex officio in delatos,cæteroſq. prædicantes omnes,diligenti facta inquiſitione,quocunq.loco deprehenſi illi fuerint,operam des,vt inde nulla interpoſita mora miſſi fiant, ac niſi reſipiſcere,& ad Catholicam Religionem conuertere ſe ſe voluerint,non modo inde vbi fuerint,exigantur, ſed ipſo regno omninò pellãtur, vt ad hunc modum quies,pax, & concordia in terris conſeruetur, neue vlla ratione animi maioribus perturbationibus inuoluantur, & eiuſmodi rebelliones inpoſterum vitentur,ad quem finem ad Principē Liechtenſtein,prout ex adiunctis literarum copiis videre habes,perſcripſimus,vt ad omnes caſus auxilio tibi ſit.Et in his omnibus perficitur clementiſſima noſtra voluntas, & propoſitum.Viennæ 18.Maii an.1624. *Archiepiſcopū Pragenſem ratione expulſionis prædicantium.*

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi Liechtestein.

Illustris affinis Princeps, fidelis dilecte.

Vt Archiepiscopo auxilio sit in exigēdis prædicantibus hæreticis.

QVod ad tuam Dilectionem de dato 27. Aprilis proximè ratione prædicātium ciuitatibus hæreditarij nostri regni Bohemiæ interdictorum, vt in ipsos diligens inquisitio fieret, & procedens ab ijs malum, & pernicies auerteretur, & hoc modo subditi nostri ab omnibus pniciosis erroribus defendi, & eximi possent, perscripseramus, id non dum ipsi absq. dubio exciderit.

Quando ergo posterius fide digna relatione docemur, præter exactos alios adhuc tā in proprijs regijs ciuitatibus, vicis arcibus, & pagis nostris, quam subditorum, & incolarū regni superesse, per quos idiotæ in suis erroribus non confirmentur, sed in dies magis seducantur, & à Catholica Religione auocentur; à quibus toto mundo palam est, quemadmodum per eiusmodi seductores ho mines detestabilis in prædicto nostro hæreditario regno orta rebellio causam, & ortum suum habuerit.

Idcircò ac vt huic malo, & pesti, ad quā pro viribus auertendam teneri nos agnoscimus, ex fundamentis remedium adhibeatur, neue posteriora prioribus deteriora fiant, (tot) Archiepiscopo Pragensi scripsimus, vt ex officio in delatos prædicantes facta diligenti inquisitione, quocunq. loco deprehensi illi fuerint, nulla interposita mora moneantur, ac si resipiscere, & ad Catholicam Religionem conuertere sese noluerint, inde, & ex toto regno pellantur; quo sic quies. pax, & concordia in terra conseruetur, neue vlterioribus erroribus animi implicentur, ac vt rebellio huiusmodi imposterū præcaueatur. Quandoquidem autem præfato Archiepiscopo id absq. auxilio, & assistentia brachij sęcularis effectum dare difficile erit; idcircò Dilect. V. ad ipsius (Archiepiscopi) implorationem, eidem hac in re suppetias ferre, & manū auxiliarem porrigere satagat. Cui de cætero, &c. Viennæ 18. Maij an. 1624.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.
Ad Principem Lichteſtein.

Statuit S.C. M. vt in omnibus ciuitatibus hæreditarijs ſui regni Bohemię nullus in ciuē, non ſit Catholicus recipiatur.

NOlumus C.T. latere quo pacto ſolliciti ſimus, & modos omnes, ac media inquiramus, quibus miſeros ſubditos noſtros, qui in omnia errorum; ac hæreſum genera inducti ſunt, è quibus nihil præterquam deplorandæ calamitates oriuntur, rurſum ad viam rectam, ac veram Catholicam Fidem reducere poſſimus. Quia vero ad promouendum hoc adeo ſalutare opus inter cætera, hoc quoq non vltimum eſſe iudicamus, vt inpoſterum, nemo non Catholicus, in vlla hęreditarij regni noſtri ciuitate, in ciuem aſſumi poſſit; ideo clementiſſima, ac ſeria noſtra voluntas eſt, vt C. T. iuxta perſpectam nobis diſcretionem, certam, ac infallibilem nomine noſtro mandet, vt inpoſterum in ciuitatibus præfatis ij ſolum, qui veræ, ac Sanctæ Religioni Catholicæ addicti ſunt, in ciuium numerum admittantur; alij vero reijciantur. Hac in re implebitur clementiſſima voluntas noſtra; Cæterum manemus C. T. Cæſarea, ac Regia gratia ſemper, ac ſingulariter addicti. Viennæ 24. Martij 1624.

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi de Lichteſtein.
Illuſtris affinis, Princeps, fidelis dilecte.

Vt Princeps Liechtenſteinius ad exigendos prædicantes præbeat auxilium.

HVmiliter recordabitur V. Dilectio quemadmodum iam pridem nos determinauerimus, eidem etiam non ſemel perſcripſerimus mandantes, vt omnes, & ſingulos prædicantes vbicunq. locorum deprehenſos amouere, & penitus è toto regno hæreditario Bohemiæ pellere, & nullum aliud, præterquam Catholicæ ſolius ſalutiferæ Religionis exercitium permittere ſatageret. Quando ergo per adiunctas literas ab Archiepiſcopo Pragenſi humiliter docemur, quoſdam è ſubditis noſtris eſſe qui prædicantes ſuos clamoribus ſuis infulſis, alijſq. inconuenientibus attentatis, apud vulgus alia ſuper alia mala, quantum in ipſis eſt cauſantes, hactenus detinere apud ſeſe audeant, quinimò cum certi deputati Commiſſarij templa, in quibus prædicantes medio hoc tempore refugium ſuum habuiſſent, & virus ſuũ peſtilens in populum ſparſiſſent, ex dato ſibi mandato, clauſa obſignaſſent, eiuſmodi templa propria auctoritate iterũ reſerarint, & prædicantibus ad continuandam proteruiam, & pœnis omnibus digniſſimam temeritatem, tradiderint, eiuſmodi auſus ſuos, quod amplius eſt, in contemptum, & exauctorationem noſtram omnis generis vanis, & ad ſpectũ confictis cauſationibus protegere minime verentur. Idcircò, & quia nobis huiuſmodi inſolentias, & nequitias nullatenus tolerare integrum eſt, ſed prædictum noſtrum decretum firmiter, & conſtanter adimpletum, firmatumq. volumus, denuò iam ſerio, & finaliter mandamus Dilectioni tuę, vt in omnimodam exactionem ſepè memoratorum prædicantiũ iam finaliter, & vltimò intendat, vt ſine reſpectu cuiuſcunq. perſonæ procedens, ad omnes occurrentes caſus requirenti hoc Archiepiſcopo Pragenſi tamquam loci Ordinario, hoc in tam pio, & ad ſalutẽ totius Chriſtiani Orbis negotio omnem aſſiſtentiam neceſſariam, & præſidium præſtet, prout ſuo in rem Chriſtianã zelo conuenienter, bonaq. agere ſciet, & exequebitur hac in re clementiſſima ſeria item, & finalis noſtra voluntas, & intentio. Viennæ 26. Nouembris anno 1624.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS

Cardinali Dietrichſtein.

EX literis V. Dilectionis de dato 12. currentis menſis ad nos præſcriptis, & adiunctis copijs intelleximus, qua ratione accepto mandato clementiſſimo noſtro ad reliquos in hæreditario Marchionatu noſtro Morauiæ prædicantes remouendos, & exigendos certos commiſſarios deputarit, addita neceſſaria inſtructione ad inſinuandas ſuperioribus, vt Principum, Baronum, & nobilium ſtatibus noſtras ad hunc finem paratas patentes. Quando ergo hæc res in primis ad gloriam, & honorem Omnipotentis Dei, tum ad firmam, ſtabilemquè pacem, tranquillitatem, & ſalutem memorati Marchionatus noſtri Morauiæ, & fidelium ſubditorum noſtrorum pertinet, nos quoquè publicatæ, iam ſemel generali determinationi noſtræ à nemine prorſus, quiſquis ille ſit, qui in prædicto Marchionatu noſtro Morauiæ fuerit obſtaculum fieri, remoram obijci, ſed firmiter, & conſtanter ſeruari volumus: Idcirco iam iterum Dil. V. huius rei admonendam, eiquè benigniſſimè, & ſerio mandandum duximus, vt quod ad amotionem, & expulſionem prædicantium attinet, id negotij, quo modo cœptum, ſiue perſonæ cuiuſcunquè reſpectu perurgere, & re ipſa omninò abſoluere ſatagat & ſi forte (quod minime ſperamus) aliquis eſt, qui contra ſe temerè opponere præſumeret, & auderet; eum, eosue inobedientiæ, patriæquè reos, & pro acceptis à nobis hactenus beneficijs, & gratijs ingratos peragat.. in prædicantes vero declaratis in patentibus noſtris pœnis animaduertat. Et quo facilius id a V. Dilectione affectum reddatur, mandatum, quod his incluſum eſt ad Principem Maximilianum Liechteſteinium expediendum curauimus, benignè iubendo, vt ipſe cum V. Dilectione ex compoſito agat, & vbi opus fuerit, & res

Ratione exactionis prædicantium hæreticorũ ex Marchionatu Morauiæ.

poſtu

postulauerit, copijs suis militaribus auxilio, ex præsidio
sit, quod mandatum V.Dilect.ad ipsum perferendum curabit, & quod in cæteris expedientissimum videbitur, id
aget, & sic exequuti; erit in his benignissimam & finalem nostram voluntatem, & intentionem De
cætero in eam Cæsaream, Regiamquè
affectionem nostram eandem
gerimus, Viennæ 27.
Decembr. anno
1624.

FER.

FERDINANDVS SECVNDVS.
Ad Princeps Carolum Lichtestein.
Illustris Affinis Principem, fidelis dilecte.

NOuerit absq. dubio Dilectio tua, quemadmodum iam ante expresso facto decreto omnes, & singulos prædicãtes hæreticos, qui in Marchionatu nostro hæreditario Morauiæ commorati sunt, amouendos, & penitus inde exigendos iusserimus, & ob id, vt hoc exequeretur, Dilectioni suæ Cardinali Dietrichsteinio mandatum dedimus.

Ad Principẽ Carolum, et in simili ad Maximilianũ Lie chtensternium quod suppetiis ferendis Cardinali in expulsione prædicãtium.

Quando igitur nunc intelligimus esse nonnullos subditorum nostrorum in præmemorato nostro Marchionatú Morauiæ, qui contra decretum nostrum, qui sub prætextu omnis generis vanarum, nulliusq. momenti causarum, & effugiorum prædicantes, quibus hactenus vsi sunt, vlterius retinere præsumant, nosq. necessarium in primis ducimus, vt hi temerarij pœna condigna reprimantur. Idcircò hisce Dil. tuæ benignè mandamus, vt in hoc negotio Dilectioni Cardinali Dietrichsteinio ex composito obsecundet, & in casus omnes petenti ipsi cum copijs suis militaribus suppetias ferat, modo quem T. Dil. conuenientissimum, & ad explendam voluntatem, & intentionem nostram optimum iudicabit. Cui de cœtero, &c. Vien. 27. Decembris 1624.

Illuſtriſſimi Illuſtres, Generoſi, ac Nobiles, Dilecti fideles.

S.C.M. mãdat præſidentibus in Bohemia, ne vllum, niſi ſit Catholicũ, nubere concedant.

EX litteris fidelisſimis veſtris, vigeſimo tertio huius ferè finiti menſis ad nos datis fuſius, & clementiſſimè percepimus, quid nimirum, ob Martinum Schmertzlen, & alios Catholicæ Religioni nõ adſcriptos, in noſtris regni ciuitatibus, partim pupillos, partim viduas, nubere volẽtes, veſtramq. noſtro nomine annuntiationem ambigentes, vobis faciendum ſit ſollicitatis.

Quamobrem, cum nobis nihil magis plus, quam ſolius Catholicæ Religionis incrementum curæ ſit, vobis clementisſimè ſemel pro ſemper præcipimus, vt nulli (quiſquis ſit) Catholicæ Religioni non adſcripto, & ſi illud per certas Religioſas perſonas fide dignas probare, aut monſtrare non posſit, vllum noſtro nomine conſenſum ad tales in ciuitatibus nuptias detis, multo minus promoueatis. Ita iubet, ac mandat noſtra clementisſima voluntas. Datæ Viennæ 30. Iulij anno 1624.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS

Dilecti fideles,&c. Ex inclusis litteris latius percipietis, quid Martinus Schmertosen ciuis antiquæ vrbis Pragensis humillimè supplicando, ad nos venire fecerit, se nimirum ante duos annos,cærtæ cuidam pupillæ de Leitmeriz,matrimonij votum dedisse, vehementissimè flagitans, ne ad hoc (tanquam pupillorum supremus tutor) nostrum Cæsareum, & Regium consensum denegaremus, vt nuptias ordinario modo finire, & in opus dirigere valeret.

S.C.M. repetit suā determinationem contra Præsidētes in Bohemia, vide licet ne vlli absq. ante acta Confessione, et Communione nubere concedant, multo minus promoueant.

Enimuerò absquè vllo dubio vobis notum est, cuius determinationis ante hac fuerimus, & in specie particulariter ob istum Martinum Schmertosen, & alios, sub dato vigesimi noni Iulij Anni currentis millesimi Sexcentesimi vigesimi quinti vobis clementissimè scripserimus, sed nunc fusius ad nostras aures venit, prædictum Martinum Schmertosen in sua hæresi vsquè nunc pertinaciter hærere.

Qua propter, nos etiam suarum nuptiarum causa in nostra priori determinatione omninò hæremus, & volumus, vt nec huic Martino Schmertosen, nec vlli alij, cuiuscunquè conditionis, vnicum matrimonium, copulatio, vel nuptiæ concedantur, vel admittantur, nisi manifestè,& certissimò constet, illos Catholico legitimè ordinato Sacerdoti esse confessos, & Sacram Euchariſtiam suscepisse, & omninò ad Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam redijsse,nouumquè vitæ genus re ipsa sequutum esse.

Pro secundo. Erudimur à Fide dignissimis, aliquos hoc in tempore, contra expressam nostram determinationem, nominatim quemdam Norimbergensem, in nostra antiqua Pragensi ciuitate, matrimonium contraxisse, publicasquè nuptias,absquè anteacta debita Cōfessione, & Communione instituisse.

Quæ cum omninò à nobis aliena ſint, clementiſſimè mandamus, vt vos de perſona huius Norimbergenſis, & aliorum, quam diligentiſſimè inquiratis, vbi, quomodo, apud quem, cum quibus iſtæ nuptiæ actę fuerint, benè indagetis; quæ omnia benè inquiſita ad noſtram Bohemiæ Cancellariam mittatis, ſiquidem benefacere, noſtramquè clementiſſimam voluntatem adimplere volueritis. Datum Viennæ octauo Ianuarij anno 1626.

∴

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Cardinali Dietrichstein.

REuerédisſime,&c.Cum omni reuerentia ſumus certiores, aliquos in noſtro Marchionatu Morauienſi pupillos vexari,quorum tutores hæreticos exiſtere, ac propterea in varijs erroribus extra Religionem educari,alios,vt dicti pupilli vna cum bonis oppignorari, more antiquo poſſent ſupplicare;Nos quidem,quo ad oppignorationem bonorum, id fieri pro tempore, reſeruato tamen clementiſſimo noſtro iudicio,admittimus,ſed quia ex ſingulari amore,& paterno ſtudio, quo omnibus noſtris pupillis ſumus affecti. illorum animarum ſalutem,in ſummo periculo poſitas non libenter videremus; ob id, vt dicti pupilli in ſancta Religione melius inſtrui, & ad veram Catholicam Fidem reduci queant,ordinamus clementiſſimè, vt R. S.R.ſimiles pupillos de ſuis tutoribus expoſcat,aut accipi faciat,& in Catholica Religione educari operam dabit, etiam nec impoſterum,nec hos, nec alios Catholicę Religioni non addictos pupillos oppignorari nulla ex parte ſtatuat, & concedat,vti R.S.R. prudentiſſimè ordinare, & in opus dirigere compertum habebit.Dat.Viennæ 28.Februarij anno 1626.

Illuſtriſſ.Card. vt pupillos de ſuis tutoribus accipiat,et impoſterum nul lus oppignorari concedat.

FERDINANDVS SECVNDVS.
Cardinali ab Harach.
Reuerendissime Princeps Amice Dilecte.

QVid nobis nostri Præsidentes Pragæ ad nostras quinto Ianuarij elapso transmissas clementissimas litteras, propter admissas hæreticorum copulationes, cũ omni reuerentia rescripserint, R.S.R. ex inclusa copia percipere habet. S.C.M. cõmunicas Reueren diss. Cardin. et Archiep. Pragensi responsionẽ propter patratas prohibitas copulatio nes, cũ mandato ne fiat impostertũ, et pro opinione, quomodo delinquentes sint puniẽdi

Quando quidem in nostra antiqua, & suscepta determinatione hereamus, R.S.R. eo melius hoc opus, & clementissimam nostram ordinationem, iubente insuper nostro mãdato, ac feruentius curæ habere poterit, & nos de vno, & de altero, vti cum nominatis copulationibus progressum fuit, obedientissimè certiores faciet, imposterum verò, nulli, cuiuscunque conditionis, ante factam prius Confessionem, & Communionem, susceptionemq. Catholicæ, & Apostolicæ Religionis, vlli matrimonij sponsionem concedere.

Quoad illos verò, qui se, hic vel illic copulari permiserunt, eaq. de causa ad carceres ducti, tandem præstita debita cautione à Præsidentibus sunt remissi, de his R.S.R. cum Præside nte nostro certo in dicto die conferre poterit; & nobis quomodo istæ nobis specificatæ personæ, & alij similia perpetraturi sint puniendi, prudentissimam vestram opinionem, ad nostram capessendam vltimam determinationem, in Regiam Bohemiæ Cancellariam transmittere festinetis. Cui instare, nostramq. clementissimam voluntatem adimplere satagetis. Datæ Viennæ octauo Aprilis an. 1626.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Cardinali Ab Harrach.

Reuerendiss. Cardinali de Harrach propter reformationem in Bohemia.

Illecte fidelis,&c.R.T.R.absq.vllo dubio optimè declaratum habebit,Nos ante hac, ad maiorem Dei gloriam,ad maius sanctæ Ecclesiæ, & Apostolicæ Religionis incrementum demum ad securiorem nostrorum subditorum,miserrimè seductarum animarum salutem in nostro hæreditario Bohemiæ regno salutiferam Reformationem instituisse,ac præ manibus accepisse. Et quamuis de nostris,& constitutis Præsidentibus Pragæ longè ante accepe rimus prædictum Reformationis opus,auxilio,& adiuuãte Diuina clementia,& nostrorum sublegatorum Commissariorum fidelissimo labore, & diligentia notabilem progressum habere,& adeo quidem, vt extra Pragenses, & alios paucos,omnes ferè residuæ ciuitates ad sanctam Catholicã, & Apostolicam Fidem sint conuersæ, percipimus tamen aliquos ex nobilibus,& Principibus regni,mala accepta in informatione(quam informationem per litteras replicauimus)perindè ac si hoc reformationnis opus non tam magnum in seipso foret,vt iste actenus obseruatus in imponẽdis militibus modus,ac ius emigrandi tam strictè obseruaretur,tristes fuisse.nos verò ea de causa inceptum Reformationis opus,ac Deo acceptissimum negotium suspendere, ac omittere non possumus.

Quare R.T.R.tanquam loci Ordinario comitante Principe Carolo de Liecthenstein sæpe dictam Reformationem committere,ac instructionem antehac in nostris tam superioris,quam inferioris Austriæ Reformationis Commissarios expeditam transmittere,atq.mandare nobis visum fuit, vt dictam instructionem,cum nominato Principe Carolo de Liechtenstein,benè,& profundè consideret,quo facto cũ tali Reformatione in quantum status loci permittit, procedat ante omnia verò incredulis inhabitatoribus (ante acta insinuatione)ad conuersionem duos menses denominet, in quibus religiosos,& benè dispositas personas,ad illorum par ticularem informationem mittat, ac sic probet,an blandis

tracta-

tractatibus,ad veram Sanctam Catholicam, & Apostolicã Religionem reduci queãt,sin minus elapso termino ex prouincia discendendum annunciet,ista tamen conditione, vt vnusquisq.non solum sua debita particularia, & communia ciuitatis soluat,sed etiam causa rebellionis debitam pœnam nostro Regio Fisco præstet.

Cæterum ne subditi in ciuitatibus imposterum militum insolentia aggrauentur,ordinauimus ex nostra bellica Cancellaria Capitanio Breiner,vt inter suòs milites, quibus poscente necessitate,in isto opere vti possumus, bonum regimen illosq.eò disponat,vt extra illud,quod ad illorum sustẽtationem ordinatur,subditos minimè molestent, Quod R. T.R.ad meliorem notitiam reticere noluimus.eaq.confidentia sumus R.T.R.in ista Reformatione, cognita laudabili R.T.R.diligentia, & feruore.omnem conatum adhibiturã, & ita curæ sumpturam,vt nostram ad maiorem Dei gloriã directa intentio effectum suum habere valeat, in perficiendo isto opere ea moderatione vtatur,ne ciuitates regni, aut quisquam alius cõqueri causam habeat,vti bene rebus prospicere,& quod in hoc minuendum, vel melius ordinandũ videbitur,referre non ignorabit.cui de reliquo cum Cæsarea,& Regia gratia manemus semper bene affecti.datæ Viẽnæ vigesimo nono April. an.1626.

Ab Archiep. Pragensi S.C. M. expostulat, quid faciendũ de hæreticis illis, qui insecuti sunt Mãsfeldiũ, tã de Bohemia, quam de Austria superiori.

QValiter R.S.R. quinto huius propter instantẽ Reformationem in nostro Bohemiæ regno ad nos scripserit, præcipuè, quòd ob Mansfeldij tentatam deprędationẽ Silesiæ, in qua hæretici, tàm in Bohemia, quam rustici in superiori Austria acriter sunt animati, tam citò progredi nõ potuerit, & qualem patentem, per quam Princeps Carolus de Liechtestein illis fugitiuis personis ad sua bona reuerti tres menses denuncians, promulgauerit; demũ propter restitutionem translatorum, de ciuitatibus nostri hæreditarij Bohemiæ regni, bonorum, ob rebellionis delictum in memoriã reduxerit: illud omne fusè, lateq. nobis relatũ fuit. Quare R.S.R. clementissimè respondemus, dictam Reformationem nos multo libenter ad optatum, & bonum finem perductã velle, quia verò nobis R.S.R. indicat, istum hactenus obseruatum modum, communi plebi aliquid odiosum, & omninò acrem videri, eapropter de blandioribus, & lenioribus remedijs cum Reuerendiss. Card. & Principe de Dietrichstein, conferre statuisse, cum quibus demum procedi posse, nos igitur expectamus vestram conclusionem. qđ verò attinet ad publicatam de Principe Carolo de Liechtenstain patentam propter fugitiuas de Praga personas, illud cũ nostro præscitu, & mandato factum est non absq. grauibus instantibus causis, quare etiam sic permittatur.

Ad restitutionem bonorũ, nullam quidem certam determinationem proposuimus, sed nobis ad aliam occasionem reseruamus; intercessionem tamen R.S.R. pro ciuitatibus insertam nos in Cæsarea, & Regia tenebimus memoria.

Quod R.S.R. rescribere, & ad meliorem notitiam declarare statuimus, cui cum omni Cæsarea, & Regia gratia manemus benè affecti. Viennæ vigesimo sexto Septembris an. 1626.

Dilecti fideles,&c.R.S.R.& vobis satis clarũ est, quod in hæreditario nostro Bohemię regno ad maiorem Dei Gloriam,& ad solius Sanctæ Catholicæ,& Apostolicæ Religionis incrementum, diuersa clementissima mãdata,rectosq.ordines tam R.S.R.quam nostris ibidem Præsidentibus transmiserimus.

S.C.M. determinat contra pertinaces hæreses Bohemiæ pro alia reformatione cõmissiones mittere.

Et si certissimo sperauimus talem Reformationem progressum habituram, nostrosq. subditos se instruere de suis erroribus(quibus obcęcati hactenus inhæserunt) ad solam veram Catholicam,& Apostolicam Religionem (in qua ipsorum parentes, ac maiores multos centenos annos fęlices, & benè vixerunt,etiam haud dubiè cum illa fęliciter de hoc mundo migrarunt)reuertere se permissuros,suamq.salutem non adeò negligenti modo,sed altius consideraturos.

Audimus tamen, nostram ex clementissimo, & paterno affectu progressam, & boni æstimatam opinionem, apud multos obstinaces, & pertinaces,nullum fructum habuisse, sed illos nihilominus in sua hæresi obstinaciter hæsisse.

Qua propter ad omnem vsq.superfluitatem,ex sola singulari amore,& cura,qua omnibus sumus affecti,aliam reformationem cõmissionem instituere, illamq.R.S.R. & vobis in Cæsarea, ac Regia Maiestate committere consentaneum visum est,ad quem finem,certam instructionem, qualiter quomodo nimirum in talibus Reformationis cõmissionibus procedendum sit,exarandam R.S.R.& vobis illam quá citissimè transmittendam curauimus, clementissimè mandantes,vt R.S.R.& vos illam benè reuideatis,talemq. cõmissionem,quam proximè in opus dirigere, cum illa, secundũ cognitam vestram diligentiam, & prudentiam procedatis. Qua in re laborantes,nostramq.voluntatem adimplere non ambigetis.De cætero R.S.R.& vobis cum omni Cæsarea, & Regia gratia manemus inclinati.datæ Viennæ quinto Febr. anno 1627.

INstructio, & mandatum in Reuerendissimum, & Illustres, nobiles nostros dilectos fideles, Dominum Ernestū Adalbertum, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Sacerdotem Cardinalem de Harrach Archiepiscopum Pragensem, nostrum Consiliarium dilectum amicum, & Principem, &c. Iraslaū Borizam, Comitem de Martiniz in Schmetchna, & Hagenstorff nostrum à secretis Consiliarium, & supremum prouinciæ Camerarium, nostri hæreditarij Bohemiæ regni Fridericum de Talmbergk in Marchin, Domaschin, Nambshels supremum prouincialem Iudicem nostri hæreditarij Bohemiæ regni, & Præsidentem super apppellatines Pragenses, nostrum Camerarium, & Christophorum Vratislaum de Vvitrovviz in Bozezin, nostros Consiliarios, & Prouincialem supremum Scribam nostri hæreditarij Bohemiæ regni, &c.

Quæ, & qualia ipsi nostri, in nostro hæreditario Bohemiæ regno, ad reformationis negotium ordinati Commissarij, omni cum sinceritate, maximo cum studio, ad quæ clementissime volumus adhortatos, exequi debeant.

Cum nos hactenus, etiam post ingressum Cæsareum regimen in nihil aliud curam nostram potius intenderimus, quam ante omnia Dei honorem promouere, atquè lapsam in nostris regnis, & hæreditarijs prouincijs sanctam solum saluificam Catholicam Religionem erigere, nostros obsequentes subditos, ab increpescentibus, & nimium inualescētibus perniciosis Fidei erroribus auertere, & ad veram viam salutis reducere, prout in hunc finem diuersa clementissima mandata, & ordinationes publicari fecimus, nihilominns tamen (vt accepimus) apud plerosq. nulla appareat ferè obsequentia.

Idcirco nos pro Cęsareo, Regioq. nostro officio, atq. singulari paterna cura, & amore, quo omnibus nostris obsequētibus, & fidelibus subditis constanter fauemus, demum, ad firmam manutentionem nostrorum ante hac promulgatorum, tam Cæsareorum, quam Regiorum mandatorum, &

ordi-

ordinationum, grauissimè attentatam Religionem Catholicam, pio nostro extremo posse annuente Diuina Omnipotentia adiuuare, & ad hunc finem in nostro hæreditario Bohemiæ regno præclaram commissionem instituere, consultum duximus, prout præfatos nostros commissarios ad eam deputauimus, vt virtute nostræ commissionis, illisque traditæ potestatis, suæ vero Cardinalis, & Archiepiscopi dilectionis, in rebus Ecclesiastica concernentibus ratione Episcopalis officij, sicut omnes pro sua quisq. authoritate hoc commissionis negotium aggrediantur.

Postquam verò in primis necessitas planè deposcat, vt alia magis seuera media erga seductos subditos adhibeantur, propositæ reformationi, necessaria instructio, & informatio præcedat. Prædicta Cardinalis, & Archiepiscopi Dilectio ante omnia curabit, vt ex Religione cuiuscunque ordinis, meliora subiecta, quæ in Bohemiæ regno reperienda, atque huic negotio melius adhibenda videbuntur, particulariter vero illos, qui hactenus in præfato nostro hæreditario Bohemiæ regno in conuertendis Lutheranis sedulam nauarunt operam, etiam concionando, docendo exercitati, & in cõtrouersijs sunt periti accipiantur, & hinc inde in prouincijs, quantum necesse erit (quod in consilio, & rationi suæ dilectionis reliquimus) pro instructoribus cõstituãt, ijsdéq. certam instructionem, quomodo nimirum cum instruendis sectarijs inhabitatoribus nostri hæreditarij Bohemiæ regni procedere debeant, tradant, vt tandem in commissione pro vniuscuiusq. loci constitutione adhiberi queant.

S.C.M. mãdat, vt eligãtur doctissimi viri, et in prouincijs mittantur pro reformatione.

Ordinatis talibus instructoribus nostri ordinati, & deputati Commissarij nõ negligent, cum aliquo idoneo Secretario conuenire, vniuscuiusque prouinciæ, & ciuitatis, vel oppidi, vel proximè adiacentis pagi superiores vna cum suis subditis, sicut & Parochis, & Ecclesiasticis (non omnes tamẽ vno die, sed secundum distributionem in ipsorum consilio positam) vnum per alterum ad se citare, litteras commissionis, atque nostrum serium, & finale mandatum, & quod Religionis reformationem certo promotam, & in omnes delatam velimus, sicut etiam ciuitatum Magistratibus, vbi se

Pro reformatione idoneum Secretarium eligant.

nostri

nostri Commissarij per sortem reperient, declarare, & patefacere, ipsisq. per diuersa efficacia motiua ante oculos ponere, quam magnam nimirum vtilitatem prouëturam, si nostro obediuerint mandato, & e contra, quæ pœna ipsorum tergo incumbat, si neglexerint, sicut etiam, quam magno amore, & paterna cura nostris simus affecti subditis, & tandem quo zelo instituendam curauerimus istam reformationem omnibus, & singulis profundè inducere animo, quæ tandem in ista Reformatione impedimenta oriri, vel occurrere possint, vniuscuiusq. loci superiores audiant, vel à Parochis sciscitentur.

Turdos, et duros ad conuersionem admonendos esse.

Et si forsan præfati nostri Commissarij notarent, vnum, vel plures ad Sanctæ Catholicæ, & solum saluificæ Religionis conuersionem tardum, aut omninò obstinatum se exhibere, talem, vel tales adhortando serio admoneant, terminumquè ad conuersionem, aut ad regni emigrationem (nostri tamen commissarij hac in parte sua vtantur prudentia, & secundum rei constitutionem in vno, & altero loco huiusmodi terminos constituant præfigant.

In vnaquaque Parochia duo instructores relinquantur quod si Parochus fuerit idoneus, sufficit vnus.

Porro nostris Commissarijs virtute huius hoc quoquè mandatum volumus, vt impedimentis, quæ huic commissionis negotio assistere possent, loci superioris intimatis, insinuatis, pro posse occurrãt, ac iustè percuntetur ab eis, quales in vnoquoquè loco Parochiæ, & quales redditus Parochi habeant, (quorum omnium consignationem in scriptis petant) vt præcipui instructores in eisdem locis vbi conuenerint, qua die concionari permittent, quibus deinde discedẽtibus, vnus, vel duo instructores relinquantur, Parochisquè insinuetur, vt vna cum instructoribus, (quatenus si forte Parochus in vno loco foret idoneus, vno solo instructore prouideri poterit) sedulam suam operam non omittant. Prout nostri Commissarij superioribus vniuscuiusquè loci seuerè mandabunt, cum ista duntaxat Reformatio nostro nomine, nostroquè clementissimo velle sit instituta, diligentissimè prospiciant instructores, omni ex parte auxilientur, subditos ad debitam obsequentiam strictè vrgeant, annexa comminatione, quod si obedire recusarint, seueriora media fore adhibenda. Quo-

Quomodo tãdem nostri Commissarij meliori modo ad consequendum propositum commissionis negotium, aggredi poterint; ipsorum solito consilio pro rei circumstantia committendum penitus duximus. Totius autem operis principium in nostra Pragensi ciuitate erit incohandum, & nostri Cõmissarij in hunc modum sua in vnoquoquè loco executa Cõmissione, in alium proficiscantur, vbi simili modo, donec totius Bohemiæ situm peragrarint, procedere satagebunt.

Reformatio in cipienda à ciuitate Praga, et prosequẽda per totum regnum.

Vt demum totius Reformationis negotium magis promoueri, & ad optatum finem traduci queat, nostris Cõmissarijs potestate huius plenipotentiam concessam volumus, vt discessuri vnum, vel duo, vel quantum loci situs postulauerit, idoneę Catholicę personæ, quorum vita integra subdelegent, ac derelinquant, ipsi vero instructores ante omnia eo edoceantur, vt nostris Commissarijs singulis mensibus sinceram relationem, de vniuscuiusquè loci Reformationis successu transmittant, vt Cõmissarij talem postmodum relationem, aliasquè suas expeditiones, de mense in mensem absquè mora, adiuncta ipsorum opinione, ad nostram Regiam Bohemiæ Cancellariam transcribere, nostrámquè ad facilitandas difficultates ordinationem pręstolari habebunt.

Singulis mensibus relationes esse faciendas reformatione per instructores commissarijs, per quos transmittatur ad Regiã Cancellariam Bohemiæ.

Vbi etiam instructores aduerterint, quod si in vno aliquo loco aliquid occurreret informationi obnoxium, id nostris Cõmissarijs, particulariter, si prolongationes terminorum, vel nisi spes vlla foret, intiment. Quo facto si Cardinalis, alijquè adiuncti Commissarij consultum opinarentur, huiusmodi prolongationem, ista tamen conditione concedant. vt elapso temporis concessi termino, nisi ad conuersionem se disposuerint, tales contumaces, & repugnantes, ad sistendum petantur, nec istos in suo errore morientes sepelire, vel viuentes Canonum pœnis afficere statuatur.

Conditionate terminum posse prolongari.

Quod spectat ad instructorum numerum, quandó nimirum, & quanti isti operi sint adhibendi, aut qui hinc inde disponendi, hoc Cardinali, & Archiepiscopo eiusdemq. iuditio totum committitur.

Numerus instructorum cõmittitur Card. Archiepiscopi

Porro

Porro si nostri Commissarij aduerterent, quod huic Reformationis negotio in aliquo loco vis inferretur, ad illorũ intimationem nostro Generali confestim mandabitur illis de hinc inde militibus, in nostro hæreditario Bohemiæ regno iacentibus, quantum necesse habuerint, adiuuare. nostri tamen Commissarij benè aduertant, ne causa auxilij nouus tumultus fiat.

Contra reformationis resistentes milites mittantur.

Quia verò inter alia erudimur, quod in nostro hæreditario Bohemiæ regno partim adhuc Dominos, & nobilium status facta nuper à sectariorum prædicantium expulsione, nihilominus similes, aliosq. huiusmodi seductores sub prætextu alicuius officij, sustentare; nos tales controuersias, ratione quarum vulgus de vno errore in alium ductum, sepius ad nouas rebelliones, aliosq tumultus allicitur, incitaturquè, in nostro hęreditario Bohemiæ regno exercitari nullo modo cogitamus. quare Commissarij nostri diligentissimè inquirent, præsertim in eisdem locis, vbi vsquè modo morari suspicatur, cuius rei certam habuerint cognitionem, vnum, vel alterum nobilem eiusmodi farinæ homines, ludimagistros, alere, tales, vel talem primo sub ammissione ipsorum Ecclesiarum, pro secundo sub certa pœna, & priuatione alicuius partis, vel omnium ipsorum bouorum, quod vero si adhuc nihil efficeret, talesq. antedictos homines dimittere recusarent, & vltra depręhenderentur, nobis insinuetur, ad constitutam positæ pœnæ executionem ordinandam.

Quid agendũ contra nobiles alentes prædicantes.

Quod deinde ad ciues vniusquè ciuitatis attinet, sequenti modo hoc in Reformatione obseruatum, & processum volumus, vt antegressa sufficienti instructione, & Reformatione aliquis se publicè contumacem ostenderet, & ita quidem vt cęteri scandalizentur; talis e uestigio prouincia emigrare iubeatur. attamen si alij licet Religionem non susceperint, absquè scandalo continerent, suosquè liberos vel consanguineos in Catholica Religione informare permitterent, similes diutius sustineri poterint, & longior terminus concedi.

Publicos hæreses illico eijciẽdos.

Vt etiam omnes nostri obsequentes subditi nostrum paternum amorem, & curam, & quod clementissimè illis velimus

limus videre, & cognoscere possint erga ſępe nuncupatos nostros Reformationis Commissarios in Cæsarea, & Regia gratia nos declaramus, quod si vnus, vel alter se ad Catholicam conuerterit Religionem, & à Cardinali Archiepiscopo hac ipsa de conuersione certiores facti erimus, omnium ratione rebellionum delictorum totaliter veniam dabimus, vnicuiq. ciuitati sua propria bona esse restituenda, non minus processus contra priuatos ciues, qui se ad Catholicam Fidem applicuerunt, prorsus tollendi, quod nostri Commissarij in administranda commissione vnicuiq. loco, & ciuitati intimare, & notificare scient. *Hæreticis, qui ad Fidem conuertentur, et si sint rebelles indulgendum similiter ciuitatibus.*

Deinceps quo ad Catholicorum Dominorum, & nobilium subditos concernit, siue sint in ciuitatibus, aut pagis, tales, si post antegressam informationem adhuc pertinaces se exhiberent, per decentia media coacti ipsi, & ipsorum liberi in Catholica Religione educentur. *Catholici Domini, vt cogant subditos ad educãdos filios in Fide Catholica.*

Commissarij prætereà nostri, ante omnia sicut, & Magistratus ipsi eo singulariter considerabunt, vt omnibus in locis, si non præceptores, saltem Catholici Ecclesiarum Scibæ suscipiantur, etiam de Parochis pueri in Cathechismo diligentissimè instructi, parentesq. suos liberos, & si non Catholici, ad instruendos mittere, vel ab illis accipere ꝗ mandabunt.

Quo ad sectariorum Dominorum subditos, nulla prorsus vtatur differentia, sed vnum, post alium loci situm aggredi, & tantum cum Lutheranis, quantum cum Catholicis procedere habebunt, præsertim cum apertissimè constet, multos Catholicorum Dominorum subditos propter confines Lutheranos vicinos ad Religionem se conuertere recusare. *Cum Dominis locorũ sectarijs quid agendum*

Quia ètiam experientia docet, quod per sectarios Officiales hinc inde in nobilium bonis, & territorijs degentes, plus, vel ad minimum tantum, quantum per ipsos prædicantes, subditos seduci, incrementumq. Catholicæ Religionis impediri, vbi vero nos in nostro Bohemiæ regno, conuenire, & ita fieri nequaquam cogitamus. Qua propter nostri Reformationis Commissarij, etiam hac in parte diligentissimam *Officiales Sectarios remouendos.*

tiſſimam nauabunt operam, & in exequenda ſua Commiſſione huiuſmodi homines demigrare quam primum faciant,atquè ipſorum loco Catholicos imponendos ſedulò curabunt, vbi quo què conſtitutione termini opus erit, quæ ſolitæ Commiſſariorum prudentiæ committimus. Quod ſi verò aliquis debitam obſequentiam præſtare recuſaret, noſtrorumquè Commiſſariorum mandatum ſperneret, vel omnino calcitraret, Commiſſarij noſtri nobis annuent, vt securius remedium adhibere posſimus.

Rurſus cum aliqui alij adhuc noſtrum hæreditarium Bohemiæ regnum inhabitent,qui immobilia bona haberet, vti ruſtici, prouinciarum tabulis quoque participes, & alij Emphiteutæ Regis dicti, cum ſimilibus ſiquuti cū ciuibus, obſeruatum volumus.

Proponit S. C. M ſi in Bohemia vnum vel duos Epiſcopos debēt eſſe.

Et quamuis conſultum,& Reformationi,etiam incremēto Catholicæ Religionis idoneum, & efficax exiſtere videamus,ſi vnus,aut duo Epiſcopatus in noſtro Bohemiæ regno inſtituerentur;id tamen noſtris Commiſſarijs ad deliberandum commiſſimus,clementiſſimè iubentes, vt quod de hac re agendum,conſilium faciant,ipſorumq. opinionem nobis tranſmittant.

Determinat S. C M quid agēdum de ſepultura oratione ieiunia, et de libris ſectarijs copulatione ſectariorū quid de baptiſmo.

Quid dein ad ſectariorum ſepulturam, deſponſatarum perſonarum copulationem, orationes,ieiunia, & libros ſectarios ſpectat, ipſi Cardinali Archiepiſcopo ratione Archiepiſcopalis officij prouideri ſcient. Quia verò illis in Religione nondum informatis, copulatio per Catholicos Sacerdotes denegari minus infantum Baptiſmi ratione carentium Catholicorum propatrum recuſari nequeāt,quare Noſtri Commiſſarij,ſpecialiter Cardinalis Archiepiſcopus, cum ſimilia magis ſuum concernant Epiſcopale officium, diligenter quid hac ex parte faciendum conſiderabit.Tandem & vltimo cum non parum vitæ exemplaris Eccleſiaſticorum interſit,vt ſuis à Deo, & ſuperioribus commiſſis ouibus tam verbis, quam actibus interioribus, exterioribuſquè præluceant, & ad imitandum inuitent, præcipuè Cardinalis Archiepiſcopus,quatenus loci Ordinarius

rius prouidebit, & in Ecclesiasticos suam curam intẽdet, vt omnibus ob defectum Ecclesiasticorum lamentãtibus qualificatis personis succurratur, & tandem omne id, quod seruitijs diuinis, huic Reformationis negotio, & incremento Catholicę Religionis obnoxium auertatur, & tollatur.

Bonum exemplum Ecclesiasticorum commendatur.

Ita facturos speramus, nostraquè clementissima complectur voluntas, & intentio, Viennæ quinto Ferbr. anno 1627. Nostrorum Regnorum Ferdinandus Locus sigilli. Otto Nostiz. Ad mandatum Sacræ Cæsar. Maiestatis proprium. Ioan. Caspar, &c.

Mandat S.C. M. vt ſicut in ſubditis, et in dominis in reformatione procedatur Bohemiæ.

Dilecti fideles,&c.Scietis nos elapſis temporibus in noſtro hæreditario regno Bohemiæ, ad maiorem ſolius Dei gloriam,ad amplificationem ſolius Catholicæ,&Apoſtolicæ Religionis, ſalutiferum Reformationis opus inſtituiſſe,& ad perficiendum illud certos Commiſſarios ordinaſſe,noſq.nihil plus deſiderare,nec querere,quam ſalutem,& fœlicem noſtrorum ſubditorum euentum. Et ſi illius clementiſſimæ ſpei fuerimus, omnes, & ſingulos noſtros ſubditos,clementiſſimæ noſtræ voluntati,abſq.vlla difficultate applicaturos.Percipimus tamen ſumma cum diſplicentia adhuc apud reſiduos noſtri hæreditarij Bohemij regni hæreticos,illud pernitioſum,cum noſtris aduerſarijs, & hoſtibus verſari,finem non acquiſiuiſſe. Quare facilè iudicaré licet, quod ſi non cum dicta Reformatione procedamus.nullam conſtantem pacem,& ſinceram vnitatem inter noſtros ſubditos eſſe expectandam.

Quapropter nos, vti antea propter ciuium, & ſubditorũ ſtatum,ſic iam propter Equitum, & Dominorum ſtatum, decernimus,vt inter dictos Equites, & Dominos cũ incepta Reformatione ſimiliter procedatur. Quare vt omnibus noſtra clementiſſima voluntas melius pateat certas patentas expediri,illaſq.vobis transmitti curauimus, clementiſſimè iubentes, vt vos more regni antiquo illas in conſuetis locis publicari ordinetis,noſtriſq.delegatis Reformationis Commiſſarijs ad perficiendum hoc opus omnem aſſiſtentiam, promotionem præſtetis.Vti nos noſtræ in nos poſitæ clemẽtiſſimæ confidentiæ ſatisfacere,& poſcente neceſſitate proſequi compertum habebitis. Viennæ vigeſimo ſexto Iulij anno 1627.

FER-

Illecti fideles,&c. Tuis dilectionibus, & vobis plus nimiò notum est, quomodo ante hac clementissimè decreuimus in nostro hæreditario Bohemiæ regno, ad maiorem Dei gloriam, ad incrementum solius Catholicæ,& Apostolicæ Religionis, quin minus etiam, ad conseruandam pacem,& vnitatem, inter nostros fideles subditos, salutiferum Reformationis opus perficere, ad quod assequẽdum T.DD. & vos pro Cõmissarijs deputasse, & ordinasse, vobisq. vnam instructionem, quomodo nimirum procedendum sit, tàm in Cæsarea, quam Regia Maiestate tradidisse. *Mandat S. C. M. Commissarijs Bohemiæ Reformatione Dominorum, et equitum.*

Verùm consideratis considerandis omnibus, expressè videmus, si nõ cum ciuium & subditorum statu, etiam Equitum,& Dominorum status ad solam sanctam Catholicam, & Apostolicam Fidem conformiter reducatur, ac conuertatur, illiq. subditis exemplo præluceant, prætensum tramitẽ, & scopum difficillimè nos assecuturos, præcipuè maximo cum animi dolore percipientes, perniciosum, & seuerè puniendum illud agere cum nostris aduersarijs,& hostibus inter nostras adhuc existentes hæreticorum asseclas, finem nõ acquisiuisse.

Qua de re clementissimè decidimus, inter nobiliorem, vti Dominorũ, & Equitum statum, sæpe dictum Reformationis opus, absq. vlla vlteriori prolongatione, instituere, ac promouere,& ne vllus, quasi clementissimam nostram mẽtem ignorasset, se excusare possit, certam patentam concipi curauimus, nostrisq. Præsidentibus ad publicandum clementissimè mandare iubemus, vt T.D.& vobis in ista Commissione omnem assistentiam præstare non dedignentur.

Quibus omnibus sepositis est nostra clementissima volũtas, vt tua Dilectio,& vos inceptæ Reformationi cum summa diligentia, iubente instructione, insistant,& ad exequendam nostrã de nouo publicatam, & in Dominos, ac Equites extensam Patentam eò semper cõsiderent, vt in determinatis sex mensibus, pro termino Equitum,& Dominorum edictis, constituti in prouincijs instructores, omnes Dominorum

norum,& Equitum perſonas de ijs, per quæ à Sācta Romana Catholica,& Apoſtolica Eccleſia ceciderunt,benè, & à fundamento inſtruant, & ad veram cognitionem veritatis deducant.

Vt verò progreſſum huius ſalutiferi negotij, & quid in cōtrariam partem nobis faciendum ſcire poſſimus mandamus,vt T.DD. & vos de menſe in mēſem fusè,& plenè relationem faciāt, quomodo nimirum vnus,vel alter Equitum vel Dominorum ſtatus ad ſuſcipiendam Religionem applicet, vel ſi ei ſe contrarius, & aliàs de ſancta Fide ſentiat,quomodo occurrere poſſimus,veſtram opinionem tranſmittatis.quibus dein reſpondere, vlteriuſquè nos declarare incumbet.Hoc volumus ſtrictè.

datæ Vien. 26.Iulij an.1627.

OMnibus, & ſingulis noſtris ſubditis, & inhabitatoribus omnium quatuor partium noſtri hæreditarij Bohemiæ Regni noſtram Cæſaream, ac Regiam gratiam, & omne bonum.

DIlecti fideles,&c.omnibus, & ſingulis luce clarius conſtat,noſtrum hæreditarium Bohemiæ regnum, nullis tẽporibus,in meliori,ac proſperiori ſtatu eſſe verſatum,quam ſub regimine noſtri prædeceſſoris Cæſaris Caroli IV. laudabilis,ac fęlicis memoriæ,&c.idq.ſingulariter ea de cauſa, quod ex ſingulari cura,& amore,quo erga veſtros parentes, & totam patriam fuit affectus, omnino prudentiſſimè, & optimè prouiderit,ne diſcrimen, & diſceptatio in Religione,aliquo in regno eſſet,nec vllam conſtantem pacem, & veram obedientiam,tam erga ſuos Superiores,quam inter ipſos ſubditos habere,nec erigere valerent.

Diploma, quo pręcipitur nobilibus regni Bohemiæ,vt infra ſex menſes Catholicã Religionem ſuſcipiant ſi minus è regno diſcedant,et eorum bona vendere teneantur.

Quare in dicto noſtro hæreditario Bohemiæ regno certas leges,& ordinationes inſtituit, quarum vnam omnibus ſuis, tam Eccleſiaſticis,quam ſęcularibus Officialibus,& Cõſiliarijs tradidit,mandauitque, vt neglectis omnibus rebus, quam diligentiſſimè attenderent,ne extra Sanctam Catholicam,& Apoſtolicam Romanam Eccleſiam (ab illo enim tempore, à quo dictum regnum ob Idolatria reductum fuit,nulla alia Fides, niſi ſola Catholica, & Apoſtolica,vſque ad Imperium Regis Vvenzelai Quarti in dicto Bohemiæ regno reperire fuit) vlli errores, hæreſes falſæ doctrinæ in regnum introducerentur,nec introduci concederentur. Quare etiam ſole clarius adhuc imperante,& exiſtente Cæſare Carolo IV.prædeceſſore noſtro,& regnante Rege Vvenzeſlao (ex aliquo concurrente forſan errore) multas hæreſes atq.errores increpuiſſe,ex quibus poſtea ſeditiones, diſcordias,non ſolum inter ſubditos,verum etiam rebelliones contra ipſos ſuperiores exortas,atquè auditas fuiſſe, & tales quidem,quæ omnes ſuccedentes ferè Reges paſſi ſunt. Poſtremum deinde ſub imperio Cæſaris Rodulphi,& Matthiæ fęlicis memoriæ initium reſumpſerunt, ac noſtro tempore planè,

planè & ita crassari cęperunt, vt etiam nostri subditi in dicto nostro hæreditario Bohemiæ regno contra nos, nostros hæredes, Reges succedentes, ac totam Austriacam damnum contra se erigere, ac pro dicto regno, suisq. prouincijs certare, omniq. iurisdictione (contra Auream Bullam nominati Cæsaris Caroli IV.) nos priuare, & tentare fuerint ausi.

Enimuero vt sæpè dictum nostrum hæreditarium Bohemiæ regnum, pristinum suum statum, in quo tempore prædicti nostri prædecessoris Cæsaris Caroli IV. versabatur adipisci queat, nihil plus, nihil magis ab illo tēpore, in quo Pragensem victoriam, Deo adiuuante contra nostros aduersarios sumus cōsequuti, vehementer optauimus, quam vt exēplar clarissimum antecessoris nostri Caroli IV. (qui suo sub Imperio ꝓ patre patriæ existimabatur, illudq. in effectu demonstrabat) in defensione, ac manutentione solius veræ Catholicæ, & Apostolicæ Religionis; insequi, & immitari possimus, & vti is nullas hæreses, nec errores in dictum nostrum regnum inspergere, vel si subdolo fieret, statim tales Catholicæ Religioni contrarias doctrinas, errores, imò & ipsos seductores, summo cum feruore funditus eradicare, & illos seuerè punire statuimus. Ita & quia nos maxima cum molestia percipimus apud nostros Bohemiæ incredulos, nobis, & omnibus nostris olequentibus, nullum prætermitti studium in prensando perniciosum aliquod, nec finem habere velle, cogimur tam pro ratione Regij Officij, quam debito curæ animarum nostrorum subditorum, (pro quibus summo Iudici strictè rationem sumus reddituri) tum etiam pro incremento inter ipsos subditos amantissimę pacis, quinimò ad securiorem manutentionem nostræ iurisdictionis, & nostrorum hæredum succedentium Regum, erga sæpe dictum Bohemiæ regnum, ad hunc finem institutiones, & ordinationes facere, ac promulgare, vt sepè dicti nostri increduli, & perniciosissimis suis erroribus hærentes subditi suas susceptas post Cæsarem Carolum Quartum hæreses, abdicant, & se ad solam veram Sanctam Catholicam, & Apostolicam Religionem conuertant, maximè cum vrgente nostra conscientia, nullum imposterum tàm ex superiori

riori, quã ex inferiori ſtatu, vtriuſq. ſexus, in ſuis erroribus, ac hæreſi conſiſtere permittemus, ſed magis conuenientius diuiniſquè legibus magis conſentaneum exiſtimauimus, vt omnes, & ſinguli nobis obſequentes ſubditi, antiquiſſimæ Romanæ Catholicæ Religioni (in qua noſtri, & illorum parentes benè, & optimè viuentes, Diuina adiuuante gratia fęliciter Deo extremũ vitæ ſpiritum rediderunt) vnanimiter ſe nobiſcum conſentiant. Qua propter adhuc ante tempus inſtituendæ, ac promouendæ Reformationis operis, quamprimum neceſſarijſſimi, ac Deo acceptiſſimi, certos Commiſſarios conſtituimus, quibus in Cæſarea, & Regia poteſtate commendauimus, vt tam per ipſos, quam per ſuos ſubdelegatos inſtructores omnem diligentiam adhibeant, vt ſæpe dicti noſtri obſequentes, & fideles ſubditi optimè, & ex fundamento Catholica Fide inſtructi, ex manifeſtis ſuis erroribus, & hæreſi in veram viam Sanctæ Romanæ Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ reduci poſſint. Inſuper ipſis Commiſſarijs præcepimus, vt Dominorum, & Equitum ſtatum (in quos noſtrum clementiſſimum diploma ſingulariter eſt directum) poſt publicationem eiuſdem, impellant ad ſe, intra ſex menſes pro termino ſufficiente conſtituto, citari curent illos, vt per ſe ipſos, aut per ſubdelegatos in ſepè dicta Romana Catholica, & Apoſtolica Fide informent, & elapſo deinde termino, quomodo vnus, & alter ad exibendam Omnipotenti Deo, eiuſquè Sanctæ Romanæ Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ obedientiã, ex noſtro, illis, atquè ad illorum animarum ſalutem clementiſſimo, & omninò paterno mandato, ſe accommodauerit, & inſtrui permiſerit, certam, & ſinceram relationem faciant. Qua propter optimè abſquè re facturos nos arbitramur ſi omnes, & ſingulos. noſtros ſubditos Dominorũ, & Equitum ſtatus clementiſſimè, & planè paternè adhortaremur. (nam quod ad Regias, noſtræquè amantiſſimæ Cõiugis Romanæ Imperatricis vſquè ad mortem ad dictas vrbes, atquè ad ſubditos noſtrorum propriorum Dominorũ, & tandem ad omnes alios regni inhabitatores ſpectat, quomodo ſcilicet illi ad Catholicam Religionem reduci queant

relinquim⁹,ac in nostra ante acta,& emanata determinatio-ne permanemus) vt omnes illi, deputatos à nostris Commissarijs instructores,progredientem ex corde informationem,summo cum feruore, & sincero corde beneuolè accepent,se ipsos ad suam salutem,& maius commodum teruẽter accommoderet, et in omnibus se nobiscum Sanctæ Romanæ Catholicæ,& Apostolicæ Ecclesiæ assimilent, & conforment, si verò in contrariam partem aliqui inuenirentur, qui intra constitutum terminum illorum sex mensium Catholicæ, & Apostolicæ Religioni se applicare nollent, omninò statuimus, atquè potestate huius Cæsarei Diplomatis nos vltimò declaramus,vt elapsis sex mensibus, nulli omninò,in dicto nostro hæreditario Bohemiæ regno habitare,bona sua in propria persona possidere nec concedatur,nec statuatur, sed ex nostro regno discedere, bona possidentia suis sanguine coniunctis,aut alijs Catholicæ, & Apostolicæ Religioni addictis vendere teneantur.Ad quem finem ordinamus,& vltra alium terminum,aliorum sex mensium ad vẽdenda bona constituimus. Nè verò quisquam existimet id agere pecuniarũ sola cupidine allecti,non honorem,nec laudem Omnipotentis, ac salutem nostrorum subditorũ quęrere.omnibus igitur,& singulis in potestate Cæsarea, & Regia nos declaramus,vt si quis nostrę clementissimę, & finali voluntati (quod tamen non speramus) non obsecundauerit,tali,vel talibus, discessus, & emigratio regni absquè vllo reddendo censu,liberrimè concedatur,ac permittatur.Quinimò vltra concedimus,vt omnis ad vendenda sua bona,ad deposcenda sua in regno debita (ad quæ consequenda,quam primum possibile nos adiuturos sciant)aliquem suorum cognatorum,vel aliorum Catholicorum possit eligere, atquè potestatem tradere, quamuis quidem nihil carius, nec gratius nobis foret, quàm vt illa antiquissima, & clarissima stemmata, quorum prædecessores, & parentes in nostro hæreditario Bohemiæ regno, tam longis temporibus ante exortas hæreses, vnanimes in Catholica Religione benè,& laudabiliter vixerunt,etiam imposterum in tali vnitate in regno retineri,ac conseruari possent, Adhortamur igi-

tur

tur omnes,& singulos nostros obsequentes paternè, & clementissimè,& vnusquisquè hęc in propriam suam salutem altius perpendat,suamque conscientiam examinet, nè iusto aliquando permissu diuino,non solum temporalia, verùm & æterna(quæ nulli optare debemus) tam ludicre,& negligenter amittat, sed libentius suos errores, ac hæreses (per quas illi,& sui prædecessores seducti clarissimum regnum ad extremum ferè exitium tulere)agnoscerent, illisquè abdicarent, seq. ad antiquam Romanam Catholicam Fidem conuerterent, nobiscum tandem in sancta Religione conformare sollicitarent, quibus omnibus adimpleretur nostra clementissima voluntas, & impermutabilis intentio.

Data in nostra ciuitate Vienna Sabbato S.Ignatio Sacro Anno 1627.

Quo ad proceres, et equites S. M. prorogat tempus pro reformatione, et instructione in fide cum aliquibus cōditionibus.

OMnibus,& singulis subditis nostris,& incolis omnium quatuor statuū hæreditarij nostri regni Bohemiæ gratiam nostram Cæsaream,& Regiam,& omne bonum. Fidèles dilecti. Notum vobis est, quemadmodum ex singulari, ac paterno clementissimo amore, & sollicitudine, quam pro vestra salute,& vtilitate gerimus, in hæreditario hoc nostro regno Bohemiæ generalem quandam, per quam necessariam, ac salutarem reformationem instituendam,& Cæsareis, Regijsq. nostris patentibus, maximè quo ad Procerum, Equitumq. statum cōcernit, sub dato fœsto S. Ignatij qui vltimus fuit præteriti mensis Iulij labentis anni ad omnium notitiam publicandam curauerimus; in vniuersum paterne, benigneq. vos omnes adhortantes, vt vos huic salutari reformationi ad propriam animarum vestrarum salutem introductæ,& cōuersioni ad veram Fidem optare velitis. Ab hoc facto iam semel a nobis Christiano, finaliq. decreto tametsi minimè recedere cogitemus, sed in votis optatisq. potius habeamus omnes,& singulas obedientium,& fidelium subditorum nostrorum errantes animas, ad Deum, à quo conditæ sunt,& cui de his rationem nos reddere aliquando oportet, reduci, perduciq. quamuis omnibus etiam & singulis vobis ad vlteriorem conuersionem,& meliorem, rectioremq. informationem capiendam terminum sufficientem præfigentes indulserimus,& firma spe fore, vt in se quisq. descenderet,& quod sibi optimum,& expedientissimum animaduerteret auidissime amplexurus esset. Nihilominus elapso iam pœnè termino, quod nollemus intelligere cum maximo nostro animi dolore, nos oportet huic nostro proposito partē subditorum nostrorum nondum obsequutos, sed vana spe ductos, præfixum terminum opperiri frustra in animū duxisse, minimè pensum habentes, omnibus, qui hactenus veram, sanctā, Catholicamq. & solam salutificam Religionem nostram amplecti neglexerint, solum vertere per nostras publicatas iam ante patentes ad nostræ benignissimæ voluntatis expletionem impositum esse. Benignè tamen considerantes

tes

tes,multos ex illis,non humiliter,& instanter tantum nobis, vt vlteriorem sibi terminum indulgere velimus supplicasse,sed ad informationē capiendam in vera sancta Catholica Fide instructionem sese obtulisse, quam, & spem concepimus,his similia cœteros quoq facturos,& considerata diligēter paterna,benegnissimaq.& ad salutē propriam suam directa instructione, Catholicæ Ecclesiæ salutarem doctrinā falsis suis,veteq.Christianæ Fidei(ad quam Bohemiæ regnū ipsorumq. maiores a gentilitate conuersi sunt)contrarijs planè erroribus sincerè antelaturos esse.Idcircò ex Cęsarea.Regiaq.clementia faciendum nobis duximus,vt præfixum terminum,quoad Baronalem, & Equestrem statum attinet, ex abundanti,atq.solius informationis,& instructionis capiēdæ ergo,aliquanto longius,idq.ad finem vsquè mensis Maij anni 1628.proximi,vltimo,finaliter & peremptoriè extendimus,hac tamen cōditione,vt intra hoc tempus vnusquisq. non tantum informationem prælibatam admittere, & ad Commissariorum nostrorum citationem libenter,& promptè sistere sese.verum tandem etiam sua sponte se præsentare,& vt præfatis se instruendos se dare,& ad veram Catholicam,solamq. saluificam Fidem accōmodare sine reluctatione teneantur,cum hac apposita declaratione, vt si vnus alteruè post lapsum præstituti temporis spatium se minus accommodabunt;is,ijuè ab illo iam tempore in hoc hęreditario nostro regno Bohemię amplius tolerari minimè debeant: sed secundum præallegatas publicatas patentes nostras,bona sua ibidem diuendere,aut diuendenda per alios curare, & solum vertere teneantur; spe omni prorsus sublata termini post vltimū, & peremptorium hunc elapsum, vllius vlterioris impetrandi,sed in eos si vltra statutum tempus moram in hæreditario hoc regno nostro diuturniorem trahere,alia irremissibili seria demonstratiòne animaduertatur,Regētes tamen,Capitanei, & administratores bonorū alijq. Officiales tam in proprijs nostris, quàm aliorum statuum dominijs,& bonis,beneficij ex hac termini prorogatione capiendum nihil habeant;sed post expirationem præscripti in prædictis patentibus nostris temporis intra bimestre

stre,idest ad certum proximi mensis Martij regno prorsus existere teneantur,& debeant.

Ad pupillos,quod attinet,eos in regno omnes permanere, eorúquè bona à tutoribus,personis alijs Catholicis, quos tutores dabimus, cum rationem reddendi onere legitimè administranda tradi volumus, ipsiq. rationem de administratione sua dare debeant,quod idem viduis, quæ ad Religionem conuerti nolunt, & in suo errore præstare, & è regno hoc nostro hæreditario Bohemiæ emigrare, & abire malunt,quo ad omnia obseruari iubemus,volentes,vt ab illis tàm pupilli ipsi,quam bona eorum,quorum administrationem ipsæ habuerint,Catholicis tutoribus modo,quo supra memoratum in cômodum pupillorum dentur,tradenturq. Ad quod se omnes,& singuli fideles, & obedientes nostri subditi se dirigere, suaq. propria tàm temporalia,quàm æterna commoda,& salutem attendere habebunt. Et in hoc explebitur benignissima, & finalis nostra voluntas, & intentio. Pragæ 6.Decembr. an.1627.

FER-

OMnibus,& ſingulis ſubditis noſtris, & incolis omniũ quatuor ſtatuum hæreditarij noſtri Marchionatus Morauiæ gratiam noſtram Cæſaream, & Regiam, & omne bonum.

FIdeles dilecti. vbiquè locorum, ac gentium notum eſt,in florentiore, melioreq. ſtatu nullo vnquam tempore hæreditarium noſtrum regnum Bohemiæ vna cum Marchionatu Morauiæ ei adiuncto fuiſſe, quam Diuo anteceſſore noſtro Carolo IV. Imperante; idq. eàm maximè ob cauſam, quod ex ſingulari,ac paterna erga maiores veſtros, & charã patriam amore, & ſtudio ſapienter admodum proſpiciens, in diſſentione,& diſſidio Religionis firmam,veram, ſinceramquè obedientiam, ac fiduciam tam erga ſuperiores, quã ſubditorum inter ſe fundari,aut conſeruari poſſe,idcirco in memorato regno Bohemiæ, & Marchionatu Morauiæ certas leges,& conſtitutiones cõdidit,omnibus, & ſingulis magiſtratibus,Officialibus,& Conſiliarijs diſtrictè præcipiendo,& mandando, vt ſemper, & ante omnia peruigili adeo oculo attenderent, cauerentq. vt nulla præterquam ſancta Catholica, Apoſtolica, ſolaq. ſaluifica Chriſtiana Romana Religio, extra quam iam inde a prima regni Bohemiæ, & Marchionatus Morauiæ à gentilitate ad Chriſtianam Fidẽ facta conuerſione ad Vvenceslai huius nominis quarti tempora, nullam aliam fuiſſe depræhenditur,excluſis alijs ſeductorijs hæreticis execrabilibus erroribus,ſectis,& hęreſibus, introduceretur, aut permitteretur, ſicut è contra non minus compertum,clarumq.eſt,poſtea quam exiſtente in viuis etiam tum memorato Carolo ſub præfati etiam Regis Vvẽceslai regimine,ex nimia fortè ſecura confidentia omnis generis errores,& hæreſes in hæreditarium noſtrum regnum Bohemiæ,& Marchionatum Morauiæ irrepſerunt;mox omnis generis diſſidia,ſimultates,factiones inter ſubditos ipſos, tum perniciosos quoquè tumultus,& rebelliones contra ſuperiorę́s oriri,& pullulare cœptas, quæ ſub omnibus fere cõſequentibus Regibus fotæ,deinde ſub Diuorum anteceſſorũ Rudol-

S.C.M. præcipit,vt in Marchionatu Morauiæ Proceres,Equites,ac ſubditos nõ Catholicos intra ſex menſes ad Fidem Catholicã conuertantur aliter emigrantè Morauia et bona aliter vendant. Itẽ vt prædicãtes eiiciãtur, et fructus iurispatronatus Catholicis Parochis diſtribuãtur.

Rudolphi,& Matthiæ maxime imperio renouatæ, nostris demum temporibus eo insolentiæ, licentiæq.peruenere, vt subditi quoq.Marchionatus huius nostri Morauiæ nos hæredesq.& successores nostros, Reges, Marchiones Morauiæ, totamq.adeo Domum Austriacam regno Bohemiæ,& incorporatis eidē prouincijs, Bullæ Aureæ præfati Cæsaris Caroli Quarti contraueniendo,& ad hunc modum hæreditario iure omninò deturbare præsumpserint.vt autem tam hæreditarium nostrum regnum Bohemiæ, quam Marchionatus Morauiæ ad pristinam illam,qua sub Diuo Carolo IV.antecessore nostro,fuit incolumitatem denuò peruenire possit, ideo fęlici de rebellibus,perduellibus,hostibus, & inimicis nostris Dei omnipotentis auspicijs obtenta victòria Pragēsi, nihil magis fixum,pensumq.nobis fuit, quam vt ad exemplum præclarum,omniq. laude dignissimum laudatissimi Cæsaris Caroli IV.(quem patrem patriæ suo tempore,& nūcupatum esse. req.ipsa fuisse, scimus)sanctam solam saluificam Catholicam Religionem actualiter protegentes conseruaremus,& contra eam nullas hæreses,vel erroneas opiniones in prædictum nostrum regnum hæreditarium Bohemiæ,& Marchionatum Morauiæ scienter introducti patiremur,aut si id nobis clam factum esset,omnes, & singulæ Religioni contrariæ sectę,& errores,laudabili zelo abolendas,& seuerè puniendas statuimus. eodem modo,nec non quia haud mediocri nostra cum indignatione, & dolore intelligimus, nullum etiam nunc finem, in perniciem nostram,& omnium fidelium, ac obedientium subditorū nostrorum vergentibus machinationibus, à residuis, Catholicis Marchionatus nostri Morauiæ incolis imponi, Idcirco pro eo,ac Regij,ac principalis officij ratione tenemur, tum etiam propter subditorum nostrorum incolumitatem, et animarum salutem(de qua nos Omnipotenti Deo rationē reddere aliquando oportebit) demum etiam fundandę, et propagandę firmę pacis,amoris,et concordię, nec non ad seuerè conseruandam nostram, et hęredum nostrorum futurorum Regum Bohemię:et Marchionum Morauię,ad sępe dictum Marchionatum Morauię hęreditariam succes-
sionem,

sionem, coacti sumus id legibus, et constitutionibus nostris efficere, vt præmemorati nostri à Catholicis, & diuersis hæresibus distracti subditi ab ijs erroribus, qui post laudabilis memoriæ Caroli IV. antecessoris nostri mortem irrepserũt, reuocati ad sanctam, solamq. saluificam Catholicam Apostolicam Romanam Ecclesiam, & Religionem conuertantur; quem ad finem iam ante Reuerendissimo in Christo Patri, nec non Illustrissimo Principi Domino Francisco Cardinali à Dietrichstain, Episcopo Olomucensi, Regiæ Bohemiæ Cappellæ Comiti, nostro Consiliario arcano, dilecto affini, committentes tamquam loci Ordinario iniunximus, eumq. benignè adhortati sumus, vti non prædicantes solum à quibus omne malum suam originem, ipsaq. adeo perniciosissima, & execrabilis rebellio, maxima ex parte causam habuit prorsus amouendos, & exigendos curaret; verũ Reformationem, tam superiorum, quam inferiorum statuum aggrederetur, clementer eidem permittentes, vt omnes, quibus iuspatronatus in collaturis competijt, ij post denunciatam ipsis prædicantium exactionem suæ Dilectioni, tanquã loci Ordinario idoneos Catholicos animarum curatores sub pœna amissionis iuris sui intra certum terminum offerre, vel eosdem ab ipso loci Ordinario petere teneantur. Ad quã clementissimam nostram cum singulari solatio nostro, & lætitia libenter sanè percepimus, omnes tam mares, quã fœminas præfati nostri Marchionatus ciuitatum incolas (quod Deo laus) iam tum ad solam saluificam nostram Fidem nomina dedisse, eandem zelotes modo profitentur, nec nõ alia quoq. cemplura loca Catholicorum superiorum ditioni parentia, eodem itidem producta, sicut è contra cum summo dolore, & conturbatione nostra experiri debuimus, paternã hanc nostram curã, & sollicitudinem apud superiores duos status politicos (contra quam speraueramus) parum profecisse, paruiq. factam esse, & non ipsos tantum, quoad suas personas huic voluntati nostræ minimæ paruisse, subditos suos à cognitione veræ Fidei, quantum in ipsis fuit auertendo, metu quoq. & obseruantia obiecta specie pronos iam ad accommodandum sese reuocando, nullos item Parochos Ca-

tholicos præſentando,nec acceptando,verum etiam amotis & expulſis prædicantibus,expreſſo noſtro mandato directe contrauendentes(contra quos tranſgreſſores hiſce peculiarē noſtram animaduerſionem reſeruatam volumus) refugiū, & latebras præbuiſſe,eorumq.vana exercitia admittētes permiſiſſe. Quando igitur tum prædictas ob cauſas,tum conſcientiæ ergo neminem cuiuſcunq; tam ſuperioris, quam inferioris ſtatus,mas ille,ſiue fœmina fuerit in prædicto Marchionatu noſtro Morauiæ in inuectis illis hæreticis erroribus,& ſectis præſtanter diutius tolerare poſſumus; ſed æquū magis,& iuſtum,Deiq.voluntati,& præceptis conuenientius arbitramur,nobiſcum omnes, & ſinguli fideles noſtri ſubditi in antiquiſſima Romana Catholica Religione, in qua noſtri,ipſorumq.maiores rectè,& bene viuentes per Dei miſericordiam pie ex hoc ſeculo migrarunt, vnanimiter cōueniant:Idcirco ad vlteriorem promotionem eius tam neceſſariæ, ſaluberrimæ, Deoq. gratiſſimæ reformationis inter alia antenominatæ Dilectioni ſuæ Domino Cardinali, & Principi Dietrichſtainſio denuo id quoque clementer, & ſerio mandantes commiſimus, vt iudicio proximo prouinciali(quod in hæbdomadam poſt Dominicam reminiſcere incipit)in ciuitate Brunenſi indici ſolet, pro ſua parte adhibitis tum ſpiritualibus,tum temporalibus motiuis, & rationibus, tam Baronalem, quam Equeſtrem Ordinem(quos hoc edictum noſtrum maximè ſpectat, quiq. præſentes futuri ſunt)non permouere tantum niteretur; ſed & obeundo perſonaliter Circulos ſingulos ad ſe euocare, & inſtruere vellet.cui ſuę Dilectioni,eo quod ipſa ob alia grauiſſima negotia noſtra,huic operi diutius ibidem vacare,ſed ad paucu-los ſolū dies in Circulis morari poterat, alios reformatores, & Commiſſarios ex Eccleſiaſtico, & ſęculari ſtatu delectos, experientiaq. & doctrina inſtructos viros noſtro nomine ſubſtituimus,omnes,& ſingulos obedientes, & fideles noſtros ſubditos fundamentaliter in Catholica Fide informari, & ab imbibitis hæreticis erroribus vendicare, ac in rectam viam veræ,ſoliuſq.ſaluificæ Religionis, & ſic ad obedientiā Sanctæ Romanæ Apoſtolicæ,Catholicæq. Eccleſiæ reduci,

ac restitui, idquè intra proximum semestre à dato huius edicti nostri publicati computando, quodquè pro termino sufficienti hisce præfigimus, dicimusquè optantes, quo circa omnes, & singulos obedientes, & fideles nostros subditos Baronalis, ac Equestris Ordinis in Marchionatu nostro hęreditario Morauiæ hisce benignè, & paternè admonendos duximus, vt pro se quisquè Consiliario nostro arcano, dilectoq. affini, & Principi Dilectioni suæ Cardinali Dietrichsteinio, eiq. successuris subdelegatis instructoribus, & Commissarijs aurem adhibens, eorum beneuolam instructionem ardenti desiderio, ac animo propenso accipiat, suaquè spontè ad suá propriam salutem, cómodum, & vtilitatem inflectens sese tá dem nobiscum, & cum vniuersali Christiana Apostolica Romana Ecclesia sensum recipiat: sin autem, & intra præfixum semestre nobiscum in sancta Catholica Fide côuenire quispiam negligeret, iam tum fixum, ratumq. habemus, neç non Cæsarei, Regijq. nostri edicti tenore virtuteq. decernimus, vt elapso præstituto semestri termino nemini prorsus in sæpenominato Marchionatu nostro hæreditario Morauiæ vlterius habitare, suaue bona ibidem personaliter possidere liceat, verum ex illo tempore è memorato Marchionatu nostro Morauiæ ipsi exire, sua vero bona consanguineis suis, alijsue Catholicis incolis vendere teneantur, & debeant, q̃ná ad rem vsq. distractio hæc bonorum peragi possit, ijsdé terminũ alium peremptorium sex item mensium præfixum, datumq. volumus. Ac vt nequis forte suspicari possit, pecuniam, bonauè temporalia, nomine verò Dei Omnipotentis honorem, & laudem solum, tum etiam præfatorum nostrorum subditorum salutem sub hac specie intendi; hisce nos, & harum virtute erga eosdem pro Cæsarea nostra, Regiaquè benignitate, & clementia declaramus, quod si aliquando esset (quod minimè speramus) qui huic benignissimæ, & finali voluntati nostræ obsequi detrectaret, huic, vel his liberum, sine exactione omnis posteuræ (vt vocant) discessum, & emigrationem permissum iri, quemadmodum hisce item permittimus, vt vnusquisque ad diuendenda bona sua, nec non ad æs alie-

num recuperandum,& fideiussionum dissolutionem(quam ac rem ipsis intra præstitutum sex mensium tempus, quoad eius fieri poterit,implorantibus iudicis auxilium promptū erit)è consanguineis suis, aliamuè Catholicam personam plenipotentiariam nominare,& cōstituere possit,ac debeat.

At quoniam nihil nobis optatius,magisq.in votis est,quā antiquas illas,nobilesq.familias,quarum maiores tandiù,antequam in Marchionatum Morauiæ errores, & diuersæ sectæ inducerentur, ibidem in vnitate Catholicæ Religionis benè,beateq.vixerunt,florueruntq. porro in simili Religionis concordia conseruari,ac teneri.Idcircò obedientes, & fideles nostros subditos Baronalis,& Equestris Ordinis hisce paterne,planè,benignissimeq.admonitos, & adhortatos volumus,vt vnusquisq.propria salute,commodisq. & emolumentis suis hac in re diligenter cōsideratis, secum ipse agat, videatq.nè præter temporalia hæc,æterna quoq.bona, quod nollemus,ex iusta punitione, & permissione diuina amittat,sed desertis potius erroribus, & hæresibus suis, per quos ipsi,patresq. ipsorum seducti, & in extremum omnium malorum coniecti sunt, ad antiquam sanctam Catholicam Fidem redeant, & nobiscum in Religione conuenire satagant. Et in his omnibus clementissima nostra finalisq.& inuariabilis voluntas, & intentio exequetur.

FER-

Dilecti fideles,&c.cum summa necessitas requirat, vt ad meliorem progressum,& promotionem nostri regni hæreditarij Bohemiæ ob opus inceptum Reformationis,quã primũ salutaris in cũctas Regiones, certi subdelegati,& informatores à nobis delegentur,qui non solum plebem & populum ciuilem,verum etiam duos status superiores,veluti Dominos,& equites in nostra sancta Romana, atq.Catholica sola vera Fide, quam diligentissime instruãt simul & nos pro maiori,atque meliori efficacia, & respectu æqui,boniq.duxerimus, nostros certos,atq.grauitate insignes Commissarios ad incrementum operis istius, quã salutiferi,præcipuè verò vestras personas in prouincias ablegare.Qua de causa habente nostra Cæsarea,atq.Regia potestate,vobis mandamus, vt vestra negotia ità dirigatis,& ordinetis,vt vosmetipsi ad dictas prouincias quàm primum in persona proficiscamini.postmodum tam rusticos, quam ciues pro tempore adhuc in Lutheranismo versantes, præsertim ex nobilium,ac Equitum stemmate, vtriusq. sexus,aut ad prouinciarum vrbes,aut ad commodiorem magis locũ, vti videbitur,ad vos citare illis nostram Cæsaream, & vltimam voluntatem incidere, illosq. omnibus, & efficacibus verbis,& causis eò disponere curetis,vt(nullo excepto) omnes se à subdelegatis & informatoribus,virtute huius instructionis,beneuolè,& ad necessitatem informare,atq.dirigere permittant,& ad hoc,se ad dictam nostram solam sanctam Romanam Catholicam Religionem plenè profiteantur, & ita in debita obligatione,& obedientia diuinæ Maiestatis, & nostram,illis ad illorum maius cõmodum existimatam Cæsaream,& vltimam nostram voluntatem adimpleant; Quibus omnibus habente Cæsarea in vos confidentia, atq. bona discretione vestra,optimi facturos, nostramq. vltimam, & Cæsaream voluntatem,& beneplacitum adimpleturos non dubitamus.Pragæ.decimoquarto mensis Decembr. anno Domini 16:7.

Lutheranos tã nobiles,etEquites, quã ciues, et rusticos per Cõmissarios citandos, et ad monendos pro reformatione.

FER-

OMnibus,& singulis nostris subditis, & inhabitatoribus quatuor partium nostri regni hæreditarij in Bohemia nostram Cæsaream,& Regiam gratiam, & salutem, &c.

Commissarijs etiã in prouincijs destinãtur pro reformatione, et illis auxilium præbendum.

DIlecti fideles,&c.facta ante Pragam,in monte Albo fęlici contra nostros aduersarios,& hostes victoria, semper summo studio, & affectione omninò paterna, eo considerauimus,vt in dicto nostro regno hæreditario Bohæmiæ, omnes sectæ, & hæreses,veluti vera zizania planè eradicentur, & è contra,sola sancta, & vera Romana Catholica Fides plã tetur, amplificetur, & apud omnium prouinciarum inhabitatores vna apud illorum subditos, vera huius cognitio, magis debitè Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ædificetur, attamen maior pars illorum nostram beneuolam, & paternam Cæsaream admonitionem spernens,in suis erroribus obstinato animo perseuerat.Qua propter nequaquam intermittere po tuimus,quin maiori auctoritate illos ad beatitudinem,salutiferè tamen impellere permittamus,eaq. de causa, aliquos præclaros Reformationis Commissarios ablegimus, qui obtenta à nobis Cæsarea potestate, & accepto mandato, nõ solum in ciuitatibus Pragæ,isto cum salutifero Reformationis opere sedulò laborent;verum etiam,vt in prouincijs quoq. fructus fiat Reuerendum nostrum Cõsiliarium dilectum, & fidelem, Ioannem Ernestum Plaitesẽ de Plattenstein, in hulmandorff Canonicum Olomucensem,& Breslauiensem pro Commissario constituimus,illumq.cum alijs Reuerendis,& sęcularibus personis,in Pilsnensium,Pragensium, Pognensium,Theslensium, & Chrudnensium prouincias ordinauimus, vt (iubente sic nostra Cæsarea voluntate) omnes ibi inhabitatores cuiuscumquè status, aut dignitatis sint,vtriusquè sexus, imò, & illorum subditos, de hæresi ad veram sanctam,& solam amplectendam Catholicam Romanam Fidem, veraci,& bona doctrina trahant. Insuper omne illud, quod necessarium,& efficax ad salutiferum Reformationis istius opus videbitur, accepta, & data certa instructione à dicto principali Commissario, instruere, ordina-

dinare,atq.perficere debeant. Vt vero prædicta omnia fructuosius profectum habeant, Mandamus singulis in Cæsarea potestate,& omnibus Prouinciarum inhabitatoribus,vt omnis illorum supradictis Commissarijs, debitam reuerentiam,& respectum exhibeant, de Fidei erroribus ad veram Fidem eò citius se trahere, suum beneuolum animum ostẽdant,& isto modo,nostra Cæsarea voluntate, & mandato, quam obedientissimè se accommodent, atquè in omni alio euentu vbicubi tandem aliquid necesse, vel de hoc,vel de alio,præsertim verò de prouinciarum Capitaneis habuerint, bonam assistentiam, & auxilium præstent, quo facto, nostra Cæsarea voluntas, & mandatum adimplebitur.

Datum Pragæ decimo octauo mensis Octobris anno Domini.

1627.

IN

IN Nomine, ac pro parte Sacræ Romanę Cæsareæ etiã Vngariæ, & Bohemiæ Regiæ Maiestatis, &c. Domini nostri clementissimi, ad Reformationem quam bene ordinatis Commissarijs in gratia denuntiandum.

Libros damnatos ab Ecclesia Catholicis tollendos sub pœna, et iuramẽto

CVm ad seductionem personarum, non solum maioris, & humilioris status, verum præcipuè subditorum, & plebis etiam, libri hæreticorum non minima causa sint, in quibus contra sanctam solam veram Catholicam, & Apostolicam Religionem, & illorum addictos, multæ falsitates, & mala innumerabilia reperiuntur, docẽturq. Qua propter cum dictæ S.C.M. vrgente conscientia, malo huic occurrere in omni parte incumbat, voluit prædictis Dominis Commissarijs, potestate huius hoc adiungere, & mandare, vt ad executionem voluntatis Cel. Maiest. atq. ad instructionem illis ante hac traditam, tam Pragæ, & in omnibus alijs ciuitatibus, in isto Bohemię regno, quam etiam in alijs prouincijs, & terris, omnes, & singulas conciones, postillas, orationes, & alios de Romana Catholica Ecclesia damnatos libros, & tractatus, per certos subdelegatas personas, de omnibus inhabitatoribus, & subditis deposcant, & ad domum consilij, aut ad alios certas locos deportari curent, ad hoc tales, & huiusmodi libros habere, aut legere, sub graui, & ineuitabili pœna, hac conditione, vt omnes, & singuli suo sub iuramento, & obligatione, omnes tractatus similes, de Catholica Ecclesia prohibitos, promere, & beneuolè tradere, teneantur, & omninò interdicant, & prohibeant, vt ipsi bona habita dexteritate sua, & discretione perficere, et dictæ Cęsareę Maiestatis, clementissimam, propriam, et vltimam voluntatem facere, et complere scient. Pragę 10. Maij 1628.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS

DIlecti fideles, &c. In memoria habebitis quam vehementer,& ſedulo laboremus permiſſu Diuinæ omnipotentię ob noſtram,& noſtrorum parentum peccata in noſtro regno hæreditario Bohemiæ lapſam partim Religionem pro poſſe multiplicare, & ſi quidem ea omnino ſperamus,noſtram præhabitam,& boni exiſtimatam intentionem per adhibita remedia ſuum omnino optatum effectum habituram,ſeq.omnes obedientes, & fideles ſubditos, omnipotentis Dei,& noſtræ clementiſſimæ voluntati, accōmodaturos;Audimus tamen, maiorem horum partem, noſtram paternam curam,& amorem, (quo ſumus erga illos affecti)atq.ad hunc finem publicatas Reformationis patentas,omninò ludierè,& indebilitate negligere,vētoq tradere, & ſe nec in Religione informare, neq. ad ſuam conuerſionē vnicam certam,& conſtantem ſpem monſtrare. Imò quod plus eſt,pnblicatas noſtras Reformationis patentas in dicto noſtro regno hæreditario Bohemiæ vſquè nunc transgredi. quare ex ſola innata nobis Cæſarea, & Regia niti affectione mouemur,noua patenta vltrà inſuper publicare, iuxta etiā noſtris ante ordinatis principalis Reformationis Commiſſarijs,in omnes, & ſingulas prædicti noſtri regni hæreditarij Bohemiæ prouincias certos Commiſſarios deputare, illiſq.per expeditionem vnius inſtructionis,quo modo,& quo modo noſtra clementiſſima,& vltima voluntas ſit facienda imperare.Qua propter expeditas iſtas patentas iuxta conceptas litteras ad deputatos Cōmiſſarios (quia vero illæ perſonæ,quæ ex nobilium,& Equitum ſtemmate meliori modo, locum Commiſſarij adminiſtrarę poſſint non pateant) vobis abſq.ſubſcriptione tamen ſecurè hic tranſmittere volumus.clementiſſimè mandantes, vt prædictas noſtras patentas,more ſolito publicare velitis,etiam eo ſemper conſideretis,vt in omni prouincia duæ perſonæ in vnum vnà delegantur; & quantum poſſibile, altera ex Dominorum, altera ex Equitum accipiantur, præcipuè cum idcirco in ingreſſu iſtarum litterarum, prædictorum Dominorum, & Equitum intermiſerimus, & ſolum dilectos fideles

Mādat S.C.M. nouū diploma publicare pro reformatione in prouincys Bohemiæ.

S ſcri-

ſcribere mandauerimus, vos igitur litteras iſtas intitulatas ſubſcribere, illiſq. quam primum tranſmittere curabitis, & quia Charorachizazanſchi de Equitum ſtemmate beneuolè ſe obtulerit. huic operi ſedulam operam nauare, cum illo tractari poteritis, in duabus ſaltem, aut tribus prouincijs noſtram clementiſſimam voluntatem perficiat. quare litteræ illi ad tales prouincias pertinentes tradantur. Comiti Choleuen Libſtainſchi de Cholouart vero in Hautmetizenſium prouinciam Commiſſio indici poterit, vti vos exequi, & benè ordinare bona deliberatione veſtra, non ignorabitis, Zenoimę die vigeſimo quarto menſis Iunij anno Domini 1628.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.

INſtructio, & mandatum in Reuerendiſſimum in Chriſto patrem, etiam Illuſtriſſimos, & generoſos noſtros dilectos fideles Dominum Albertum Sacræ Romanæ Eccleſiæ Præsbyterum Cardinalem de Harrach, Archiepiſcopum Pragenſem, Iaroslaum Bozitam Comitem de Martiniz noſtrum à ſecretis Conſiliarium, &c. Fridericum de Talmberg, & Chriſtophorum Vratislaum de Mitrovvitz noſtros Conſiliarios, & Cubicularios. publicatis quamprimum hiſce patentis, omnes iſtos (qui alijs patentis vſque in illum diem aurem non præbuerunt, & ſe Pragæ vel in confinibus proximis ſcilicet Chauernauenſium, & Sclauenſium prouinciæ detinent, ad ſe venire faciant, & petitionem talem in noſtra clementiſſima, ſeuera, & vltima voluntate fundent, ad illos, qui valetudinis, vel paupertatis cauſa ad locos determinatos, venire non poſſunt, Commiſſarij noſtri certiores prius de citatis facti, aut delegare, aut vt venire poſſint auxilio adeſſe debent. Illis verò qui apparere noluerint, & ſi certo conſtet apparere nolle, Commiſſarij nomine noſtro mandent, vt ſpatio ſex dierum, quorum primi tres pro primo, alteri duo pro ſecundo, & vltimus pro vltimo, & peremptorio termino denuncietur, ſub arreſtatione ſuarum perſonarum, & alijs ſeuerioribus pœnis, quæ iudicio noſtrorum Commiſſariorum, & noſtri hæreditarij Bohemiæ regni, vrbium ordinatorum Præfectorum ſtabunt. ex regno, & ex eiſdem incorporatis prouincijs diſcedant. Quapropter ordinauimus, vt in omni caſu noſtri Capitanei, qui in dicto regno noſtro hæreditario Bohemiæ militibus præſunt Cõmiſſarijs auxilio adeſſe, ad petitionem illorum ſuccurrere debeant. cum illis autem petitioni noſtrorum Commiſſariorum ſatisfacientibus diſcretè procedatur; ita tamen, vt aduertant noſtram ſeueram, & conſtantem determinationem, & auxilio vnius, & alterius, ad informationem commoueri poſſint, opereque ipſo monſtrent, ſe ad conuerſionem eſſe inclinatos, ad quem finem, ſi beneuolos, & promptos ad informandum ſe declarauerint, aptus illis informatur, (qualem ipſi affectant) certo præſcripto

ad informationem termino, qui mensem non excedat (infra tamen esse poterit eligatur) si verò ad informationem se accommodare non vellent, & multo minus commoueri possint, idē processus, qui supra de illis, qui apparere nollent, habeatur.

Informatores autem singulis hebdomadis, vel etiam singulis tribus diebus prædictis nostris Reformationis Commissarijs relationem sinceram faciant, in quo modo se res reperiant, aut quomodo se informandi accommodent.

Ad viduas, quod attinet, ita in nostris patentis illis est prospectum, vt quandiù non fiant Catholicæ, tandiù educatio liberorum, regimen subditorum administratio bonorū, illis subtrahatur, cui rei nostri Reformationis Commissarij diligenter prouidebunt consilio, & iudicio illorum apud vrbium Præfectos eò rem dirigant, vt bona interim per certos, & tales homines quibus fidendum (& qui sciant illis planam rationem esse reddendam) administrentur, liberi etiam in Catholica Religione educati, singuli pro illorum poscente ætate tractentur, & habeantur.

Si etiam reperirentur viduæ, quæ non solum pertinaces in sua hæresi manerent, sed vltra etiam familiam, & alios voluntario modo à Religione detinerent, tales ante elapsum terminum ex prouincincia, aut si visum fuerit, alijs pœnis quoties peccauerint, vel nostro mandato contradixerint, afficiantur.

Quo ad alias viduas, quæ se tacitę continentes, & absq. vllo scandalo continent, illæ solummodo propter hoc, quod intra determinatum tempus Religionem acceptare noluerint, ex prouincia ante lapsum tempus discedere non iubeantur, sed elapso termino de vno, & de altero decretum accipiant; Quibus omnibus, habito vestro consilio satisfacere, & clementissimam nostram voluntatem, atq. intentionē adimplere non nescietis. Zenoimę vigesimo Iunij anno Domini 1628.

FER-

DIlecti fideles. Notum habebitis, absque amplificatione rei, quam clementissimè, & quam paterno hactenus affectu intenderimus, nostri hæreditarij Bohemiæ regni, illiusq. inhabitatorum salutem, & commodum, mediante in primis, salutiferæ, & summæ necessariæ Reformationis operi, promouere, illudq. ad antiquissimam sanctam Catholicam Fidem, in qua prædictum regnum aliquot centum annos omnino laudabiliter, & optimè versabatur vnanimiter reducere. quare non intermisimus nostram clementissimam, & paternam voluntatem, atq. intentionem, tam per vos, quam per nostros Reformationis Commissarios, non solum oretenus, sed & per publicas patentas, singulis, & omnibus declarare, ac demonstrare. *Determinat S.C.M. denuo monendos esse pertinaces ad conuersionem.*

Et licet per Ordinationes nostras clementissimas, ac per media salutifera auxilio omnipotentis (cui grates immortales) multæ seductæ animæ lucratæ, in viam veritatis, reductę, & ab æterna perditione fuerint defensæ; percipimus tamen, quod pars inhabitatorum nostri hæreditarij Bohemiæ regni inueniatur, quæ in sua hæresi obstinax permaneat, publicatis patentis nullam aurem præbeat, contra quales, & si seueriora media arripere, sufficientem causam haberemus, cò tamen ex innata nobis Cæsarea, & Regia bonitate nos deliberamus nostram determinationem vltra non altera vice per nouas publicas patentas publicandam curare, boniqué nos facturos, si instructionem aliquam, quomodo nimirum cum illis, qui nostris hactenus clementissimis publicatis mãdatis aurem non dederunt, & se ad nostram solam veram Catholicam Religionem non conuerterunt, sit procedendum, promulgaremus, vnum dein exemplar, in omnes prouincias, Commissarijs inibi deputatis transmitteremus, quorum vnum quoq. vobis, quantum ad Kauerschinensium, & Schlauernensium prouincias attinet, includeremus, clementissimè mandantes, vt vos cum nostro vrbis Præfecto Pragę relicto, (cui nominatas patentas, simul & dictas supra Instructiones

ctiones publicandas transmisimus) simili modo communicetis,& in in vno, & altero, vti prædictæ nostræ clementissimæ Instructiones docebunt, debitè procedatis. vti vos hisce omnibus boni consulere, nostramquè clementissimam voluntatem, & beneplacitum supplere compertum habebitis.. Zenoimæ vigesimo tertio Iunij anno 1628.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS

OMnibus, & singulis nostris subditis, ex quatuor partibus nostri regni hæreditarij in Bohemia nostram Cæsaream, & Regiam gratiam, & salutem. Cum nobis hactenus nil magis incubuerit, quam vt nostrum hæreditarium Bohemiæ regnum ad Catholicam solam veram Religionẽ, ac pristinum statum, in quo reperiebatur, ante ortam in Romana Catholica Ecclesia sub Cæsare, & Rege Carolo Quarto fęlicis recordationis prædecessore nostro, seditionem, & discordiam, reducere possimus, & ideo ex clementissima nostra sollicitudine, qnam erga nostrum hæreditarium regnum habemus, singulis, & omnibus, sub dato S. Ignatij festo, (quod erat vltimo Iulij) & dein sub dato sexto Decembris proximi elapsi millesimi sexcentesimi vigesimi septimi anni, nostram clementissimam intentionem quomodo, videlicet cum dicta Reformatione sit procedendum, præsertim, quo ad Barones, & Equites, nos insuper nil aliud, quam salutem, & commodum nostrorum subditorum desiderare, per publicas patentas dedimus promulgandum. *Pertinaces esse citandos, et vltimi monẽdos.*

Quamuis quidem per gratiam Omnipotentis nostri adhibitis remedijs tantum effecerimus, vt maior pars Baronũ, vnà cum suis subditis, veram sanctam Catholicam Ecclesiã profiteatur, illam amplectetur, & tandem, quam clementissimè, & quam paterno semper animo fuerimus illis affecti, & quod in suis erroribus ad illorum maximam perditionẽ hæsissent, si non clementissimè, & omnino paternè prouidissemus Quod insuper discordiæ, & seditiones in isto regno crassatæ finem optatum nunquam habuissent, plusquam apertè illis pateat, quotidie tamen percipimus aliquos adhuc nostram clementissimam voluntatem affectum, & amorẽ, quibus ad nostros subditos nostri regni hæreditarij sumus inclinati, non agnouisse nullamq. pœnitus nostris publicatis mandatis exequutionem præstitisse, immò aliquos vltra ex sæpe dicto nostro hæreditario regno in alias regno nostro incorporatas, nobisq. proprias prouincias se immiscuisse, multos præterea pupillos, & innocentes secum adduxisse,

Qui-

quinimo à diuersis viduis sumus humillimè rogati, quia se nec domi, nec alibi vllas scandalizare, suos illis inseruientes, & illarum societate vtentes, de Catholica Religione non detinere, ieiunia quoque de Romana Catholica, & Apostolica Ecclesia imposita non violare, cibos de sancta Ecclesia prohibitos non manducare, suos ad Catholicam Ecclesiam ad Sacrum audiendum, & concionem mittere illas ipsas hoc facturos, si clementissimum terminum illis prolongaremus. qua de causa vt nostra clemētissima voluntas, & intentio (ad acquirendum supra, & in alijs patentis propositum finem) tãdem omnibus pateat, & omnes se disponere sciant, ita nostris Commissarijs mandauimus, vt istos, qui nostris hactenus publicatis mandatis non sunt obsequuti, & adhuc nostras prouincias inhabitant ad se venire, & quomodo ex parte illorum simus deliberati, & habere velimus, annuncient, & declarent.

Mandamus igitur omnibus, & singulis nostris subditis clementissimè, & seuerè cuiuscunq; tandem dignitatis status, aut officij sint, qui nostro regno hæreditario Bohemiæ, & sanctæ Catholicæ Religioni, vsque in istum diem non sunt adscripti, vt quam primum ad citationem nostrorum Commissariorum se sistant, nostram clementissimam determinationem, & intentionem percipiant, taliq. obedientissimè obsequantur.

Vt autem nullus excusationem haurire possit, perinde, ac si nostras elapsas, & antegressas patentas im omnibus pũctis non intellexisset, quid nimirum nostra clementissima voluntas propter emigrationem regni in illis dicere vellet, talibus manifestius, & clarius pronunciamus, vt illi qui propria sua pertinacia, ad ostendendam suam expressam inobedientiam sæpe dictis patentis non obediuerunt, sed ex regno discedentes, alias nostro regno incorporatas prouincias, (vbi quod recenter audimus, nostram bonam intentionem pessimè interpretari, animos obedientium obstinatos reddere conantur) contra nostram intentionem, & voluntatem inhabitant.

Antedictarum viduarum, autem petitionem humillimã,

pro-

propter existentes rationes in gratia acceptantes clementissime nos deliberamus, & potestate, ac auctoritate huius nostræ Regiæ patentę manifestamus prædictis viduis, terminum in sex menses esse prolungatum; ita tamen, vt conditionibus iam narratis satisfaciant, & si se Catholicæ Religioni non accommodauerint, administratio bonorum, regimen subditorum, educatio liberorum in nulla parte esse concedendum.

Quod spectat ad alios, qui ex nostro hæreditario Bohemiæ regno discesserunt, & pupillos (quorum tutor nos supremus) secum abduxerunt, illi sub ammissione omnium eorum bonorum, quæ in Regno Bohemiæ prætendunt, sub perditione omnium suarum actionum, & litium tales remittant. Ita vult, & iubet nostra clementissima, & vltima voluntas, cui rei singuli se scient accommodare, & se secundum nostram voluntatem gubernare. Datæ Zenoimæ vigesimo primo Iunij an. Domini 1628.

∴

OMnibus, & ſingulis noſtris ſubditis, & in habitatoribus quatuor ſtatuum noſtri hæreditarij Marchionatus Morauienſis, noſtram tam Cæſaream, quam Regiam gratiam, & omne bonum, &c.

Per hoc diploma declarat S. C. M. quid agẽdum pro reformatione in Morauia.

DIlecti fideles, &c. nõ ignorabitis, nos clementiſſimo, & paterno amore, & ſtudio (quo veſtræ ſaluti, & commodo fuimus ſemper affecti) tam etiam ad conſeruandam inter vos noſtros fideles, & obſequentes ſubditos pacem, & vnitatem (quæ alioquin in tantis fidei differentijs libenter, & plerumquè claudicat) impulſos in noſtro hæreditario Marchionatu Morauiæ, ſalutiferum, & neceſſarijſſimum Reformationis opus inſtituiſſe (ac per noſtras, tam Cæſareas, quam Regias patentas, ſingulariter quo ad duos nobiliores ſtatus) ſub dato diei Iouis ipſo feſto ſanctorum Confeſſorum; atquè primorum Epiſcoporum Olmutienſium, ſupremorumquè Apoſtolorum noſtri Marchionatus Morauiæ Sancti Cirilli, & Methudij, iſtius inſtantis, milleſimi ſexcenteſimi vigeſimi octaui anni ad omnium, & ſingulorum cognitionem publicari, vos inſuper omnino clementiſſimè, ac paternè fuiſſe adhortatos, vt ſalutiferum hoc opus (ſalutem animarum veſtrarum continens) beneuolè, ac omninò lubentes ſuſcipiant. Et ſi talem noſtram publicatam voluntatem vlla in parte mutare non cogitemus, ſed maximo cum feruore, & animo auidiſſimo petamus, & optemus, vt omnes ſeductæ noſtrorum ſubditorum animæ, Omnipotenti Deo, à quo vitam habent, & cui ſtrictiſſimæ rationes nobis ſunt reddendæ redducantur, & conuertantur. Quamobrem omnibus, & ſingulis ad conuerſionem (ad informandum ſe melius, & cum maiori fundamento) ſufficienti termino præſcripto, & promulgato, omnino ea certiſſima ſpe fuimus, vnumquemquè propriam ſuam conſcientiam altius examinaturum, & illud, quod illi vtile, & bonum capturum, & electurum. Verum termino conſtituto iam iam fini appropinquante, maximo cum dolore audire debemus, par-

tẽ noſtrũ ſubditorum in noſtro Marchionatu Morauičſiorũ ſe non applicaſſe, ad finem præſcripti termini cum vna ſpe, & abſq.vllo fructu expectare,licet meritò conſiderare deberent omnes,poteſtate ſupradictarum noſtrarum patentarũ, & ſingulos Sanctæ Romanæ Catholicæ,& Apoſtolicæ Eccleſiæ contrarios ex prouincia diſcedere, noſtramq. clementiſſimam intentionem adimplere debere. attamen omnibus hiſce ſepoſitis, ſi perpendamus,plurimos quoq. humillimè ſupplicando ad nos veniſſe, non ſolum pro termino protrahendo obedientiſſimè deprecatos, verum etiam ſe informare,& in Catholica,& Apoſtolica Fide ſe inſtruere permiſſuros obtuliſſe;eam ſpem habemus, alios ſecuturos, & noſtram, ad illorum ſalutem exiſtimatam clementiſſimam intentionem altius cordi ſumpturos, documenta Apoſtolicæ Eccleſiæ, ſuis erroribus, Catholicæ Religioni (ad quam Marchionatus Morauiæ,& eius prædeceſſores ab Idolatria fuit conuerſus) expreſsè contrarijs, antepoſituros. Quapropter, tam in Cæſarea,quàm in Regia poteſtate bene facturos nos opinati ſi conſtitutum terminum (quoad duos nobiliores ſtatus) ob informationem, & inſtructionem melius capeſſendam, aliquid prolongaremus, & vſquè ad finem Martij iſtius milleſimi ſexcenteſimi vigeſimi noni anni, vbi terminus vendendorum bonorum ſimiliter terminatur, finaliter, & peremptoriè detraheremus, ita tamen, vt omnis hoc in tempore, non ſolum informationem ſuſcipiant, & ſe ad citationem Reuerendiſſimi in Chriſto Patris, ac Illuſtriſſimi Domini Cardinalis, & Principis de Dietrichſtain Epiſcopi Olomutienſis, Regiæ Cappellæ in Bohemia Comitis noſtri Marchionatus Morauiæ Capitanei Generalis, Conſiliarij noſtri à Secretis, & nobis dilecti,&c parati,& prõpti appareant, ſed etiam dictum Reuerendiſſimum Cardinalem ipſi viſitatum adeant, ab illo ſe informare,ac Catholicæ, & Apoſtolicæ Religioni applicare permittant.De cętero,qui Eccleſias ſuas, aut poſſidentes patronatus hactenus occluſos tenuerunt claues tradant, Catholicos Sacerdotes, quos Illuſtrisſimus, & Reuerendiſſimus Cardinalis, & Principes de Dietrichſtain,

vt loci Ordinarius illis per modum prouiſionis procuret, & prouideat (ſaluis tamen illorum, ſi ſe ad Catholicam Religionem verterint, iuribus patronatus) abſq. vlla contradictione ſuſcipiant. Et quia prolongationem termini ſolummodo ex Cæſarea, & Regia, ac nobis innata Auſtriaca bonitate, vt omnes eo melius ſe Catholicæ, & Apoſtolicæ Fidei conformare queat; conceſſimus, ea propter iterum, & vltimo nos declaramus, ſi forte vnus, aut alter in determinato hoc tempore, ad veram Catholicam, & Apoſtolicam Religionem non cõuertiſſet, illum in noſtro Marchionatu Morauiæ diutius non eſſe patiendum, ſed virtute prædictarum noſtrarum patentarum, bona poſſidentia vendere, aut per alios curare id faciendum, poſtremum ex prouincia abſque vllo longiori expectando termino eſſe diſcedendum.

Si autem aliquis cuiuſcunq. dignitatis, aut conditionis foret, qui ſe in iſto tempore indecenter gereret, & vel verbis, vel opere ſcandalum monſtraret, aut ſuos ſubditos, aut alios à Catholica, & Apoſtolica Religione auérteret, tali non ſolum determinatus terminus denegetur, ſed contra illam, cognito facto, vti etiam contra alios, qui vltra edictum terminum in noſtro hæreditario Marchionatu Morauiæ ſe continerent, cum ſeuera pœna procedatur. prędictus inſuper terminus, nequaquam in Regentes, Capitanios, Præfectos, Officiales Dominorum eſt directus. quare cum illo ſe nulla in parte excuſare poſſunt, ſed elapſo in prioribus patentis præſcripto termino, & duobus menſibus, hoc eſt vt ad finem proximi Nouembris à prouincia abeant, & emigrent.

Ad pupillos, quod ſpectat, mandamus, vt omnes tam maſculini, quam fœminini generis in prouincia maneant, & illorum tutores bona habentia, alijs Catholicę Fidei perſonis (cum præſcitu Reuerendiſſimi, & Illuſtriſſimi Cardinalis, & Principis de Dietrichſtain, tamquam ordinati noſtri Capitanei Generalis, & conſignent, & quos pro tutoribus edixerint, accepta, & audita prius à diſcedentibus ratione, libenter tutelam ſuſcipiant, ante omnia vero attendant, vt pupilli in ſancta Catholica, & Apoſtolica Religione educentur, qua ratione nos etiam, virtute, & poteſtate iſtius noſtræ Patē-

tæ, omnibus,& singulis subditis totius Marchionatus Morauiæ significatum,& mandatum volumus,vt omnes libros in quibus de Fidei Articulis tractatur,& qui sanctæ Romanæ Catholicæ,& Apostolicæ Ecclesiæ aduersantur,Illustrissimo Cardinali,& Principi de Dietrichstain,vel eiusdem Cõmissarijs ab eodem ordinatis,promant, ac tradant.Nec vlli, cuiuscunq. dignitatis, aut conditionis sit ex Marchionatu Morauiæ extra prouinciam,ad audiendas alijs in locis, hæreticorum conciones,atq.ad cohabitanda, & administranda illlorum exercitia,sub quo tandem,aut quali specie contingere possit,proficisci liceat, sub graui,& certissima pœna, & summæ indignationis apud nos.Quare omnes, & singuli nostri fideles subditi animum inducant, & suam tam temporalem, quam æternam salutem perpendere, & inquirere scient. hisce complectur nostra clementissima, & vltima voluntas, & intentio.

Data secundo Septembris Anno 1628.

FER-

Diploma donationis statui ecclesiastico Bohemiæ xv. Cruciferorum supra gabella salis factæ ab Imperatore.

ATtestamur hisce litteris nostro, hæredumq. ac posterorum nostrorum Regum nomine, postquam ad Dei ter Optimi, Maximi honorem promouendum, nec minus propagandam solam salutiferam, Catholicamq. Religionem, & Ecclesiam potissimum verò, vt Clericalis status, & vt res Catholica in hoc nostro hæreditario regno Bohemiæ rursus efflorescere incipiat, ac tandem omninò in integrum, vt antea erat, restituatur. in primis necessariam esse, rati sumus, vt Ecclesiastico statui de competentibus prouentibus pro eius sustentatione prospiciatur in hunc ergo finē nonnullas fundationes fecimus, & fieri curauimus, quæ tamen, vt res in comperto est, adhuc non sufficiunt quamobrē zelo Christianæ Religionis, & sacræ Catholicæ Fidei solidissimè erigendæ, propagandęquè compulsi sumus huic Ecclesiastico statui de pinguioribus prouentibus prospicere. nos autem hoc facturos esse virtute præsentium facimus palam omnibus, tali verò modo. postquam constitutum negotium salis in hoc regno suum fęliciter sortitum fuerit effectum, identidemquè Serenissimus Dux Bauariæ Romani Imperij Elector pro Gmundtmarico salis negotio sufficienter satisfactus, idemquè pro pecuniarum summa, quæ ipsi debetur contentatus fuerit. tum nos vltra taxam in sale factam ad Cruciferos quadraginta quinquè protensam pro quolibet magno modio Gmundtmarici salis in hoc regno inuehendi. imò etiam aliunde allati addemus adhuc Cruciferos quindecim. quantum tamen id fieri poterit, sine violatione, & diminutione priuilegiorum, compactionumquè vicinorum Electorum, & Principum, qui etiam iura sua in hoc salis negotio habent, eamque accretionem annuorū prouentuum in vtilitatem Cleri, totiusq. Ecclesiastici status conuertendam in manus Reuerendissimi in Christo Patris, qui à secretis consilijs est amici, & Principis nostri perdilecti Dominum Ernesti S. R. E. Præsbyteri Cardinalis ab Harrah, hoc tempore Archiepiscopi Pragensis, eiusquè successorum tandiù consignabimus annuatim, donec bonis

ſtabilibus, aut alia commodiori ratione æquiualenti ipſis prouidere poſſimus; quam tamen etiam ceſſante negotio ſalis, vt dictum eſt; ad debita loca conſignabimus iuribus omnibus, abdicando nos. actum in Regia noſtra Arce Pragæ decima tertia Iunij. anno 1618. Romani Regni noſtri nono, Vngarici vndecimo, Bohemici duodecimo, &c.

∴

FER-

REuerendissime Princeps amice perdilecte, posteaquam ab ingressu regiminis nostri vsq. in præsens cordi nostro magis nihil insederit, quam in hæreditario nostro regno Bohemiæ diuini cultus promotio, ac publicæ iustitiæ administratio, itidemq. vt tandem aliquando omnia huius hæreditarij nostri regni in eum redigere statum, in quo fuere, antequam pestiferę hæc lues hæresis regnum inuaserit. Quamobrem media debita, quibus intentum nostrũ consequi possemus, excogitauimus, eaquè omnia haud sine maturo consilio iterum, iterumquè ac denuò trutinata, ponderataq. in nostro hæreditario regno publicari fecimus.

Itaquè quemadmodum hisce in præscriptionibus, ac statutis Ecclesiastici status, magnificè memores illius dignitatis fuimus non solum regni nostri hæreditarij statibus conferendo, sed & cæteris omnibus præferendo, nec non in reliquis, quæ ad maiorem vnius solius salutiferæ, Catholicę què Religionis propagationem opprimè facere videbant, ipse prospiciendo.

Ita ne prædicto statui, quod ipsi officere posset, aliquid accidat ex dispari intelligentia cum C.T. de punctis non nullis ad Ecclesiasticum statum spectantibus, regni nostri statuta simul approbando tamquam gratiosæ menti nostræ consona delucidationem meliorem expetierit.

Ideò hæc sub sequenti tenore gratiosè nos resoluere volumus.

Ad primum. Quod posthac bona Ecclesiastica etiam absquè nostra, & posterorum nostrorum, tamquam Regũ Bohemiæ, relationi Tabulæ Statuum sæpè nominati regni nostri inscribi possint C: T. postulat. Quod nos tali modo explicamus, tametsi in nouis nostris eiusdem regni statutis nihil reperiatur, quod contra hoc pugnet, nihilominus gratiosè assentimus, quod bona Ecclesiastica in posterum, aut ab Ecclesiasticis empta, aut ab eis alio quouis iusto titu-

lo obtenta, aut deniquè etiam (praecedentibus tamen canonicis requisitis) ab ipsis alienata fuerint, statuum Stabulae scribi possint. ea tamen lege, nempe. quod ea omnia, quae in nouis nostri regni statutis circa hoc ordinata sunt; locum habeant.

Ad alterum. Ex singulari cura, quam erga Ecclesiasticum statum pollicemur. & in testimonium, quod quaeramus aliud nil, nisi eius protectionem, hanc prouisionem fecimus in regni noui statutis gratiosam. Quod vbi in monasterio Abbas deesset, aut nullus Regularis conuentus reperiretur, coenobia illa nè desolata consistant, per procuratorem Camerae nostrae perspiciatur. porrò nè quispiam suspicetur de nobis, quod bona illa Camerae nostrae consignemus, & attribuamus; volumus, quod persona ab Archiepiscopo, tamquam loci Ordinario procuratori huic addatur. Deindè cum arbitretur C.T. satius esse, quod talis personae adiunctio à Visitatoribus, ac prouincialibus cuiusq. Ordinis fiat, neutiquam hoc nobis displicet. adiungatur haec persona, quae vna cum procuratore Camerae nostrae ipsos protegat, & in eorum necessitatibus suppetias ferat à cuiuslibet Religionis Visitatoribus, Prouincialibusue.

Tertium, quod C.T. elucidari peruellet concernit iudicialem forum Ecclesiasticorum, id ita intelligi volumus, etiā si in nostris statutis Bohemicis subindè plura verba, quam in Morauicis sint; sensum tamen Bohemici regni statutorū talem esse nos volumus, qualis Morauicis subest, & quemadmodum conformitas semper grata nobis fuit, ita etiam quoad hoc punctum gratiosè concedimus, quod verba inserta statutis Bohemicis, quae alioqui perplexa videntur, aliter non intelligantur, quam vt sonant in Morauicis.

Quartò, deniquè aequissimum fore arbitramur, nequè alia vmquam apud nos intentio viguit, quam quod Religiosis, sicut & coeteris statibus, si fortasse testimonia à regni nostri ciuitatibus peterent; ea minimè ipsis denegari debeant. Haec C. T. ad puncta nobis distinctè proposita re-

ſponſi loco damus, vt tandem C. T. imò totus Eccleſiaſticus ſtatus iuxtà ea ſeſe dirigere, & in omnibus emergentibus occaſionibus pro neceſſitate ſua, ſibiquè conſulere poſſit, & C. T. Cæſareis, regalibuſquè gratijs ad dies vitę deuincti permanemus. Actum in ciuitate noſtra Vienna 19. Iunij an. 1628 regni noſtri Romani nono Vngarici decimo primo Bohemici xii.

∴

EX

E X
CANCELLARIA
Archiducatus Auſtriæ, Ducatus Stiriæ, Carinthiæ, & Cranæ, et aliarum Prouinciarum, quæ ſunt hæreditariæ Domus Auſtriacæ.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS

OMnibus, & singulis in nostro Principatu Carinthiæ habitantibus subditis, vassallis, prouinciæ incolis, cęterisq. cuiuslis dignitatis, nostrum generale mandatum lecturis, vel legi audituris, nostram Cæsaream gratiam, ac omne bonum.

Patentam in Carinthiam.

In simili mutatis mutādis in Cran.

Vobis probe notum est, ac manifestum, quales, & quantos ad extirpandos, expellēdosq. sectariorum ludimagistros, ac eorum errores, & econtra ad exaltandam nostram solam salutarem, ac auitam Catholicam Religionem, antehac, & vsq. in hodiernum diem, labores, curas, per diuersa remedia adhibuerimus, quæ in aliquibus nostræ superioris Austriæ prouincijs, ad nostram singularem consolationem, Diuina mediante clementia successere, quoniam vero accepimus, ob non cōtinuatā inceptam Religionis Reformationem, in dicto nostro Principatu Carinthiæ varia inconuenientia ratione Religionis fuisse exortas, & ideo aliquos prædicātes, ac ludimagistros, vel loco ipsorum sectarijs Præceptores, aut prouisores concionatorum officio fungi in omnibus priuatis attentasse ab hæreticis Dominis, ac Prouincialibus susceptos insuper, & defensis quorum subditi ad similes conciones inuitati, allecti, ducti, & nobis à Deo concessæ, ac commissæ creaturæ à Catholica, & auita nostra Religione fuerunt seductæ. Et quia nostris subditis in communi sincera, ac paterna affecti sumus charitate quo minus temporalem, ac perpetuā ipsorum fęlicitatem promouendo negligere, ac supersedere ex cōsciētia scimus, ac agnoscimus, solum (& ex corde optantes) vt eo minus nostram affectionē spernat, quo minus malè nostra voluntas existimet Ideo, vt supradictis plus nimio inualescentibus dissentionibus obueniatur, conformitas rerum obseruetur, ac debita Deo obedientia plātetur; matura habita deliberatione, nouam Generalem Reformationem in nostro Prindipatu Carinthiæ instituendā cōsilium duximus, ac pro nostris Cōmissarijs, Reuerendum Principē, nostrum à secretis Cōsiliarium dilectū deuotum, & superioris Austriæ Regiminis Præsidentē Leonardū Episcopum

ſcopū Lauantenſem tanquā directorē,& nobilē, ac generoſū noſtrum dilectum fidelē Chriſtophorū Dauidē Vrſchenbock Baronem,&c.noſtrum Cōſiliarium Cubicularium, & prouinciæ totius Capitaniū,&c.Ioan.Baptiſtam Piſcatorem noſtrum etiam Cōſiliariū delegimus, ac ordinauimus quibus inter alia,peculiarem huius poteſtatis,ac mandati tradidimus inſtructionem,vt expellentes præſertim illos,qui in ſuis erroribus pertinaces fuerint,aut huic reformationis negotio ſe oppoſuerint in omnibus occurrentibus Religionis punctis,ſine licentia quorumcunq.ſuperiorū locorū,& nullo habito diſcrimine,aut cōueniētia in facto ipſo procedere queant,ac debeant,conſiderando nos,noſtro Ducali officio, & à Deo accepto Magiſtratus munere teneri, talem Reformationem erga noſtros à Diuina potentia cōmiſſos,ac conceſſos ſubditos,pro extremo poſſe debere inſtituere, vt illi & ab erroribus ſuis reuocentur,& ad verā viam ſalutis traducentur,& ideo omnia huic negotio aduerſantia,remouere procurabimus maiorem quietem,ſecuritatem,ac obediē tiam procurare.

Quare huiuſmodi noſtræ Reformationi planè, ac totaliter erunt ſubiecti omnes illi,qui à noſtra incepta præfata Reformatione,& in fine eiuſdem,pro prouincialibus ſuſcepti,quamuis antiquæ ſtēmatis multo minus noſtri Cōſiliarij,Officiales effectu ipſo extant,vel extiterunt,item nobiles vel ignobiles,& omnes apud alios Barones ſeu Dominos officijs fungentes cuiuſcunq.dignitatis,aut conditionis, excepta ſi antiquis noſtro præſcitu Prouincialis munus adeptus, ſingulari noſtro conſenſu eſſet munitus,præterea noſtri Cōmiſſarij habeant poteſtatem,vt huiuſmodi repertis ſectarijs perſonis,iuxta ànte hac factis ordinationis certos terminos ad conuerſionem,vel è prouincia emigrationem aſſignare, & continuare pertinacia,& inobedientia omnino prouinciæ emigrationem,ſolutionemq.decimi nummi præſcribere poſſint,ac debeant,nec ſe ſupplicatione, excuſatione, minus muneribus,aut promiſſionibus corrumpendo, perſuadere permittant,aut vllo modo conniueant.Et quamuis hactenus inter noſtros antiquos Prouinciales, noſtræquè Catholicæ,

tonicæ, & auitæ Religioni non adſcriptos Barones, ſeu Dominos,& inter vulgus in noſtræ Religionis Reformatione diſcrimine aliquo vſi dictos Prouinciales, ac Dominos immoleſtatos permiſimus,nunquam tamen noſtra voluntas, vel ſcienter à nobis cõceſſũ fuit,vt in ſuis domibus,arcibus, vel habitaculis cum ſectarijs exercitijs eſſent exempti,vel liberi pronunciati multo minus,vt priuatim, vel publicè ludimagiſtros,& ſectariæ Fidei protectores,aut alios concinatorum munere fungi Officiales.Præceptores alere, ſuos Fideicommiſſos,ac ſubiectos ſubditos,vel ſeruos,ad audiendas ſimiles priuatas conciones, legendas poſtillas,aliaq. nobis, noſtræq.Catholicæ fidei aduerſantia,nec blandis,nec ſeueris verbis allicere,perſuadere,vel cogere poſſent, vel valerent. Immò nobis relatũ eſt,ob noſtram illam tolerantiã,ac ducalẽ mãſuetudinẽ,multis in locis pleriſq. abuſibus introductis noſtræ Reformationis Ordinationes multipliciter violatas, & obſeruatas non fuiſſe,ideò noſtris Commiſſarij mandamus, vt in ſupradicta priuata ſectaria exercitia diligenter attendere, extirpare,& efficacia media ſine reſpectu,aut perſonarum æſtimatione iuxta noſtram inſtructionem, adhibere ſtudeant, quare omnes noſtros antiquos Dominos,& Prouinciales clementiſſie adhortamur,ne ſe noſtris in exequendo Reformationem Commiſſarijs opponant, noſtra erga ipſos manſuetudine non abutantur, nec ad impediendum Reformationis huius opus in minimo conentur, attẽtentq.ſi ſeueriora remedia aufugere,& euitare voluerint. Et ſic clementiſſimæ erga illos in communi cõfidentiæ ſumus, vnumquemq.vtriuſque ſtatus ſe applicaturum, & illa ſibi magis profutura electurum, in quo exequetur noſtra clementiſſima voluntas,& finalis reſolutio. Datum in noſtra ciuitate Viennæ 26. Aprilis 1625.Imperij Romani 6.Hungarici ſeptimo,& Bohemici octauo anno.

Crane Neoſtadij 19. Auguſti anno 1625. In monaſterio Lingenfeldt 15 Iunij anno 1627.

FER

FERDINANDVS SECVNDVS
Dei gratia electus Imperator Romanus ſemper
Auguſtus,&c.

In ſimili mutã dis mutatis in Cran.

LIcet, aliquibus abhinc annis, diuerſas præclaras Cõmiſſiones ad reformandam Religionem, ac Fidem negotium in noſtro Principatu Carinthiæ inſtituerimus, de repertis inibi ſectarijs prædicantibus, ac ludimagiſtris, illorumq. aſſeclis ad noſtram ſummam conſolationẽ

Inſtructio Cõmiſſariorũ pro reformatione religionis in Principato Carinthia.

purgauerimus, bonam partem poſt diuturnas admonitiones ad Catholicam, & auitam noſtram Religionem ſe conuertere renuentes ex prouincia expulerimus, aliaſq. ad conſequendam vniuerſalem Religionis Reformationem, quam maximè neceſſarias ordinationes attentantes, ea clementiſſima ſpe fuerimus, inhabitatores prædicti Principatus Carinthiæ, ab eo tempore magis, magiſquè ad veræ Fidei agnitionem ſe diſpoſuiſſe. Nos tamen quamquam probatis, attẽtatiſq. ad proſequendum, ac inſiſtendum huic operi ſalutiferis medijs, ſentimus, ac erudimur, nihilominus pernicioſas Fidei diſcordias denuo increpeſcere, non ſolum multos expulſos ſubdolè ſe immittere; verum etiam tam ſuperiores, quam inferiores perſonas priuatim ſectarias audiendo conciones, aliaq. exercendo prohibita, abſquè vllo horrore ſe faticare, quinimo illicitas, memorataq. reformationi omninò contrarias diſordinationes, ac inobedientias ferè publicè in vſu habere. Quæ cum ratione incumbentis officij, vlterius fieri ſtatuere, nec queamus, nec poſſimus, concluſimus ad maiorem Dei gloriam, veræ Catholicæ, ac Apoſtolicæ Fidei incrementum, manutentionem, ac tutelam noſtrarum ante hac publicatarum Ordinationum, ac mãdatorum, Reformationi inceptæ, quantum poſſibile, diuina auxiliante clementia, maiori cum efficacia inſiſtere, ac vrgere, ad cuius

Anno 1627. 15. Iunij Iſte inſtructio iterũ fuit expedita, et loco Barbonis Vuolffangus Baro in Auerſbergens in Scomberg.

rei progreſſum, commiſſionem nouam ablegare, ac Reuerendo Principi noſtro Conſiliario à ſecretis, ſuperioris Auſtriæ Regiminis Pręfectui, ac dilecto deuoto Leonardo Epiſcopo Lauantenſi, &c. tamquam Directori, &c. Nobili noſtro dilecto fideli Chriſtophoro Dauidi Vrſchenbeck Baroni in

ni in Potschahk. Vvarten.& Liectenstain,&c.nostro cubicu lario, ac Capitanio Prouinciali in Carinthia,& Ioanni Bapti sta Piscatori de,& in MoasbacK, nostro quoquè Consiliario, ac in Carinthia Prouinciali,&c.committere, illius clementissimæ certissimæ confidentiæ, illos cognito optimo illorũ Christiano zelo, non solum istum laborem beneuole accepturos, sed etiam omne illud, quod de puncto in punctũ mandabitur summa cum diligentia, maximo cum feruore, notabili ac sincerissimo affectu aggressuros, ac affecturos.

Et primo cum non parum vitæ exemplaris ecclesiasticorum intersit, vt in administrandis suis à Deo, & superioribus commissis oui bus, tam Dei timore, quam externis signis, modestia, virtutibus prælucentes, ad insequendum alliciant. Loci ordinarijs scribi curauimus, vt Reformationis initium apud ecclesiasticos caperent, clerum in bonam disciplinam,& ordinẽ dirigerent; quamobrem commissariorum nostrorum officium erit, si in administranda commissione, minimas querelas, accusationes, difficultates contra Ecclesiasticos, Parochos, animarum curatores, audiant, vel videant, loci Ordinarios, singulis vicibus certiores facere, vt prouideant, illis ratione commissionis, ac nomine nostro possibile auxilium offerre, etiam præsente necessitate præstare, ac exibere, prout etiam vniuscuiusq. loci Archisacerdoti, decano, vel alijs Ecclesiasticicis Officialibus, per ordinariũ serio mandetur, quod si in Religione errantes forent, blando modo adhortentur, admoneantur, ac instruantur, illos, qui se fruitione sacramentorũ participes nõ facerent; libros lectionum repertos haberent, ac legerẽt, aliaq. Sanctæ Fidei, ac Romanæ Catholicæ,& Apostolicæ Ecclesiæ, nostrisq. hactenus publicatis mandatis aduersantia excitarent absq. mora prohibeantur,& ordinarijs ad prouidendum insinuetur, *Ratione Ecclesiasticorum,*

Secundo nostris commissarijs mandatur, vt in omnib. ciuitatibus, ac locis, vbi reformandum erit Magistratum ad se venire curent, de Religione examinent, vbi si aliquem, nostræ Catholicæ Religioni non adscriptum aduerterent, suo officio subito deponant, eiusquè curæ accuratissimè sint, vt semper Magistratus, Iudex, Notarius ciuitatis *Rõe magistratuũ in ciuitatibus.*

Catholici existant, præcipuè tamen, vt ciuitatis notarius iuramentum præstet, se nulla in parte sectarijs consilijs, aut tractationibus, nobis tamquam istarum prouinciarum Principi obstantibus, siue in prophanis, siue ecclesiasticis rebus, non solum non consensurum, sed etiam, si tale quid occurreret, vel de ciuibus attentaretur, commissarijs, vel nobis ipsis maturè notificaturum, ac declaraturum.

Rõne illorum, qui sub prætextu officialium prouinciæ calamo male vtuntur.

Tertiò, commissarij ante omnia contra illos suum zelũ, ac feruore serio monstrent, qui apertas, seu occultas, sub specie, quod sint prouinciæ Officiales, practicas exercent, & huiusmodi repertos præscripto termino, absquè vlteriori habito respectu, prouincia discedere faciant. Quare commissariorum discretioni, ac iudicio committimus, vt cognitis rebus, vel dicta, vel alia media, ad talem finem necessaria accipere, illisquè vti possint. singulariter istud in nostra ciuitate Labaci necessitas requirit, quoniã (vti habemus) ibi tam inter ciues, quam inter magistratum multas hæreticorum, ac sectariorum professiones vagantur.

Qui; vna' vice sunt expulsi.

Quod si, quarto fortè, tales personæ, quæ ad primam iussionem prouincia non discederent, vel rursus sine licentia eandem ingressæ, veram Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam cum veritate non profiterentur illos, nostri commissarij nulla prorsus habita cõniuentia denuo eijciant, ac in nostris territorijs nullo modo versari sinant virum prius ob inobedientiam, ad aliorum exemplum, si consultum duxerint, castigent, & nos quoquè prouidebimus, vt omnes terminorum prolongationes abbreuientur, & absquè consilio, ac voto nostrorum commissariorum impoſterum nouæ non concedentur. Insuper, vt omnium eorum, qui se Catholicam Religionem assumpturos declarant, magis securi simus, nostri commissarij illas personas benigne adhortentur, & concionibus, priuatis admonitionibus, de suis erroribus, possibili cum diligentia, maximo cum feruore desistere conentur quare certum tempus, ac terminum assignant quo elapso si instructionem conuersionemq. suam parum cordi sumere, aut nulla feruoris, aut sollicitudinis signa mõstrauerint absq. mora contra illos procedant.

Item,

Item,& Quinto nostris præterea Commissarijs mandatur, vt in reformandis quoque prouinciarum Officialibus, qui non sunt Prouinciales, nullatenus cessent, ac desistant, liceat, (vt factum in alijs præsertim in Generali Reformatione) varias excusationes, & præsertim prætendant, per discessum, ac emigrationem Officialium, prouincias maximum damnum passuras, & ideo, nullo modo esse demittendos. Quas friuolas excusationes nostri Commissarii reijcient considerando prouincias inter talem terminum sufficiens alteros sibi æquè tam aptos prouidendi spatium habuisse, quatenus iam etiam non careant viris Catholicæ Religioni adscriptis, qui talium Officialium locos, ac numera administrare sibi confidant. quod si verò contra nostram spem accideret, vt defectus notaretur, poterint constitutum terminum prolongare; hac tamen conditione, vt Prouinciales Carinthiæ, alias sibi aptas personas circumspiciant, nè hoc neglecto alios prouidere nostra Maiestas cogatur. *Abdicatio prouinciæ Officialium.*

Sexto. Nostra seria voluntas est, vt nostri Commissarii sedulam scholarum curam habeant, in quibus si præceptores, vel hæreticos, vel ambiguos in Fide hinc inde fluctuantes reperiant, subito illis demissis, Magistratũ, vel alios, quibus intererit pro remedio admoneant doctosq. pro scholis homines inquirant. Cum verò aliquibus in locis ludimagistri modicè, aut nihil studuerint, ac ad profitendum in scholis parum qualitatis habeant, nostri Commissarii procurabũt vt in omnibus vrbibus, ac pagis qualitates præceptorum inscriptis declarentur; vbi si aptos, aut idoneos iudicauerint, cõfirmare, sin minus abdicare licebit aliis dein rõne scholarũ apud Magistratũ factis statutis omnes obedire sint obstricti. *Scholæ.*

Quo ad Præceptores suscipiendos attinet, volumus, ac iubemus, vt (exceptis illis qui in nostra ciuitate Labacẽsi susce pti, examini Patrũ Societatis Iesu submittendos se sciũt) sẽper eo in loco Archisacerdoti, aut Parocho ibidẽ degẽti sistãtur, qui tamen nullum absq. præscitu, ac consensu Ordinarii suscipere potestatem habeant. Quare insuper ordinamus, vt Præceptores omnium locorum, tam Germanicam, quam

 lati-

latinam linguam profitentes, certo die in hebdomada paruum Catechismum doceant, suosq. illorum fidei commissos in eodem quam diligentissimè instruant, itaut iuuentus à primis statim annis in Catholica, & Apostolica Fide imbuta excrescat, quamuis quidem Parochis in Ecclesia Catechismum docere mandatum sciamus, tamen illud vel parū obseruatur, vel ruri degentes festis, ac Dominicis diebus ad id audiendum parum conueniunt.

Pupillorum tutores. Septimo. Mandamus, vt nostri Commissarij in omnibus vrbibus, ac pagis strictè attendant, vt pupillis Catholici tutores constituantur, atque in Sancta Catholica Fide educatis fidelissimam curam, omnemq. necessitatem præbeant, hoc insuper addito, vt omnes tutores vbi, ipsorum pupilli reperiantur, quid agant, qua vita viuant, superioribus denuncient.

Sectaria mulieres. Et cum octauo perceperimus, Mulieres artificum in oppidis, & pagis occulta conuenticula agere, societates inire, suis demum sociabus, ex vna postilla aliquot annorum, retro pariete m forte latitata prælegere, vel alijs instructionibus inuicem occurrere, absquè timore attētare nostris Commissarijs serio mandamus, vt sectarias istas Mulieres de similibus desistere admoneant, & si hoc in negotio pertinaciter se gerere, taliaq. factitare nihilominus notauerint, quam primum prouincia expelli iubebunt, quoad illas, quæ matrimonio sunt iunctæ, illarum maritis indicari poterunt (cū difficillime separandæ sint) & postea sub ineuitabili certa pœna tales professiones mulierum interdicant, & in specie postillas legere, inuicem disputare angue peius prohibeant.

Comestio Carnium. Nono nostri Commissarij diligentiam adhibeant, vt in quadragesima, & alijs a Sancta Ecclesia institutis ieiunijs, omnes, & singuli venditione, comestione carnium abstineant, prælertim hac in re exercitatos abusus interdicant, ac inobedientias cum omni seueritate castigent, in hospitijs particulariter attendant, & inspiciant, vt in eisdem, prohibitis ieiunorum, & abstinentiarum diebus, nemo, siue nobilis, siue ignobilis, externus, siue incola, cuiuscunq. tandem

Religionis carnibus vescatur, exceptis illis, a suis superioribus qui præstare possent, licentiam habentibus.

Iuxta Dominicos, ac festos dies plusquam hactenus factũ obseruare, Sacrum, Conciones, Vesperas deuotè interesse, alijsquè Sanctæ Romanæ Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ legibus fidelissimè obbedire. In Ecclesia Senatores, ad aliorum bonum exemplum maturè, in consuetis suis locis se præsentent. harum rerum diligentem curam Parochi, vel alij Ecclesiastici habebunt. *Obseruatio festorum.*

Cæterum cum insuper accipiamus, tam in Principatu Carinthiæ, quam alibi perniciosum hunc abusum increbuisse, quod in vrbibus, & pagis, qui magnis gaudent priuilegijs, nundinas semper fere prohibitis festis diebus, ac Dominicis instituant, durante adhuc officio diuino exponant, vendantq. istis, & similibus, non minima pars plebis in hospitijs, comedendo, bibendo, citharedis, lusoribus, alijsquè indecentibus rebus tempus inutiliter terat, Ideo nostri Commissarij sub seuerissima pœna prohibeant, vt festis, ac Dominicis diebus, celebrandarum nundinarum res ante finem diuini officij non solum, non exponantur, aut vendantur, sed etiam omnia alia exercitia, & actiones, diuino officio aduersantes, impediẽtes sub hoc tempore prorsus inhibeantur, interdicantur, vtpote nos per generales patentas in omnibus nostris hæreditarijs prouincijs promulgari curabimus. *Nundinas festiuis diebus non agere.*

Et cum decimo, notorium sub istis hactenus exercitatis inobedientijs, multos prohibitos sectarumq. scatentes libros latere, damus nostris Commissarijs potestatem, ac simul volumus, vt sub expressa graui pœna (quæ iudicio, ac discretioni nostrorum Commissariorum relinquimus) huius farinæ libros deposcant, quos si forsitan aliquis promere beneuolè denegaret, potestate suæ commissionis, ac nostri iniuncti, ac traditi mandati, abreptos; publicè igne consumari faciant, Quia vero libri historici à sectarijs scriptoribus compositi, permultas sepenumero excogitatas narrationes contra nostram Catholicam, & Apostolicam Religionem, illiusq. addictos Theologos, ac superiores in lucem depromunt, ac ea *Libros sectarios non concedere.*

de

de causa legendos suprema Ecclesiastica authoritas interdicit. nostri Commissarij, tales libros in Concilio Tridentino, eiusdem Cathalogo annotatos, prohibitos sectarios, vel alios pessimos contra bonos mores, nullo modo permittant, sed contra illos, qui vel ipsi habentes, vel ab alijs haberi scientes non patefaciunt, seuerius tamen contra illos, qui similes in futurum in prouincias portare, vendere, vel aliter negotiari cum illis contumaci modo conarentur seuerissimis poenis omnino procedant. Caeterum in combustione librorum animaduertent, ne ante transmissum ad Clangefurtense Patrum Societatis Iesu Collegium illorum cathalogum comburantur.

artificii tribus Vndecimo, nostris Commissarijs iniunctum volumus, vt in tribus artificum suam habeant singularem attentionem, ac curent, vt illae a nobis confirmatae ordinationes, in obseruandis diuinis officijs, extruendis Ecclesiae picturis, ac vexillis, iterum instituantur, vt in festo venerabilissimi Sacramenti, ad maiorem Dei omnipotentis gloriam, illis ipsis ad fęliciorem rerum successum, omnis tribus cum suo vexillo compareat, & se praesentet.

aedificia ecclesiarum. Duodecimo. Quamuis bonum, & forsitan necessarium ob potentiā hęreticorum esset, vt nostri Cōmissarij in omnia Ecclesiarum aedificia suam haberent quoque singularē curam, quomodo, hinc, & inde constituta an renouatione melioratione uè indigerent, quales ornatus, vel Ecclesiastica suppellex reperiretur, & si in vno, aut alio defectum notarēt, percontarentur, cuius intersit, vel quis reficere deberet, percontatis dein admonendo iniungere, vt omnibus necessarijs prouisis, ac coeptis refectionem, meliorationemquè absquè vlteriori dilatatione in opus dirigerent, curarent insuper, quomodo in vno, vel alio loco cum Ecclesiarum vrbario, earumquè redditibus, ac decimis se res haberent, an videlicet secundum necessitatem forent prouisa, sin minus quo modo, vel vbi succurrendum, atquè auxiliandum extaret. quia verò ad ista particularia omnibus in locis attendere nostris delegatis Commissarijs, tam publicis, quam priuatis negotijs occupatis, difficillimum esset, & cum alio.

quin

quin huiusmodi res loci ordinarijs, eorundemq. Visitatoribus, Ecclesiastico iure incumbat, ac conueniat, admouere fecimus, vt omnes loci Ordinarij apud suos commissos clericos, aut Beneficiatos curent, vt omnis illorum significet, quomodo cum vrbario, redditibus, vel bonis ad Parochia tũ suum pertinentibus se res habeat, quid, qualia, aut quanta sint alienata, quis alienator, quis impediat recuperationem, & similia; significauimus quoq. vt dicti ordinarij similes de suis fideicommissis annotationes, declarationesquè nostris Religionis commissarijs beneuole cõmunicent, vt vna cum ipsis, loci ordinarijs, remotis impedimentis omnibus illatis damnis, quantum possibile, mederi procurent. Si verò in aliquibus occurrentis magis difficilibus maiori potestate opus haberent, nobis, vel superioris Austriæ Regimini indicent, vt eò facilius, magisq. efficacius res succedat, cum aliqui prouinciales adeo sint auidi, vt sub specie suæ habentis Præfecturæ (vti à fide dignis habemus) in ecclesiastica bona se immiscentes suæ ditionis faciant.

Rursus commissarij nostri cõmendata habeant hospitalia, Lazaretha, vt simili modo in bonum directa ordinem, tam ecclesiastica, quam sęcularia bona, redditus diligenter habeant, vbi sedulo attendant, num pauperes, conformiter fundationi, suam accipiant sustentationem, aut redditus alio modo inutiliter impendantur, aut commodo Magistratus, ciuiumq. adhibeantur. *Hospitalia.*

Decimo tertiò. Cum hactenus mos tulerit, vt omni anno, quando Clangifurti nouus electus consul, tam ille, quam omnes inter annum suscepti ciues, particulare iuramentum, vel homagium præsteret, Imperanti Domino, ac prouinciæ Principi se submittendos agnoscant, quod cum aliquibus iam annis sit omissum, nostri cõmissarij summo studio, ac serio prouideant, vt denuo introductum nunquam imposterum intermittatur. *Cran Labaci.* *Iuramentum consulis.*

Decimo quarto. Et q̃a percepimus, ꝙ subordinatio officiales in Carinthia, ante hac Magistratui inhibuerint, interdixerintq. vt à nobis, vel à nostris Reform. cõmissarijs, lr̃as vel mãdata in reb⁹ Religionis ipsi Magistratui trãsmissa nõ aperirent, *Litera Magistratui transmissa.*

rent,

rent,ſed occluſa ipſis ſubordinatis Officialibus tranſportarent,quod cum noſtra voluntas nunquam extiterit ideo mãdamus noſtris commiſſarijs, vt dictos ſubordinatos de facta ante hac Magiſtratui Clangefurtenſi inhibitione noſtro nomine oretenus reprehendant, tali impoſterum prohibentes ſub comminatione ſeueriſſimæ pœnę, Clangefurtenſibus vero, ſignificent, quod operire literas poſſunt ad nutum tamen abſquè vlla oppoſitione, obſecundare mandatis noſtris debeant ſub comminatione eiuſdem pęnæ.

Alienata bona Eccleſiaſtica.

Decimo quinto, præterea noſtrorum commiſſariorum munus erit, ſciſcitari, quales, quanti, redditus, vel decimæ Parochiæ Labacenſis ſint alienatæ,quis hoc tempore poſſideat, & quando alienatio facta fuit, item quales ratione iſtarum, lites inter Parochum, Magiſtratum Labacenſem exortæ ſint, in quibus terminis reperiantur, & vltimo quæ ſit diſpoſitio fundationis Parochiæ, & quo modo obſeruetur.

Vvelzeronum ſtipendium.

Decimo ſexto, quoniam à Fide digniſſimis habuimus multis ab hinc annis quendam Vvelzerum fundationem decem milliam florenorum,ad ſuſtentandos aliquos ſtudioſos reliquiſſe, quam pecuniarum ſummam deinde exiſtentes Vvelzeros in ſuis manibus, retinuiſſe ac ſingulis annis ad prouinciæ Cameram ſexcentos florenos pro intereſſe ſoluere ſolitos eſſe de quibus non ſtudioſi, ſed alij non noſtræ Religionis Dominorum, & Prouincialium famuli venatores,& ipſi ſtabularij pro eorum ſalario perſoluebantur immò denouo habuimus præſentes Vvelzeros iſtam capitalẽ pecuniarum ſummam conſenſu ſectariorum ſubordinatorum,ad præfatam fundationem determinatam ad ſe omnino traxiſſe,& decẽ millia florenos in longa moneta ad prouinciæ cameram perſoluiſſe, pro quibus ex prouinciali Carinthiæ Caſſa deinceps in bono ſemper valore ſexcentos florenos ſingulis annis impendendos fore, quæ omnia non ſolum voluntati,ac intentioni fundatoris aduerſantur, ſed etiam in longa moneta pro re capitali præſertim cum ſtipendium in bona moneta inſtitutum ſit) magnum damnum patiatur, nec Catholici harum pecu-

niarum

niarum, sed nostræ Religionis aduersarij participes existant.

Ideo, iubemus, vt nostri Commissarij litteras fundatoris exquirant in originali, aut per eiusdem fide dignissimam copiam, & cum omnibus circumstantijs, qualiter, quomodo, quare fuerint detractæ istæ pecuniæ vna cum eorum voto ad nostrum superioris Austriæ regimẽ, transmittant.

Decimo septimo. Nostri Commissarij statim mandent, vt à Magistratu Clangefurtensi omnium liberorum, seu pupillorum Cathalogus, vbi sint, quid agant, qua vita viuant exaretur, & si aliquos in sectarijs locis viuentes reperient, subito reuocatos ad Catholicos locos, scholasque transmittant. Similis ordinatio poterit etiam in alijs Carinthiæ vrbibus institui, vbi non minus quoque si ciuis, siue nobilis, siue ignobilis sectarium pro instruendis ipsorum liberis præceptorem in sua domo, vel alibi teneret, statim mandetur, vt expellat. *Ciuiũ liberi ac pupilli, hinc, et inde trãsmissi.*

Decimo octauo, nostri Commissarij in vrbibus percontabuntur, an stipendia, vel aliquæ fundationes ad sustentandos pauperes studiosos adsint, & si repererint fide dignas de fundatorum literis copias accipiant, diligenterquè considerent, an ad nutum exequantur, & si minimum defectum notarint, serio remedium adhibeant, præsertim videant, vt semper in Catholicos talia stipendia erogentur. *Stipendia in vrbibus.*

Vltimo nostris Commissarijs dicimus, vt ab omnibus Parochis singulis annis, annotationem illorum, qui legibus Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ, ad festum Paschatis non obediuerunt, ac se Cõmunione, Confessione participes non fecerunt, exposcant, in similes inobedientes quandoquè hæretici de superioribus Ecclesiasticis non curarent, seuere animaduertant. *Communiones Confessiones*

Et cum nõ omnia particularia, ac in ista Reformatione durante occurrentes casus, prouideri queant, opusque ipsum, quod fieri debent in specie sit declaraturum, volumus omnia ad hunc finem fructuosa, efficacia nostro- *Generali potestas ad cõmissarios.*

rum Commiſſariorum, ac Reformationis directorum, prudentiſſimo arbitrio, ac iudicio, diligenti ſtudio, cognito feruori, ſedulæ prouidentiæ commiſſa relinquere. ſin vero contra ſpem noſtram in vno, & altero aliquid occurret, ex quo rei amplificatio oriri poſſit, vel ratione qualitatis negotij ad nos tanquam prouinciæ Principem peruenire neceſſe videretur, noſtri Commiſſarii, cum omni circumſtantia, annexaquè ſua diligenti, deliberataquè opinione abſquè mora tranſmittere feſtinabunt.

Cæterum licèt clementiſſimè non dubitandum quoque teneamus, iſtud de nouo inceptum, ac reaſſumptum, ſalutiferè Reformationis opus, nullius rigoris, vel ſeueritatis neceſſe habiturum, ſed omnia tranquillo planè modo ſucceſſurum, cum tamen dubiandum ſit, nè ratione diuerſarum iuriſdictionum, difficultates ſurrecturę, ſint, eaque de cauſa brachium ſæculare ordinarium, in caſu neceſſitatis ſufficiens non erit, noſtriſquè Commiſſarijs debitam aſſiſtentiam præſtare non poterit, nos ad euitanda ſimilia, ac facilitandam hanc commiſſionem, ſingularia quædam generalia expediri curauimus, quarum poteſtate noſtri Commiſſarij in omnibus occurrentibus punctis plenariam habentes facultatem, abſquè omni ſuperiorum ſcitu procedere, ſeruatis tamen ſeruandis, poſſint, ac valeant.

Vt verò noſtri Commiſſarij, totūq. opus maiorem habeat auctoritatem, in illorum arbitrio erit, pro rei nutu, & loci, ac perſonarum qualitate hiſce generalibus (quas præſentes hic habent) poſcente neceſſitate vti, vel omittere. noſtra ſemel pro ſemper clementiſſima voluntas, & omnino ſerium mandatum eſt, vt iſtud negotium bona cum deliberatione, & authoritate ſtatim quantum poſſibile erit incipiatur. de qua non ceſſanter, vel ſomnolenter cum illo procedatur.

Huic demū ita conſtitutæ Reformationis Commiſſioni, omnes (exceptis ſenioribus principalibus, qui à noſtra Gene-

Generali Religionis Reformatione, pro Prouincialibus sunt suscepti, prout sunt nobiles) ac cuncti alij cuiuscunquè dignitatis plenariè sunt subiecti, nisi fortè si vnus, vel alter si cum aliquo nostro clementissimo mandato in contrarium se muniret, *De illis qui huic reformationi sunt subiecti.*

Nostri prætereà Commissarij talibus Reformationi subiectis personis, conformiter factæ antehac ordinationis, certum terminum præscribant, ante cuius lapsum, adhuc reperta ipsorum pertinacia, emigrationem prouinciæ, solutionemquè decimi nummi infallibiliter indicent, nec se vlla supplicatione, excusatione, minus muneribus, promissionibus, persuadere permittant, nec conniueant, nisi sincerissimum absquè vllo dolo feruorem, ac voluntatem ad Catholicam Fidem monstrarent. in quo etiam diligentissimè attendent, nos de cætero determinati sumus, quod si forte, aliquis dilatationem termini, aut gratiam sollicitare apud nos conaretur, nostrorum Commissariorum, ad securiorem nostram determinationem, votum audire, quod illi statim transmittent, nihil aliud nisi solius Dei Omnipotentis gloriā ac incrementum Catholicæ Religionis promouere curantes.

Et pro rei conclusione, cum vti superius mandauimus, certis quibusdam de causis conclusimus, vt huic Reformationi seniores Domini, ac Prouinciales non sint subiecti, sed cum illis, in hactenus vsata conuenientia, ac tolerantia (absquè certo tamen concesso priuilegio) continuetur; volumus tamen, vt ista tolerantia in de die in diem hæreticorum more, in abusum, & maiorem licentiam traheretur, tollatur, & illius Reformationis processus cum istis Dominis, ac Prouincialibus per nostros Commissarios instituatur, & ita quidem, vt neque priuatas, neque apertas in proprijs domibus conciones, copulationes, sumptiones suorum æstimatorum Sacramentorum, comestiones carnium, ac in itinere prohibitisquè ieiuniorum diebus, hospites ad eas coquendas in- *De antiquis dominis, et prouincialibus.*

uitent, nec vrgeant, cogantquè, omnes insuper prohibigiones nobis, nostræquè Catholicæ, & auitæ Religionis contrarias in nostris supra expeditis Generalibus fusius declaratas, deserant, ac derelinquant. Qui verò inter nominatos Prouinciales opinaretur suæ conscientiæ difficillimum futurum, suis superioribus hoc in negotio accomodandi; talis sciat, sibi vti reliquis concedentibus Imperij constitutionibus, ac pace Religionis emigrationem e prouincijs liberrimè patere. Quapropter, si imposterum in sæpe dicto nostro Principatu Carinthiæ vllus cuiuscumquè dignitatis, Nobilis, vel Prouincialis, nostris legibus, boniquè existimatis opinionibus, præsumptuosè opponeret, hinc & inde scandalizaret, debitamque obedientiam præstare nollet; talis iure merito nostra in hoc conniuentia frui non poterit, sed contra illum, tanquam violatorem, & turbatorem quietis publicæ, constitutis pœnis, & emigratione è prouincia quoque procedatur. Quibus omnibus ita ordinatis, de nostris delegatis, ac constitutis Reformationis Commissariis, clementissime confidimus, illos in cunctis nostræ finali intentioni, Sanctæquè Catholicæ, & Apostolicæ Religionis incremento seruientibus, in minimo non defuturos: sed cognito ipsorum laudabili feruore, adhibitam ac in isto negotio inceptam feruentem diligentiam continuaturos, poscente negotii grauitate, communi consilio, vna cum Ordinariis aliisquè Catholicis, & Ecclesiasticis theologis officio mutuo habituros, alterum alteri efficacem assistentiam præstituros. Cæterum si casus singularis multi momenti occurrerent, nostrisquè Reformationis Commissariis difficillimum videretur, in tales se immiscere, ad illorum iuxta factam declarationem, nostram Cæsaream assistentiam, vna cum bona rei instructione, ac ordinatione expectabunt, de quibus omnibus nos de vno, & altero, obsequentissimæ executionis fœlix initium fœlicius medium, fœlicissimum finem, iuxta fusam cum omni circumstantia relationem clementissimè præstolabimur, in quo

Om-

Omnipotenti Deo gratissimum exibebunt, opus, & nos in Cæsarea Maiestate, ac gratia, qua benè inclinati sumus, agnoscemus, datæ in nostra ciuitate Viennæ, vigesimo sexto Aprilis, à Christi nostri Redemptoris Natiuitate, millesimo sexcentesimo vigesimo quinto. Imperii Romani Sexto; Hungarici septimo, & Bohemici octauo anno.

Neostadii 19. Augusti anno 1625.

In Cran In monasterio Lilgenfeldt 15 Iunii 1627.

Nostrorum regnorum, &c.

NOS FERDINANDVS, &c.

Dño Episcopo de Gurgg tanquã ordinario

In simili mutato stylo. Omnibus Archisacerdotib. et Ecclesiasticis superioribus in Carinthia. Horum sexaginta expediãtur,

OMnibus, & singulis nostris fidelibus subditis Prouincialibus, vassallis, alijsq. prouinciæ inhabitatoribus, cunctisq Gubernatoribus, & Rectoribus, istarum nostrarũ hæreditariarum, ac Principatuum, Styriæ, Carithiæ, Cranæ, ad quas nostrum Generale peruenerit mandatum nostrã Cæsaream gratiam, & omnia bona Clementissimè vobis significamus, nobis longo admodum ab hinc tempore, & hactenus quasi quotidie relatum esse, iuuentutem ex nostris ipsis prouincijs ad locos sectarios, externasquè vniuersitates cumulatim transmitti; cum tamen quotidiana doceamur experientia, iuuentutem in aliquibus sectarijs locis, nec in litteris proficere, nec moribus aliud discere, quam quæ ad vitia seruiunt, & ad peiora inuitant. Quod nos tamquam loci supremus Princeps talia indecentia fieri prohibere, illisq. mederi omni ex parte determinauimus. omnibus itaq. potestate nostri Generalis mandati, tantum clementissimè, quantũ serio mandamus, ac strictè volumus, & in posterum, nec Prouincialium, nec nobilium, seu ignobilium liberi, minus pupilli ex prouincia, ad alios hæreticorum locos, aut prouincias, siue vniuersitates, absq. singulari, & speciali nostro consensu, nullo modo transmittantur; verum pupillorum prouisis Catholicis tutoribus seriò iniungatur absq. nostra clementissima licentia, & bræscitu nullos ad alias hæreticorum locos prorsus ablegare, sed nostris vice Gubernatoribus hac de re edoctis, nostram clementissimam ordinationem, vlterioremq. expectare resolutionem. quare si quis contra egerit nostroq. generali mandato, se opposuerit; talis se non euasurum seueram punitionem sciat. ideo omnes se disponere, cauere, suoq prouidere commodo, procurent. Hoc volumus, iubemus, & strictè mandamus, Viẽnæ vigesimo sexto Aprilis anno 1625.

NOS FERDINANDVS, &c.

OMnibus,& singulis nostris vrbibus, oppidis, & alijs nobis fidelibus subditis, nostrorum hæreditariorum Principatuum, cuiusuis dignitatis, status, vel conditionis, nostram Cæsaream gratiam, & omnia bona. Vobis clementissimè significamus nos cum maximo nostro dolore audire, in nostris hæreditarijs prouincijs pessimum hûc abusum increpuisse, vt in ciuitatibus, & oppidis, Cæsarijs priuilegijs prouisis, nundinæ statutis semper Dominicis diebus, ac festis instituantur, ac manè sub officio diuino res expositæ vendantur, quibus plebem occurrentem de Ecclesia, ac auditione sacræ Missæ detineri, non minimam partem in hospitijs potando, ludendo, saltando tempus inutiliter transigendo. Quod cum minimè sit tolerandum, mandamus vobis nostris Viceregentibus, quatenus curare velitis, nè in posterum Dominicis, ac festis diebus non solum Nundinæ, sed etiam omnes aliæ actiones diuinum officium impedientes, contrariantes, vel alio modo scandalum præbentes ante finẽ Diuini officij prorsus cohibeantur, interdicanturq. contra facientes, nostrumq. generale mandatum temerariè transgredientes in corpore, vel bonis secundum qualitatem personæ, vel delicti puniantur. Quod si vero nostri subordinati Viceregentes in hoc conniuerint, suumq non administrauerint officium, nos statim vt sciuerimus, æquali pœna contra illos certissimo procedi ordinabimus, prout modo clementissime, ac strictè iubemus, & mandamus. Datum Viennæ vigesimo sexto Aprilis anno 1625.

Generale mandatum ne durante officio diuino vendatur

NOS

NOS FERDINANDVS, &c.

Generale Præfecturas concernens.

150. Exemplaria.

OMnibus, N.N. Nostris subditis sub nostris Principatibus, & prouincijs iurapatronatus, & beneficia habentibus cuiuscunquè dignitatis, status, cõditionis, ad quos hoc generale mandatum peruenerit, nemine excepto nostram gratiam, & omnia bona. Quamuis nos sciamus anno 1574. & postea 1598. & 1599. nostrum venerandum patrem Archiducem Carolum fęlicissimæ memoriæ, publica generalia ratione concedendarum vacantium de iurepatronatus Parochiarum, & beneficiorum imprimi, illaquè obseruari mandasse, eiusq. tenoris fuisse, vt quoties Parochus, aut animarum curam habens, in alterius Domini, aut Prouincialis, Ecclesiastici, seu sęcularis dominio, vel iurisdictione moreretur, loci Dominus nec bona mortui relicta inuadere, nec parum, aut multum demere, suæq. ditionis facere deberet, sed defuncto Parocho, Vicario, aut cuiuslibet altero beneficiato inuentarium instituere, beneq. id conseruari teneretur, isto modo vt omnibus, & singulis ad ea iustas, & æquiualentes causas habentibus vsq. ad illorum plenariam contentionem, integra, & intacta manerent, quibus solutis demum veri hæredes si forent, aut alij per testamentum nominati suas diuidere, & accipere partes ius haberent, insuper talium Parochiarum, ac beneficiorum domini, vel patroni, recognita Parochi morte, intra duos menses. aliũ aptum, & idoneũ Parochũ nominarent, repertumq. ac prouisum loci Ordinario ad confirmandum, ac instituendum pręsentarẽt, ac denominarent. intereą vero vacantium beneficiorum bona, subditos, redditus in minimo lęsa, ad ipsorum quasi propria, & de iure pertinentia manus trahere, sibiq. vindicare prorsus intermitterent.

Tamen quia certiores facti sumus ob decursum longi tẽporis has bonas ordinationes, ac leges oblitas in abusum venisse, immo multipliciter violatas, ac parum fuisse obseruatas, ad summum ecclesiarum Parochiarum, ac beneficiorũ damnum; ideo nos incumbente officio, nostroq. ex debito boni facturos existimamus, si ad auertendos indecentes, &

erga

erga Diuinam omnipotentiam non defendendos abusus,nouas ordinationes,antiquis haud dissimiles expediri,& ad cũctorum notitiam,melioremq.obseruantiam imprimi curauerimus. quare omnibus strictè mandamus, & in futurum nullus in ecclesias beneficia, Parochias, quarum iuspatronatus siue ex hæreditate, aut emptione cum vniuersitate bonorum, aut alijs concessis modis,ac bono titulo acquisiuit,defuncto Parocho,animarum curatore, aut Beneficiato,eiusdemq.relicta mobilia,& immobilia, redditus, occupet,nec ab alijs occupari mandet,sed succedente vacatione beneficij,loci Dominus patronus subito cum præscitu, subsidio,ac præsentia Ordinarij,vel eius Vicarij, sub cuius diæcesi beneficium erit, inuentarium instituat, inuentata, seu pauca, siue multa,securè seruari mandet, videatq. vt defuncti Parochi familia quamprimum debitè,& absq.vlla querela soluta dimittatur.Dimissa familia vsq. ad alterius Parochi aduentum,omnes nõ necessarij sumptus caueantur, bonaq. defuncti relicta intacta prorsus relinquantur,nisi ad forent, qui iustas ad ea petenda causas haberent.

Quia etiam nobis relatũ fuit,aliquos Præfectos suis coeptis, vel ex hæreditate obtentis Præfecturis nimium abuti, ita,vt sibi ipsis iurapatronatus,bona ecclesiastica, imò Parochias, & beneficia sibi approprient, suo placito disponant, insuper rationes ecclesiarum suo arbitrio,absq.scitu loci Ordinarij,aut eiusdem potestate fungentis,suscipiat residuum ad suas manus accipientes suis subditis pro nimio censu mutuum concedant,& è contra quando aliquid ob summam necessitatem in ecclesiarum ornatus, fenestras, altaria expendendum foret,se excusando differant,aut omnino negligant,vel saltem suo placito id facere,ac mandare non erubescant.Ideo cum hæc,& illa,ornandis, decorandisq. ecclesijs obstantia,administrationem sacramentorum impedientia, ipsisq.ecclesijs, ac beneficijs damnum inferentia, tollenda interdicendaq.iudicemus;volumus, vt nullus superior, vel Præfectus plus sibi attribuat, quam quod de iure bona conscientia sibi attribuendum sciat,& cognoscat, etiam nos ipsos tamquam supremum Præfectum in locis, & finibus in-

Z quan-

quantum ius noſtrum ſe extendit, non aliter facturos eſſe compertum habeat.

Si etiam Parochia, aut beneficium ob mortem Parochi, aut Beneficiati vacaret. Dominus, ad quem iuſpatronatus de iure ſpectat, intra conſtitutum de Eccleſiaſtico iure tempus, loci Ordinario alium denominans præſentet; vbi ſerio cauebit, nè munera, aut corruptiones admittat, aut crimine ſimoniæ conſcientiam ſuam oneret. Si vero talis præſentatio ad conſtitutum tempus non fiet, noſtrumq. mandatum tranſgredietur, iuriſpatronatus dominus à ſuo cadet iure, quoad deuoluetur ad loci Ordinarium; itaut impoſitio Parochi, vna cum confirmatione, ac inſtitutione in ſuo erit arbitrio. Quare omnes eccleſiaſticos Ordinarios, qui in huiuſmodi beneficijs ius confirmandi habent admonemus, ac petimus, vt ad noſtri mandati obſeruationem diligentiſſime attendant, & ſi apud quoſdam nullam apparere obſequentiam notarint, nobis abſq. vlla perſonarum æſtimatione mature inſinuent, quia vlterius ſeuerum remedium adhibebimus Cæterum renouatione horum mandatorum antiqua in reliquis ſuis punctis huc non pertinentibus, maneant incorrecta, ac vilida, quorum omnium de ſingulis futuram ſatisfactionem, noſtræq. clementiſſimæ intentionis ſperamus executionem.

NOS

NOS FERDINANDVS, &c.

OMnibus, & singulis nostris Viceregentibus, subditis fidelibus, cuiuscunquè dignitatis, aut conditionis, in cunctis nostris hæreditarijs prouincijs, ad quos hoc nostrum peruenerit mandatum, nostram gratiam, & omnia bona. Vobis in memoriam reducendum quam summè necessarium indicamus, quod etsi noster Venerandus Dominus, & proauus, Cæsar Ferdinandus Primus, suo sub Imperio diuersis vicibus, & peculiariter in anno 1563. sicut etiam noster Venerabilis Pater Archidux Carolus amborum fœlicissimæ memoriæ, 1674. anno seria generalia publicari curarint prohibendo quam maxime, nè vlla Ecclesiastica bona, absque peculiari habito consensu, alienari, aut alio quouis modo transmutari deberent, & nos credidimus cunctos nobis dilectos Prouinciales, Dominos, & subditos talibus constitutionibus, ac mandatis debito modo debitam præstitisset obedientiam. tamen quia percepimus contra nostra generalia multos ad ecclesias, monasteria pertinentes subditos bona immobilia ad aliorum peruenisse manus, & cum nos nostro incumbente Officio, tanquam ecclesiarum, ac monasteriorum supremus defensor, obligatos agnoscamus, omnes hac in re illicitos exercitatos actus, plane interdicere, ac dicta monasteria, & ecclesias ad suum ius, & statum restituere. Ideo pro aliorum meliori notitia, & pro singulari necessitate antiquas leges, et statuta renouanda, ac fusioribus, isto tempore occurrentibus casibus amplificare existimauimus. quare clementissime, & pro primo volumus, vt omnes in nostris hæreditarijs prouincijs Episcopi, Prælati, Abbates, Abbatissæ, Præpositi, Priores, Priorissæ, Decani,

Generale. Contra alienationes Ecclesiasticorum bonorum.

150. Exemplari

ni, Conuentus, Capitula, Parochi, Beneficiati siue sint regulares, siue sæculares, de suis diœcesibus, Monasterijs, Prælaturis, aut alijs bonis Ecclesiasticis nulla immobilia bona, subditos, redditus, alienent, minus duplicibus censibus aggrauent, aut ad longum tempus, quam iura Ecclesiastica concedunt possidenda alijs committant, nisi fieret cum vniuscuiusquè supremi Ecclesiastici superioris etiam nostro tanquam prouinciæ Principis expresso præscitu, & consensu, etiam requisitis, ac statutis in sacris Canonibus præscriptis. Cœterum si aliqui ob Ecclesiastica bona contractus per vllum (quisquis esset) instituerentur, tales hic inualidos declaramus, ac edicimus isto vltra annexo mandato, in nullo iudicio, seu iure, nec petitorie, nec possessorie procedi, vel iudicari, aut cognosci posse, & bona illa contra ius vendita, vel dicto modo alienata quamprimum absquè vllo iudiciali processu suæ Prælaturæ, ecclesiæ, monasterio, Parochiæ, vel beneficio, cum omnibus appertinentijs ex omni causa restitui deberet, & imposterum intacta relinqui. venditori vero incumbere acceptas forse ob mutuata bona pecunias, iterum reddere, & absq. vllo Ecclesiæ, vel loci dãno restituere.

Et quia contra dicta generalia plura Ecclesiastica bona sunt alienata, atquè in alias manus venerunt, & omnibus præsentibus, & futuris Prælatis, Præsidentibus, Parochis, ac Beneficiatis, virtute, ac potestate istius noui mandati, talia ab alienata bona Ecclesiastica, de inhabitatoribus possessoribusquè absquè censu persoluendo repetere, & illis tradere, ac reddere nobis præseruamus, ipsis, suisquè successoribus serio mandantes, vt ad tales probibitas alienationes diligenter intendant, & successa alienatione cognitionem, & recuperationem amice, vel per ius sollicitaret apud nostræ Cameræ Consilium.

Omnibus igitur, & singulis præfatis nostris fidelibus

bus subditis clementissimè mandamus, vt istam huius mandati renouationem firmiter obseruent, nec contrarium agant, nec ab alijs sibi subiectis contra agere mandent. In quo exequimini nostram clementissimam simul seueram voluntatem,

Monast. rū 19 Augusti 1625

Monasterium Lillingfeldt, 15. Iunij 1627

Datum in nostram ciuitatem
Viennæ 26. Aprilis Anno
1625.

SA-

Decretum S. C. M. tis in Archiducatus Austriæ supra Onasū oēs ex statibus Dñrum, et equitum augustanæ confessioni addictos intra tres mēses, vel ad conuersionem ad veram fidem, vel ad emigrationem a prouincia se disponāt venditis bonis censu, vel tutoribus Catholicis relictis.

SVA Sacra Cæsarea, etiam Hungariæ, & Bohemiæ Regia Maiestas, Dominus Ferdinandus Secundus, Archidux Austriæ, &c. Noster Imperator clementissimus, Rex Dominus hæreditarius, & loci Princeps, &c. Omnibus, & singulis Prælatis, Dominis, Equitibus, & ciuitatibus quatuor statuū omnia optando bona, suam Cæsaream adiungit gratiam.

Reuerendi in Christo, Illustres Domini Domini Nobiles, strenui, Domini Magnifici, prudentes.

Sua Cæsarea Maiestas pro paterna, & plane Ducali cura, & alte perpensa intentione, qua conseruationem, & prosperitatem suorum hæreditariorum regnorum, prouinciarum subditorumq. quam maximè desiderat, & extremis viribus promouere conatur ante oculos habens, miserabilem, prorsus deuastatum tam bellis, quam aliis varijs modis sui Archiducatus Austriæ supra Onasum statum, in quem nimirum, incidit sub moderna hominum adhuc memoria, diuersis vicibus hostium externorum vi, (cui nec resistere, nec obuiam ire poterat,)quod forendum adhuc fuisset, nisi perniciosæ seditiones, totiquè prouinciæ obnoxiæ rebelliones mouentibus ipsis, & vltra vrgentibus inhabitatoribus se se associassent, per quos etiam tumultus non solum loci Principi debitus respectus, & obedientia, contra diuina, & humana, & leges sublata, sed etiam fideles, & obsequentes status, ac inhabitatores, absq. vlla habita causa, ad iniustas non ferendas, contributiones coacti, suis priuati, & spoliati bonis, incēdijs, deuastationibus ad extremum rèdacti sút. imò suę Maiestati fideles Electores, & Principes, ad grauissimas bellorū expensas inducti; venerabilis patria in tale nunquam recompensandum, ac restaurandum damnum præcipitata est, vt extra vlteriorem prouidentiam, aliud nihil, quam totalis huius ruina, interitus, deuastatio, ac omnium rerum extrema desolatio, oculis videnda, ac ore pronuncianda attestandaquè se obijciat.

Considerauit perinde (Deo tam pro bono, quam malo statu omnium prouinciarum rationem reddítura tantarum exortarum rebellionum, solam, & vnicam extitisse causam, disparitatem Religionum, vti ipsa præterita exempla, imò

ipsorum

ipsorum auctorum confessiones manifestè satis approbarũt, ex illa enim disparitate tamquam ex quadam origine, omnes diffidentiæ, seditiones, ac reliquæ rebelliones, prouenerunt, & cõfluxerunt, itaut extra vnicam vniformitatem Religionis, nulla vera, pacifica, & constans animorum sinceritas, & sincera fides inter status, & inhabitatores vnquam erit speranda minus promittenda.

Idcirco, vt inposterum iste tam fertilis Austriæ Archiducatus vnà cum incolis in vera constanti pace, ac bona fide permaneat, & econtra perniciosæ diffidentiæ funditus euulsæ, post hac præcaueri possint; Sua Maiestas quatenus Dominus hæreditarius clementissimè eo se determinat, & iubet, vt illi, ex ambobus Dominorum, & Equitum statibus Augustissimæ Confessioni addictis, siue sint intra, vel extra prouinciæ partes, spatio trium mensium, aut ad Catholicam Religionem, aut ad prouinciæ emigrationem se disponant, suaq. domicilia alibi ponere prospiciant.

Et quia suæ Sacræ Cæsareæ Maiestati, nihil carius, optatiusq. accidere posset, nisi tam antiqua nobilissima Prouincialium stemmata, quorum maiore sub pacifico Austriæ regimine, & protectione, in vnitate Religionis tot annis vixerunt, in prouincia conseruare, cum illis deuastatum, destructum ferè Austriæ Archiducatum erigere, & sub paterna tutela, vnanimiq. Religionis conformitate conseruare, ideo omnes ex ambobus Statibus, Augustanæ Confessioni adscriptis clementissimè vult admonitos, vt rem serio perpendant omnem humanum respectum seponant, ne ob assumptam malâ Fidei opinionem, tam æterna, quam temporalia amittendo, serò nimis postea sapiant.

Quod si verò contra spem, aliqui se non accomodauerint, sed potius emigrare cogitauerint, talibus Sua Maiestas (vt omnibus pateat illam non amore pecuniarum, sed solo amore conseruandæ vnionis in Austriæ Archiducatu reformationem Religionis instituere) omnem persoluendum censum ex sola Cæsarea gratia donat atquè, etiam clementissimè concedit, vt illi prouinciales, qui bona in inferiori Austria possident ibi-

ibidem omni cum respectu erga superiores,absq. vllo tamen ipsorum exercitio,habitare possint; ita etiam, ne vllus iusto conqueri queat; Sua Maiestas emigraturis,ad vendenda bona tempus,hac tamen conditione clementissimè concedit, vt talia bona Catholicis tutoribus commendata,ab ijsdem administrentur.

Hæc iuxta traditas credentiales Sua Cæsarea Maiestas statibus denuncianda clementissimè nobis commisit, ea clementissima spe;& confidentia, omnes Augustanæ Confessioni adscriptos,ex ambobus.statibus talem deliberationem capturos,ad summam Suæ Maiestatis consolationem, ipsorumquè tam temporalem, quam æternam, qualem Sua Maiestas vnicè, & ex corde desiderat, & intendit, prosperitatem. De cætero Sua Maiestas ambobus statibus benè manet affecta. Nos verò ad exibenda obsequia illos adhortamur.

FER-

INstructio, & mandatum, quid Reuer. etiam Illustris nobis dilecti fideles, Antonius Abbas in Crembsmunster Sacrosanctæ Theologię Doctor, noster à secretis Consiliarius, &c. & Georgius Teuffel Baro in Gunderstorff, noster Camerarius, vel vrbis Vicepræfectus, &c. Nostro nomine prouincialibus, Dominorum, & Equitum Status, Augustanę Confessionis, in nostro, Archiducatu Austriæ suprà Onasum oretenus intimare, & declarare debeant.

Instructio pro Reformatione in Archiducatu Austriæ supra Onasum.

Cum hactenus manifesta experientia nimium probauerit, quales, & quam magnas in præfato nostro Archiducatu Austriæ supra Onasum, diuersis vicibus toti prouinciæ perniciosissimas seditiones, ac rebelliones fuisse auditas, per quas nobis, tanquam vero Domino hæreditario, & loci Principi debita obedientia, per fas, & nefas ablata nostra Ducalis, & summa iurisdictio corrupta, status fideles, & obsequentes inhabitatores ad grauissimas minimè durabiles contributiones coacti, à rebellibus suis priuati, & spoliati bonis, sicut etiam non minus nostri Electores, & Principes per similes tumultus, in maximos sumptus, & belli expensas inducti, totaquè prouincia in tantam rerum ruinam lamentantibus, & gementibus subditis, præcipitata fuit. Quorum omnium, prout notauimus, non minima causa fuit differentia, & disparitas Religionis in prouincia, ex qua iuxta supra narrata grauamina, magnæ, & perniciosæ diffidentiæ sunt exortæ. quare vt impösterum huiusmodi rebelliones, & controuersiæ caueantur; & versa uice vera, & pacifica vnio, etiam sincera inuicem fides replantetur, & noster Archiducatus vna cum ipsius incolis, in constanti pace permanere, ac perseuerare possit. nobis ex sola paterna, & clementissima intentione, qua semper nostris à Deo nobis

commiſſis ſubditis fauemus, optimum factu viſum fuit, in præfatis Auguſtanæ Confeſſionis adſcriptis ſtatibus, in Archiducatu Auſtriæ ſupra Onaſum, grauiſſimis vrgentibus motiuis Reformationis Religionis opus quamprimũ incipere, & promouere.

Ideo cum iſtud opus totam concernat prouinciam, & commodiſſimè ſupra Onaſum tractandum Abbas, a ſecretis Conſiliarius, & Vicepræfectus vrbis noſtri ad hoc deputati Commiſſarij, abſquè temporis dilatione Lynciũ proficiſcantur, omnes ſectarios prouinciales ad certum determinatum diem per literas in domo prouinciali citent, præſentibus bona forma, & blando ſermone noſtram clementiſſimam intentionem, & deliberationem oretenus inſinuent, iuxta quoquè notificando, vt ſub dato factæ intimationis inter ſex menſes, Catholicæ Romanæ ſolum ſalutari Religioni, vti optamus, & ad eam omnes vnà clementiſſimè admonitos volumus, præſertim antiquiores, ſub noſtra protectione conſeruare tantum paternè, quantum clementiſſimè optaremus; certo, & infallibiliter ſe concordent, vel ſi contra ſpem noſtram id facere recuſarent, e prouincia elapſo termino emigrent, venditis omnibus bonis, abſquè vllo cenſu, ex mera gratia donato, alibi domicilia ſua figere quærant & ſolis illis prouincialibus, in Auſtriæ Archiducatum infra Onaſum migrantibus, inibi habitare, (abſquè vllo tamen exercitio ſectario) concedendum erit, qui bona Prouincialia ibi poſſident; alijs verò omnibus nulla inibi bona habentibus, licet ſint prouinciales, nullum prorſus domicilium permittendum mandamus; vt autem ſua bona ſupra Onaſum commodè vendere valeant, illis aſſignamus annum, & diem pro termino: hac tamen conditione, vt iam ſtatim bona Catholicis hominibus prouiſa, ab eiſdem adminiſtrentur, prout in vno, & altero, ad exequendam noſtram clementiſſimam voluntatem vterquè ſtatui obſequentem ſe monſtrabit, no-

ſtrique

ſtriquè Commiſſarij executa commiſſione, ad nos abſquè mora, vniuscuiuſque prouincialis, aut ad emigrationem, aut ad conuerſionem inclinatum animum, relaturi, conferant, quibus de cętero omni tam Cæſarea, quam Regia gratia innixè fauemus,

Datum in noſtra ciuitate Viennæ
29. Martij anno 1627. no-
ſtrorum regnorum,
Romani octa-
uo, Hun-
gari-
ci nono, Bohemici
decimo.

NOS FERDINANDVS, &c.

Generale mandatum in Cranam, Styriã Carinthiam pupillos, excursiones, et pupillorum tutores cõcernens.

CVnctis, & singulis nostris fidelibus subditis prouincialibus, vassallis, alijsquè prouinciæ inhabitatoribus, sicut vniuersaliter omnibus quoque superioribus interioris Austriæ hæreditariorũ Principatuum, & prouinciarum Styriæ, & Carinthiæ, & Cranæ, ad quos hoc nostrum peruenerit maudatum, nostram Cæsaream gratiam, omniaque optando bona clementissimè vobis denũciamus. Nobis maximo cum nostro dolore, & displicentia satis certo relatum esse, quod aliqui, licet sub dato vigesimo sexto Aprilis, anni millesimi sexcentesimi vigesimi quinti, hac ipsa de causa edita, & ad vniuersalem cũctorum notitiam, generalia mandata publicata, ac promulgata fuerint, nihilominus contra facere, suosquè liberos sicut ipsorum fideicommissos pupillos ex istis nostris interioris Austriæ hæreditarijs Principatibus, ac prouincijs, vti ante hac exercitatum, ad externas non nostræ Religionis vniuersitates, atquè prouincias transmittere audent, quibus tamen in locis nihil, nisi sectaria dogmata, totiquè patriæ periculosissima; atquè ad damnosos excessus incitantia facta discunt, atquè imbibunt. Pariter quoquè accepimus, & ipsi aduertimus, ex istis hactenus actis excursionibus ad alias confines sectarias terras, vtpote pro Baptismo infantum, copulationè desponsatarum personarum, tam nobilium, quam ipsorum prouincialium, alijsquè sectarijs exercitijs, de die in diem in peius ire, nostrisquè in mandatis nulla prorsus obsequentia apparere. quinimo tam per hæc, quam per prædictas transmissiones pupillorum, salutiferam ad nostram solum salutarem Sanctam Catholicam, & Apostolicam Religionem, conuersionem notabiliter impediri, & è contra nostros subditos in fidei, alijsquè

alijſquè rebus, ad ipſorum animarum perditionem quotidie peſſimè ſeduci, tam in rebus Eccleſiaſticis, quam ſæcularibus, prout quotidiana hactenus, proh dolor, experientia in noſtris hæreditarijs regnis, ac prouincijs ſatis manifeſtè docuit, oſtenditquè iſtas peruerſiſſimas rebelliones, & alia noſtris prouincijs ſumma, & grauiſſima inferri damna.

Nos ex clementiſſima, & planè paterna cura, & amore erga noſtros ſubditos vniuerſaliter, non minus pro Ducali officio, & a Diuina clementia accepto magiſtratus munere, huiuſmodi peruerſas, ac toti patriæ periculoſas actiones, opera, & exercitia auertere, & è contra illud, quod ad animarum ſalutem, & ad omnium prouinciarum meliorem conſtantioremquè pacem, ac vnionem profuturum inferere, ſufficientem cauſam habeamus. Quare in hunc finem, non ſolum antedictum mandatum volumus renouari, ſed etiam inſuper vltra expreſsè addere, ac ſtatuere tantum clementisſimè quantum ſeuerè. Ne impoſterum, nec Prouincialium, neque aliorum nobilium liberi, & pupilli, & innocens iuuentus ex noſtris interioris Auſtriæ hæreditarijs Principatibus, atquè prouincijs, ad ſectarias externas non noſtræ Religionis prouincias, vel vniuerſitates ſine noſtro præſcitu, & ſpeciali conſenſu tranſmittantur, verum liberi, pupilli, ac iuuentus quantum poſſibile Catholicis tutoribus prouiſi, tales habeant, qui ſine noſtro, vel noſtrorum Viceregentum habito ſpeciali conſenſu, nullum pupillum in exteras regiones expediant, ſed vel nos, aut noſtros Vicegerentes debito modo antea certiores faciant. noſtramquè vlteriorem determinationem, & ordinationem habeant expectandam, ad hoc conſtituimus, ponimus, ac ordinamus ſimiliter clementisſimè, & ſtrictè, vt omnes, & ſinguli Prouinciales, vniuerſaliter omnes noſtri fideles ſubditi, & prouinciarum inhabitatores in noſtris interioris Auſtriæ hæreditarijs vtriuſquè ſexus, iuuenes, & ſenes, Comites, Domini, Equites, vel inferioris ſtatus; magnæ, ſiue paruæ digui-

dignitatis officij, quomodocunquè tandem nominari, siue nuncupari poterint, se reperiant, nemine prorsus excepto, omnibus imposterum infantum baptismus, desponsationibus, copulationibus, aliorumquè exercitiorum sectarijs in locis prorsus abstineant, nec sectarios prædicantes ad Catholicos locos id perficiendum conscribant, vel venire faciant, & sic omnia Ecclesiastica exercitia in nullo alio, nisi Catholico loco, & Ecclesijs administrentur, & perficiantur. Præsertim tamen, quod attinet ad infantum baptismum, desponsatarum personarum capitulationes vnusquisquè in sua conuenienti Parochia, cui est adscriptus, vel cum licentia Parochi, vel aliorum Ecclesiasticorum Superiorum licentia illorumque consensu in alijs Catholicis locis, per Catholicos Parochos, vel Sacerdotes more Ecclesiæ Catholico exequi curabit.

Si quis contra aget, nostroque generali mandato non obsecundabit, talis nostræ Maiestatis læsionem, quam nobis pro constitutione personæ, & delicti circumstantia præseruatam tenemus, se incidisse sciat, quatenus contra talem subito ipsa cum effectuali demonstratione, ac seuero impetu, ita procedemus, vt alij maius certò exemplum habere, atque accipere, sibiquè cauere queant

Hinc mandamus Illustrissimo, & dilecto fideli Ioanni Vldalrico. Duci in Cromavv, & Principi in Egeberg nostro Consiliario à secretis, Camerario, & tamquam plenipotentiario nostrorum interioris Austriæ Principaruum, & prouinciarum, vti in eiusdem absentia, nostris Grecij relictis Consiliariis à secretis simili modo interioris Austriæ nostro regimini, & omnibus aliis nostris Officialibus; vt huius nostri generalis mandati obseruantiam omni serio studio, & feruore vrgeant, & vtrum eidem omnibus in partibus obtemperatum erit, diligenter attendant, & si vnus, vel alter, nobilis, siue ignobilis, summi, vel infimi status id negliget, tales inobedientes, & reluctantes

tes personas, statim absquè vllo habito respectu in effectu seuere puniant, & ita quid faciendum omnes nouerint, vt sibi ante propria damna præcauere possint, & sic in hoc exequitur nostra clementissima voluntas, & finalis determinatio. datum in nostra ciuitate Viennæ, vltimo Aprilis anno millesimo sexcentesimo vigesimo septimo. Nostrorum regnorum, Romani nono, Hungarici decimo, Bohemici vndecimo.

NOS

NOS FERDINANDVS SECVNDVS, &c.

Mandatum generale ob non impediendos, de Diuino officio subditos.

DEclaramus omnibus, & singulis in nostris Austriæ interioris hæreditrijs Principatibus, & prouincijs degentibus sæcularibus prouincialibus, alijsquè incolis cuiusuis dignitatis, status, vel conditionis. Clementissimè nobis relatum esse, qualiter subditi à suis superioribus ea de causa particulariter à Diuinis Officijs remouentur, quia ipsi superiores Prouinciales Dominicis, ac festis diebus venationes, piscationes, aliasquè recreationes instituere solent, & licet sæpius à prandio primum agitentur, tamen subditi eo die ecclesias, vel conciones visitare non possunt, cum vt plurimum longe à locis, in quibus similia sunt exercenda, distent; eaquè de causa mane ante diem viam arripere debeant, vt locum destinatum attingere, pœnamque euitare queant. Secundò pariter aliquos Barones, & prouinciales, Dominicis, & festis diebus varias actiones incipere quibus subditi, ad huiusmodi citati, necessaria diuina Officia relinquere, atque negligere cogātur. Tertio Domicis, ac festis diebus subditos ad transportanda hinc, & inde bona mandari, & ablegari. Quare cum necessitas ad promouendam Catholicam Religionem exposcat, talibus mederi; considerans nos ista omnia, non solum Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ statutis, & legibus aduersari; verum etiam cęteris Catholicæ Religioni adscriptis maximum scādalum prouenire, pro his euitandis ad vniuersalem notitiā per publica mandata sub graui pœna prorsus prohibere vomus, ideo mmandamus nè Dominicis, ac festis diebus aliquid simile imposterum, quod subditos de eorum deuotione, & Ecclesia detinere valeat, supradictis Baronibus, & prouincialibus mandetur. sed ijsdem diebus infuturum visitādo Ecclesias audire missas, & similia colere permittantur. Quare omnibus mandamus, vt ad maiorem Dei gloriam quotidie magis promouendam omnes huic nostro decreto obsidere, & parere sine aliqua repugnantia conentur, & vos supe-

ſuperioris,vel inferioris ſtatus diligenter attendere velitis, vt contra illos cum debita pœna ſecundum vnicuiuſquè delictum procedere valeamus. Iſta eſt noſtra clementiſſitiſſima voluntas. Datum in noſtra ciuitate Viennenſi 10. Iulij anno milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo ſeptimo, &c. Noſtrorum regnorum, Romani octauo, Hungarici nono, & Bohemici decimo,

Mandatũ contra prædicantes. et illorum fautores ab Archiducatu Austriæ infra Onasum.

SAtis clarum, & manifestum est, sectarios illos prædicantes, qui se in nostro Austriæ Archiducatu, infra Onasum Augustanæ Confessioni addictos nuncupant, sub specie, & prætextu Augustanæ Confessionis exercitij, (quod à nobis, duobus superioribus politicis statibus Augustanæ Confessionis tempore plenariè rebellionis, & feruente bello, imò ad illorum iam tum humillimã, & feruidisſimam sollicitationem concessum fuit) in suis concionibus, adhortationibus, etiam cæremonijs, damnosum Caluini dogma adeo spargere, sibiquè de populo in cõmuni tantũ concursum ciere; vt illi, qui ingenuè se Caluinos profitentur, libentissimè ad illorum prædicantium cõciones vadant, apertè absquè horrore auscultent, ipsorum putatiua sacramenta vel quasi, ab illis sumant, sequè illis maximè contentos declarent. per quæ subditi per tantis Fidei controuersijs, quas sectarij prædicantes sub prætextu Augustanæ Confessionis introducunt adhuc in maiores errores allecti, ipsam Diuinam Maiestatem, ac suos superiores, atquè Præpositos Magistratus negent, periurent, atque in perpetuam suæ animæ perditionem ducti pereant; prout ipsi supranominati prædicantes in præfatis suis concionibus, adhortationib⁹, scriptis, & apertè in typis editis libris, & tractatibus contra nostram solum salutarẽ Catholicam Religionem, & nos ipsos, aliosque tàm Ecclesiasticos, quam sęculares, summi, & inferioris status, audacissimeñ vllo prorsus habito respectu, pessimis calumnijs, peioribus adhuc illusionibus utentes, nostros à Deo subiectos, & commissos subditos, ad nullam nostris mandatis, & legibus obedientiam obligatos esse adhortantur, perniciosisque toti patriæ confęderationibus prohibitis, conuenticulis, malis correſponſionibus, seditionibus rebellionibus, causam præbentes, illas ipsas pro illorum posse vrgeant, & promoueãt. insuper tàm aperte, quàm occulte omni hostili vi, nobis exitium minantur, suos Fidei asseclas, ad inuocandum de

de nostris hostibus auxilium, impellant, nobis debitam obedientiam, & respectum demere conantur; idolatriam nos exercere, & idolatras nuncupare absquè vllo terrore etiam publice non erubescunt, subditos illorum Parochijs non adscriptos, tam in vrbibus, quam ruri, nulla prorsus habita licentia, sed contra nostram, nostrorumquè antecessorum expressisſimā prohibitionem, & ad Ordinariorum maximum grauamen, & præiudicium, ad ipsorum exercitia alliciūt, inuitant ipsosq nullum sacramentū facere posse, nec velle, continuè clamitant, concionanter, publiceque orant, vulgum adhortantes, vt Sua Diuina Maiestas nostris hostibus victoriam impertiri velit, Imagines SS. Petri, & Pauli per ipsorum ludimagistrum comburere fecerunt; deniquè de Augustana Confessione nihil aliud obseruant, quā quod ipsorum vagabundo spiritui placet, & acceptabile existit, maximas animorum pertinacias contra nos tamquam Dominum, & Ducalem Principem causantes, Catholicosquè omnibus in locis pessime, & iniuriosè persequentes.

Quam nos clementissima paterna prouidentia præsertim pro Ducali nostro officio, & accepto à Deo Magistratus munere nostrum à Deo nobis commissum hæreditarium Austriæ Archiducatum, in tranquilla vnione vera, & sincera confidentia seruare clementissimè cupientes supranarratis, & alijs de causis, clementissimè decreuimus, vt omnibus, & singulis in nostro Austriæ Archiducatu, infra Onasum degentibus sectarijs prædicantibus, illorumq. addictis ludimagistris, à dato huius nostri publici mandati nè in arcibus, oppidis, pagis, villis, molendinis, alijsue in locis vbicunquè consitis sua putatiua sacramenta anmministrent iuuentutem instruant, vel alia suæ sectæ exercitia faciant, quamprimum serio sub seuerissima pœna interdicantur, prohibeanturquè pariterquè vt supradicti omnes prædicantes à dicto dato nostri Generalis mandati vsq. ad 24. Septēbris ex memorato nostro Archiducatu infallibiliter sub seue rissimis pœnis arbitrio nostro infligendis discedere debeāt, & vbicunq. illis placuerit (exceptis omnibus nostris regnis,

& hæreditarijs prouincijs,) domicilia sua figere, imposterū & ideo,vt securi emigrare valeāt, ex singulari clemētissima & Ducali iusta gratia concessum volumus, vt illis sectarijs prædicātibus,& ludimagistris, qui in partibus syluæ Viennensis inferioribus degunt à N. Magistratu, & iudice nostræ ciuitatis Neostadij, qui in superioribus Viennensis syluæ partibus à Magistratu, & iudice nostræ ciuitatis St: Poldten,alijs vero, qui in inferioribus montis Mainhartensis partibus,à ciuitate nostra Corneuburgo, & qui in partibus Mainhartensis montis de Senatu nostrarum ciuitatum Krembs,& Stain legitimæ litteræ nostro nomine dentur, & consignentur, prout iam omnibus dictis Magistratibus mandauimus.Quare omnibus, & singulis nostris prouincialibus, & vnicuique in specie, apud quos hactenus huiusmodi prædicantes, se continent,tantum serio,quantum clementissimè strictè,iubemus, vt ipsi vel quilibet alius tam masculini, vel fœminini sexus sub nostra gratiæ amissione, & seuerissimis pœnis præfatis prædicantibus, nullum prorsus exercitium suæ sectæ exercere, & administrare cōcedant,nec vltra constitutum tempus,siue apertè,siue occultè nec vnica quidem nocte manere consentiant, quod si aliquis deprahendetur, qui vltra positum terminum aliquem eiusdem conditionis hominem prædicantem,vel ludimagistrum publicè, vel priuatim detinuerit, aut aliquid ob expulsionem sectariorum prædicantium attentauerit, post causæ cognitionem mobili,& immobili bono, ad aliorum exemplum priuandus erit

Et quia nobis peculiariter quoque relatum est, in ipsa nostra Viennensi ciuitate,& in alijs limitaneis locis periculosa,nostris hæreditarijs subditis omnino non decentia conuenticula,sub prætextu, & specie alicuius actionis supradictæ sectæ instituta,ac celebrata fuisse, quæ non solum nobis tanquam ipsorum Duci,& Principi aduersantur, sed etiam totius Germanicæ nationis extremum periculum,ruina, damnum infallibiliter gignere possunt, Ideo similia summè noxia conuenticula, & confœderationes, sub quouis

præ-

prætextu inſtituenda, totaliter volumus prohibita omnibuſquè, cuius dignitatis, & conditionis in noſtro Auſtriæ Archiducatu infra Onaſum degentibus inſinuamus, & ſerio mandamus, vt inpoſterum ſub pœna ammittendorum omnium bonorum, aliarunquè pœnarum à talibus abſtineant. Datum in noſtra ciuitate Viennenſi 14. Septembris anno 1627.

Noſtrorum regnorum, Romani nono, Hungarici decimo, Bohemici vndecimo anno.

.·.

NOS

NOS FERDINANDVS, SECVNDVS.

Mandatum vt in Parochijs eiectis prædicantibus Sacerdotes fideles instituantur.

OMnibus, & ſingulis Auguſtanæ Confeſſioni adſcriptis, & in cunctis quatuor partibus noſtri Archiducatus Auſtriæ infra Onaſum exiſtentibus prouincialibus, qui iuspatronatus eccleſiarum, filialium, & beneficiorum proximè ſuis bonis adiacentium, habent, noſtram gratiam, & omnia bona.

Non dubitandum tenemus, vobis conſtare, qualiter grauiſſimis de cauſis ſub dato decimo quarto huius, per publica noſtra Cæſarea, & Ducalia generalia mandata clementiſſimè ordinauerimus, mandauerimuſque, vt omnes, & ſinguli ſectarij prædicãtes, atquè ludimagiſtri ad vigeſimum octauũ huius (quẽ terminum ob tantas pluuiarum inundationes vſq. ad ſextũ ꝓximè inſtantẽ Octobris diſtulimus) ex ꝑfato noſtro Archiducatu Auſtriæ infra Onaſũ diſcedant, & vbicunquè illis placuerit (exceptis omnibus noſtris regnis, & hæreditarijs prouincijs) domicilia ſua figere poſſe.

Cum igitur neceſſitas requirat, vt apud omnes Parochias & earum filiales eccleſias in quibus prædicti prædicantes erant ipſorum loco alij bonæ conditionis Eccleſiaſtici, & Catholici Sacerdotes, qui vulgus in vera doctrina concionari, inſtruere, & docere poſſunt, imponantur, & ſic ad animarũ ſalutem, & bonum, vera ſacroſancta Dei Officia debito modo iterum introducantur, atq. inſtituantur.

Vobis ſupramemoratis, & vnicuiquè in ſpecie clementiſſimè, & ſeriò mandamus, vt in omnibus Parochijs, & earum eccleſijs filiabus, alijſquè Eccleſiaſticis beneficijs in quibuſcunquè prouinciæ locis ſitis, nullo excepto, poſt elapſum ſexti proximè venturi menſis Octobris prædicantibus, & ludimagiſtris ad emigrandum poſitum terminum, intra ſex ſequentes hebdomadas loci ordinarijs idoneos Catholicos Sacerdotes, antiquo Archiducatus Auſtriæ more debitè præſentetis, vel ſi planè in tanto breui temporis ſpatio Catholicos Sacerdotes habere non poteritis pro aſſiſtentia, &

auxi-

auxilio intra dictum tempus insinuetis, & si in constituto termino non præsentaueritis, aut supramemorato modo insinuaueritis, nos tamquam cunctarum ecclesiasticarum fundationum supremus patronus, & defensor ex nostro officio Ordinarijs locorum Catholicos Sacerdotes præsentare non omittemus. Datum in nostra ciuitate Viennensi 24. Septembris anno 1627. Nostrorum regnorum, Romani nono, Hungarici decimo, & Bohemici vndecimo.

FER-

Racker∫purgentibus ne ∫ectarios Prædicantes ita irrepe∫cere permittant.

FIdeles Dilecti,&c. Notum vobis e∫t nos ∫ub dato primo Martij elap∫o 1610. anno per publica edicta omnes ∫ectarios prædicantes ex no∫tris interioris Au∫triæ Principatus,& prouincijs ita expuli∫∫e, vt ∫i vltra i∫tam expul∫ionem rur∫us in no∫tris Principatibus, & prouincijs depræhenderentur, non ∫olum ad carceres ducti, verum etiam in corpore, & ami∫∫ione bonórum ab∫q. vllo habito re∫pectu acerrime punirentur,quod vobis ∫imiliter, & ∫ingulariter de dato 28. Ianuarij 1613. anno quando prædicantes ex Hungaria, vi∫itando hebdomadarias nundinas ∫ub prætextu aliquid emendi ∫ubdole ∫e immi∫erunt, ∫criptum, atque mandatum fuit.

Quandoquidem verò è fide dignis nobis relatum e∫t, tales iterum i∫to tempore toti prouinciæ pernicio∫as ∫ectarias per∫onas, de circumiacentibus Hungaricis locis vtpotè Olmiz St: Martino, & de Battianis cumulatim ad vos RacKo∫purgen∫es ∫e conferre, & ∫uo non ∫olum placito inibi vendere,emere, ∫ed etiam apud Hungaros hinc inde di∫putare,∫anctęquè Catholicæ Religioni illudere.

Cui rei indulgere ob exoriunda hinc non minima pericula, & conniuere minimè volumus, præ∫ertim cum vobis quam maximè, tam ratione tran∫mi∫∫i mandati, quam ve∫tro ex debito,ad hoc attendere decui∫∫et. Ideo nobis ∫tricte mandamus, vt ad exequendum præfatum iam tran∫mi∫sũ, & nunc repetitum mandatum, in tales irrepentes, ∫ectarios prædicantes,omni ∫ummo ∫tudio,& cura intendatis,illo∫què for∫itan repertos ∫ectarios prædicantes, omni ∫ummo ∫tudio, & cura intendatis,illo∫què for∫itan repertos, ab∫què vllo habito re∫pectu,quãuis cuicunque Hungarico Prouinciali in∫eruirent,quamprimum apprehendi,incarcerari, & nobis ∫ine vlla mora, ad vlteriorem clementi∫∫imam determinationem ∫ignificare velitis; ad quem effectum nos per no∫trum Hungariæ Palatinum apud circumiacentes Hungariæ Prouinciales ordinari fecimus, vt ∫ectarijs prædicantibus orum ∫ectæ exercitia,tam apud vos, quam apud in alia

interioris Auſtriæ loca ſerio interdicta ſint dicere, & ſi aliquis illorum impoſterum deprehendetur, vt ſeueriſſimè caſtigetur. Datum in Regia noſtra arce Pragenſi decimo octauo Ianuarij à Chriſti noſtri Redemptoris Natiuitate milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo octauo, noſtrorum regnorum, Romani octauo, Hungarici nono, & Bohemici decimo anno.

∴

FERDINANDVS SECVNDVS.
Dei gratia Electus Imperator Romanus semper Augustus, &c.

Consiliarijs à secretis Grecij ob expellendos ex Carinthia certos Luthera nos.

Reuerende Princeps, Illustres dilecti deuoti, & fideles, &c. Ex litteris duodecimi huius ad nos datis, Clangefurtẽsis Parochi redditus, ac annuas decimas, sicut etiam sectariorum in nostro Ducatu Carinthiæ, particulariter vero in præfata Clangefurtensi ciuitate, nimium inualescentem reluctantiam, atq. inobediẽtiam, probè accepimus, perspectamq. habuimus.

Ideo mandamus strictè, & vestræ prudentissimæ opinioni, & nostræ institutæ Reformationi conforme tàm denominatum ab vrbis Parocho sectarium ludimagistrum, & Hospitalis Præfectum Clangefurti, quàm etiam prouinciæ Officiales, & aduocatos vna cum omnibus illis ciuibus ibidem, qui Catholicæ Religioni non sunt adscripti (nisi inter sex hebdomadas, & tres dies ad Catholicam Religionem se non conuerterint) prouincia relinquendo insuper decimo, pro censu nummo discedere faciatis. In quo exequimini nostram Cæsaream voluntatem, & intentionem. datum Viennæ 24. April. 1622. nostrorum regnorum Rom. tertio. Vngarici quarto Bohemici. quinto anno.

.io l
'iali
.ol·

NOS

NOS FERDINANDVS, SECVNDVS, &c.

OMnibus, & singulis nostris fidelibus prouincialibus, vassallis, subditis, & alijs prouinciæ inhabitatoribus nostri Archiducatus Austriæ infra Onasum Augustanæ Confessioni addictis, nostrum hoc generale mandatum lecturis, vel legi audituris, nostram Cæsaream gratiã, & omnia bona. vobis denunciandum duximus, nobis à fide dignissimis relatum esse, quod aliqui post nostram decimoquarto Septembris proximè elapsi 1627. anni ordinatam sectariorum prędicantium, & ludimagistrorum ex nostro Austriæ Archiducatu infra Onasum expulsionem, partim præfatæ Augustanæ Confessioni adscripti prouinciales, atque ipsorum Officiales, & famuli; sectarios. prohibitos libros lectitare attentent, suos subditos, ad id audiendum conuocent, & non minus ipsi prouinciales, atq. ipsorum subditi ad alios confines sectarios locos se conferentes Baptismo infantum, copulatione desponsatarum personarum, alijsq. exercitijs sectario more; vti non erubescant, immò ipsi prouinciales suos subditos, & huiusmodi impietates cogunt ex quibus miserrimi subditi à sancta Catholica, & Apostolica Religione, non solum notabiliter remouetur, verum etiam in rebus Fidei, ad ipsorum animarum certissimam perditionem pessimè seducuntur, quin vltra tam ecclesiasticis, quã sæcularibus rebus (vti proh dolor manifesta pius nimio, tantarum nuper in nostris hæreditarijs regnis, & prouincijs gementibus, & lamentantibus pijs, & innocentibus, exortarũ rebellionum, deuastationum, ipsi aspectui miserabilium, ad summum nostrarum ditionum damnum experientia docuit) damna, & calamitates omnes toti patriæ perniciosissimę hac de causa introductæ sunt. Ideo cum ex clemẽtissima paterna cura, qua oĩbus nostris subditis affecti sumus, & ex accepto à Deò Magistratus munere, & Ducali officio similes dãnosas, & periculosas actiones, & exercitia extirpare, & è cõtra ea õnia, qua tã ad animę salutẽ, quã ad cõstãtiorẽ altioreq. patriæ vnionẽ, pacẽ ꝓsperitatẽ promouere, & vrgere possũt inducere debeamus oĩbus p̃fatis ꝓuincialib⁹, vassallis, subditis, & inhabitatoribus, memorati nostri Austrię Archiducatus

Mandatum de obseruãtia dierũ festorũ, et aliorũ, et de alijs ad reformationẽ Religionis spectantibus.

catus infra Onalum vtriusquè sexus, senibus, iuuenibus, siue Comitibus, Equitibus, vel minoris status in quibuscunquè officijs, dignitatibus, conditionibus existant, nemine prorsus excepto, mandamus, & strictè iubemus, vt in futurum in legendis sectarijs libris, & concionibus, in arcibus, domibus, molendinis, villis, cunctisquè alijs locis omnino abstineant, Baptismis infantum, sponsionibus, copulationibus, aliorumquè more sectario exercitiorum ceremonijs, non solum intra, verum etiam extra prouinciam, sectarijs in locis, vel sub sectariorum prædicantium, aliarumquè huiusmodi personarum Parochia non amplius vtantur, sed omnia Ecclesiastica exercitia Catholicis in locis, & ecclesijs ficiant prouinciales suos subditos ad Catholicas ecclesias audiendas conciones mittant, & quilibet Baptismata infantum, sponsiones, copulationes desponsatarum personarum in sua conuenienti Parochia querat, & accipiat, vel ad minus cum licentia Parochorum, vel aliorum superiorum consensu, & antegressa salutatione, alijs in Catholicis locis per Sacerdotes ritu Romano legitimè ordinatos debito Catholico more id faciat. Pariter Dominicos, & festos dies, vt decet omnes celebrent, & venerentur in diebus à Catholica Romana Ecclesia prohibitis carnes non comedant, nec coquāt vti quoque Dominicis, & festis diebus venditionibus ante diuinum officium in hebdomadarijs, siue annuis nundinis prorsus abstineant, suosquè subditos Domini, & Prouinciales illis præfatis diebus, ad venationes, piscationes aliosq. huiusmodi actiones, & recreationes cogere, vel astringere omittant, sub nostræ gratiæ amissione postea, & alijs (quas pro vniuscuiusquè qualitate, & conditione, aut delicti culpa nobis reseruamus,) & quia ad vulgus pertinaciam sectarij libri non minima existunt causa, cum contra nostram Catholicam, & Apostolicam Religionem, illiusquè addictos, multa mala, & falsissima in illis ipsis proferantur, ideo omnes sectarias conciones, postillas, aliosquè de sancta Catholica, & Apostolica Ecclesia proscriptos libros, & tractatus, in dicto nostro Austriæ Archiducatu, sub seuerissimis pœnis omnino volumus esse interdictos, omnesquè
serio

ferio admonemus, nè vllus impoſterum ſimilibus libris vtatur, immò quilibet ſtatuū tradat ad petitionem illius, quem loci Ordinarius ad hoc elegerit, & conſtituerit.

Quare omnes cauere, ſuumque damnum euitare ſtudebunt. Datum in noſtra Regia arce Pragenſi 10. Aprilis 1628. noſtrorum regnorum, Romani nono, Hungarici decimo, & Bohemici vndecimo anno.

FER-

NOS FERDINANDVS SECVNDVS,

Mandatum pe dimittēdis quo que prouinciaslibus.

OMnibus, & singulis prouincialibus Equitum, & Dominorum status, in nostris interioris Austriæ, hæreditarijs prouincijs, Stiriæ, Carinthiæ, Cranæ, nostrum hoc generale mandatum percepturis, nostram Cæsaream gratiam, & omnia bona. Notum, & manifestum est vobis omnibus ferè, & singulis, quali debito quidem Christiano zelo, & pro ducali Officio, etiam à Deo accepto Magistratus munere, post acceptum nostrarum interioris Austriæ hæreditariarum prouinciarum regimen, in nihil aliud curam nostram potius intenderimus, quam vt increpentibus, & inualescentibus nimium perniciosis Fidei discordijs, & seditionibus mederemur, & omnes nobis à Diuina Omnipotentia subiectos, & commissos subditos ab errore auerteremus, & ad veram viam salutis reduceremus; prout in hunc finem in nostris hinc inde ciuitatibus expulsionem sectariorum prædicantium, & ludimagistrorum, per quos vulgus notabiliter seductum, & in errorem immersum fuit, & paulò post tam inter nobiles personas, quam inter ciues salutiferum Reformationis opus instiui, & paulatim salutifera generalia, ac specialia diuersa mandata, nè aliquis ad sectarias, vel quasi, Confessiones, Communiones, Baptizandi causa infantes, copulandarū desponsatarum personarum gratia, rus se conferret, & deniquè nostris prouincialibus, vel aliarum personarum pupillis Catholici tutores constituerentur, nec iuuentus ad locos sectarios, vel eiusmodi vniuersitates hac, & illac transmitteretur, publicari, imò recenter reuocari, augeriquè fecimus; omnia cum summa erga nostros prouinciales Equitum, & Dominorum status solita mansuetudine, & tali quidem, vt præfatam Reformationem inter ipsos instituendā clementissimè intermiserimus, hac sola certissima, ac clementissima spe freti, illos, & ex supra narratis, & ex alijs nostrā ex corde bene existimatā intentionem altius apprehensuros, suam tam temporalem, quam perpetuā fœlicitatem omni studio, maximoquè cum

feruore

feruore sedulos perpensuros,suorumq.maiorum,ac præcelsorum antiquissimorum vestigia secuturos, vt in nostris interioris Austriæ hæreditarijs prouincijs, vnio Fidei animorumquè concordia, iterum introduceretur,& omni in parte melior confidentia,ac sinceritas plantari, conseruariquè posset. Iam vero quamquam hæc nostra ad maiorem Dei gloriam,nostrorumquè prouincialium commodum, & ad fœlicitatem, tam temporalem, quam perpetuam clementissima intentio, & plane paterna prouidentia ita successerit, vt ad nostrum singulare solamen magna pars nostrarum ciuitatum,& oppidorum,ciuium,& incolarum, ad auitam, veram,& solum saluificam Romanam,Catholicam Apostolicam Religionem se conuerterit, tamen, cum aliquorum adhuc numerus remaneat, apud quos huic nostræ clementissimæ,illisq. optimè existimatæ sollicitudini nulla prorsus appareat obsequentia,nec se ad conuersionem minus ad veram Fdei cognitionem;post tantam tamen, ac tam longam habitam tolerantiam,ac conniuentiam, disponant, & cum tam pro Ducali à Deo accepto officio,quam pro nostro debito,ac nostra conscientia(tá pro ipsis, quá pro alijs à Deo nobis concessis,& commissis subditis,rationem reddere,teneri agnoscamus)vt omnes ex nostris hæreditarijs prouincijs sectarias fides abdicamus, & expellemus nostramquè e contra antiquissimam solum saluificam Catholicam Religionem promoueamus;prǽsertim etiam,cum ex clementissima, & plane paterna charitate,qua semper,& peculiariter istis prouincijs in quibus,volente Diuino numine,nati, maiorem quoque vitæ partem transegimus, affecti extitimus, non libenter videremus, vt illa nobilissima stemmata, quæ pro patria, maioribusquè nostris, tantis præclaris, cum maximo sui corporis discrimine, multiplicibusque memoriæ incalcandis factis, plus nimio stupenda, ac eximia se probarunt, quin imò singulariter in istis præteritis aliorum nostrorum regnorum, ac prouinciarum exortis rebellionibus, exercitatis inobedientijs, rebusque extremè huic inde fluctuantibus, (quantum nobis

nobis constat) vbiquè se fidelia sincera constantia exhibuerunt, in isto periculosissimo, sub nostro moderno Imperio, & post etiam, statu ad suæ certissimam animæ perditionem perseuerare permitterentur. verum illis præter temporalem in hoc mundo laudem, etiam in illo æternam mercedem ante omnia clementissimè non inuideremus. Quare ad hoc melius assequendum, tam ex his, quam ex diuersis magnis causis, iure cogimur nostros sectarios prouinciales, Equitum, & Dominorum status, masculini, & fœminini generis, qui adhuc sectariæ Religioni sunt adscripti, potestate nostri generalis in specie in illos directi mandati, ante aliquod iam tempus institutæ, ac publicatæ Reformationi simili modo submittere, prout omnes in communi, tali Reformationi Religionis totaliter subiectos, ac clementissimè volumus, siquidem nos toti patriæ, & singulariter his nobilissimis stemmatibus, ratione dictorum præclarissimorum gestorum, nullum maius, vtilius memoriç signum, testimoniumquè antedictæ paternæ erga illos affectionis, ac gratitudinis tradere, ac relinquere possumus, quam vt securam suæ æternæ delatis demonstremus viam. quapropter nos nil libentius, nil charius cerneremus, optaremusquè quam vt se suis maioribus in istis nostris interioris Austriæ hæreditarijs Principatibus, ac prouincijs, longo admodum tempore, antequam isti errores sunt auditi, in vnione Catholicæ Religionis, in primis optimè versatis, ac constitutis, coęquales gererent, ad suam tam temporalem, & perpetuan fęlicitatem, quam etiam in prouincia vlteriorem permansionem, se intra vnius anni spatium, (quod illis de hoc dato ad sufficientem satis longum, & peremptorium terminum ponimus, ac declaramus) feruenti corde, magna animi cupiditate, suæ quærendæ saluti accommodarent, ac in sancta solum salutari Catholica Fide nobiscum, & cum sancta Apostolica Romana Ecclesia conformes præsentarent, seq. hac ipsa de causa nostro Consiliario, intimo Camerario, ac Plenipotentiario dictorum nostrorum interioris Austriæ Principatuum, ac prouinciarum Gubernatori Duci in Cro-Cronavv, & Principi in Eggenberg D.D. & in eiusdem ab-

sentia

sentia nostris Greciȷ̃ delectis intimis Consiliarijs cõuersione sisterent,ipsamq. declararent.ne aliquis ad determinatũ, & præscriptum terminum contra nostram clementissimã spem,se nobis,sanctæq.Catholicæ, & Apostolicæ Religioni conformare renueret;alia, & seueriora media attentare cogeremur.Ideo declaramus huiusmodi homines contumaces elapso vnius anni spatio in nostris interioris Austriæ hęreditarijs principatibus,aut prouincijs habitare , bona sua possidere,nos passuros non esse,nec concessuros; eorumquè bona ibidem existentia pro possibili, ac conuenienti pretio coacturos vendere,quæ si tanto, ac constituto in tempore vendere non poterant,talium alienationem,post elapsos insuper sex menses suis in prouincia manentibus amicis, vel alijs Catholicis prouinciæ inhabitatoribus(arbitrio suo) derelinquerẽt, ista conditione,quod si contra bona etiam in concessis istis sex mensibus,post discessum per suos in prouincia permanentes consanguineos,vel alios ibidem consistentes Catholicos non erunt vendita, talium venditio per nostros Viceregentes ex officio ordinari debeat, inter quæ tamen fideicommissa nullo modo erunt vendenda , sed volumus,ac ordinamus clementissimè,vt ea in suo esse permaneant,illisquè,ex prouincia migrantibus,vsusfructus concedatur.

Et si ꝙ nõ credimus vno,aut altero emigraturo,plenariã haberemus potestatem decimum suorum bonorum nummum exigendi,tamen in clementissimam traximus considerationem,omnes in sæpius dictis interioris Austriæ hæreditarijs nostris prouincijs,erga nos,nostramq.Austriacam Domum fideles,ac feruidos monstrasse,nec quidquam contra nos(quod constat)vel præfatam Domum Austriacam vnquam attentasse.Ideo ob tantam nobis probatã satis fidelitatẽ,& ex singulari gratia,clemẽtissime insup nos declaramus,nostros ꝑdictos sectarios prouinciales,nõ solum absq. persoluẽdo decimo nũmo emigrari;sed etiã ad cõsequenda sua in ꝓuinciis debita sicut etiã administrationẽ fideicõmissorũ bonorũ,ac prosecutionẽ suorũ in iudiciis hinc inde ꝓcessũ supra insinuatis amicis,vel qb⁹libet aliis Catholicę Re

ligionis personis ordinanda,ac regenda omnia, tradere posse,ac licere quapropter nos clementissimè ordinabimus, ac prouidebimus, vt expeditionem difficillium processuum ad talia illorum debita consequenda,aliasquè ditius illorum lites exequendas actiue, & passiue quamprimum venire valeant.

Verum enim vero cum tam pupillorum, quam etiam ecclesiarum monasteriorumq. cura, ipsorumq. constitutio pro nostro posse consideranda nobis incumbat,& cum certo sciamus,aliquos,non nostræ Religionis prouinciales, pupillorum tutelis esse prouisos nonnullos Ecclesiasticis præfecturis,vnde facile conijciendum,illos fundationis, vel alias ecclesiæ litteras,sicuti quoquè aliquid de redditibus ecclesiasticis in ipsorum potestate habere.

Ideo mandamus,vt non solum aliquis suæ fideicommissos pupillos(vbi in specie innocentiores, quorum pater mortuus, liceat victitet mater,intelligimus)secum extra prouincias conducere,attentet, verum etiam illi ipsi sectarij prouinciales,similibus prospecti,ac prædicti tutelis, quamprimum resignent,& ante eorum ex prouincia discessum rationem reddant,residuumquè plenariè persoluant, non minus sub sua existentes potestate ecclesiarum litteras reddant, si alia seueriora media aufugere; suaquè bona non sequestrari ament. Sicut etiam potestate huius nostri publicati mandati vlterius,& in particulari ordinatum ac mandatum, volumus,vt omnes illi vtriusquè sexus,siue Barones Equites,vel alij nobiles,aut ignobiles cuiuscunq.tandem dignitatis,ex istis nostris interioris Austriæ Principatibus, ac prouincijs,post elapsum illis constitutum terminum,ob insperatam ipsorum pertinaciam,& sic ordinatam Religionis Reformationem,si se ad Catholicam Religionem non conuerterint,nullam mansionem habeant,minus sua agere, aut domicilia figere possint immò illis omnes hùc, & illùc in nostris hæreditarijs regnis,Principatibus,prouincijs, præfectiones,absquè nostro, nostrorumquè Viceregentum habito speciali consensu totaliter interdicantur.

Quare

Quare omnes,ac ſingulos Religionis cauſa ex noſtris prouincijs diſceſſuros,ſeriò clementiſſimè admonitos volumus,& tam in vendendis bonis, quam in omnibus alijs noſtris poſitis legibus, omnibus ſub pallio colluſionibus, vel alijs falſis ſub prætextu veriſimilibus actionibus, quocunq. tandem modo fieri poſſet,ita abſtineãt, ne certa nos in contrarium ſeuera punitione viuros ſentiant mandamus ideo præfato noſtro plenipotentiario Gubernatori Duci in Cromavv,ac Principi in Eggenberg D.D. in cuius abſentia noſtris Grecii relictis Conſiliariis intimis,vt T.DD.& vos non ſolum in noſtrum hoc generale mãdatum, noſtro nomine, diligentiſſimam intendant curam;verum etiam ad omnem poſſibilem huius obſeruantiam, ac executionem cunctos adſtringant,nec contra opinionem, ac clementiſſimam cõfidentiam noſtram ſecus agant,aut conniueant,vel ſtatuant, ſed contra illos,vel illas,ſicuti etiam contra illorum bona, ipſo facto ſtrictè procedant,& exequantur.Et ita quid faciẽdum ad noſtram tam paternam admonitionem omnes maturè conſiderent,idq.eo minus intermiſſuros ſperamus,quo minus illis ad ipſorum deliberationem, ac rei profundam perpenſionem non breuem conceſſerimus terminum,ac ſimul ad omnem neceſſariam ipſorum inſtructionem, & informationem,optima comodatas apud omnes hinc, & inde ruri eccleſiaſticas perſonas,& Catholicos Parochos, monaſteria non ſit defutura.in quo exequetur noſtra clementiſſima voluntas, & finalis determinatio. Datum in noſtra ciuitate Viennæ 1.Auguſti anno 1628.noſtrorum regnorum, Romani nono,Hũgarici vndecimo,Bohemici duodecimo.

Consiliariis à secretis Grecij ad præbendum Suæ Sãctitatis Nuncio brachium seculare pro Visitatione Monasterij Cistercienfium.

REuerende Princeps, Illuſtris, nobiles, perdocti dilecti, & fideles. Cum Suæ Sanctitatis in noſtra hac curia exiſtens Nuntius interim ratione præbendi, ad propoſitam in Auſtriæ interioris Principatibus, Ciſtercienſium Monaſteriorum Viſitationem, brachij ſęcularis petierit, atq; nos hac in parte in noſtra ante octauo Maij expedita, vobiſq. tranſmiſſa determinatione maneamus; vobis clementiſſimè inſinuare voluimus, vt vos ad electi Viſitatoris intimationem, vlteriorem neceſſitatem ordinare, & bene conformare velitis. in quo exequimini noſtram clementiſſimam voluntatem, & intentionem, vobiſquè iuxta cum Cæſarea gratia affecti perſiſtimus. Datæ in noſtra ciuitate Viennenſi tertio Auguſti à Chriſti Natiuitate 1628. noſtrorum regnorum Romani 9 Hungarici vndecimo Bohemici duodecimo anno.

FERDINANDVS SECVNDVS.

Illustrissime, dilecte fidelis, &c.

ANostro deuoto dilecto Methodio Terlecki Ordinis Sancti Blasij oretenus fusius percipies, qualiter de Ecclesiasticis superioribus in Croatensium, & Sclauonensium fines demissus, ibidem magis idonea, efficacioraquè media circumspecturus, quibus schismatenses Vvallones de suo errore ad nostram solam salutiferam Catholicam Religionem magis blandiori, securioriq. modo allici, ac cōmoueri valeant.

Sclauoniensi Capitanio de Trautmāsdorff

In simili

Croatensi Capitanio.

Quod cum inprimis sanctum, Deoquè planè gratissimum existat opus, nosq. nostra ex parte in nullo defuturos prorsus simus deliberati; clementissimè id tibi significare cogitauimus, vt tu præfato Methodio TerlecKi Sacerdoti, Ordinis Sancti Blasij in exequendo, quod illi commissum est, nostro diplomate omni prorsus possibili modo, ac via, pro rei necessitate, tuam attualē assistētiam, auxilium defensionem, promotionem præstare non dedigneris, & ita quid dictante tuo cognito Christiano zelo faciendum scies, inquo exequeris nostram clementissimam voluntatem, & intentionē. Tibi de reliquo cum omni Cæsarea gratia optimè affecti manemus. Datæ in ciuitate Enzersdorff. 19. Septemb. à Christi Natiuitate 1628. nostrorum regnorum Romani decimo, Hungarici vndecimo ac Bohemici duodecimo anno.

Vt Methodio Terlecki Ordinis S Blasij in sua cōmissione omnem possibilem assistentiā præstent.

INDEX

Reformationis Mandatorum, atq. Decretorum, quæ in Austria infra Onasum de annis 1621. 22. 23. 24. 25. 26. 27. vsq. 28. sunt expedita, & sunt sequentia, &c.

Rimo Magistratui Padauiensi N.N. ob excursiones ad sectarias cóciones in Feistavv, & Tribelvvunckel interdicendas 15. Februarii anno 1621.

Monasterio ibidem suas Parochias, exemplaribus Catholicis Sacerdotibus, expulsis sectariis ludimagistris prouidere 12. Martii anno 1621.

Archiduci Leopoldo, Patribus Societatis Iesu Parochiam Harrensem concedendam 16. Februarii an. 1621.

Ioanni Vvilhelmo Dezelckring restitutioni ambarum Filialium Vveissenkurchen, & Vvessendorff, parere 14. Februar. an. 1621.

Domino Doctori Schaffler, sectariis ciuibus Eisenstat, ius ciuile non concedere. 10. Febr. anno 1622.

Domino Ianni Baptistæ, & Domino Petro Berda, sectarium prædicantem in Parochia VuncKendorff, Vunchel, & Strast demittere 23. Octob. 1622. anno.

Domino Melchiori Præposito in Turstain, & Danieli Zenoni comm. ob restaurationem ambarum Filialium Vveissenkurchen, & Vveessendorff. 18. Maij an. 1623.

Christophoro PercKhaimer, ob renouationem ad officium clauium, pertinentium subditorum 14. Iulii 2623.

Ioanni Andreæ de Stadel ratione dimittendi prædicantem, ac sectaria exercitia intra arcis Cappellam in Grauenvvorth. 18. April. an. 1623.

Paulo Iacobo de Starnbergg, prædicantem in Truebels VvuncKell expellere violatamq. in Baden iurisdictionem integram restituere 24. Augusti 1622.

Domino Ioanni Vvilhelmo de ZelcKing ob paritionem restitutionis ambarum Filialium VveissenKurchen, & Vvessendorff, 18. Maij anno 1623.

Paulo Ioanni Bairn,demittendum sectarium prædicantem in Vveslau,& per Parochum in Baden accusatum non differre 24.Augusti an. 1623.

Domino præposito in Turnstain, ac Decano in Krembs eff effectualem restitutionem ambarum Filialium Vveissen Kurchen,& Vvessendorff D.Prælato ad Sanctum Florianum festinare 5.Decemb.anno 1622.

Ioanni Ioachimo Aspann. Baroni, sectaria in Pordtscoph instituta exercitia intermittere,23. Iunij anno 1625.

Ad belli curiam Viennæ,ob illius opinionem, quali, & quo modo Reformatio in ciuitate Raab in Hungaria foret instituenda 19.Iulij 1625.

Ioanni Ioachimo de Aspann ob demittendum sectariū prædicantem ex Fortscoph, ac interdicenda inibi instituta sectaria exercitia,sicut etiam ob reuersum, quod in perpetuos annos nulla velit amplius instituere,21.Iun.1623.

Domino Doctori Schaffler ob Religionis Reformationem oppidi Langenvveiss.15.Augusti anno 1625.

In simili P. Rectori Societates Iesu in Krembs duos Patres in Langenvveiss ablegare 18.Augusti. 1625.

Casparo de Neuhauss ob expellendum sectarium prædicantem ex oppido Langenvveiss 18.Augusti 1625.

Principi Carolo de Ljechtenstain ob expellendos ex Veldtsperg,alijsq.locis degentes schismaticos 27. Martij anno 1624.

In simili Domino Cardinali de Dietrichstain.

Domino supremo Noffmarschalko, mandatum inhibitionis ob excursiones ad alias conciones 8.Decembr. 1624.

Domino Berchtoldo,& Domino Hildenbrand, Ambobus Iuris Doctoribus,mandatum commissionis ob accipiendas de aliquibus ciuibus ex Baben præter Religionis Reformationem inquisitiones 12.April.anno.1625.

Archiduci Leopoldo, Reformationem Religionis in prouincia supra Onasum, Item consecrationem prophanarum ecclesiarum Filialium,aliarumq.cappellarum securi altarium calcium cęterorumq ecclesiasticorum paramentorum promouere 9.Decemb.1626.

Vvol-

Vvolffango Georgio de Botting, Reformationem apud subditos Dominij HacKenburgg instituere 29. Decemb. anno 1626.

Domino N. Rectori, ac vniuersitati Viennensi supplicationes pro ciuibus sectarijs relinquere, & Reformationem Religionis apud eosdem incipere, 26. Decembris anno 1626.

Domino Christiano Schaffier Doctori ob conuertendum oppidum Langenvveiss 15. Decemb. an. 1626.

Patri N. Guardiano, ac conuentui monasterij Franciscanorum in Langenvverss. Item ob conuersionem certarum mulierum 25. Febr. anno 1626.

Magistratui in Langenvveiss ob continuationem in Catholica Fide 15. Decemb. 1626.

Casparo de Neuhaus, susceptionem discedentium sectariorum ciuium totaliter intermittere 15. Februarij anno 1626.

Domino Christiano Schofsler, & Domino Martino Nasner Reformationis Commissarij in Prunn, Enzerstorff, Nelzendorff, Erzckerstorff, Laniz, Gissibel, & in Prielin Reformatione procedant, nec quidquam se impedire permittant, 11. Maij anno 1626.

Credentiales Litteræ pro Domino Schofsler, & Hassner anno 1626. 11. Maij.

Patri Rectori in Krebs, ordinare vt Domino Præposito Hagenbur, ad informandos in sancta Religione subditos duo Patres adiungantur, 26. April. anno 1626.

Duobus Pollitiensibus supra Onasum statibus, Augustanæ confessionis ob replicatam Reformationis patentam S. M præcedenti inhærent deliberationi, ac prosecutioni huius Reformationis opus 9. Februarij an. 1626.

P. Rectori Viennæ ciuitatis ad petitionem Ordinarij ob reponendas Filialia omnem assistentiã præstare 19. Octob. 1627.

In simili Dominicanorum Ordini ibidem.

Supremo Regiminis statelliti, sectarium præceptorem in Sinzendorff ipso effectu incarceret 26. Octob. an. 1627.

Do-

Dominæ Kuenenhillerin, vt hactenus exercitatis, ratione Prun alijs in locis suæ iurisdictionis inconuentijs prorsus abstineat 30. Octob. an. 1627.

Christophoro Arnoldo, Ioanni Eberhardo, ac Tobiæ Lundern an sectarij ludimagistri Suæ Maiestatis determinationi suam plenariam emigrationem sumpserint, percõtatio 30. Octob. 1627.

Domino Palatino in Hungaria in Forchetenavv se cõtinentes prædicantes expellere 31. Octob. 1627.

Officiali Vvainerensi, ob presentationem idoneorum, ac qualificatorum Sacerdotum, ad petitionem sectariorum Prouincialium, expedire 4. Octobris 1627.

Interiori Austriæ Regimini, non nostræ Religionis pupillis, tutores Catholicos constituere, & de sectariis locis in Catholicos locos transferre 28. Febr. an. 1627.

Andreæ Kaindl Postillionis, &c. inquisitionem accipere an non in PrælenKurchen sectarii ludimagistri reperiantur 28. Decembr. an. 1627.

Interiori Austriæ Regimini, &c. ordinare, & Bibliopolæ sectarii, qui de Lunz Presburgum iter constituere cogitant transire prohibeantur, sed cum omnibus impressis suis operibus in Arrestum ponantur 28. Decemb. 1627.

Domino Palatino Hungariæ, &c. in memoria seruare, quod sectarii in Hungaria degentes homines, vnum Bibliopolam de Lunz ad se venire curarint, qui etiam viã suam illuc tendere cogitet, 28 Decembr. an. 1627.

In simili Domino Vrbis Præfecto in Lunz.

Viennensibus intimis, atque deputatis Dominis Consiliariis, &c. votum dare, quomodo, & qua forma Reformatio in Hungarica Altenburg sit instituenda 15. Ianuar. an. 1628.

Vicegerentibus, &c. suis commissis Canzelistis breuem, ac peremptorium teminum ista cum annexione dare, vt inter talem se ad Catholicam Religionem conuertant, de reliquo Licenzan, suisquè officiis sint priuati 19. Iulii an. 1628.

In simili curiæ belli, &c.

In ſimili Magiſtratui Viennenſi, &c.

In ſimili inferioris Auſtriæ Regimini, &c.

Domino Hoffmarſchalcko adminiſtratori Viennenſi, &c. illas in præſenti annotatione nominatas perſonas ad citare, & quæ Catholicæ Religionis acceptationem renuerint ſua negotia, occludere, libertateſq. ipſorum expoſcere 6. Maij 1628.

Viennenſibus à ſecretis, ac deputatis Conſiliarijs, &c. opinionem ſuam declarare, quomodo, & qua ratione Sua Maieſtas ob diſcedentes in Hungariam Lutheranos, talium emigrationem ibidem quoq. inſtituere poſſit 20. Maij 1628.

In memoriam reductio Domino Vrbis Præfecto in Lunz, Suam Maieſtatem ſtatibus ſupra Onaſum ipſorum terminum vſque ad Dominicam Iudica prolongaſſe, & pro vendendis bonis ſex menſes conceſſiſſe 15. Februarij 1628.

Interioris Auſtriæ Regimini, &c. Conſilium quomodo magis commodè, de Catholica Religione prohibitos libros, & Tractatus accipere poſſimus, pro primo, pro ſecundo, vt conſul in hac vrbe ſe non immiſceat. Tertio vt ordinetur apud bibliopolas, ne Libellis precatorijs, iaculatorijs caueatur 5. Maij an. 1628.

Doctori Iacobo VVaſſermam, & Andreę Kaindl, ſectarium ludimagiſtrum in VValdthauſſen vna cum ſua muliere cum ſatellitibus comprehendant, 24. Maij. anno 1628.

Inferioris Auſtriæ Regimini propter Viſitationem librorũ 6. Maij an. 1628.

Inferioris Auſtriæ Regimini, propter excurſiones ad alias ſectarias animarum curas 20. Maii 1628.

Gubernatori in territorio Seefeldt, quamprimum Eccleſiæ claues Parocho in Hoders reddere 20. Maii 1628.

Domino Ioanni Iacobo de kuffſtain, quod Domini à ſecretis, atque deputati Conſiliarii Iacobum VVaſſermam, & Andream Kaindl in VValdthauſen ob ibi exiſtentem prędicantem miſerint, vnde Dominus de Kueffſtain omnem

nem aſſiſtentiam ſi indigerent præſtet, 24. Maij an. 1628.

Georgio Bickel Satelliti, ad dictum Vvuſſermam proficiſci, atq. ibi exiſtentem prædicantem in Arreſtum accipere 24. Maij 1628.

Domino Giorgio Teuffel D. Ioanni Erneſto de Rueffſtain, Chriſtiano Schaffler, & Doctor Pacher conſultare an in Hungariam, quia adhuc nulla Reformatio incępta, proficiſcentibus, habitatio concedenda, an magis prohibenda, 27. Maii 1628.

Andreæ kaindl. propter affigenda S. Maieſt. generalia, 27. April. an. 1628.

In ſimili Chriſtophoro Arnoldt, Ioanni Egghardt, & Tobię Lundinern, &c.

Domino Rodorico de Sontelier Baroni, & Canonico Paſſauienſi, Parochiam in Trautmandorff interim aliquo docto Sacerdote prouidere 17. Ianuar. an. 1627.

Conſuli Viennæ ciuitati, &c. inquirere, quis iſte Tranberger in Hungaria modo captus, cuius artis, aut conditionis ſit 26. Ianuar. 1628.

Domino Georgio Teuffel Baroni, D. Henrico de Salburg. D. Ioanni Paulo Spinellern, Doctori Haffnem, & D. Pacher, &c. conſultare quomodo Reformatio in Hungaria aggredienda ſit 20. Ianuar. 1628.

Chriſtiano Schaffler, & Martino Haffner propter reformandam Prunn in Priel. 19. Iulii an. 1628.

R. P. Rectori Societatis Ieſu Viennæ, duos exemplares Sacerdotes Doctoribus Schaffler, & Haffner ad Reformandam Prun in Priel ordinare 8. Octob. 1625.

In ſimili Dño Guardiano Sancti Hyeronimi Viennæ, &c. Credentiale pro Dñis Commiſſariis 28, Iulii 1627.

Domino Præpoſito in Herzoburg, ac Iudici apud S. Boldtin, ob reformanda Dominia Zacking, Prottebrun, & Hauſmeck 13. Iulii 1627.

Vvolffango Vilhelmo Pavvicher, ſectarium in Pago ludimagiſtrum quam primum dimittere, nec impoſterum exercitia ſectaria vlla conſtituerę, 9. Iulij 1627.

Vvolffango Vvilhelmo Pañnicher, ſuam in Pago exiſten-

tem prædicantem, nobis ſiſtat, interim tñ ſua bona conſeruet 20. April. 1626.

Maximiliano Burlacher ſectarij prædicantis filio, vt libros ac ſcripta, ſicut etiam ſcriptas conciones occluſas huc tranſportet 20. Maij 1626.

Domino Georgio Teuffel, & Domino Chriſtiano Schaffler, V volffangum Pavvigger, ob ſuum prædicantem, audiát narrata notent, illiq. iniungant, vt dictum prædicantem huc portet, ſeq. hic contineat, exercitiaq. ſectaria interim inhibeat. 4. Maij 1626.

Doctori Berchtoldo, ob penam Berchtoldſtorfenſis ſupremi Auctoris 28. Maij 1623.

Petterſtorffenſibus, vt Iacobo Berchdoldo, & Ioanni Hittendorffer contra inibi rebelles ciues beneuolam monſtrent aſſiſtentiam 23. April. 1623.

Viennenſibus Dñis à ſecretis, & Deputatis Conſiliarijs contra rebelles ciues in Petterſtorff, quod ſi ſe impoſitæ pœnę non traderent, deſtinato proceſſu procedere, ac ſententiam ad vlteriorem reſolutionem, Suæ Maieſtati trâſmittere 6. Maij 1626.

Domino Doctori Panzmann, declarare, qualis conſtitutio, cum rebellibus ciuibus in Petterſtorff ſit 19. Febr. 1623.

Suæ Maieſtati conſtitutio rebellium in Petterſtorff declaratur.

Dño Iacobo Berchdoldo, & Ioanni Hittendorffer, reſoluere, propter rebellionem Petterſtorffenſium, & quæ conueniat in ſpecie côtra Valentinum Schenckerl tanquam rei Auctorem 23. Iulij 1623.

Cæſarea determinatio ad factam Commiſſariorum relationem in cauſa rebellium ciuium in Petterſtorff 22. Septẽbris an. 1623.

Ad S. Boldten credentialia pro Domino Præpoſito in Herzoburg, & Domino Doctori Schafflenn 12. Decẽb. 1622.

Dño Præpoſito in Herzogburg, & Dño Chriſtiano Schaffler deliberatam Reformationem apud S. Boldten promouere, 12. Decembris an. 1622.

Præpoſito ad S. Boldten, propter informandos ſectarios ibidem

ibidem ciues in Fidei articulis. Duos Patres Societatis Iesu, Hipocausto, ac cistis prouidere 12. Decembris 1622.

Ad Boldtenses, excursiones ad alias conciones, vti etiam notificare illos, qui huic inhibitioni non obsequuntur 16. Febr. 1622.

Iterum ad eosdem, adhortari illos, qui Catholicam assumpsere Religionem ad maius incrementum, & continuationem 14. Septemb. 1623.

Dño Præposito de Herzogburg, & Dño Doctori Schaffler, cum dimissione. Palchingeri ciuis in S. Boldten procedere 21. Maii an. 1623.

Dño præposito in Herzogburg, & Doctori Schaffler cum Reformationi in S. Boldten progredi, tres Senatores instruere, vel in contrarium de Senatus Sessionibus suspensis, illorum negotia inhibeantur 9. Febr. 1623.

Præposito ad S. Baldten, &c. Iesuitis, vt decet omnem sustentationem reddere, illosq. ad necessaria petenda alloqui.

Præposito in Herzogburg, & Christiano Schaffler, propter reformandam ciuitatem S. Boldten 2. Martii 1623.

Præposito in Herzogburg, & Doctori Schaffler, Doctorem Hoffer ad S. Boldten admonere, ne vllum à Catholica Religione detineat, 4. Feb. 1623.

Ad Boldtenses, &c. excursiones ad sectarios locos, & animarum curas interdicere, etiam nulli hæretico iura ciuilia concedere 14. Maii 1623.

In simili ad Berchtoldtstorfensibus, & Bruckensibus iuxta Leutha, &c.

Domino Georgio Teuffel, Dño Henrico de Salburg. D. Heggenmiller, & Dño Doctori Schafflern, &c. consultare, ob factam Vvainerensis Officialis, contra Harnalferensē sectarium prædicantem, mentionem, 6. Martii an. 1624.

Viennensibus, prædicanti hæretico suum exercitium in ciuitate inhibere 16. Martii 1624.

Domino Casparo de Stadion, Capitanio vrbis militum, &c. ordinare apud suos fideicommissos, vt sub vrbis portis aduenientes sectarios prædicantes discedere faciant 16. Maii 1624.

Domino præposito in Ardenkehr, & Parocho in Ibbs, propter Reformationem ciuitatis Ibbs 29. Maii 1624.

Ad Magistratum ibidem ob prohibendas excursiones ad alias ciuitates Sectarias etiam reddendos Parochiales redditus 22. Februarii 1622.

Vuolffango Ernesto Facci, apud illos in H[illegible] excursiones seuerè inhibere 14. Iunii an. 1622.

IN-

INDEX

Expeditorum Reformationis Mandatorum,& Decretorum in Archiducatu Austriæ supra Onasum de annis 1624.25.26.27.vsq.28.& sunt sequentia.

striam supter Onasum ad exequendam Reformationem conferat 1.Sept.1625.

Archiduci Leopoldo, &c. vt denominet eos, qui sparserint Suam Maiestatem statibus supra Onasum, liberum exercitium concessuram, vel ipse puniant 25. Martij 1625.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. vt in reponendis Ecclesiasticis Parochijs, & beneficiatibus de Passauiensi Fundatione nihil præiudiciale immiscere permittat, sed omnes vacãtes Parochias iuxta proponendum aptum subiectum, Suæ Maiestatis declaret, 14. Martij 1626.

Eidem Vrbis Præfecto, &c. nunciatur, non nostræ Religionis status pro prolongatione termini se insinuasse, qualẽ Suam Maiestatem totaliter denegasse, suamq. Maiestatẽ de reliquo in tradita Commissarijs instructionibus manere 6. Martij anno 1626.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. denunciatur Suam Maiestatẽ antiquioribus supra Onasum Prouincialibus, & prouinciæ Statibus, absq. instituenda vlla tamen exercitia dilationem termini concessisse, sicuti etiam ciuibus, si se sub Catholicas prouincias sint collaturi, de cetero prouinciales ob reddendum censum ad Suam Maiestatem mittat, & ad vendenda illorum bona duos annos constituisse declaret, hac tamen semper conditione, vt ante, discessum, & aduentum apud suos superiores se insinuent 30. Martii 1626.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. vt declaret quomodo Reformatio succedat, 20. Decembris 1626.

Diploma, quod sub vrbis Præfecto in Lunz est promulgatum, cui duodecim diuersa puncta sunt inserta 23. Martii 1626.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. Suæ Maiestati intimet quid & quomodo propter petitam Reformationis termini prolongationem de Antonio EcKhardten, sit determinãdum 6. April. 1626.

Administratori Passauiensi, &c. vt ordinet, ne Altaria, & Ecclesiastica paramenta diutius non benedicta, reconciliata maneant, sed Decanis, & Parochis solita licentiæ dentur 6. April. 1626.

Vrbis Præfecto in Lunz, vt cum militum apud (vt dicitur) nouum ferrum, capitaneis pro commoditate Reformationis Religionis disponat 18. April. 1626.

Godefrido de Salmburg, &c. expellat prædicantes in Vvalsen, apud S. Petrum, & ad pagum 28. Iulij 1627.

Domino Georgio Acatio Comiti in Lossenstain, vt apud suum sectarium prædicantem ordinet, ne vllus ad ipsius conciones admittatur 26. Nouemb. 1624.

Vrbis præfecto in Lunz, vt omnes personas, cōciones sectariorum prædicantium, tam acriter defendentes Viennā intra quatuor hebdomadas ad supremam Austriæ Cancellariam transmittat.

Vrbis Præfecto in Lunz, vt cum Reformatione Religionis summo cum feruore procedat, etsi sectarij inhabitatores se non conuerterent intra quatuor hebdomadas de prouincia discedere faciat 4. Febr. 1627.

Georgio Gundi AcKer scribę, &c. ablegare, & prorsus dimittere apud se in Hidervvaller existentem sectarium prædicantem, 28. Iulij an. 1627.

Vrbis Præfecto in Lunz, vt dimissionem sectariorum prædicantium, scribarum, Præfectuum Officialium suo in nomine solumodo tamen in Lunz instituat 8. Martij an. 1627.

Commissarijs supra Onasum, &c. vt de Ioanne Christopho ro Deurlein pro debito censu sufficientem accipiant cautionem 2. Augusti 1627.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. vt Paulo Geyrmann Suę Maiestatis determinationem insinuet 15. Sept. an. 1627.

Diploma ratione dimittendorum omnium sectariorum præfectuum scribarum, ciuium, seruorum, qui se indurāte rebellione in prouincia Onasi continuerunt 26. Martij 1627.

Delegatis Confessionis Augustanæ declaratur, suam Maiestatem in incepta, & deliberata semel Reformatione persistere, 5. Augusti an. 1627.

Instructio pro Domino Abbbati in Krembsmunster, & Domino Georgio Teuffel, quid apud Commissarios Augustanæ

ſtanæ Confeſſionis illis ſit per agendum 29.Martii 1627.

Vrbis Præfecto in Lunz,&c.vt ordinet,in litteris patentibus ſectariorum poni,illos ob Religionem diſcedere,Prouinciales vero abſq.vllo dando cenſu liberrimi permittantur 30.Martij an.1628.

Vrbis Præfecto in Lunz,&c.vt in Reformationis diplomate diligentiſſimè attendat.illaq.obſeruanda ſerio percipiat, & ſi fortaſſe accideret,vt aliquid ignominioſum contraloqueretur,ſimiles Belingues acriter puniat, atq. prouinciales,qui dilationem termini expoſcunt, S. Maieſt. inſinuet 27.Iulij 1627.

Intimationis decretum Dño vrbis Præfecto Lunzij conceſſi non noſtræ Religionis ſtatibus vſq.ad primum diẽ Martij,termini 17. Ianuar.1628.

Statui Prælatorum ſupra Onaſum,declaratur,vt in ſuis conuentibus idoneos Sacerdotes eligant,vt in finibus,& locis vbi neceſſe erit ſuccurrere, atq. auxiliari poſſint 1. Febr. an.1628.

Vrbis Præfecto in Lunz,&c.vt Catharinam Reichlern ſine cenſu diſcedere permittat,15.April.1628.

Decretum concernens dilationem termini Prouincialium ſupra Onaſum,vſq.ad Dominicam Iudica,12.Febr.1628

Delegatis ſupra Onaſum denunciatur, Suam Maieſtatem Auguſtanis in communi terminum vſq. ad Dominicam Iudica prolongaſſe, 12.Feb.1628.

Decretum Commiſſarijs Auguſtanæ Confeſſionis ſuam Maieſtatẽm in ante conceſſo termino , ſicut etiam huc illucq.proficiſcendo,demum cum vendendis bonis totaliter perſiſtere. 18.Martij an.1628.

E X CANCELLARIA
Cameræ Aulicæ.

Mali

Fl. Cr. n.

MAlij, Boſtij, antea Hochhauſer nomina- 10474.41.2. tos ex conceſſione Cæſarea tenent.

RR. Patres Dominicani ad Sanctam Mariam Magdalenam.

Commorzanzkij antea ad Sturmb ſpectantia tenet.

Dominus Abbas in Konigſaal ſoluit ſupra 2331. tal. 10. Cr. ea.

Milicko antea Germanis de Hodiegovva ſpectantia. tenet

Dominus Abbas de Strohoff, vel monte Sion.

Zicloro antea Carolo Iorger ſpectantia. tenet.

Dominus Abbas de Strohoff ſupra quæ ſoluit. 10000. flor.

Zittenirn antea à Vvilhelmo de Rupavv poſſeſſa. tenet

Dominus Præpoſitus de Vviſcherhadt

Rareroco antea Ioanni Griesbockin ſpectantia. tenet.

Dominus Abbas de Plas.

Kralovvitren antea Ioanni GiresbocKin ſpectantia. tenet

Dominus Abbas de Plas.

Chotez & Ibriſani antea Georgio Magel iam tenet.

Pragenſe Gapitulum ad omnes Sanctos in Pragenſi arce propria.

Rochovvez Trezeniovvez, media pars Auſch. & Liebeſchiz, antea Fratribus de Auſch pertinentiam.

Dominis Reuerendis Patribus Societatis Ieſu Pragæ à Sua Cæſarea Romana Maieſtate ad 400000. taleros donatæ fundationis relicta- per.

Ciuitas Theim, quæ antea vna Regia ciuitas fuit.
Ezervvne) quæ ante hac Ioanni de
NeuReichenavv) Kzetvvian.
Rosental, antea floriano Griesböckin spectantia tenet.
Ista bona omnia Dominus Archiepiscopus Pragensis.
Hollostrzevvij, & Beneshavv, ante hac Ioanni Bartholomeo Schmudunger spectantia.
tenet
Abbas de Kladravv, propter aliquos pagos ad Dominium Episcopi Teiniz, taxata. 11206. tal. 30.
Crucigeri.

Quæ, & quantæ pecuniæ Ecclesiasticis, & Religiosis Pragæ ad meliorem sui sustentationem elargiri concessæ sint.

Monasterio Sancti Iacobi, singulis septimanis 20. florenos, facit per annum. 1040. flor.
Item singulis hebdomadibus vnum dolium Albæ ceruisiæ, vnum saccum tritici per annum facit. 900.
Porro pro alendis duodecim Franciſchanis Iuuenibus per annum facit. 1400.
Monasterio Sanctæ Annæ singulis annis gratis. 116.40
Monasterio Sancti Thomæ pro sustentando certo numero Religiosorum singulis annis. 1750.
Sanctæ Mariæ ad Niues ex gratia singulis annis. 944.40.
Reuerendis Dominis Cappuccinis singulis annis. 305.20.
Sanctæ Mariæ Magdalenæ noua additio singulis annis. 3500.
RR. Dominis Iesuitis per singulos menses 500. taleros pro ædificiorum necessitate per annum facit. 7000.
Porro propter educandam, & instruendam iuuentutem singulis mensibus 200. taleros, per

annum

Fl. Cr. n.

annum portat. 2800.

Item illis ipsis Patribus, qui antea ex Dominio Chemez fuerunt soluti iam vero per singulos annos concessi. 2335.20.

Porro personis seruientibus apud Pragensem arcē, vtpote Sacristano, Vicario, sex musicis, Praeceptoribus 2. Cappellanis, duobus Cappellæ seruis, Organistæ, ipsiq. addictis, item pulsatori, Discantistis, & duobus ceras portantibus, ex gratia concessi, singulis annis 858. floreni, qui antea nunquam fuerunt expensi, id est. 858.

Domino Prælato, & Capitulo Pragensis arcis Ecclesiæ per annum, antea ab Vrbe soluti, nempe. 350.

Pauperibus in Hospitalibus supra Rothschin vltra annum deputatum singulis annis sunt concessi. 1274.

RR. Dominis Patribus Societatis Iesu Pragæ, relictos a Domino Stephano Fabio Imperiali Quęstore 3000. florenos, & cum censu. 4035.

Reuerendis Patribus Cappuccinis Viennæ, ab alijs in testamento deputatos. 1400.

Beatissimæ Virgini in Eull ratione antiquorum Restuum. 1201.

Dominis Iesuitis Pragæ loco salarij. 2121.

Pro sustentatione Ecclesiasticorum & solutione fundationum.

In Ecclesiasticos, & fundationes apud Pragensem arcis Ecclesiam Cathedralem. 8301.49.1.

Item. 899.6.4.

Dominis Franciscanis apud Sanctum Iacobum in antiqua Vrbe Pragæ. 4617.23.3

Item. 1609.29.

Virginum Monasterio apud Sanctam Annam Pragæ, in antiqua ibidem ciuitate. 165. 6. 4.

Fl. Cr. n.

Dominis Franciscanis ad Sanctam Mariam ad Niues Pragæ in vrbe antiqua. 8819.17.4.

Item. 1707.30.

Dominis Cappuccinis. 1521.36 1.

Item. 1040.19.2.

Religiosis ad quatuordecim Auxiliatores in Kaadan. 1231.54.1

Religiosis ad Sanctam Agnetem in antiqua vrbe Pragæ. 180.50.

Item. 35.

Parocho, Cantori, & Scholaribus in Cometavv. 651.7.

Item. 968.22.2.

Reuerendis Dominicanis apud Sanctam Mariam Magdalenam Pragæ in parua ciuitate. 1899.20.

Item. 3996.20.

Reuerendis Patribus Iesuitis ibidem. 19366.40.

Reuerendis Patribus Iesuitis in Cametavv. 11191.34.3.

Hospitali in Ratschin. 363.32.

Item. 2198.

Dominis Augustinianis in parua vrbe Pragæ. 291.40.

Item. 11. 40.

Eleemosinario. 1246.40.1.

Item. 600.

Item seruientibus personis apud Cathedralem Pragensem Ecclesiam. 2347.40.

Variæ expensiones

Domino Præposito in Vvischeradt, ratione acceptarum ad fortificandam Vrbem vindemiarũ. 3166.40.

Ad ædificium Ecclesiæ S. Mariæ ad Niues. 1934.20.1

Religiosis S. Prancisci Strictioris obseruantiæ ad Ecclesiæ ædificium in Pilsen. 116.40.

Cappellano ad Diuam Virginem in Altenpurtzel. 116.40.

Ordinatis Vicarijs, Sacristanis, Organistis, atq. huiusmodi officialibus apud Pragensem Cathedralem Arcis Ecclesiam, quædam donatio ob tam paruum salarium. 593.20.

RR.

Fl. Cr. n.

RR.PP.Iesuitis Pragensibus 583.20.

Pro Hospitalibus, & pauperibus diuersis vicibus. 235.20.

Pro vestiendis aliquibus nouitijs apud Sanctum Iacobum in antiqua vrbe Pragæ. 116 40.

Patribus Cappuccinis pro ædificio Monasterij. 175.

Domino Patri Prouinciali ad Sanctam Mariam ad Niues propter necessariò adhibendam medicinam. 100.

Monasterio S.Iacobi donationis ergò. 150.

Monasterio Sanctæ Agnetis. 60.

Monasterio S.Thomæ. 100.

Dominis Cappuccinis in Prux pro ædificanda Ecclesia solutioneq. vnius paruæ domus. 450.

Monasterio Sanctæ Annæ Pragæ. 128.50.

Dominicanis in Pillen. 200.

RR.PP.Franciscanis apud Sanctam Mariam ad Niues Pragæ pro quadam donatione. 200.

Ad ædificiũ Monasterij Cappuccinorũ Viennæ. 12000.

Abbati in Emaus nouæ ciuitatis Pragæ. 4235.20.

Decano, & Capitulo Arcis Pragensis Ecclesiæ. 350.

Conuentui apud Sãctam Agnetem, Pragę pro rogato per hebdomadam sustentatione. 150.

Religiosis apud Sanctum Iacobum pro emendis lignis. 300.

Fr.Ioa.Baptistæ Sauotanti Hospitalium Commissario in Bohemia pro quadam additione. 475.

RR.PP. Iesuitis profecturis in Thabor ciuitatem pro viatico. 140.

Magistro Andreæ Clementis Canonici Sancti Michaelis ad eandem Thabor ciuitatẽ proficiscenti, loco viatici. 270.

Domino Patri Cappuccino Hyacintho nomine pro aliquo faciendo itinere. 240.

Reuerendo Patri Alesio pro infirmitate sua. 385.20.

Ioanni Christophoro pro ædificijs Ecclesiarum in Alten Punzel. 3000.

RR.PP.

	Fl. Cr. n.
RR. PP. Iesuitis prætensiones Stemmatis Fabrorum Pragæ.	3000.
RR.PP.Cappuccinis Viennæ, traditos, & assignos de Francisco Manzage.	1389.40.
Abbati de Koniglaal, loco prestiti, & hactenus annui census 5000. florenorum.	97222.17.1.
Dño Ioa.Hernett Plateisen Canonico in Olmiz ratione perpessæ persecutionis ex gratia.	12000.
Pro sustentanda Cleresia,& fundatione Cathedralis Ecclesiæ Arcis Pragæ pro aditione alijs iam 1800. florenis habentibus, puta.	9200.55.5.
Item.	700.
Ordinatis Vicarijs, Sacristanis, Organistis similibusq. Officialibus apud Pragensem Cathedralem Arcis Ecclesiam, additio ob nimis leue salarium.	1166.40.
Item.	350.
RR.PP.Societatis Iesu Pragæ ratione deputati, annuorum 2000. florenorum de Dominio Clumez ante hac in illos collocati vt pote.	19366.40.
Pro soluendis illis testamento relictis à stirpe Fabrorum debitis.	4035.
Varia illis assignata salaria.	2121.
Pro diuersis interesse ratione summæ capitalis.	2711.20.
Pro restantibus capitalibus interesse ad pios vsus.	11423.84.4.
Interesse illorum 15.m. Imperialium talerorum à defuncta Imperatrice Anna venerandę memorię pro alendis aliquibus alumnis fundatorum.	1575.
Item apud Suam Maiestatem habiti capitalis illiusquè interesse.	14418.50.
Ratione Dominæ Salomenæ Gerstorffin.	1916.40.
Munera.	583.20.
Itinerum versus Thabor expensiones.	140.
Pro faciendo Ecclesiæ vexillo.	642.10.5.

Pro

	Fl. Cr. n.
Pro impressis quibusdam tractatibus.	100.
RR.PP. Societatis Iesu in Cometavv pro annuo deputato 1936. florenorum 45. Crucigerorum 3. nummorum interesse.	11191.34.3.
Ob persoluta capitalia, & suo interesse.	1551.40.
Interesse 20.m. Talerorum capitalis summæ.	16300.
Reuerendis Dominis Franciscanis apud S. Iacobũ in antiqua Vrbe Pragæ, pro soluendo illorum deputato, annuorum 60. florenorum, & 40. Crucigerorum, & gratis in septimana præstandis 20. florenis vna cum vno sacco tritici, & vno dolio ceruisiæ, quantumuis quoq. pro sustentandis 12. iuuenibus Franciscanis, singulis mensibus soluendum 116. florenorum 40. Crucigerorum.	6226.52.3.
Capitalia, & interesse ad pios vsus.	523.30.1.
Religiosis Dominis Franciscanis apud Sanctam Mariam ad Niues, nouæ ciuitatis, in Praga sustentationem illorum hebdomadalium 18. florenorum.	5293.24.
Reuerendo Patri Prouinciali ibidem pro recuperanda sanitate.	252.20.
Capitalia, & interesse ad pios vsus.	1836.27.5.
De Andrea Hucber, ciue, & mercatore in Ratschin illis legatos, & ratione ciuitatis Glattavv solutos.	5366.40.
Ad Templi Structuram.	1934.
RR.PP. Cappuccinis Pragæ pro hebdomadali illorum 11. florenorum, & 40. Crucigerorum.	2562.15.3.
Ædificiorum succursui.	1400.
Dominis Cappuccinis Viennæ ob ipsorum Monasterium.	1400.
Item.	12000.
RR. Dominis Cappuccinis in Prux pro soluenda vnius domunculæ ad ipsorum Ecclesiam.	1934.20.1.
Dominis Dominicanis Pragæ ad Sanctam Agnetem	

Fl. Cr. n.

tem,& Mariam Magdalenam pro annuo, 35. florenorum deputato. 215. 10.

Pro censu Tabulæ Prouincialis singulis annis 16. R.20.Crucigeri 40. 50.

Elemosinæ. 60.

Gratis loco petitæ hebdomadalis sustentationis. 350.

Item. 58. 20.

Ratione illius, ad Cæsarea ipsi Bohemiæ Cameræ, transmissa mandata, concessæ fundationis, sub dato Ianuarij 1623.annuorum 3000.Imperialium talerorum singula enim hebdomada 7.florenos pro deputato. 5895.40.

Repertis Restibus. 750.

Dominis Dominicanis in Pilsen,pro tenendis quibusdam Imperij personis ex gratia. 200.

RR.PP. Augustinianis apud Sanctũ Thomam Pragæ,pro sustentandis certis nonnullis Iuuenibus Religiosis annui deputati 1500.florenorum. 303.20.

Interesse 200.talerorum ad tenendos certos pueros comitantes Venerabilissimum Sacramentum. 70.

Item pro censu. 34.

Censu tabulæ Prouincialis Annuorum 34. florenorum.36.Crucigerorum 4.Nummorum. 52. 20.

Monasterio Virginum Sanctæ Annæ antiquæ Vrbis in Praga, ipsorum 23 .florenorum.20.Crucigerorum tanquam annui deputati. 328.56.4.

Prouincialis Tabulę censuus annuorum 11.florenorum 40.Crucigerorum. 17. 30.

Item. 17. 30.

Religiosis ad 14. necessitatis succursores annuorum 246. florenorum, 27.Crucigerorum, & 3. nummorum insuper deputati olei, vini, & tritici. 1251.54.

Monasterio,Carlshoff nuncupato in noua Ciuitate

Pragæ

FL. Cr. n.

Pragæ intereſſe 1400. talerorum ſummę capitalis. 441.

Monaſterio S.Michaelis in Leittmariz pro annuo cenſu 50.florenorum. 150.

Fundationum Sanctorum Petri, & Pauli in Ideras nouæ ciuitatis Pragenſis pro cenſu tabulæ prouincialis, annuorum 23. florenorum 20. crucigerorum. 70.

Religioſis Sancti Franciſci ſtrictioris obſeruantiæ in Pulſen ad ipſorum Templi ædificium 116. 40.

Dño Patri Dominico de Mantua Ordin. S. Dominici Viennæ. 100.

Abbati in Emaus nouæ ciuitatis in Praga 4233.20.

Pro reparanda deuaſtatæ Beatiſſimæ Virginis Cappelę in Eijl. 116. 40.

Domino Parocho, Cantori, Scholaribus, Organiſtis ceræ, & annuorum 434. florenorum 4. Crucigerorum 4. nummorum pro deputato. 1619. 29. 2.

Pro Domino Cardinale de Dietrichſtain ratione ſoluendæ ipſi donatæ Domus HencKlenſis. 125333.30.

Domino Erneſto Plateiſen de Plattenſtenſtain Canonico in Olmuz ob expenſas penſiones. 1000.

Item illos de Lundtenburg ablatos. 2000.

Propter conſtantem deuotionem aliqua recompenſatio,& ſatisfactio 12000.

Ad templum Beatiſſimę Virginis in Altenpunzel. 3000.

Item. 116.40.

Ad Templum SS.Petri,& Pauli,in Vviſchradt nouę ciuitatis in Praga,intereſſe de 2000. talerorũ Imperialium,ſummę capitalis. 210.

Pro accepto,ad fortificandam ciuitatem Horto 5166.40.

Ædeficio Pragenſis Arcis Eccleſię. 12263.

Fl. Cr. n.

Pro soluendis Archiepiscopi Pragensis fęlici memoria, derelictis famulis. 107. 20.

Triginta pauperibus personis in Hospitali supra Ratschin Pragæ, vnicuiq. singulis hebdomatibus 1½ Crucigeros, & pro alijs inibi factis eleemosinis. 2920.50.

Abbati in Konigsaal, loco prestiti hactenus annui census 5000. Talerorum. 197222.17.1.

Dño Eleemosinario ad hebdomadalem distributionem in pauperes elemosina facienda, 10. florenos. 1846.

Domino Decano, totiquè capitulo Ecclesiæ arcis Pragensis. 700.

Item. 583.

Coralistis ibidem. 28.

Monasterio S. Iacobi pro emendis lignis. 300.

Domino Abbati in Emaus Adamo Benedicto Barvvroski in coempta villa loco elemosinę 4000. taleri donantur, id est. 4666.40.

Sequuntur ea quæ Religiosis, & Ecclesiastis ad Cæsareas diuersas Resolutiones fuerunt elargita.

Iubente Cæsarea resolutione de dato 5. Iulii anno 1621. PP. Societ. Iesu ad reparandam Diuæ Virginis Congregationis Cappellam Viennæ ex appręhēsis rebellium bonis 2000. floreni bonę monetæ sunt concessi, id est. 2000.

Volente Rom. Cæsarea Maiestate sub dato 5. Iulii anno 1621. ex diuersis Austriæ territoriis, ad Templi Badensis structuram 4000. floreni, bonæ monetæ sunt expensi id est. 4000.

Cæsarea resolutione mandante 26. Iulii anno 1621. Ioanni Vgroczii, Præposito, & Canonico

Floreni Crucig.nūmi

co in Erlavv pro summa necessaria sui sustentatione ex suæ Maiestatis Camera in Hedeliz fuerunt soluti. 400.

Iubente Cęsareâ resolutione, 31. Iulij an. 1621. ad monasterium Cappuccinorum Viennæ, Hortus de Dño Ioanni Iacobo de Kuefſtain per 2000. florenos fuit coemptus, & ex rebellium appræhensis bonis solutus, id est 2000.

Ad resolutionem, & mandatum Cæsareum dedocto 26. Nouemb. an. 1621. Fratribus Misericordiæ Viennæ, ad ædificium ipsorum Hospitalis, Hortus ex altera parte pontis Danubij, per mille florenos fuit coemptus, & ex rebellium confiscatis bonis solutus, id est 1000.

Mandante Cæsarea resolutione de dato 26. Nouēb. an. 1621. Virginum monasterio Sanctæ Clare Viennæ, pro complenda pecuniarum summa ad emendam domum ex quæstoratu Viennensi elargiti. 300.

Ad mandatum Cęsareum 20. Decemb. 1621. fratribus Misericordiæ ad partem Danubij pontis Viennæ, ob ipsorum beneficia in ægrotos, ad perficiendum ipsorum inceptum Hospitale, partim ex territorio Harmeltorff, partim ex futuris confiscationibus 2000. floreni sunt soluti, idest. 2000.

Poscente Cæsareæ Aulicæ Cameræ decreto, & iubente, sub dato 28. Decemb. 1621. Patribus Societatis Iesu, Parochia in Horn, vna cum omnibus Ecclesiæ ornatibus alijsq. appertinentibus tradi ordinatum fuit; ad minimum taxata est. 1000.

Resolutione Cæsareæ Aulicæ Cameræ iubente de dato 15. Ianuarij 1622. Virginum monasterio Presburgi, loco eleemosinæ ex Cæsareo Quæstoratu ibidem 30. minora

stanæ Confessionis illis fit per agendum 29.Martii 1627.

Vrbis Præfecto in Lunz,&c.vt ordinet,in litteris patentibus sectariorum poni,illos ob Religionem discedere,Prouinciales vero absq.vllo dando censu liberrimi permittantur 30.Martij an.1628.

Vrbis Præfecto in Lunz,&c.vt in Reformationis diplomata diligentissimè attendat,illaq.obseruanda serio percipiat, & si fortasse accideret,vt aliquid ignominiosum contraloqueretur,similes Belingues acriter puniat,atq. prouinciales,qui dilationem termini exposcunt, S. Maiest. insinuet 27.Iulij 1627.

Intimationis decretum Dño vrbis Præfecto Lunzij concessi non nostræ Religionis statibus vsq.ad primum diē Martij,termini 17. Ianuar.1628.

Statui Prælatorum supra Onasum,declaratur,vt in suis conuentibus idoneos Sacerdotes eligant,vt in finibus,& locis vbi necesse erit succurrere, atq. auxiliari possint 1. Febr. an.1628.

Vrbis Præfecto in Lunz,&c.vt Catharinam Reichlern sine censu discedere permittat,15.April.1628.

Decretum concernens dilationem termini Prouincialium supra Onasum,vsq.ad Dominicam Iudica,12.Febr.1628

Delegatis supra Onasum denunciatur, Suam Maiestatem Augustanis in communi terminum vsq. ad Dominicam Iudica prolongasse,12.Feb.1628.

Decretum Commissarijs Augustanæ Confessionis suam Maiestatem in ante concesso termino, sicut etiam huc illucq.proficiscendo,demum cum vendendis bonis totaliter persistere.18.Martij an.1628.

EX CANCELLARIA
Cameræ Aulicæ.

Mali

Fl. Cr. n.

MAlij, Boſtij, antea Hochhauſer nomina- 10474.45.2.
tos ex conceſſione Cæſarea tenent.

RR. Patres Dominicani ad Sanctam Mariam Magdalenam.

Commorzanzkij antea ad Sturmb ſpectantia tenet.

Dominus Abbas in Konigſaal ſoluit ſupra 2335. tal. 20. Cr. ea.

Milicko antea Germanis de Hodiegovva ſpectantia.

tenet

Dominus Abbas de Strohoff, vel monte Sion.

Zicloro antea Carolo Iorger ſpectantia.

tenet.

Dominus Abbas de Strohoff ſupra quæ ſoluit. 10000. flor.

Zittenirn antea à Vvilhelmo de Rupavv poſſeſſa.

tenet

Dominus Præpoſitus de Vviſcherhadt

Rareroco antea Ioanni Griesbockin ſpectantia.

tenet.

Dominus Abbas de Plas.

Kralovvitren antea Ioanni Giresbockin ſpectantia.

tenet

Dominus Abbas de Plas.

Chotez & Ibriſani antea Georgio Magel

iam tenet.

Pragenſe Capitulum ad omnes Sanctos in Pragenſi arce propria.

Rochovvez Trezeniovvez, media pars Auſch. & Liebeſchiz, antea Fratribus de Auſch pertinentiam.

Dominis Reuerendis Patribus Societatis Ieſu Pragæ à Sua Cæſarea Romana Maieſtate ad 400000. taleros donatæ fundationis relicta per.

FF Ciui-

Ciuitas Theim, quæ antea vna Regia ciuitas fuit.
Ezervvne) quæ ante hac Ioanni de
NeuReichenavv) Kzetvvian.
Rosental, antea floriano Griesbockin spectantia.
tenet.
Ista bona omnia Dominus Archiepiscopus Pragensis.
Hollolirzevvij, & Beneshavv, ante hac Ioanni Bartholomeo Schmudunger spectantia.
tenet
Abbas de Kladravv, propter aliquos pagos ad Dominium Episcopi Teiniz, taxata. 11206. tal. 20. Crucigeri.

Quæ, & quantæ pecuniæ Ecclesiasticis, & Religiosis Pragæ ad meliorem sui sustentationem elargiri concessæ sint.

Monasterio Sancti Iacobi, singulis septimanis 20. florenos, facit per annum. 1040. flor.
Item singulis hebdomadibus vnum dolium Albæ ceruisiæ, vnum saccum tritici per annum facit. 900.
Porro pro alendis duodecim Franciſchanis Iuuenibus per annum facit. 1400.
Monasterio Sanctæ Annæ singulis annis gratis. 116.40
Monasterio Sancti Thomæ pro sustentando certo numero Religiosorum singulis annis. 1750.
Sanctæ Mariæ ad Niues ex gratia singulis annis. 944.40.
Reuerendis Dominis Cappuccinis singulis annis. 305.20.
Sanctæ Mariæ Magdalenæ noua additio singulis annis. 3500.
RR. Dominis Iesuitis per singulos menses 500. taleros pro ædificiorum necessitate per annum facit. 7000.
Porro propter educandam, & instruendam iuuentutem singulis mensibus 200. taleros, per

annum portat. 280.

Item illis ipsis Patribus, qui antea ex Dominio Chemez fuerunt soluti iam vero per singulos annos concessi. 2333.20.

Porro personis seruientibus apud Pragensem arcē, vtpotè Sacristano, Vicario, sex musicis, Praeceptoribus 2. Cappellanis, duobus Cappellæ seruis, Organistæ, ipsiq. addictis, item pulsatori, Discantistis, & duobus ceras portantibus, ex gratia concessi, singulis annis 858. floreni, qui antea nunquam fuerunt expensi, id est. 858.

Domino Prælato, & Capitulo Pragensis arcis Ecclesiæ per annum, antea ab Vrbe soluti, nempe. 350.

Pauperibus in Hospitalibus supra Rothschin vltra annum deputatum singulis annis sunt concessi. 1274.

RR. Dominis Patribus Societatis Iesu Pragæ, relictos à Domino Stephano Fabio Imperiali Questore 3000. florenos, & cum censu. 4035.

Reuerendis Patribus Cappuccinis Viennæ, ab alijs in testamento deputatos. 1400.

Beatissimæ Virgini in Eull ratione antiquorum Restuum. 1201.

Dominis Iesuitis Pragæ loco salarij. 2121.

Pro sustentatione Ecclesiasticorum & solutione fundationum.

In Ecclesiasticos, & fundationes apud Pragensem arcis Ecclesiam Cathedralem. 8301.49.1.

Item. 899.6.4.

Dominis Franciscanis apud Sanctum Iacobum in antiqua Vrbe Pragæ. 4617.23.3

Item. 1609.29.

Virginum Monasterio apud Sanctam Annam Pragæ, in antiqua ibidem ciuitate. 165. 6. 4.

Fl. Cr. n.

RR.PP.Iesuitis Pragensibus 583.20.
Pro Hospitalibus,& pauperibus diuersis vicibus. 235.20.
Pro vestiendis aliquibus nouitijs apud Sanctum Iacobum in antiqua vrbe Pragæ. 116 40.
Patribus Cappuccinis pro ædificio Monasterij. 175.
Domino Patri Prouinciali ad Sanctam Mariam ad Niues propter necessariò adhibendam medicinam. 100.
Monasterio S.Iacobi donationis ergò. 150.
Monasterio Sanctæ Agnetis. 60.
Monasterio S.Thomæ. 100.
Dominis Cappuccinis in Prux pro ædificanda Ecclesia solutioneq.vnius paruæ domus. 490.
Monasterio Sanctæ Annæ Pragæ. 128.50.
Dominicanis in Pillen. 200.
RR.PP.Franciscanis apud Sanctam Mariam ad Niues Pragæ pro quadam donatione. 200.
Ad ædificiũ Monasterij Cappuccinorũ Viennæ. 12000.
Abbati in Emaus nouæ ciuitatis Pragæ. 4235.20.
Decano,& Capitulo Arcis Pragensis Ecclesiæ. 350.
Conuentui apud Sãctam Agnetem, Pragę pro rogato per hebdomadam sustentatione. 350.
Religiosis apud Sanctum Iacobum pro emendis lignis. 300.
Fr.Ioa.Baptistæ Sauotanti Hospitalium Commissario in Bohemia pro quadam additione. 475.
RR.PP. Iesuitis profecturis in Thabor ciuitatem pro viatico. 140.
Magistro Andreæ Clementis Canonici Sancti Michaelis ad eandem Thabor ciuitatẽ proficiscenti, loco viatici. 270.
Domino Patri Cappuccino Hyacintho nomine pro aliquo faciendo itinere. 240.
Reuerendo Patri Alesio pro infirmitate sua. 385.20.
Ioanni Christophoro pro ædificijs Ecclesiarum in Alten Punzel. 3000.

RR.PP.

	Fl. Cr. n.
RR. PP. Iesuitis prætensiones Stemmatis Fabrorum Pragæ.	3000.
RR.PP.Cappuccinis Viennæ, traditos, & assignos de Francisco Manzage.	1389.40.
Abbati de Konigsaal,loco prestiti, & hactenus annui census 5000.florenorum.	97222.17.1.
Dño Ioa.Hernelt Plateisen Canonico in Olmiz ratione perpessæ persecutionis ex gratia.	12000.
Pro sustentanda Cleresia,& fundatione Cathedralis Ecclesiæ Arcis Pragæ pro aditione alijs iam 1800.florenis habentibus,puta.	9200.55.5.
Item.	700.
Ordinatis Vicarijs, Sacristanis, Organistis similibusq. Officialibus apud Pragensem Cathedralem Arcis Ecclesiam,additio ob nimis leue salarium.	1166.40.
Item.	350.
RR.PP.Societatis Iesu Pragæ ratione deputati, annuorum 2000. florenorum de Dominio Clumez ante hac in illos collocati vt pote.	19366.40.
Pro soluendis illis testamento relictis à stirpe Fabrorum debitis.	4055.
Varia illis assignata salaria.	2121.
Pro diuersis interesse ratione summæ capitalis.	2711.20.
Pro restantibus capitalibus interesse ad pios vsus.	11423.54.4.
Interesse illorum 15.m. Imperialium talerorum à defuncta Imperatrice Anna venerandę memorię pro alendis aliquibus alumnis fundatorum.	1575.
Item apud Suam Maiestatem habiti capitalis illiusquè interesse.	14418.50.
Ratione Dominæ Salomenæ Gerstorffin.	1916.40.
Munera.	583.20.
Itinerum versus Thabor expensiones.	140.
Pro faciendo Ecclesiæ vexillo.	642.10.5.

Pro

	Fl. Cr. n.
Pro impressis quibusdam tractatibus.	100.
RR.PP.Societatis Iesu in Cometavv pro annuo deputato 1936.florenorum 45.Crucigerorum 3. nummorum interesse.	11191.34.3.
Ob persoluta capitalia,& suo interesse.	1551.40.
Interesse 20.m.Talerorum capitalis summæ.	16300.
Reuerendis Dominis Franciscanis apud S. Iacobū in antiqua Vrbe Pragæ, pro soluendo illorum deputato,annuorum 60.florenorum,& 40.Crucigerorum, & gratis in septimana præstandis 20. florenis vna cum vno sacco tritici, & vno dolio ceruisiæ,quantumuis quoq.pro sustentandis 12.iuuenibus Franciscanis, singulis mensibus soluendum 116. florenorum 40. Crucigerorum.	6226.52.3.
Capitalia, & interesse ad pios vsus.	523.30.1.
Religiosis Dominis Franciscanis apud Sanctam Mariam ad Niues, nouæ ciuitatis, in Praga sustentationem illorum hebdomadalium 18. florenorum.	5293.24.
Reuerendo Patri Prouinciali ibidem pro recuperanda sanitate.	252.20.
Capitalia,& interesse ad pios vsus.	1836.27.5.
De Andrea Hucber, ciue, & mercatore in Ratschin illis legatos, & ratione ciuitatis Glattavv solutos.	5366.40.
Ad Templi Structuram.	1934.
RR.PP.Cappuccinis Pragæ pro hebdomadali illorum 11.florenorum,& 40.Crucigerorum.	2562.15.3.
Ædificiorum succursui.	1400.
Dominis Cappuccinis Viennæ ob ipsorum Monasterium.	1400.
Item.	12000.
RR.Dominis Cappuccinis in Prux pro soluenda vnius domunculæ ad ipsorum Ecclesiam.	1934.20.1.
Dominis Dominicanis Pragæ ad Sanctam Agnetem	

tem

Fl. Cr. n.

tem,& Mariam Magdalenam pro annuo, 35. florenorum deputato. 215.10.
Pro censu Tabulæ Prouincialis singulis annis 16. R.30.Crucigeri 40.50.
Elemosinæ. 60.
Gratis loco petitæ hebdomadalis sustentationis. 350.
Item. 58.20.
Ratione illius, ad Cæsarea ipsi Bohemiæ Cameræ, transmissa mandata, concessæ fundationis, sub dato Ianuarij 1623.annuorum 3000.Imperialium talerorum singula enim hebdomada 7.florenos pro deputato. 5895.40.
Repertis Restibus. 750.
Dominis Dominicanis in Pilsen,pro tenendis quibusdam Imperij personis ex gratia. 200.
RR.PP. Augustinianis apud Sanctũ Thomam Pragæ,pro sustentandis certis nonnullis Iuuenibus Religiosis annui deputati 1500.florenorum. 303.20.
Interesse 200.talerorum ad tenendos certos pueros comitantes Venerabilissimum Sacramentum. 70.
Item pro censu. 34.
Censu tabulæ Prouincialis Annuorum 34. florenorum.36.Crucigerorum 4.Nummorum. 52.20.
Monasterio Virginum Sanctæ Annæ antiquæ Vrbis in Praga, ipsorum 23.florenorum.20.Crucigerorum tanquam annui deputati. 328.56.4.
Prouincialis Tabulę census annuorum 11.florenorum 40.Crucigerorum. 17.30.
Item. 17.30.
Religiosis ad 14. necessitatis succursores annuorum 246. florenorum, 27.Crucigerorum, & 3. nummorum insuper deputati olei, vini, & tritici. 1251.54.
Monasterio,Carlshoff nuncupato in noua Ciuitate

Pragæ

Fl. Cr. n.

Pragæ intereſſe 1400. talerorum ſummę capitalis. 441.

Monaſterio S.Michaelis in Leittmariz pro annuo cenſu 50.florenorum. 150.

Fundationum Sanctorum Petri, & Pauli in Ideras nouæ ciuitatis Pragenſis pro cenſu tabulæ prouincialis,annuorum 23. florenorum 20. crucigerorum. 70.

Religioſis Sancti Franciſci ſtrictioris obſeruantiæ in Pullen ad ipſorum Templi ædificium 116. 40.

Dño Patri Dominico de Mantua Ordin. S. Dominici Viennæ. 100.

Abbati in Emaus nouæ ciuitatis in Praga 4233.20.

Pro reparanda deuaſtatæ Beatiſſimæ Virginis Capelę in Eijl. 116. 40.

Domino Parocho, Cantori, Scholaribus, Organiſtis ceræ, & annuorum 434. florenorum, 4. Crucigerorum 4. nummorum pro deputato. 1619. 29. 2.

Pro Domino Cardinale de Dietrichſtain ratione ſoluendæ ipſi donatæ Domus HencKlenſis. 125333.20.

Domino Erneſto Plateiſen de Plattenſtenſtain Canonico in Olmuz ob expenſas penſiones. 1000.

Item illos de Lundtenburg ablatos. 2000.

Propter conſtantem deuotionem aliqua recompenſatio,& ſatisfactio 12000.

Ad templum Beatiſſimę Virginis in Altenpunzel. 3000.

Item. 116.40.

Ad Templum SS.Petri,& Pauli,in Vviſchradt nouę ciuitatis in Praga,intereſſe de 2000. talerorũ Imperialium,ſummę capitalis. 210.

Pro accepto,ad fortificandam ciuitatem Horto 1166.40.

Ædeficio Pragenſis Arcis Eccleſię. 12263.

GG Pro

	Fl.	Cr.	n.
Pro ſoluendis Archiepiſcopi Pragenſis fęlici memoria, derelictis famulis.	107.	20.	
Triginta pauperibus perſonis in Hoſpitali ſupra Ratſchin Pragæ, vnicuiq. ſingulis hebdomatibus 1½ Crucigeros, & pro alijs inibi factis elemoſinis.	2920.	50.	
Abbati in Koniglaal, loco præſtiti hactenus annui cenſus 1000. Talerorum.	19722.	17.	1.
Dño Eleemoſinario ad hebdomadalem diſtributionem in pauperes elemoſina facienda, 10. florenos.	1846.		
Domino Decano, totiquè capitulo Eccleſiæ arcis Pragenſis.	700.		
Item.	583.		
Coraliſtis ibidem.	28.		
Monaſterio S. Iacobi pro emendis lignis.	300.		
Domino Abbati in Emaus Adamo Benedicto Barvvroſkii in coempta villa loco elemoſinę 4000. taleri donantur, id eſt.	4666.	40.	

Sequuntur ea quæ Religioſis, & Eccleſiaſtis ad Cæſareas diuerſas Reſolutiones fuerunt elargita.

Iubente Cæſarea reſolutione de dato 5. Iulii anno 1621. PP. Societ. Ieſu ad reparandam Diuæ Virginis Congregationis Cappellam Viennæ ex appręhēſis rebellium bonis 2000. floreni bonę monetæ ſunt conceſſi, id eſt.	2000.
Volente Rom. Cæſarea Maieſtate ſub dato 5. Iulii anno 1621. ex diuerſis Auſtriæ territoriis, ad Templi Badenſis ſtucturam 4000. floreni, bonæ monetæ ſunt expenſi id eſt.	4000.
Cæſarea reſolutione mandante 26. Iulii anno 1621. Ioanni Vgroczii, Præpoſito, & Canoni-	

co

Floreni Crucig. nũmi

co in Erlavv pro summa necessaria sui sustentatione ex suæ Maiestatis Camera in Hedeliz fuerunt soluti. 400.

Iubente Cęsareâ resolutione, 21. Iulij an. 1621. ad monasterium Cappuccinorum Viennæ, Hortus de Dño Ioanni Iacobo de Kuefftain per 2000. florenos fuit coemptus, & ex rebellium appræhensis bonis solutus, id est 2000.

Ad resolutionem, & mandatum Cæsareum dedocto 26. Nouemb. an. 1621. Fratribus Misericordiæ Viennæ, ad ædificium ipsorum Hospitalis, Hortus ex altera parte pontis Danubij, per mille florenos fuit coemptus, & ex rebellium confiscatis bonis solutus, id est 1000.

Mandante Cæsarea resolutionè de dato 26. Nouẽb. an. 1621. Virginum monasterio Sanctæ Clare Viennæ, pro complenda pecuniarum summa ad emendam domum ex quæstoratu Viennensi elargiti. 300.

Ad mandatum Cęsareum 20. Decemb. 1621. fratribus Misericordiæ ad partem Danubij pontis Viennæ, ob ipsorum beneficia in ægrotos, ad perficiendum ipsorum inceptum Hospitale, partim ex territorio Harmeltorff, partim ex futuris confiscationibus 2000. floreni sunt soluti, idest. 2000.

Poscente Cæsareæ Aulicæ Cameræ decreto, & iubente, sub dato 28. Decemb. 1621. Patribus Societatis Iesu, Parochia in Horn, vna cum omnibus Ecclesiæ ornatibus alijsq. appertinentibus tradi ordinatum fuit, ad minimum taxata est. 1000.

Resolutione Cæsareæ Aulicæ Cameræ iubente de dato 15. Ianuarij 1622. Virginum monasterio Presburgi, loco elemosinæ ex Cæsareo Quæstoratu ibidem 30. minora

dolia vino reperta fuere elargita, taxata per. 90.

Sua Sacra Cæsarea Maiestas iubente ipsorum resolutione 21. April. 1622. clementissime concessit, vt Parocho in DrosKirchen Ioãni Reinhardtin, ad reparandum à Rebellibus ablatum Ecclesiæ ornatum ex ipsorum rebellium apprehẽsis bonis 400. floreni accipiantur. id est, 400.

Annuente Sacra Cæsarea Maiestate Dño Abbati in MolcK sub dato 29 Aprilis anno. 1622. Bona Starnbergensia Pilach pro 30282. florenis concessa fuere. 30282.

Item iubente Sua Maiestate illi ipsi Prælato Dominium Albrechtsberg possidere tamdiù concessum fuit, quandiù non fuerit ob 8450. florenos plus vltra solutos contentatur 8450.

Pascente, & iubente Cæsarea resolutione 14. Junij an. 1622. Episcopo de Neutra Dño Ioanni Thelegdino possessio defuncti Francisci Seres nobilis in Vngaria fuit tradita, taxata 1000.

Virtute Cæsareæ resolutionis datæ 21. Iunii an. 1622. Dño Christiano Lorenzo decano apud Sanctum Stephanum Viennæ pro ædificanda quadam Sacristia ad Diuam Virginẽ in Bronn, ex venturis punitionibus à 6. vsq. in 800. floreni concessi fuerunt, id est 800.

Aliiq. iubentibus Cæsareis resolutionibus de 23. Iulii an. 1622. pro continuandis ab Archiduce Maximiliano fælicissimæ memoriæ fundatis Neostadii diuinis seruitiis, singulis ãnis ex quæstoratu Neostadiensi, vsq. commodiora remedia se præsentauerint sunt deputati. 700.

Volente Sua Maiestate sub dato 7. Augusti 1622. Capitulo in Erlavv, ad facienda Ecclesiæ ornamenta ex Hungariæ Camera expensi sunt. 300.

Ad Cæsareæ Aulicæ Cameræ mandatum Monialibus Presburgi 25. Augusti 1622. pro ipsarum

mona-

monasterii necessitate, singulis diebus vnum põdus salis concessum fuit. 60.
Iubente Cæsarea resolutione 9. Septembris 1622. an. P. Matthiæ Beruth, Guardiano apud Sanctum Stanislaum in Grossenglogavv, ad reparandum suum igne cõsumptum monasterium ex futuris confiscationibus 500. taleri, vna cum 60. asseribus aliis hinc non taxatis, sunt concessi. 500.
Item de Sua Maiestate illis ipsis monialibus 20. Septemb. 1622. centum currus lignorum, detrahendo ipsarum deputato concessi, & taxati pro, 300.
Porro S. Maiestas virtute Cæsareæ resolutionis de dato 15. Octob. 1622. Patribus Cappuccinis in Marchiatu Morauiæ, ad recuperanda ipsorum monasteria, & faciendos Ecclesiæ ornatus ex rebellium appræhensis bonis 5000. floreni, bonæ monetæ, concessi sunt id est. 5000.
Iubente Cæsarea resolutione 14. Octob. an. 1622. Dño Abbati in Strohaff Pragæ monasteriũ Milisko, quod ante aliquos annos præmonstratenses possederant, traditum fuit, & ad minimum taxatum ad. 2000.
R R. PP. Sancti Augustini Viennæ, virtute Cæsareæ resolutionis 24. Octob. an. 1622. pro necessarijs vestibus, & sui sustentatione ex varijs S. Maiestatis territorijs 400. floreni bonæ monetæ fuere soluti, idest. 400.
Resolutione Cæsarea mandante 15. Decemb. anno 1622. Patribus Societatis Iesu Pragæ, defuncti Capitanei in Meluile Iacobi de Lepenez bona concessa fuere taxata ad 4000.
Virtute Cesareæ resolutionis Sua Maiestas Patribus Societatis Iesu in Lunz 12. Feb. an. 1623. præter illos, ad emendas pro scholis domus concessos 900. florenos etiam alios 600. florenos donauit, faciunt simul, 1500.
Iu-

Iubente Ecclesia Resolutione 17. Martij an. 1623. Dñis Franciscanis ad Sanctum Hieronymum Viennæ ratione Molaitensis legationis ex Imperiali bellico quæstoratu soluti sunt. 1000.

RR. PP. Sancti Francisci Ordin. Minorum de Obseruantia Viennæ, Sua Maiestas 15. Decembr. 1628. ad perficiendum ipsorum monasterium ex Austriæ territorijs 11000. floreni solui permisit. 11000.

Virtute Cæsarei decreti 3. Maij 1623. Patribus Soc. Iesu Pragę media pars bonorum Pechinensium nomine Bernhardiz concessa, fuit taxata. 8000.

Volente Cæsarea resolutione 8. Maij an. 1623. Conucntualibus apud Sanctum Iacobum Pragæ ad alios concessos 1200. florenos ad huc alij 800. floreni ita 2000. floreni fuerunt concessi, & soluti, id est. 2000.

Item ad Cęsaream resolutionem, & mandatum 13. Maij an. 1623. Vvenzel Kinzki iniunctum fuit, PP. Societ. Iesu Pragæ, illos à S. Maiestate supra dominium Elumez ante hac deputatos 2000. taleros, diligenter persoluere, id est. 2000. tal.

Iubente Cæsarea resolut. 30. Maij 1623. DD. Iesuitis in Brünn, in Morauia bona RezKovviz tradita fuere taxata per 5000.

Volente Cæsareo mandato 23. Iunij 1623. Patribus Iesuitis Viennæ territorium, & Arcem Eggenburg, de moderno possessore accipere, & illis ad perpetuos annos tradere concessum fuit, taxata. 19000.

Dominis Franciscanis, & Monialibus Presburgi 1000. floreni de Archiepiscopo Colocensi fuerunt deputati, pro quoq. ordine 500. iubente Cæsareo velle 10. Iulij 1623. elargiti fuere id est 1000.

In simili Franciscanis in Raab. 1000. floreni de prę fato Archiepiscopo vna cum vno dolio vini de-

putati

putati,& ad mādatum Cæſareum 10.Iulij 1623.
ſoluti idem. 1000.
Et dolium vini taxatum per 60.
Sua Cæſarea Maieſtas 11.Iulij an. 1623. virtute Ceſareæ reſolutionis Fratribus Miſericordiæ ad alteram danubij partem Viennæ ad perficiendum ipſorum inceptum ædificium, & meliorem ſuſtentationem inibi cumulatim iacētium ægrotorum ex confiſcationibus 5000. florenos clementiſſimè concedendos ordinauit. 5000.
Volente Cæſarea reſolutione 21. Iulij an. 1623. monaſterio S.Thomæ in Brunn loco eleemoſynæ 1000. floreni ex confiſcationibus Morauiæ ſoluti. 1000.
Iubente Cæſarea reſolutione de dato 31.Iulij anno 1623.Patribus Societatis Ieſu Presburgi,ad illorum ſuſtentationem ſingulis annis 500.floreni, ad arbitrium, & placitum tamen perſoluendi conceſſum fuit. 500.
In ſimili Patribus Societ.Ieſu 31. Iulij anno 1623. de Sua Maieſtate ad ipſius reſolutionem, ex defuncti Archiepiſcop. Colocenſis bonis 300.floreni conceſſi fuerunt. 300.
Non minus diuerſis ex reſolutionibus de dato eiuſdem,Patribus Societ.Ieſu in Tyrnavv, ex præfatis Epiſcopi derelictis bonis. 300.
Iubente Cæſarea reſolutione 7. Auguſti an. 1623. Fratribus Minoris Obſeruātię in Brunn, de tritico in ipſorum monaſterio pro militibus reſeruato 2.ſacci,clementiſſimè conceſſi taxati. 26.
Patribus Societ.Ieſu in Agram,virtute Cæſareę reſolutionis 14.Sept.an.1623.ad conſequendum ipſorum inibi Collegium ſingulis annis, & donec magis idonea media ſe pręſentarint ex Quęſtoratu Nedeliz 2000.floreni optimæ monetæ clementiſſimè conceſſi,id eſt. 2000.

Man-

Mandante Cæsarea Resolutione 15. Septembr. anno. 1623. Sua Cæsarea Maiestas Priori, & Conuentui S. Augustini Viennæ ad meliorem sui sustentationem, & summa necessitate vrgente 1000. florenos bonæ, monetæ ex bellico Quæstoratu clementissimè concessos voluit id est. 1000.

Iubente Cæsarea resolutione 19. Septemb. 1623. Religiosis S. Dominici Pragæ ad Sanctam Mariam Magdalenam, ad perficiendum monasterium 750. floreni, quos ad quæstoratum Aulicũ cum suis manibus se debere subscripserant, ex quæstoratu Bohemico soluti fuere, id est. 750.

Dño Guardiano apud Sanctam Dorotheam in Breslavv, ex iussu Cæsareæ resolutionis 1. Octob. 1623. annui 100. taleri, quos quinq. annis non acceperat, soluti sunt id est. 500. taleri

Decimo quarto Octobris 1623. Viennæ Sua Sacra Cæsarea Maiestas Patribus Societatis Iesu Pragæ pro mutuis datis 50. m. florenis Cæsarea obligatio expediri ordinauit. 50000.

Ad mandatum Sacræ Cæsareę resolutionis 1. Nouembris 1623. Dñæ Abbatissę ad Sanctum Georgium in Pragensi arce territorium Barzanovviz pro 9219. taleris 55. crucigeris, & 1. nũmis tardi ordinatum est. 9219. tal. 55.

Iubente Cęsarea resolutione 10 Nouemb. an. 1623. Sua Maiestas Patribus Soc. Iesu Vienne, pro finiendo Collegio, & vniuersitate, Templo, & Scholis ad placitum, singulis annis 12. mil. florenos, mediam partem ex Quęstoratu Hungarico Altemburgico mediam ex Viennensi salis officio, per hebdomadam proportionabiliter solui ordinauit per annum. cr. 5. n. 12000.

Item ordinante Cęsarea resolutione 27. Nouembr. 1623. Fratribus S. Francisci Ordinis Minorum ad Sanctam Crucem Viennę certus numerus tri-

tritici, vt potè media pars territorij Schvvarzenavv, per Præfectum ibidem, concessa fuit. taxata per 200.

Ex mandato Cæsareo 2.Ianuarij an. 1624. Adamo Benedicto Barborofski Abbati monasterij Emaus Pragæ, bona Miscovviz per 9005.talero 45.crucigeros clemẽtisſimè fuere cõcessa id est 9005.tal.

Monialibus ad S.Stephanum, & Iosephũ in Brunn 45.cruig. virtute Cæsareę resolutionis de dato 8.Febr. an. 1624.4000.floreni ex gratia soluti sunt. 4000.

Conuentualibus Ordinis Sancti Dominici Pragæ ad Sanctã Mariam Magdalena de S.Cęs.Maiest. 24 Feb.1624.annui 3000.taleri pro meliori sui sustentatione clementisſimè ad perpetuum concessi, idest 3000.tal.

Iussu Cæs.resol.15.Martij 1624.minoribus Conuẽtualibus Sanctũ Iacobum Pragæ, ad sui meliorẽ sustentationem singulis annis 2000.taleri ex S. Maiestas propriis Bohemiæ territoriis solui ordinati sunt, id est. 2000.tal.

Volente Sacræ Maiest.resolutione de dato 30.Martii 1624.Domino Prælato in Cremb. Smunster Iorgerentia bona Schornstain emenda clementisſimè cõcessa fuere taxata per.

Dñis Cappuccinis Viennæ iussu Cæsareę resolutionis de dato 17.Apr.an. 1624. pro prosequendo incepto ipsorum ædificio 4000.floreni ex Bohemicis confiscationibus ordinati sunt. 4000.

Virtute Cæsareę resolutionis 19.Iunii 1624.S.Cæsarea Maiestas Dominis Franciscanis Presburgi, singulis annis pro elemosina, vltra alios 100.adhuc alios 100.florenus clementis.cõcesſit, id est.

Episcopo, & capitulo in Agram S. C.M.13. Iul.an. 1624.ad restaurandum combustum Templũ 1000.clementisſimè ordinauit id est. 1000.

Rursus iussu Cęsareę resolutionis 18. Iulii anno

1624.Domino Abbati Monasterii Emaus Pragę 4000.taleri,quos ob coemptam quādam villam debebat,eleemosinę loco clementissimè donati fuere,id est. 4000.tal.

Iubente Cæsarea resolutione 13. Septembris anno 1624. monasterio Monialium Prelburgi pro magna sui monasterii necessitate sal ex gratia donari,concessum fuit,taxatus. 60.

Virtute Cæsareæ Resolutionis, 1. Octobris 1624. Decano, & Capitulo Sancti Stephani Viennæ, pro meliori sui sustentatione 2000. floreni ex Comitatibus,& Dominij Forchtenstain,& Eiser statt clementissimè concessi. 2000.

Volente Resolutione 8. Febr. an. 1625. S. Cæsarea Maiestas Dñis Franciscanis, & Iesuitis in Neuss conuenientem sustentationem ex Episcopatu ibidem clementissimè ordinauit.

Porro Sua Maiestas potestate Cæsareæ Resolutionis de dato 20.Febr.an.1625. PP. Sancti Francisci Cappuccinorum Neostadij pro finiendo ipsorum ibi Monasterio 2000.floreni ex tributis, & censibus Viennensibus clementissimè solui ordinauit. 2000.

Iubente Cæsarea resolutione 12. Martij an. 1625. Romanæ Cesar. Imperatricis à Camera famulæ Leonoræ,ad monasterium Monialium cęli portæ Viennæ susceptæ pro Ecclesiastica date 500. floreni,ex Cæsareo quæstoratu soluti. 500.

Ad Cæs.Resol.13.Martij an.1625.Domino Antonio Abbati in Crembs munster, & suo monasterio annuis sexaginta curus salis,adhuc alios 60.fuerunt adiuncti taxati per

Porro ad Cæsaream resolutionem 15.Martij 1625. Dñis Franciscanis in Raab 1000.floreni ex ibidem quæstoratu,qui ab alijs loco restuum donatu fuere,solui ordinatum fuit. 1000.

Poteſtate literarum Cæſarearum, 26. April. 1625. ordinatum fuit, vt Regiæ fundationi Viennæ de defũ&ta Imperatrice Anna deputati annui 500. floreni, ad magis certiorem ſolutionem ſupra quodã confiſcatum bonum delati fuerunt, hoc eſt. 500.

Mandante Cæſarea reſolutione 30. Aprilis 1625. Dño Abbati de Crembsmunſter donatam a Sua Maieſtate Helmhardti Iorgerenſis domum ipſo facto conſignari conceſſum fuit.

Dñis Capuccinis Viennæ, iubente Cæſ. reſolutione 5. Maij an. 1624. ad totalem ſui monaſterij perfectionem 4000. floreni de Imperatrice Anna deputati ex Camera Bohemica ſoluti fuere, id eſt, 4000.

Iuſſu Cæſareæ reſolutionis 14. Maij 1625. Religioſis Prioratus Sancti Ioannis Hieroſolymitani ad B. Virginẽ ex parua parte Pragæ, duæ, vt potẽ de Chriſtophoro Rodern. & Gaſparo LuncKen cõfiſcatæ domus pro extruendo alumnatu ex gratia conceſſæ, & taxatæ per

Virtute Cæſareæ reſolutionis 2. Iunij an. 1625. Sua Cæſ. Maieſtas Dño Prepoſito Elvvacenſi, debitæ ad circulum ſueuiæ per 20. menſes pecuniæ cõdonari ordinauit.

Iuſſu Cæſarei decreti, 13. Iunij an. 1625. RR. PP. Sancti Auguſtini Viennæ, certis de cauſis, & rationibus 1000. ex inferioris Auſtriæ dietæ conſenſu ſolui, ordinatum fuit. 1000.

Volente Cæſarea reſolutione 27. Iunii 1625. Decano, & capitulo Viennenſi ad Sanctumi Stephanum de Helmardtentium Iorgerentum in Hemaldts iacentibus vinis 200. amphoræ fuere conceſſæ, vnamquamq. amphoram per 5. florenos facit. 1000.

Iubente Cæſarea reſolutione de dato 28. Iunii

anno 1625. Monialibus ad Sanctum Nicolaum Viennæ fundatæ annuæ 40. auectiones salis ex officio salis concessæ fuerunt, vnam auectionem per $2\frac{1}{2}$ florenos facit. 100.

Non minus ad Cæsareum mandatum 1. Iulij 1625. annō Fratribus Misericordiæ Viennæ ex altera Danubij parte de vinis Helmharditi Iorgerensis 100. minora dolia fuerunt concessa, vnumquodquè dolium per 5. florenos taxatum, facit. 500.

Virtute Cæsareæ Resolutionis, 17. Augusti 1625. Religiosis Sancti Dominici ad Sanctum Iacobū in Leuttmariz, iuxta triticum vinum, lignum, adhuc 2000. taleri assignati fuere. 2000. tal.

Patribus Carmelitensibus Pragę, volente resolutione Cæsarea 24. Augusti 1625. ad inceptnm ipsorum ædificium 2000. floreni soluti, & eleemosina alijs Religiosis coæquales acceptati fuere, id est. 2000.

Patribus Societatis Iesu Lunzij, bona, & arx Ottenshaimb in prouincia supra Anasum, quæ appræhensa de superioribus duobus politicis statibus tradita fuit taxata per.

Volente Cæsarea Resolutione 4. Octob. an. 1625. Monasterio Gottvvaij ad fundatum; & antea deputatum vinum adhuc 40. currus tantumquè salis donati, vnusquisq. currus taxatus per $2\frac{1}{2}$ florenos facit. 100.

Iubente Cæsarea resolutione 8. Octob. an. 1625. S. Maiestas Domino Abbati in Strohoff in Praga ad ædificandum Templum Sancti Rocchi ibidem 2916. floreni 40. Crucigeri solui ordinauit. 2916. 40.

Cæsarea resolutione ordināte, de dato 17. Octobr. 1625. Patribus Iesuitis ad ædificandum Collegium in Principatu Silesiæ, Schonaichensis pu-

nitio clementisſime conceſſa fuit, quæ ſi ſuam executionem non haberet, Caluinas Scholas de Schonaichenſibus fundatas illis conſignare coactos in.

Volente Cæſarea reſolutione 18. Octob. 1625. Patribus Franciſcanis in Eldenburg ad inceptum monaſterium 400. floreni ex quæſtoratu ibidē concesſi fuere. 400.

Mandante Cæſarea reſolutione 5. Nouemb. 1625. Domino Archiepiſcopo Pragenſi, de ſuo prædeceſſore ibidem relicta debita, & contributiones clementisſime donata fuerunt.

Virtute reſolutionis Cæſareę de dato 12. Nouembr. an. 1625. ordinatum fuit, vt Patribus Carmelitanis Viennæ ad promouendum ipſorum monaſterium, ligna neceſſaria, & materialia ex ſuæ Maieſtatis officio ſtructuræ data fuerunt.

Virtute eiuſdem reſolutionis 22. Nouembr. anno 1625. pro amplificandis, & conſeruandis SS. Petri, & Pauli ſcholis in Groſglogavv de venditis bonis Thepla, 1000. talerorum, illuc adhiberi conceſſum fuit, ideſt, 1000. tal.

Volente Cæſarea reſolutione 5. Decembr. 1625. an. monaſterio Steirgarſten, ex Tanbergenſi Sylua ad ante hac conceſſas adhuc 42 arbores clementisſime conceſſæ fuere.

Cæſarea reſolutione iubente 28. Ianuarij an. 1626. ordinatum fuit, vt patribus Societ. Ieſu Viennæ 1000. florenorum à Breuneris relicta debita ex trigentario Hungarico Altenburgi ſoluerentur. 1000.

Ex iuſſu Cæſareę reſolutionis de dato 21. Ianuarij 1626. Fratribus Miſericordiæ ex altera Dunubij parte pro tenendo ægrotis medico ſingulis annis 150. floreni ordinati fuerunt ex Vicedominio Viennenſi id eſt. 150.

Vir-

Virtute Cæsareæ resolutionis, 8. Febr. an. 1626. Hieronymo Keck Decano in Glaz bona Eiferndorff donata fuerunt taxata per. 1000.

Resolutione Cæsarea volente, Dñis Franciscanis Presburgi 5. Martij an. 1626. consuetum triticũ, & vinum ex bonis S. Georgij, & Possing in numero hactenus singulis annis vsato ordinatum fuit.

Ex iussu Cæsareæ resolutionis 17. Martij an. 1626. Vvenceslao Kulishock Decano in Rhadisch, aliquæ illi propriè, & ad 2142. flor. taxatę domus hac conditione clementissimè collatæ, & concessæ, vt similes ad Ecclesiasticam fundationem applicare vellet. 2142.

Volente Cæsarea resolutione de dato 24. Martij an. 1626 Patribus Societ. Iesu in Glaz, commenda ibidem tradita & concessa.

Virtute dictæ Cæsareę resolutionis, illis ipsis patribus, ad complendum ipsorum ædificium, supra aliam acceptam satis magnam pecuniarum summam 12000. taleri ex varijs confiscationibus concessi fuerunt, id est. 14400.

Iubente Cæsarea resolutione, de dato 25. Martij 1626. Domino Cardinali de Harrach Archiepiscopo Pragensi, Bibliotheca in Honig Graz concedi ordinatum fuit.

Ex iussi decreti 26. Martij an. 1616. Patribus Societatis Iesu Viennæ ad propositum, & inceptũ Templi ædificium ex suæ Maiest. sylua prope Hurteldorff. vsquè in 50. robur concessa fuerunt.

Ex mandato Cæsareo 7. Aprilis 1626. ordinatum fuit, vt patribus Societ. Carmelitanæ Discalceatorum Pragæ tam illos ad ipsorum ędificio deputatos 5000. florenos loco' elemosinæ, & pro sustentatione 2000. florenos assignatos, quam

alios

alios de comite de Alchaimb consignatos 2000. florenos ex Cæsarea Maiestatis tributo Pragæ solui ordinatum fuit facit. 9000.

Patribus Societatis Iesu Viennæ sua Sacra Cæsarea. Maiest. 20. Apr. 1626. ad incepta ædificia noui Collegii ex tributo Bohemiæ 6000. floreni clementissimè solui ordinauit . . . id est 6000.

Porro Sua Cæs. Maiestas, virtute Cęsareę resolutionis 30. April. an. 1626. Religiosis Franciscanis Viennę apud Sanctum Hieronymum pro incepto ipsorum ędificio 5000. floreni deputati Moraltensis ex bellica Curia solui ordinauit. 5000.

Virtute decreti de anno 1626. Maii 11. illis ipsis Franciscanis apud Sanctum Hieronymum loco deputatorum per mensem 40. maiorum panum, singulis annis, vnum saccum tritici dari concessum est. taxatum. 15.

Iubēte Cęsarea resolutione, de dato 26. Maii 1626. Patribus Societ. Iesu pro finiendo incepto noui Collegii ędificio ex Questoratu Silesię 6000. floreni soluti fuerunt. . id est. 6000.

Sua Sacra Cęsarea Maiestas 27. Maii 1626. Dñis duobus Abbatibus in Hērichsavv, & Camenz, Restuum à sua celsitudine Archiduce Carolo veneranda memoria vsquè dato non solutum 18000. florenorum condonari, clementissimè ordinauit, id est. 18000.

In simili Sua Maiestas de dato 28. Maii an. 1626. Dominis Abbatibus, vt potè PrucKensi prope Znamib 5000. & Obravviz 640: floreni restiti clementissimè condonauit, id est. 5640.

Virtute decreti 30. Iunii 1626. Patribus Carmelitanis Viennę ad alteram Danubii partem ex Suę Maiestatis propriis syluis, singulis annis 30. currus concedi ordinatum fuit.

Volente Cęsarea resolutione de dato 1. Iulii anno 1626.

1626. Monialibus in Regia Viennensi fundatione, deputati defuncta Imperatrice Anna 500. floreni, ex rebellium confiscatis bonis soluti fuerunt. 500.

Iubente Cæsarea resolutione 4. Iulii 1626. Cappuccinis in Olmuz, necessitas pro duobus equis in aedificādo, & restaurando ipsorum monasterio concessa fuit.

Patribus Societatis Iesu in Grosglogavv, de sua Maiestate assignati sunt ill. 70. m. taleri ex Schonaichensi punitione accepti id est. 70000. tal.

Volente Cæsarea resolutione data 7. Augusti 1626. Coralistis Capituli Pragensis singulis hebdomatibus 16. floreni, 30. Crucigeri concessi sunt, id est. 16.30.

Cæsarea volente resolutione dedato 11. Augusti 1626 Dominis Augustinianis discalceatis Pragæ 2000. floreni Modernensis cessionis pro summa necessitate restaurandi sui Monasterij vna cum aliquibus lapidibus in Regia Pragensi arce inueniendis concedi ordinatum fuit, id est. 2000.

Sua Cæsarea Maiestas, iussu Cæsareæ resolutionis 22. Septembr. anno 1626. Patribus Societatis Iesu in Znamib, & Iglavv. pro bono ipsorum Collegiorum aliquas domus, & bona concessit.

Fratribus Misericordiæ ex altera Danubii parte Viennæ, virtute Decreti 22. Octorbris anno 1626. pro ipsorum necessitate 50. mensure ligni ex Suæ Maiestatis syluis ordinatæ sunt taxatæ. 150.

Iubente Cæsareę resolutionis 17. Nouembris 1626. Sua Sacra Cæsarea Maiestas Dominis Franciscanis ad Sanctum Iacobum Pragæ, singulis hebdomatibus 20. florenos saccū tritici, Doliū Ceruisiæ, vti pro fundato ibidē Cæsareo Collegio per annum

Fl. Cr. n.

annum 2000. florenos dari consensit facit per annos singulos. 3040.

Insuper Sua Cæsarea Maiestas Virginum monasterio ad Cæli portam Viennæ, Cæsaream obligationem expediri curauit sub dato 17. Decembr. anno 1626. concernentem. 10350.

Ex iussu decreti, quinto Ianuarij anno 1627. pro reparanda turri Sancti Petri Viennæ ad concessos 100. florenos adhuc 50. sunt soluti, facit. 150.

Mandante Cæsarea resolutione, dedato 12. Ianuarij 1627. collegio Ferdinandeo in Piegg, Punitionem Idizla Herzavv. 4000. talerorum tradi ordinatum fuit, facit. 4666.

Dominis Franciscanis Presburgi, virtute Cæsarei decreti, quinto Ianuarij 1627. vnum pondus salis singulis diebus concessum fuit facit per annum. 60.

Porro volente Cæsarea resolutione de dato 8. Februar. anno 1627. de Sua Maiestate Fratribus Ordinis Sancti Francisci de Paula necessitas lignorum ordinata fuit.

Mandato Cæsareæ resolutionis dedato 13. Februarij 1627. Franciscanis ad Sanctum Hieronymum Viennæ, pro vestitu, & emendo panno ex Cæsareo Vicedominio Viennæ 110. floreni soluti sunt. 110.

Volente Cæsarea Resolutione dedato decimoquinto Martij anno 1627. Sua Maiestas Dominis Iesuitis in Kuttenberg, pro incepto ipsorum collegio aliquarum confiscatas domus donauit, & assignandas curauit taxatæ.

Patribus Carmelitanis discalceatis ex altera Da-

Fl. Cr. n.

nubij parte Viennæ, iussu decreti 9. Aprilis anno 1627. ad inceptum ipsorum ædificium, & plantandum hortum ex Viennensi Porticu naues concessæ fuere taxatæ.

Ex iussu decreti decimoquarto Aprilis anno 1627. Virginum monasterio ad Sanctam Clariam Presburgi pro ipsorum monasterio, vnum pondus salis singulis diebus concessum fuit taxatum. 60.

Iubente decreto dedato decimoquarto Aprilis anno 1627. Fraternitati Beatissimæ Virginis, apud Iesuitas 100. taleros pro legato Domino Matthiæ, ex trigentario in Hungaria Altemburgi solui ordinatum fuit, id est. 150.

Virtute eiusdem decreti dedato, quarto Maii anno 1627. Patribus Dominicanis Viennæ ex Moserensi cessione 250. talerorum Sua Cæsarea Maiestas ex tributu Viennensi, & ex tributi Tabor solui ordinauit, id est. 375.

Ex Iussu decreti dato decimo septimo Maij, anno 1627. Dominis Cappuccinis Viennæ 150. arbores, ex Viennensibus Suæ Maiestatis syluis concessæ fuere, taxatæ per

Mandante Cæsarea Resolutione dedato vigesimo Maij anno 1627. Domino Abbati Schattensi Viennæ, deputatas a Regina Elisabetha trigesima mensuras salis à quatuor annis neglectas solui, & impostérum singulis annis concedi ordinatum fuit taxatæ per annum.

Ex iussu decreti 21. Maij anno 1627. Sua Cæsarea Ma-

Maiestas Dominis Cappuccinis Viennæ loco elemosinæ 400. florenos ex Prouincialium Quæstoratu ibidem clementissimè ordinauit. 400.

Ex iussu decreti, dedato 29. Maij 1627. de Sua Maiestate Patribus Societatis Iesu Viennæ, pro finiendo ipsorum Collegio ibidem, ex trigentario Hungarico Altemburgi 2000. florenos solui ordinatum fuit, id est. 2000.

Item iussu decreti 31. Martij 1627. Sua Cæsarea Maiestas Patribus Carmelitanis discalceatis Viennæ, singulis annis ex syluarum quæstoratu 55. mensuras ligni, concessit taxatas. 165.

Etiam pro restaurando, & amplificando Carmelitanorum monasterio Pragæ in parua vrbe, de Sua Maiestate aliquas domus coemi, & ex proprio Quæstoratu solui ordinauit, ad summam circiter.

Dominis Patribus Cappuccinis Viennæ, ex mandato Cæsareo 17. Iunij anno 1627. loco deputati ligni 55. floreni ex Suæ Maiestatis Vicedomino soluti sunt, id est. 55.

Virtute Cæsareæ resolutionis 1. Iulij anno 1627. Sua Maiestas Patribus Dominicanis in Bresslavv, annum deputatum adhuc in tres annos clementissimè extendi concessit, per vnum annum 100. florenos, facit per tres annos. 300.

Potestate Cæsarei priuilegij de dato secundo Augusti anno 1627. Sua Cæsarea Maiestas Seminario Societatis Iesu Viennæ, domum in foro Himbergensi habentem (vulgo domum Rimpelensem dictam) vna cum omnibus appertinentijs, debitorum censuum, tributuum, contributionum, aliarumquè

postulationum totaliter liberam, quandiù præfatum Seminarium possederit pronunciari iussit.

Volente, & iubente Cæsareo decreto 11. Augusti an. 1627. Patribus Carmelitanis, & Cappuccinis Viennæ, ex certis confiscationibus 36. dolio minora pro vnaquaque parte 18. elargita fuere, taxata. 432.

Volente Cæsarea resolutione de dato 28. Augusti anno 1627. pauperibus hospitalibus supra Rathsin Pragæ pro sustentanda vita singulis hebdomadibus 21. taleri, concessi, & soluti fuere, id est. 24. 30.

Patribus Carmelitanis discalceatis Viennæ virtute decreti de 16. Septembr. anno 1627. pro monasterij necessitate singulis annis ex mandato Cæsareo 15. mensuræ salis concessæ, & solutæ taxatæ. 10. 30.

Iubente Cæsareo decreto, de dato 16. Septembr. 1627. Dominis Cappuccinis Viennæ pro monasterij necessitate ex Cæsareo Vicedominio ibidem aliquis numerus Lapidum concessus, & taxatus per.

Sua Cæsarea Maiestas de dato 25. Septembris 1627. pro finita, & fundata fundatione Matrum de Iesu Viennæ, pro meliori sui sustentatione per annum, & ad perpetuum ex Imperiali quæstoratu ibidem 600. florenos, singulis tribus mensibus 150. [illegible] ordinauit, facit per annum. 600.

Resolutione Cæsarea mandante, de dato 16. Octobris anno 1627. Patribus Franciscanis, & Carmelitanis Viennæ ex confiscationibus vnicuique parti 200. floreni loco elemosinæ concessi. 400.

De dato Cæsareæ resolutionis 4. Ianuarij anno 1628.

1628. Patribus Franciſcanis ad Cœli portam in Pulſin, ad erigendum, & reſtaurandum funditus in rebellione deuaſtatum monaſteriũ, loco eleemoſynæ ideſt. 1000.

Reſolutione Cæſarea de dato 19. Ianuarij anno 1628. Patribus ſeruorum Beatiſſimæ Virginis Pragæ pro incepto, & finiendo monaſterio 10000. florenos ex Bohemicis territoriis ſolui conceſſum fuit infra ſpatium quinquè annorum. 10000.

Cæſarea volente reſolutione de dato 21. Ianuarii anno 1628. Patribus Eremitanis Camaldolenſibus, pro ſuo in monte Kalemberg incepto ædificio, ex inferioribus Auſtriæ dominiis 1000. floreni clementiſſimè fuere conceſſi id eſt. 1000.

Adminiſtratori, Decano, Seniori, Scholaſtico aliiſquę capitularibus Cathedralis Eccleſiæ Budisſin, virtute Decreti 9. Februar. anno 1628. pro confiſcatis, & impignoratis eiuſdem fundationis recuperandis bonis 12000. floreni ex ſuperiori Marchionatu Luſatiæ ex gratia conceſſi fuere id eſt. 12000.

Ex iuſſu Cæſareæ reſolutionis de dato 10. Februarii anno 1628. Religioſis Dominicanis Sancti Ægidii Pragæ ratione defuncti Franciſci Commengha da Saubole 8900. floreni ex Bohemicis quæſtoratibus ſoluendi de tempore in tempus donec finitus numerus ordinatum fuit id eſt. 8900.

Virtute Cæſareæ reſolutionis de dato 12. Febr. an. 1628. Patribus Societatis Ieſu Viennæ, ad ipſorum Collegium, Templum, & ſcholas, vna altera vice 6000. florenos, ex Bohemicis, & 6000. floren. ex ſiliſienſibus redditibus ex gratia ſoluẽdos

 iusſit,

iussit,& ordinauit. 12000.

Volente Cæsarea resolutione de dato 16. Februar. 1627. Capitularibus, & Ministris Arcis Ecclesiæ Pragæ pro ipsorum sustentatione 2125. taleri concessi, id est. 2595.50.

Ex mandato Cęsareo 1. Martij an. 1628. ad reparandas campanas in Friderspach ex tributu Staisensi loco auxilij 300. florenos solui concessum fuit. 300.

Cæsarea resolutione, de dato 1. Martij an. 1628. Patribus Eremitanis Camaldolensibus pro ipsorum sustentatione singulis septimanis 18. floreni, ex Austriæ territorijs ordinato, id est per annum. 936.

Item ipsa volente resolutione ijsdem Patribus Eremitanis in monte Kalemberg necessitas lapidum ex ipsis Suæ Maiestatis dominijs etiam, inhabitatio ad interim, vnius loci concessa fuit.

Porro virtute primum dictæ Cæsareæ resolutionis Dominis Iesuitis, ad ædificandum Collegium, & Scholas in noua ciuitate, Pragæ Templum Corporis Christi ibidem, vna cum vicinis domibus consignatum fuit, taxatum ad minimum.

Domino Archiepiscopo, & Cardinali de Harrach virtute Cæsarei decreti de dato 11. Martij anno 1628. pro meliori sui sustentatione 2000. floreni ex confinibus,& territorijs Bohemiæ soluti fuere, id est. 2000.

Volente Cæsarea resolutione, de dato 13. Martij anno 1628. Domino Ioanni Cztiborkotvva Canonico Pragæ, & Præposito in Altenpurozel, ex Suæ Maiestatis Bohemiæ redditibus, pro meliori sui sustentatione 1000. taleri ex gratia ordi-

Fl. Cr. n.

ordinati, id est. 1166. 40.

Resolutione Cæsarea de dato 24. Martij 1628. Sua Maiestas ad restaurandam Fraternitatem Corporis Christi Pragæ, in paruo oppido ad Sanctum Thomam per annum 400. florenos partem mediam ex salis Viennæ, & partem aliam ex Bohemiæ redditibus soluendos ordinauit. 400.

Resolutione iubente Cæsarea, de dato 31. Martii anno 1628. Reuerendissimæ Virginis in monte albo Pragæ ad iuceptum ipsorum Templi, & Monasterii ædificium necessitas lignorum ex Suæ Maiestatis propriis syluis concessa fuit.

Religiosis Sancti Francisci de Paula Pragæ virtute Cæsaraæ resolutionis de dato 8. Aprilis anno 1628. ex Suæ Maiestatis tributis in Bohemia loco elemosinæ 3000. florenos solui ordinauit.

Ex mandato Cæsareo de dato 14. Aprilis, anno 1628. Patribus Societatis Iesu Pragæ pro sustentandis aliquibus alumuis ex vini, & ceruisiæ redditibus in terris Podibroth, & Partovviz, singulis annis 900. taleri fuerunt concessi; facit, per annum. 1050.

Collegio Ferdinando ad Sanctum Iacobum Pragæ virtute Cæsareæ resolutionis de dato 17. Aprilis 1628. ex futura quadam confiscatione 5000. taleri soluendi ordinatum fuit hoc est. 5833. 20.

Ex Cæsarea resolutione de dato 22. Aprilis anno 1628. Reformatis Dominis Augustinianis Pragæ ex futuris punitionibus loco elemosynæ 1000. taleros soluendos ordinatum fuit id est. 1166. 40

Resolutione Cæsarea volente de dato 23. Maii anno 1628. Congregationi cunctarum animarum

rũ fidelium in templo Sancti Spiritus Pragę, ad amplificandam eandem Congregationem ex Bohemico Quæstoratu 500. floreni expensi. 500.

Resolutione Cæsarea volente 23. Maij anno 1628. Congregationi Flagellantium Pragæ, pro emendo,& prouidendo commodo loco ad propositæ Cappellæ ædificium, & melius proficiendo suum exercitium ex Bohemicis Quæstoratibus 600. floreni fuere concessi, id est. 600.

De Sua dein Maiestate, quædam domus Viennæ coempta, & Matribus de Iesu ibidem donata fuit, quam antea Dominus Hoggen Miller possederat taxata per

Virtute Cæsareæ Resolutionis de dato 24. Maij anno 1628. Augustinianis ad Sanctum Thomam in parua ciuitate Pragæ, ex Bohemicis quæstoratibus 4000. floreni soluendi fuere. 4000.

Ex dono Cæsareo, de dato 13. Iunij 628. Ecclesiasticis in Bohemia, pro meliori sui auxilio ad aliam salis cariorem venditionem concessorum nempè 45. Crucigerorum, adhuc supra quod uis dolium 15. Crucigeros addere,& Archiepiscopo,& Cardinali Pragensi concedere, ordinatum fuit,& concessum.

Virtute decreti de 18. Iulij anno 1628. Sua Cæsarea Maiestas Dominis Franciscanis in Znamib Morauiæ ad ipsorum monasterium ibidem pro auxilio 500. florenos ex Morauiæ contributionibus concessit, id est. 500.

Cæsareá volente resolutione de dato 26. Iulij anno 1628. Sua Maiestas Dominis Franciscanis in ciuitate Moguntino ad inceptum Templi ædificium 100. taleros Imperiales ex Bohemię redditibus soluendos ordinauit, id est. 150.

Ex

Ex decreto Cæsareo 4. Augusti 1628. Patribus Eremitanis Camaldolensibus pro ædificando ipsorum monasterio Suæ Maiestatis propria terra, vulgo Dhienberg dicta concessa fuit.

Resolutione Cæsarea volente, de dato 7. Augusti anno 1628. ad emendum Ecclesiæ ornatum ad Sanctum Rocchum Pragæ, ex Bohemiæ quæstoratu 1500. taleros ex gratia soluendos ordinatum fuit. id est. 1750.

Ex Cæsareo mandato de anno 1628. 14. Augusti Matribus de Iesu Presburgi ex Hungarica Camera 400. floreni clementissimè soluendi fuere. 400.

Cæsarea iubente resolutione de dato 17. April. an. 1628. monasterio S. Annæ in Praga ex redditibus Bohemiæ salis 500. florenos solui ordinatum fuit. 500.

Iussu Cæsareæ resolutionis de dato 18. Augusti an. 1628. Typographo in Neuss pro præstito Patribus Iesuitis labore 571. taleri, 20. Crucigeri sex nummi ordinati fuerunt, hoc est. 685.32.6.

Resolutione mandante Cæsarea de dato 25. Augusti anno 1628. Dominis Iesuitis Pragæ in domo professionis singularis septimanis 8. taleri Imperiales concessi, facit per annum 416. taleros id est. 624.

Item Sua Sacra Cæsarea Maiestas illis ipsis Patribus, ex vnoquoque Bohemiæ Dominio singulis annis 2. saccos tritici, & 2. farinæ assignandos ordinauit.

Iubente porro Cæsarea resolutione, de dato 30. Augusti 1628. Domino Episcopo in Erla Iohanni Biber 2000. floreni fuere ordinati, id est. 2000.

Item illi ipsi annuè pro pretensis quibusdam decimis, quas Princeps Bethlehem Gabor in Sibenburga

Fl. Cr. n.

burga posſidet ſolui 1500. florenos ordinatum fuit, & ad vitam eiuſdem Epiſcopi annuè 500. florenos ex Vngarica Camera tradi, hoc eſt. 2000.

Porro Cæſarea volente reſolutione, de dato 12. Septembris 1628. de Sua Maieſtate Patribus Sancti Franciſci Ordinis Minorum 1500. florenos, & Patribus Camaldulenzibus 10500. florenos ſolui ordinatum fuit, id eſt. 12000.

Iubente Cæſarea reſolutione dedato 16. Septembris anno 1628. Sua Sacra Cæſarea Maieſtas, Patribus Societ. Ieſu Viennæ, pro meliori ſui ſuſtentatione ex diuerſis Auſtriæ territorijs annuè, & vnoquoq. in particulari anno 1200. florenos ſoluendos ordinauit, id eſt. 1200.

FINIS.

REGISTRVM.

§ A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sf Tt Vu

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z. AA BB CC DD EE FF Gg HH II

a b

Oomnes sunt duerniones præter EE II b terniones.

AVERSÆ
Ex Typographia Ægidij Longhi, M.DC.XXXI.
SVPERIORVM PERMISSV.

